

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

УСЕНКО ДАР'Я ВОЛОДИМИРІВНА

УДК 796.012.265:796.071.4

ДИСЕРТАЦІЯ
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ
ФІТНЕС-КОНСУЛЬТАНТА

017 Фізична культура і спорт
01 Освіта/Педагогіка

Подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Д. В. Усенко

Науковий керівник: Дутчак Мирослав Васильович, доктор наук з фізичного
виховання та спорту, професор

Київ – 2021

АНОТАЦІЯ

Усенко Д. В. Формування професійного стандарту фітнес-консультанта.
– Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт. – Національний університет фізичного виховання і спорту України, Міністерство освіти і науки України, Київ, 2021.

Дисертаційну роботу присвячено розв’язанню актуального наукового завдання зі стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта з урахуванням особливостей розвитку вітчизняної системи оздоровчого фітнесу та передового міжнародного досвіду. Мета дослідження полягала у науковому обґрунтуванні моделі формування професійного стандарту фітнес-консультанта для визначення сучасних вимог до трудових функцій, загальних та професійних компетентностей відповідних фахівців в Україні.

У межах досягнення вказаної мети передбачалось поетапне вирішення таких завдань дослідження: визначити основні проблеми стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта за результатами аналізу наукових знань та практичного досвіду; вивчити рівень затребуваності професійної діяльності фітнес-консультанта в Україні та готовності вітчизняного фітнес-персоналу до такої діяльності; обґрунтувати модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта в Україні; розробити проєкт професійного стандарту фітнес-консультанта в Україні, провести верифікацію цього проєкту та визначити шляхи його впровадження в практику.

Досягнення мети роботи та вирішення завдань дослідження реалізовано завдяки використанню групи методів, серед яких: теоретичний аналіз наукової літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел, передового зарубіжного та вітчизняного досвіду;

структурно-функціональний аналіз; соціологічні методи (анкетне опитування, експертне оцінювання, соціальне моделювання); педагогічні методи (спостереження, тестування); методи математичної статистики.

Наукова новизна дисертаційної роботи визначається такими положеннями: уперше науково обґрунтовано модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта в Україні, що ґрунтується на сучасних науково-практичних підходах, вітчизняних нормативно-правових актах і передовому міжнародному досвіді, та включає підготовчий, проєктний, контрольний-корегуючий блоки; уперше розроблено проєкт професійного стандарту фітнес-консультанта, що містить визначені структурні елементи та характеристику його трудових функцій, дій, загальних та спеціальних компетентностей з урахуванням вітчизняних особливостей розвитку системи оздоровчого фітнесу; уперше визначено високу ступінь затребуваності професії фітнес-консультанта в Україні споживачами фітнес-послуг та роботодавцями системи оздоровчого фітнесу, достатній рівень готовності фітнес-персоналу до виконання трудових функцій фітнес-консультанта, а також чинники, що стримують впровадження відповідної професії в умовах вітчизняної системи оздоровчого фітнесу; доповнено наукові знання з визначення змісту та назви професії фітнес-консультанта та стандартизації професійної діяльності фахівців з оздоровчого фітнесу; набули подальшого розвитку теоретичні положення про спосіб життя та формування мотивації користувачів фітнес-послуг.

Практична значущість дослідження полягає у впровадженні сформульованих наукових положень та висновків у діяльність суб'єктів вітчизняної системи оздоровчого фітнесу та у процес підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту. Використання отриманих результатів дослідження сприяє підвищенню ефективності професійної діяльності фітнес-консультанта з виявлення та задоволення оздоровчих потреб та інтересів споживачів фітнес-послуг, формування їх мотивації до зміцнення здоров'я та ведення здорового способу життя.

Теоретичний аналіз наукової літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел, передового зарубіжного та вітчизняного досвіду свідчить, що в сучасних умовах з урахуванням нових викликів, зокрема обумовлених тривалим зростанням хронічних неінфекційних захворювань та глобальною пандемією коронавірусної хвороби, реалізації інноваційних фітнес-технологій, підвищення конкуренції в системі оздоровчого фітнесу актуалізується проблема належного кадрового забезпечення відповідної сфери.

На міжнародному рівні все більшої популярності набуває професійна діяльність фахівців з питань здоров'я та використання різних видів рухової активності (Advanced Exercise for Health Specialist; Exercise for Health Specialist; Health and Fitness Advanced Specialist; Specialist in exercises for Health; Health Coach; Wellness Coach тощо). Водночас в Україні спостерігається відсутність системних наукових знань та обґрунтованості трудової діяльності аналогічних фахівців у вітчизняній системі оздоровчого фітнесу.

Враховуючи результати аналізу зарубіжного досвіду та національних особливостей розвитку системи оздоровчого фітнесу в Україні доцільно використовувати поняття «фітнес-консультант» для означення узагальненої назви професії фахівців, діяльність яких спрямована на формування, збереження та зміцнення здоров'я особи шляхом використання оздоровчо-рекреаційної рухової активності в органічному поєднанні з іншими компонентами здорового способу життя.

Ефективне впровадження зазначеної професії передбачає необхідність стандартизації трудової діяльності фітнес-консультанта в Україні.

Під «стандартизацією» більшість науковців розуміють діяльність, спрямовану на розробку і встановлення вимог, норм, правил, характеристик як обов'язкових для виконання, так і рекомендованих, що забезпечує право споживача на послуги належної якості, а також право на безпеку і комфортність.

У ході здійсненого наукового пошуку нами встановлено, що у зарубіжних країнах діяльність фахівців з питань здоров'я та використання різних видів рухової активності регламентується відповідними професійними стандартами. Такі стандарти характеризуються певними відмінностями щодо визначення трудових функцій і дій вказаних фахівців. Наприклад, у стандарті Health & Wellness Coach (США) пріоритетною для професії визнається діяльність, пов'язана з формуванням мотивації на зміну моделей поведінки клієнта, що призводить до розкриття внутрішнього потенціалу особистості в напрямку зміцнення здоров'я. А для Європейського професійного ринку (Specialist in exercises for health) ключовими являються функції, пов'язані безпосередньо з плануванням та організацією рухової активності клієнтів для ведення здорового способу життя.

Аналіз наукових джерел, нормативно-правових актів, зарубіжного та вітчизняного досвіду дозволив визначити основні проблеми стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта в Україні: відсутність наукових даних про затребуваність такої професії у вітчизняній системі оздоровчого фітнесу та готовності до неї фітнес-персоналу; наявна потреба в обґрунтуванні моделі формування професійного стандарту фітнес-консультанта в Україні з урахуванням передового міжнародного досвіду та національних особливостей; існуюче протиріччя між практичною необхідністю розроблення професійного стандарту фітнес-консультанта та відсутністю наукових знань про трудові функції та дії, компетентності відповідних фахівців. Вирішення вказаних проблем здійснювалось в ході проведеного нами наукового дослідження.

Професія фітнес-консультанта має високий рівень затребуваності в Україні споживачами фітнес-послуг та роботодавцями системи оздоровчого фітнесу. Для більшості вказаних споживачів пріоритетними цілями занять оздоровчим фітнесом є корекція тілобудови (73% респондентів вказали на це) та покращення рівня здоров'я, профілактика захворювань (68%). Проте у 73% з них відсутнє належне розуміння змісту професійної діяльності фітнес-

консультанта. Співпраця з такими фахівцями для більшої частини споживачів відбувається в рамках онлайн-програм, що характеризуються низькою результативністю, відсутністю індивідуального підходу, короткостроковістю реалізації. Середня оцінка ступеня задоволеності споживачів якістю послуг фітнес-консультанта – 3,85 балів (з 5 можливих). Абсолютна більшість роботодавців системи оздоровчого фітнесу (77%) вважає за доцільне впровадження професії фітнес-консультанта, в той же час лише 9,3% з них констатують, що мають таку посаду у штатних розписах фітнес-клубів преміум сегмента.

З поміж чинників, що стримують впровадження професії фітнес-консультанта в умовах вітчизняної системи оздоровчого фітнесу, більшість роботодавців (52%) відзначили нестачу кваліфікованих кадрів для вказаних цілей, а майже третина респондентів (29%) відмітили відсутність інформації стосовно змісту професійної діяльності таких фахівців, їхніх функціональних обов'язків та критеріїв відбору на посаду. Водночас 89% опитаних роботодавців системи оздоровчого фітнесу підтвердили необхідність розробки та впровадження професійного стандарту фітнес-консультанта.

Фахівці з оздоровчого фітнесу мають достатній рівень готовності до виконання трудових функцій фітнес-консультанта. Зокрема, вони високо оцінюють свої можливості щодо реалізації таких функцій (75–94% респондентів підтвердили це під час анкетного опитування). Результати тестування спеціальних знань фітнес-персоналу (за системою Національного комітету підвищення кваліфікації Health & Wellness Coaching, США) засвідчили, що зазначені фахівці мають необхідні знання для виконання функцій фітнес-консультанта (від 42 до 83% правильних відповідей на окремі блоки запитань). Втім впровадження такої професії у вітчизняну систему оздоровчого фітнесу стримується через дефіцит інформації про зміст відповідної професійної діяльності, що актуалізує формування професійного стандарту фітнес-консультанта.

Нами визначено спільні ознаки різних науково-практичних підходів та охарактеризовано сучасні світові тенденції, що необхідно враховувати під час розробки моделі формування та проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта.

На основі наведених вище наукових положень та з урахуванням ключових положень методу соціального моделювання нами розроблена модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта, що об'єднує три блоки: підготовчий, проєктний та контрольний-коригуючий.

Підготовчий блок включає виконання таких процедур: надання характеристики сучасним тенденціям розвитку професійної діяльності фітнес-консультанта; узагальнення міжнародного досвіду стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта; проведення аналізу професійного сегменту ринку праці фітнес-консультанта; визначення попереднього переліку трудових функцій фітнес-консультанта, трудових дій/операцій, що забезпечують реалізацію цих функцій (за даними літературних та інформаційних джерел).

Проєктний блок спрямовується на: оцінювання частоти застосування та важливості кожної трудової дії фітнес-консультанта з їх попереднього переліку; здійснення ранжування (за ступенем значущості) трудових дій фітнес-консультанта; розподілення трудових дій за трудовими функціями фітнес-консультанта, формування кінцевого переліку таких функцій; визначення професійних компетентностей фітнес-консультанта, необхідних для реалізації їхніх трудових функцій; встановлення переліку знань, умінь та навичок, динамічна комбінація яких визначає професійні компетентності фітнес-консультанта; формування переліку загальних компетентностей фітнес-консультанта; оформлення проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта.

Контрольний-коригуючий блок передбачає виконання таких операцій: громадське обговорення та коригування проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта; верифікація проєкту професійного стандарту фітнес-

консультанта; визначення шляхів впровадження стандарту фітнес-консультанта.

Відповідно до обґрунтованої нами моделі формування професійного стандарту фітнес-консультанта розроблено проєкт відповідного стандарту з урахуванням результатів проведених нами досліджень частоти застосування та важливості кожної трудової дії, розподілення трудових дій за трудовими функціями, визначення переліку знань, умінь та навичок, динамічна комбінація яких визначає компетентність особи до реалізації певної трудової функції.

Загальні відомості стандарту включали мету, назву виду економічної та професійної діяльності, професійну назву роботи, назви типових посад, місце професії в організаційній структурі підприємства, умови допуску до роботи, документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію. Перелік загальних компетентностей містив 10 положень, а перелік трудових дій включав 66 дій, які були розподілені у відповідності до 9 трудових функцій представлених за значимістю. Опис професійних компетентностей, необхідних для виконання трудових функцій, об'єднував 25 компетентностей, серед яких здатність розробляти програму оздоровлення клієнтів з урахуванням результатів первинної діагностики, що передбачає підбір засобів та параметрів навантаження, рекомендації з раціонального харчування, профілактики виникнення захворювань та стресів, активного дозвілля, засобів відновлення після навантаження. Перелік професійних компетентностей визначався за кожною трудовою функцією окремо, а також містив опис знань умінь та навичок, необхідних для ефективної діяльності у цій предметній області. Технічні дані стандарту включали інформацію щодо розробників та суб'єктів перевірки проєкту стандарту.

Валідність розробленого проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта підтверджено результатами експертного оцінювання за 10 критеріями. Зокрема, найвищу оцінку (8,96 бала з 10 можливих) з незначною варіацією (5,01%) отримав показник «Пов'язаності об'єкту із зовнішнім

середовищем (відповідності сучасним вимогам професійного сегменту ринку)». Також досить високо експерти оцінили «Коректність віднесення стандарту до визначеного розділу, підрозділу, класу, підкласу та групи професій» (8,91 бала, коефіцієнт варіації – 3,56%) та «Репрезентативність вибірки експертної групи, залученої до формування проекту стандарту» (8,75 бала, коефіцієнт варіації – 4,36%), а також «Придатність професійного стандарту для розроблення освітніх стандартів, навчальних планів і програм» (8,4 бала, коефіцієнт варіації – 7,05%) та «Можливість здійснення на основі стандарту сертифікації набутих компетентностей фахівців» (7,41 бала, коефіцієнт варіації – 9,94%).

Суб'єктами впровадження професійного стандарту фітнес-консультанта є: фахівці цієї професії; роботодавці системи оздоровчого фітнесу; заклади освіти (формальної та неформальної); органи державної влади. Впровадження професійного стандарту роботодавцями системи оздоровчого фітнесу (їх об'єднаннями) передбачає реалізацію таких шляхів: аналіз, дослідження та використання основних положень стандарту, змін та доповнень до нього; аналіз штатного розкладу організацій на предмет відповідності назв посад фахівців вимогам професійного стандарту; актуалізація посадових інструкцій та інших локальних актів й документів (функціональні обов'язки, правила внутрішнього розпорядку, положення тощо); визначення відповідності компетентностей фахівців вимогам стандарту; розробка та реалізація плану заходів щодо додаткового професійного навчання та підвищення кваліфікації фахівців відповідно до вимог стандарту.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у вивченні особливостей безперервного професійного розвитку фітнес-консультантів та запровадження системи їх сертифікації.

Ключові слова: система оздоровчого фітнесу; фітнес-консультант; професійний стандарт; трудові функції; трудові дії; компетентності.

SUMMARY

Usenko, D. V. Formation of professional standard for a fitness consultant. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation for obtaining the degree of the Doctor of Philosophy on a specialty 017 Physical Culture and Sports. – National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv, 2021.

The dissertation is devoted to solving the current scientific problem regarding standardization of professional activity for a fitness consultant, taking into account the development peculiarities of the domestic system of health fitness as well as international best practices. The purpose of the study has been to scientifically substantiate the model of forming a professional standard of a fitness consultant further aimed at determining modern requirements for job functions, general and professional competencies of relevant professionals in Ukraine.

In order to achieve the specified purpose the step-by-step completion of such research tasks has been provided: to define basic problems of standardization of the fitness consultant's professional activity by results of scientific knowledge and practical experience analysis; to study the demand level for the professional activity of a fitness consultant in Ukraine and the readiness of domestic fitness staff for such activities; to substantiate the formation model of professional standard for a fitness consultant in Ukraine; to develop the project of a fitness consultant professional standard in Ukraine, to verify this project and to determine the ways of its implementation in practice.

Achieving the purpose of work and solving research problems is realized through the use of methods, namely: theoretical analysis of scientific literature, information resources of the Internet and documentary sources, advanced foreign and domestic experience; structural and functional analysis; sociological methods

(questionnaire, expert evaluation, social modeling); pedagogical methods (observation, testing); methods of mathematical statistics.

The scientific novelty of the dissertation is determined by the following provisions: for the first time the formation model of professional standard for a fitness consultant in Ukraine is scientifically substantiated, based on modern scientific and practical approaches, domestic regulations and best international experience; it includes preparatory, project, control and correction units; for the first time the project of professional standard for a fitness consultant has been developed, which contains certain structural elements and characteristics of their work functions, actions, general and special competencies, taking into account the domestic peculiarities of health fitness system development; for the first time, a high degree of demand for the profession of fitness consultant has been determined in Ukraine by consumers of fitness services and employers of the health fitness system, a sufficient level of readiness of fitness staff to perform the functions of fitness consultant, as well as factors hindering the introduction of the profession in the domestic health system have been outlined; we have added information to scientific knowledge that determines the content and name of a fitness consultant as a profession and standardization of professional activities for health fitness specialists; theoretical provisions on lifestyle and motivation formation for fitness services consumers have been further developed.

The practical significance of the study lies in implementation of formulated scientific provisions and conclusions in the professional activities within the national system of health fitness and in the process of training future professionals in physical culture and sports. The use of the study results helps to increase the effectiveness of fitness consultant's professional activities in order to identify and meet the health needs and interests of fitness services consumers, the formation of motivation to improve their health and lead a healthy lifestyle.

Theoretical analysis of scientific literature, information resources of the Internet and documentary sources, advanced foreign and domestic experience shows that in modern conditions, taking into account new challenges, arising due

to the long-term growth of chronic non-communicable diseases and the global pandemic of coronavirus disease, implementation of innovative fitness technologies, increasing competition in the system of health fitness actualizes the problem of proper staffing in the relevant field.

At the international level, the professional activity of health professionals and those assisting in the use of various types of physical activity (Advanced Exercise for Health Specialist; Exercise for Health Specialist; Health and Fitness Advanced Specialist; Specialist in exercises for Health; Health Coach; Wellness Coach, etc.) is becoming increasingly popular. At the same time, in Ukraine there is a lack of systematic scientific knowledge and validity of the labor activity of similar specialists in the domestic system of health fitness.

Given the results of the analysis of foreign experience and national peculiarities of the fitness system development in Ukraine, it is advisable to use the term "fitness consultant" to define the generalized name of the profession, whose activities are aimed at forming, maintaining and strengthening personal health properly combined with other components of a healthy lifestyle.

Effective implementation of this profession implies the need to standardize the labor activity of a fitness consultant in Ukraine.

By "standardization" most scientists understand the activities aimed at developing and establishing requirements, norms, rules, characteristics, both mandatory and recommended, which ensures the consumer's right to services of adequate quality, as well as the right to safety and comfort.

In the course of our scientific research, we have found out that in foreign countries, the activities of health specialists and those assisting in the use of various types of physical activity are regulated by relevant professional standards. Such standards are characterized by certain differences in the definition of labor functions and actions of these specialists. For example, in the Health & Wellness Coach standard (the USA) the priority for the profession is the activity related to the formation of motivation to change the patterns of clients' behavior, which leads to the disclosure of the inner potential of the individual for further health

promotion. However, for the European Professional Market (Specialist in exercises for health) the key functions are directly related to the planning and arrangement of clients' physical activity in order to lead a healthy lifestyle.

Analysis of scientific sources, regulations, foreign and domestic experience has allowed us to identify the main problems in standardization of a fitness consultant's professional activity in Ukraine: lack of scientific data on the demand for such a profession in the domestic health fitness system and readiness of fitness staff; there is a need to substantiate the formation model of professional standard for a fitness consultant in Ukraine, taking into account the best international experience and national peculiarities; there is a contradiction between the practical need to develop a professional standard for a fitness consultant and the lack of scientific knowledge about job functions and actions, the competence of relevant professionals. The solution of these problems was provided in the course of our research.

The profession of a fitness consultant has a high level of demand in Ukraine by fitness services consumers and employers of the health fitness system. For most of these consumers, the priority goals of health fitness are the correction of physique (73% of respondents have indicated this reason) and improving health, disease prevention (68%). However, 73% of them do not have a proper understanding of fitness consultant's professional activity content. Cooperation with such specialists for the majority of consumers takes place within online programs, which are characterized by low efficiency, lack of individual approach, short-term implementation. The average rating of consumer satisfaction with the quality of fitness consultant services is 3.85 points (out of 5 possible). The vast majority of employers in the health fitness system (77%) consider it appropriate to introduce the profession of fitness consultant, while only 9.3% of them state that they have such a position in the staff lists of fitness clubs in the premium segment.

Among the factors hindering the introduction of fitness consultant profession in the domestic health fitness system, the majority of employers (52%) have noted the lack of qualified personnel for these purposes, and almost a third of

respondents (29%) have noted the lack of information on the content of such professional activities, their functional responsibilities and selection criteria for a position. At the same time, 89% of surveyed employers of the fitness system have confirmed the need to develop and implement a professional standard of fitness consultant.

Health fitness specialists have a sufficient level of readiness to perform the functions of a fitness consultant. In particular, they highly appreciate their ability to implement such functions (75-94% of respondents have confirmed this during the survey). The results of fitness staff's testing on having the special knowledge (according to the system of the National Committee for Health & Wellness Coaching, the USA) have showed that these specialists have the necessary knowledge to perform the functions of a fitness consultant (from 42 to 83% of correct answers to separate question groups). However, the introduction of such a profession in the domestic health fitness system is constrained by the lack of information about the content of the relevant professional activity, which actualizes the formation of a professional standard for a fitness consultant.

We have identified common features of different scientific and practical approaches and then characterized modern world trends, which must be taken into account when developing a formation model and the project of a professional standard for a fitness consultant.

Based on the above scientific provisions and regarding the key provisions of the method of social modeling, we have developed the formation model of professional standard for a fitness consultant that includes three blocks, namely preparatory, project, control and correction units;

The preparatory unit includes the implementation of the following procedures: providing a description of current trends in the professional activity of a fitness consultant; generalization of international experience of standardization of fitness consultant's professional activity; analysis of the professional segment of the labor market for a fitness consultant; determination of the preliminary list of labor functions of a fitness consultant, labor actions / activities that ensure the

implementation of these functions (according to literature and information sources).

The project unit is aimed at the following: assessing the frequency of application and importance of each fitness consultant's labor activity from their previous list; implementation of ranking (according to the degree of significance) of labor actions conducted by a fitness consultant; distribution of labor actions by labor functions of a fitness consultant, formation of the final list of such functions; determination of professional competencies of a fitness consultant necessary for the implementation of their job functions; establishing the list of knowledge, skills and abilities, the dynamic combination of which determines the professional competencies for a fitness consultant; formation of the list of general competencies for the fitness consultant; creating a draft/project of a professional standard for a fitness consultant.

The control and correction unit provides for the following operations: public discussion and adjustment of the draft/project professional standard of a fitness consultant; verification of the draft professional standard of a fitness consultant; identifying ways to implement the standard of a fitness consultant.

According to the formation model of professional standard for a fitness consultant substantiated by us the project of the corresponding standard has been developed taking into account results of our researches, the frequency of application and importance of each labor action, distribution of labor actions on labor functions, completion of the list on knowledge, abilities and skills, a dynamic combination of which determines a person's competence to perform a certain job function.

General information of the standard has included purpose, name of economic and professional activity, professional job title, names of typical positions, place of profession in organizational structure of enterprise, conditions for admission to work, documents confirming professional and educational qualifications. The list of general competencies has contained 10 provisions, and the list of labor actions has included 66 actions, which have been distributed in

accordance with the 9 labor functions presented in order of importance. The description of professional competencies required to perform job functions have included 25 competencies, in particular the ability to develop a rehabilitation program for a client based on the results of their primary diagnostics, which will include the selection of tools and physical load parameters, recommendations for nutrition, disease and stress prevention, active leisure, recovery means after loading. The list of professional competencies has been determined for each job function separately, and also included a description of the knowledge, skills and abilities necessary for effective activity in this subject area. The technical data of the standard have included information on the developers and auditors of the standard draft/project.

The validity of the developed professional standard project of a fitness consultant is confirmed by the results of expert evaluation according to 10 criteria. In particular, the highest score (8.96 points out of 10 possible) with a slight variation (5.01%) has been received by the indicator "Correlation of the object with the external environment (compliance with modern requirements of the professional market segment)". Experts have also praised the "Correctness of assigning the standard to a certain section, division, class, subclass and group of professions" (8.91 points, coefficient of variation – 3.56%) and "Representativeness of the expert group sample that is involved in the formation of the draft/project standard" (8.75 points, coefficient of variation – 4.36%), as well as "Suitability of the professional standard for the development of educational standards, curricula and programs" (8.4 points, coefficient of variation – 7.05%) and "Possibility of implementation based on certification standard of acquired competencies by specialists "(7.41 points, coefficient of variation – 9.94%).

The subjects for implementation of the professional standard for a fitness consultant are specialists of this profession; employers of the health fitness system; educational institutions (formal and informal); public authorities. The introduction of a professional standard by employers of the health fitness system (their associations) involves the implementation of the following ways: analysis, research

and use of the main provisions of the standard, changes and additions to it; analysis of the organizations staffing for compliance of job titles with the requirements of the professional standard; updating job descriptions and other local acts and documents (functional responsibilities, internal regulations, regulations, etc.); determining the compliance of specialists' competencies with the requirements of the standard; development and implementation of an action plan for additional professional training and advanced training of specialists in accordance with the requirements of the standard.

Prospects for further research are seen in the study of continuous professional development by fitness consultants and the introduction of a certification system.

Key words: health fitness system; a fitness consultant; professional standard; labor functions; labor actions; competence.

СПИСОК НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ

УСЕНКО Дар'ї Володимирівни

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Усенко Д. Наукові підходи до стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2019;2:73-79. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

2. Усенко Д. Діяльність фітнес-консультанта в Україні: затребуваність та особливості професії. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2019;3:74-80. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази IndexCopernicus.

3. Usenko D, Dutchak M, Potop V, Katerina U, Kurdybakha O. Scientific Substantiation of the Fitness Consultant's Professional Standard in Ukraine. Journal of Physical Education and Sport (JPES). 2019;19:2334-8. Фахове видання

Румунії, яке включено до наукометричної бази Scopus. *Особистий внесок здобувача визначається безпосередньою участю в організації, проведенні та аналізі результатів дослідження, співавторів у систематизації отриманих результатів, здійсненні допомоги у теоретичному узагальненні отриманого матеріалу.*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Усенко ДВ. Характеристика професійної діяльності фітнес-консультанта. В: Молодь та олімпійський рух: зб. тез доповідей 12-ї Міжнар. наук. конф. молодих вчених [Інтернет]; 2019 Трав 17; Київ. Київ: НУФВСУ; 2019. с. 353-4. Доступно: <http://surl.li/afroe>

2. Усенко ДВ. Порівняльна характеристика змісту професійних стандартів фітнес-консультанта зарубіжних країн. В: Проблеми та перспективи розвитку вищої школи у XXI столітті: зб. тез виступів учасників Міжнар. наук.-практ. конф. [Інтернет]; 2020 Жовт 15–16; Рівне. Рівне: РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука; 2020. с. 222-5. Доступно: <https://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Zbirnyk-tez-2020-1.pdf>

3. Усенко ДВ. Теоретико-методичні підходи до формування професійного стандарту фітнес-консультанта. Оздоровчо-рекреаційна рухова активність у сучасному суспільстві. В: Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. [Інтернет]; 2020 Листоп 10; Чернівці. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т; 2020. с. 266-8. Доступно: <http://surl.li/afmny>

4. Усенко ДВ. Професійні компетентності фітнес-консультанта. В: Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи: зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф.; 2020 Груд 17–18; Харків. Харків: ХДАФК; 2020. с. 40-1.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	21
ВСТУП.....	22
РОЗДІЛ 1. СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІТНЕС-КОНСУЛЬТАНТА	30
1.1. Аналіз основних дефініцій дослідження та ключових ознак професійної діяльності фітнес-консультанта	30
1.2. Стандартизація професійної діяльності фітнес-консультанта як наукова проблема.....	44
1.3. Характеристика змісту професійних стандартів фітнес-консультанта в Європейському Союзі, Великій Британії та США.....	54
Висновки до розділу 1.....	61
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ Й ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	63
2.1. Методи дослідження.....	63
2.1.1. Теоретичний аналіз наукової літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел, передового зарубіжного та вітчизняного досвіду	63
2.1.2. Структурно-функціональний аналіз	65
2.1.3. Соціологічні методи дослідження	67
2.1.4. Педагогічні методи дослідження	76
2.1.5. Методи математичної статистики.....	78
2.2. Організація дослідження.....	79
РОЗДІЛ 3. ДІЯЛЬНІСТЬ ФІТНЕС-КОНСУЛЬТАНТА В УКРАЇНІ: ЗАТРЕБУВАНІСТЬ ПРОФЕСІЇ ТА ГОТОВНІСТЬ ФІТНЕС- ПЕРСОНАЛУ.....	81
3.1. Дослідження затребуваності професії фітнес-консультанта у споживачів фітнес-послуг.....	81
3.2. Дослідження затребуваності професії фітнес-консультанта у роботодавців системи оздоровчого фітнесу	93

3.3. Дослідження готовності фітнес-персоналу до професійної діяльності фітнес-консультанта.....	100
Висновки до розділу 3.....	103
РОЗДІЛ 4. МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ ФІТНЕС-КОНСУЛЬТАНТА: ОБҐРУНТУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ.....	105
4.1. Науково-практичні підходи та сучасні тенденції формування професійного стандарту фітнес-консультанта у міжнародному та вітчизняному дискурсі.....	105
4.2. Модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта та розробка проєкту цього стандарту.....	119
4.2.1. Підготовка до розробки проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта.....	121
4.2.2. Розробка проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта....	124
4.2.3 Обговорення, верифікація та впровадження проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта.....	155
Висновки до розділу 4.....	160
РОЗДІЛ 5. АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	163
ВИСНОВКИ.....	178
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	184
ДОДАТКИ.....	208

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ВООЗ – Всесвітня організація охорони здоров'я

НРК – Національна рамка кваліфікацій

НУФВСУ – Національний університет фізичного виховання і спорту України

EQF – European Qualifications Framework (Європейська рамка кваліфікацій)

ICF – International Coach Federation (Міжнародна федерація коучингу)

ICHWC – International Consortium for Health & Wellness Coaching

(Міжнародний консорціум коучингу зі здоров'я та оздоровлення)

NOS – National Occupational Standards UK (Національні професійні стандарти

Великої Британії)

ВСТУП

Актуальність дослідження. Система оздоровчого фітнесу в Україні у «доковідний» період демонструвала позитивні тенденції з інфраструктурного розвитку та охоплення населення оздоровчо-рекреаційною руховою активністю. Зокрема, на кінець 2018 року в Україні уже функціонувало 1765 фітнес-клубів та студій (річний приріст – 200 суб'єктів), в яких займалось 1,2 млн осіб, або 2,9 % від загальної чисельності населення. За цими показниками, як засвідчує Міжнародний звіт European Health&Fitness Market, Україна на той час посідала 11 місце в Європі [31, 151, 152, 208].

Протягом останнього року в умовах карантинних обмежень через пандемію COVID-19 як на національному, так і на глобальному рівнях система оздоровчого фітнесу зазнала певних втрат за вказаними вище показниками. Водночас вона довела свою високу ефективність щодо профілактики небезпечного захворювання та подолання його наслідків.

В умовах підвищення запитів населення до якості фітнес-послуг з урахуванням нових викликів, розширення спектру фітнес-програм та появи нових інноваційних фітнес-технологій, зростання секторальної ринкової конкуренції актуалізується проблема належного кадрового забезпечення відповідної сфери [35, 69, 85]. Питанню формування теоретико-методичних засад професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти присвячені наукові праці М.М. Василенко [14, 15, 16]; визначенню сучасного стану реалізації кадрової політики дослідження Г. Путятіної [98, 99]; М. Приймак [89]; дослідженню кадрових потреб та перспектив діяльності фітнес-персоналу в Україні – наукові розробки М.В. Дутчака, Л.Я. Чеховської [34, 122, 123, 124]. Не зважаючи на значну кількість наукових підходів, методичних напрацювань, що стосуються формування професійної майстерності фахівців з оздоровчого фітнесу [77, 89, 115],

більшість з них спрямовані на удосконалення та оптимізацію процесу професійної підготовки, змісту освіти, професійного навчання, рівня компетентності. В той же час недостатньо вивченими залишаються питання змісту професійної діяльності фахівців з оздоровчого фітнесу.

Необхідність таких дослідження підтверджується державною політикою України, спрямованою на стандартизацію професійної діяльності фахівців у контексті євроінтеграції [33, 78]. В сучасних умовах активно здійснюється діяльність з впровадження оновленої Національної рамки кваліфікацій, що відповідає інтересам як роботодавців, так і фахівців у певній галузі. Це сприятиме забезпеченню професійного зростання працівників у процесі їх трудової діяльності, дозволить роботодавцям досягати узгодження попиту на спеціалістів визначеної кваліфікації, а окремим громадянам – у виборі професії та побудові професійної кар'єри [42, 46].

Однак ефективність таких реформ обумовлює необхідність здійснення цілого ряду системних дій для досягнення вказаної мети [40]. В першу чергу забезпечення відповідної якості професійної діяльності фахівців гальмується відсутністю науково обґрунтованої системи визначення кваліфікацій і професійної стандартизації, узгодженої з Національною рамкою кваліфікацій (НРК) й системами кваліфікацій країн Європейського Союзу (Європейська рамка кваліфікацій – EQF); використанням застарілих державних стандартів професійної діяльності, що не відповідають сучасним вимогам роботодавців; повільним впровадженням у професійну діяльність інновацій, що диктуються ринком [93, 94, 145].

Визначенню сучасних організаційно-методичних підходів до розробки професійних стандартів приділяється значна увага як у колі науковців, так і на загальнодержавному рівні. Зокрема, Кабінетом Міністрів України прийнята постанова від 31 травня 2017 року № 373 «Про затвердження порядку розроблення та затвердження професійних стандартів» [92], а наказом Міністерства соціальної політики України від 22 січня 2018 року №

74 затверджена методика розробки професійних стандартів, що передбачає загальні вимоги до них, забезпечення єдиного підходу та дотримання принципів об'єктивності, якості проведення їх перевірки.

Наукові дослідження Г. Лук'яненко [66], Н.М. Новікова [82], К. Ткаченко [109], Л.І. Короткова [54] присвячені визначенню методологічних аспектів розроблення стандартів, що ґрунтуються на професійних компетенціях. Питання аналізу змісту професійних стандартів та ступеня їх узгодженості з освітніми стандартами у різних галузях вітчизняної економіки представлені у працях С.В. Мельник [68, 69], Л.П. Пуховської [97], Т.М. Десятова [29].

Л. Я. Чеховською [122, 124] обґрунтовано концепцію організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні, а також розроблено проекти професійних стандартів персонального фітнес-тренера, фітнес-тренера групових програм та менеджера фітнес-сервісу.

Стрімкий розвиток ринку послуг у системі оздоровчого фітнесу призводить до виникнення нових професій [1, 34, 63]. Однією з них є фітнес-консультант. Однак наукові дослідження, які б стосувалися визначення особливостей їх професійної діяльності, трудових функцій, компетентностей у вітчизняній літературі відсутні. Водночас практичний досвід свідчить про високу затребуваність такої професії через зростання відповідних запитів споживачів фітнес-послуг, а також критичні показники рівня здоров'я населення, низьку тривалість життя, розповсюдженість хронічних неінфекційних захворювань, що обумовлені негативним впливом на організм людини обмеженої рухової активності під час дозвілля [23, 36, 55].

Наявні суперечності між запитом практики і відсутністю наукового обґрунтування стандартизації професійної діяльності фітнес-консультантів з урахуванням національних особливостей та успішного досвіду такої діяльності у країнах Європейського Союзу та США обумовили вибір теми дисертаційного дослідження, його мету та завдання.

Зв'язок з науковими планами, темами. Дослідження виконано

відповідно до теми 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» Плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. (номер державної реєстрації 0116U001630). Роль автора (як співвиконавця теми) полягала в науковому обґрунтуванні процесів формування професійного стандарту фітнес-консультанта.

Мета дослідження – науково обґрунтувати модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта для визначення сучасних вимог до трудових функцій, загальних та професійних компетентностей відповідних фахівців в Україні.

Завдання дослідження:

1. Визначити основні проблеми стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта за результатами аналізу наукових знань та практичного досвіду.

2. Вивчити рівень затребуваності професійної діяльності фітнес-консультанта в Україні та готовності вітчизняного фітнес-персоналу до такої діяльності.

3. Обґрунтувати модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта в Україні.

4. Розробити проєкт професійного стандарту фітнес-консультанта в Україні, провести верифікацію цього проєкту та визначити шляхи його впровадження в практику.

Об’єкт дослідження – професійна діяльність фітнес-консультанта у системі оздоровчого фітнесу України.

Предмет дослідження – формування професійного стандарту фітнес-консультанта.

Методи дослідження. Теоретичний аналіз наукової літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел, передового зарубіжного та вітчизняного досвіду здійснювався для характеристики професійної діяльності фітнес-консультанта, визначення

особливостей стандартизації професійної діяльності вказаних фахівців на основі узагальнення результатів наукових досліджень різних вчених та аналізу змісту наявних професійних стандартів фітнес-консультанта у США і країнах Європейського Союзу. Цей метод дозволив обґрунтувати проблематику дослідження, його актуальність, визначити завдання роботи та адекватні методи дослідження, а також здійснити аналіз та узагальнення отриманих результатів.

Структурно-функціональний аналіз використовувався для забезпечення системного підходу до формування професійного стандарту фітнес-консультанта, де усі складові елементи системи (а це – професійна діяльність фітнес-консультанта) розглядалися з урахуванням їх структурних взаємозв'язків та функціональних залежностей, що обумовлюють стійкість та стабільність вказаної системи.

Анкетне опитування спрямовувалось на визначення значимості чинників, що впливають на формування споживацьких запитів, та оцінку якості послуг фітнес-консультанта (анкетування споживачів фітнес-послуг), вивчення ступеня затребуваності професії фітнес-консультанта в умовах функціонування фітнес-клубів (анкетування роботодавців у сфері оздоровчого фітнесу), дослідження готовності та рівня компетентності фітнес-персоналу до професійної діяльності фітнес-консультанта (анкетування кваліфікованих тренерів з фітнесу та інших видів оздоровчо-рекреаційної рухової активності).

Під час експертного оцінювання здійснено оцінку трудових функцій та дій фітнес-консультантів за такими критеріями як ступінь їх значущості та частота використання. Експерти також залучались до верифікації розробленого проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта.

Соціальне моделювання використовувалось нами для обґрунтування моделі формування професійного стандарту фітнес-консультанта. Зокрема, враховувались основні принципи розробки моделей складних об'єктів і явищ та вимоги до розробки соціальної моделі.

Педагогічні спостереження велись за реалізацією професійної діяльності фітнес-консультанта, зокрема надання послуг на базі фітнес-клубу та поза його межами.

Педагогічне тестування проведено для визначення рівня теоретичної підготовленості фахівців з оздоровчого фітнесу до здійснення професійної діяльності фітнес-консультанта.

Для кількісного аналізу фактичного матеріалу дослідження використано методи математичної статистики: середніх величин; переваги (ранжування); коефіцієнт конкордації Кенделла; χ^2 -критерій статистичної значимості ступеня узгодженості думок експертів. З цією метою застосовано комп'ютерні програми STATISTICA та Microsoft®Excel.

Наукова новизна одержаних результатів:

– уперше науково обґрунтовано модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта в Україні, що ґрунтується на сучасних науково-практичних підходах, вітчизняних нормативно-правових актах і передовому міжнародному досвіді, та включає підготовчий, проєктний, контрольньо-корегуючий блоки, що передбачають вивчення фактичного стану та перспектив трудової діяльності, формування проєкту професійного стандарту, його громадське обговорення та верифікація, визначення шляхів впровадження у практику;

– уперше розроблено проєкт професійного стандарту фітнес-консультанта, що містить визначені структурні елементи та характеристику його трудових функцій, дій, загальних та спеціальних компетентностей (динамічної комбінації відповідних знань, умінь та практичних навичок), необхідних для здійснення професійної діяльності з урахуванням вітчизняних особливостей розвитку системи оздоровчого фітнесу;

– уперше визначено високу ступінь затребуваності професії фітнес-консультанта в Україні споживачами фітнес-послуг та роботодавцями системи оздоровчого фітнесу, достатній рівень готовності фітнес-персоналу

до виконання трудових функцій фітнес-консультанта, а також чинники, що стримують впровадження відповідної професії в умовах вітчизняної системи оздоровчого фітнесу;

– доповнено наукові знання з визначення змісту та назви професії фітнес-консультанта, стандартизації професійної діяльності фахівців з оздоровчого фітнесу;

– набули подальшого розвитку теоретичні положення про спосіб життя та формування мотивації користувачів фітнес-послуг.

Практична значущість дослідження полягає у впровадженні сформульованих наукових положень та висновків у діяльність суб'єктів вітчизняної системи оздоровчого фітнесу та у процес підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту. Використання отриманих результатів дослідження сприяє підвищенню ефективності професійної діяльності фітнес-консультанта з виявлення та задоволення оздоровчих потреб та інтересів споживачів фітнес-послуг, формування їх мотивації до зміцнення здоров'я та ведення здорового способу життя.

Матеріали дисертаційної роботи впроваджено у практичну діяльність мережі фітнес-клубів «Спорт Ленд» та інформаційно-аналітичної платформи «FitnessConnectUA», а також використано для удосконалення змісту навчальних дисциплін з підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт Національного університету фізичного виховання і спорту України (НУФВСУ) та Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, що підтверджено відповідними актами (Додаток Н).

Особистий внесок здобувача в опублікованій зі співавторами науковій праці полягає у пріоритетності з обґрунтування актуальності, напряму та організації дослідження, проведення систематизації та інтерпретації фактичного матеріалу, формулювання висновків. Внесок співавторів

характеризується участю в аналізі матеріалів дослідження, дискусіях та оформленні публікації.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження та основні положення дисертаційної роботи оприлюднено й обговорено на Міжнародній науково-практичній конференції «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2019, 2020), III Міжнародній науково-практичній конференції «Фізична активність і якість життя людини» (Луцьк, 2019), Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Оздоровчо-рекреаційна рухова активність у сучасному суспільстві» (Чернівці, 2020), Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми та перспективи розвитку вищої школи та економіки в XXI столітті» (Рівне, 2020), Міжнародній онлайн конференції «Сталий розвиток і спадщина у спорті: проблеми та перспективи», присвяченій 90-річчю НУФВСУ (Київ, 2020), XX Міжнародній науково-практичній конференції «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи» (Харків, 2020), щорічних конференціях та круглих столах кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації НУФВСУ (2018–2020 роках).

Публікації. Основні положення дисертації викладені в 3 наукових працях, з яких 2 статті опубліковано у фаховому виданні України (включено до міжнародної наукометричної бази), 1 стаття у фаховому зарубіжному виданні (Румунія), що входить до міжнародної наукометричної бази Scopus, та в 4 публікаціях апробаційного характеру.

Структура та обсяг роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Дисертація викладена на 271 сторінці. Робота містить 8 таблиць і 19 рисунків. У роботі використано 216 літературних, інформаційних та документальних джерел.

РОЗДІЛ 1

СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІТНЕС-КОНСУЛЬТАНТА

1.1. Аналіз основних дефініцій дослідження та ключових ознак професійної діяльності фітнес-консультанта

Вивчення будь-якого суспільного явища або предмету неможливе без застосування знань з суміжних наукових дисциплін. Враховуючи, що жодна з наукових дисциплін не існує в сталій, незмінній формі та в різних умовах може мати різне понятійне наповнення, існуючі дефініції не є сталими. Внаслідок цього виникають певні складності у взаєморозумінні фахівців, які вивчають той чи інший феномен [6]. Враховуючи зазначене на початковому етапі дослідження важливим є визначення та інтерпретація основоположних категорій дослідження, понять, термінів, дефініцій з метою їх коректного трактування.

У цьому розділі дисертаційної роботи наведено результати аналізу та систематизації термінологічного апарату дослідження задля формування єдиної теоретичної бази. Розглянуті такі поняття як «коучинг», «збереження здоров'я», «здоровий спосіб життя», «стандарт», «професійний стандарт», «компетентність», «кваліфікація». Особлива увага відводиться вивченню такого питання як поняття «фітнес-консультант» та варіантів його тлумачення у зарубіжних країнах, вітчизняних нормативно-правових документах. Розглянуто характерні ознаки їх професійної діяльності, професійні вимоги, тощо.

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) визначає зміцнення здоров'я як процес, спрямований на підвищення контролю над своїм здоров'ям та його детермінантами [153]. У високорозвинутих країнах питанню збереження та зміцнення здоров'я населення приділяється значна

увага. Практично у всіх країнах Європейського союзу, США, Австралії існують спеціальні організації, що є важливою частиною місцевих, регіональних та національних зусиль, громадських об'єднань, діяльність яких спрямована на покращення показників здоров'я, профілактику захворювань тощо [213].

Більшість науковців [3, 12, 78, 192, 195] сходяться на думці, що поліпшення здоров'я населення може бути реалізованим лише у випадку переходу від організаційної моделі, заснованої на лікуванні захворювань, до моделі, спрямованої на профілактику виникнення захворювань, а також підвищення уваги і відповідальності співгромадян за своє здоров'я.

За результатами Всесвітнього економічного форуму визначено вісім основних чинників, що впливають на стан здоров'я населення: наявність шкідливих звичок; відсутність фізичної активності; погане харчування; надмірне споживання алкоголю; недотримання стандартів медичної допомоги; відсутність управління стресами; недостатній сон; відсутність діагностики стану здоров'я [153].

Зазначене припущення підтверджують результати досліджень S. Butterworth, A. Linden, W. Mcclay про те, що економічні перетворення, швидкі темпи урбанізації, а також поширення нездорового способу життя знаходяться серед чинників ризику посилення важкості перебігу хронічних захворювань [139].

За даними Центру контролю та профілактики захворювань станом на 2017 рік приблизно у половини дорослого населення спостерігається одне або кілька хронічних захворювань, зокрема хвороби серця, інсульт, артеріальна гіпертонія, цукровий діабет, ожиріння і артрит [176].

Дослідники K. Baicker, D. Cutler, Z. Song стверджують, що у США захворювання, що пов'язані зі способом життя (хвороби серця, діабет і ожиріння) є надзвичайно поширеними, в той час, як державна політика у сфері охорони здоров'я все ще орієнтована на їх лікування, а не профілактику. Автори приводять дані досліджень відповідно до яких 86 %

коштів, витрачених на охорону здоров'я (а це близько 2,9 трильйона доларів США у 2017 році), спрямовується саме на лікування хронічних неінфекційних захворювань [133].

У зв'язку з цим останнім часом у США широкої популярності набуває професійна діяльність фахівців, спрямована на профілактику захворювань, підвищення загального рівня здоров'я, виявлення першопричин та чинників ризику виникнення захворювань, поширення інформації про те як фізична активність може бути інтегрована з іншими компонентами здорового способу життя. Варто зазначити, що в сучасних умовах суттєво зросла кількість первинних посад для фахівців у сфері превентивної медицини, оздоровчого фітнесу, кінезіотерапії [142]. Вони допомагають людям змінити свої звички, формують потребу у систематичних діях, спрямованих на покращення здоров'я клієнтів, а також вирішують широке коло оздоровчих завдань для осіб, які мають діабет, надлишкову вагу, серцево-судинні та інші захворювання. Загалом фахівці зі зміцнення здоров'я – перш за все виступають у ролі консультантів, які допомагають іншим стати здоровішими [133].

У зв'язку з високими фінансовими і соціальними витратами на профілактику хронічних захворювань для економіки США, в поєднанні з численними науковими розробками зарубіжних авторів, які підтверджують ефективність діяльності у напрямку збереження та зміцнення здоров'я існує нагальна необхідність перегляду способів лікування хронічних захворювань [135, 144, 170]. Необхідним є зміщення акцентів у бік стратегій, заснованих на довготривалих змінах поведінки людей, формування свідомого відношення до свого здоров'я.

Беручи до уваги важливість вирішення поведінкових факторів і звичок, що негативно впливають на стан здоров'я і благополуччя населення, таких як недостатня рухова активність і хронічних стрес, відкривається прекрасна можливість для кваліфікованих фахівців заповнити прогалину і зіграти таку

необхідну роль в орієнтації населення до здійснення діяльності у напрямку здоров'язбереження [174, 182].

На думку J. M. Olsen, B. J. Nesbitt, прийняття стійких оздоровчих моделей поведінки, що включають систематичну рухову активність і раціональне харчування, – ключ до вирішення проблеми ожиріння та ряду інших захворювань, пов'язаних зі способом життя. Враховуючи зазначене необхідним є здійснення діяльності у напрямку висококваліфікованого, науково обґрунтованого, міждисциплінарного консультування і підтримки стійких поведінкових змін населення як невід'ємного компонента національного континууму охорони здоров'я [186].

Узагальнюючи вищезазначене можна констатувати, що зростаюча необхідність у зосередженні на зміні поведінки спрямованої на збереження та зміцнення здоров'я, особливо на зниження ризику, пов'язаного з хронічними захворюваннями, обумовлює запит на фахівців відповідної кваліфікації [10, 53]. Варто відзначити, що на сьогодні не існує єдиного уніфікованого підходу до визначення назви професії таких фахівців. У ході здійснення аналізу численних літературних досліджень [8, 101, 144, 150, 163] встановлено, що у сфері збереження та зміцнення здоров'я зарубіжних країн (США, Канади, Австралії), найбільш широко використовуються терміни «Health Coach» та «Wellness Coach», рідше «Lifestyle & Weight Management Consultant», «Health Promotion Specialist» та інші. В цьому контексті професійна діяльність консультантів зі здоров'я визначається як коучинг.

У сучасних реаліях коучинг широко використовується в різних сферах професійного навчання, в тому числі в менеджменті та управлінні, педагогіці, психології, спорті тощо [144]. В зазначеному аспекті коучинг розглядається як сучасна педагогічна технологія, де коуч займає позицію фасилітатора, основним завданням якого є сприяти усвідомленню, переоцінці та генерації нового досвіду. Принциповою відмінністю коучингу є те, що він заснований на «суб'єкт-суб'єктній» взаємодії та активній позиції людини.

О. О. Нежинська, В. М. Тименко визначають коучинг – як сучасну технологію, яку створили для розвитку потенціалу людей і команд, задля досягнення заздалегідь узгоджених цілей та докорінної зміни моделей поведінки, що призводить до розкриття внутрішнього потенціалу особистості [81].

У процесі коучингу відбувається удосконалення професійних та особистих якостей людини, завдяки чому розвиваються нові здібності й навички, які покращують якість життя особи в цілому. Окрім цього коуч – це одна із професій, що стрімко поширюється у всьому світі [93].

За даними Міжнародної Федерації Коучингу (International Coach Federation, ICF) – всесвітньо відомої організації, що займається розвитком професійного коучингу, зараз у світі працює понад 40000 сертифікованих коучів [163].

S. Butterworth, A. Linden, W. Mcclay намагаючись дати визначення коучингу зі збереження та зміцнення здоров'я, прийшли до висновку, що це – діяльність, яка розкриває потенціал людини з метою максимізувати її досягнення у формуванні відповідних компонент благополуччя. Сутність такого коучингу полягає у тому, щоб допомогти людині набути певні моделі поведінки, спрямовані на досягнення поставленої мети, а не просто дати необхідні знання та навички [138].

R. Q. Wolever, L. A. Simmons, G. A. Sforzo, досліджуючи сферу професійної діяльності Health Coach, визначили основні професійно важливі навички, серед яких успішна комунікація займає провідне місце [209]. Автори відзначають, що мотивація клієнтів є ключовим чинником, оскільки саме мотиваційні стратегії виступають основним інструментом формування поведінки спрямованої на здоров'язбереження.

Дослідником К. Lawson встановлено, що Health Coach, в першу чергу повинен бути орієнтованим на процеси, що допомагатимуть людині перетворювати свої цілі в дії. В результаті проведених досліджень з коучингу

здоров'я визначено ефективні засоби та методи для професійної діяльності відповідних фахівців [174].

На думку D. L. Paineau, F. Beaufils, A. Boulier діяльність Health Coach повинна включати основні інструменти побудови довіри і взаєморозуміння та міжособистісних комунікацій. Комунікаційні процеси в коучингу засновані на використанні методів мотиваційного інтерв'ювання. У цьому контексті автори відзначають, що будь яка форма взаємодії між фахівцем та клієнтом, не формуватиме потрібної моделі поведінки без впровадження мотиваційних стратегій. Лише у такому випадку людина безпосередньо зможе взяти на себе відповідальність за власне здоров'я [187].

Сфера професійної діяльності Health Coach у США є досить обширною. Такі фахівці можуть бути працевлаштовані в будь-якому оздоровчому, спортивному, медичному, освітньому закладі, здійснювати приватну практику [163, 195].

Сьогодні, існує позитивний досвід, коли більшість таких фахівців працюють як співробітники приватних корпорацій, агентств або організації з підтримки здоров'я, урядових установ і військових баз тощо [182].

Досить поширеною є практика, коли Health Coach працевлаштовані у приватних установах, що працюють на договірній основі з різними компаніями та корпораціями, державними відомствами, які розробляють та впроваджують різні корпоративні програми оздоровлення для своїх співробітників. Великі компанії залучають таких фахівців для поліпшення стану здоров'я співробітників і скорочення витрат, пов'язаних з виплатами страхових відшкодувань [132].

За даними R. Q. Wolever, D. M. Eisenberg близько 67% роботодавців вважають нездорові звички працівників провідною проблемою з точки зору забезпечення доступного страхового покриття, оскільки витрати на страхування здоров'я людей з хронічним захворюваннями в чотири рази вищі, ніж на здорових людей [211].

В сучасних умовах більшість роботодавців усвідомлюють цінність здоров'я своїх співробітників, що призводить до підвищеного попиту на послуги консультантів зі здоров'я. Такі фахівців залучаються компаніями для роботи від вибору корисних для здоров'я продуктів в кафетерії організації до розробки програм рухової активності, що враховують особливості професійної діяльності, способу життя працівників. Майже половина роботодавців, які впровадили оздоровчі програми на робочому місці для своїх співробітників, повідомили про економію коштів, а 69% з них відзначають поліпшення здоров'я працівників [210, 211].

Наприклад у Вашингтоні на базі федерального бюро гравірування та друку, працює фітнес-центр, розрахований на 2400 співробітників. Для організації та забезпечення фізкультурно-оздоровчої діяльності на базі фітнес-центру, бюро залучає фахівців різних спеціальностей, діяльність яких спрямована на реалізацію програми збереження та зміцнення здоров'я співробітників, зменшення виробничого травматизму, профілактику виникнення професійних захворювань, підвищення продуктивності праці та мотивування співробітників з метою збільшення їх кількості [191, 199].

Цікавими є дані Міжнародної консалтингової організації Research and Markets, яка здійснювала дослідження ринку Health Coach у США. Зокрема, за результатами звіту «Аналіз ринку праці спеціалістів у сфері збереження здоров'я у США на 2018 рік: прогнози на період 2006–2022 рр.», цей ринок оцінюється вартістю наданих послуг на 6 мільярдів доларів США та характеризується суттєвою тенденцією до зростання. Встановлено, що у 2018 році нараховано близько 109 тисяч відповідних працівників, до числа яких увійшли Health Coach, Wellness Coach, Health Promotion Specialist та інші фахівці [214]. Таке дослідження здійснено вперше щодо вивчення професійної діяльності фахівців зі збереження здоров'я (сфери їх роботи, чисельності, рівня та обсягу заробітної плати, структури та розміру ринку, прогнозів на 2022 рік, профілів основних сертифікаційних організацій, факторів попиту споживачів, а також основних проблем і перспектив галузі).

Водночас сфера професійної діяльності консультантів зі здоров'я на сьогодні є досить стихійною і не існує певних стандартів, які б чітко окреслювали коло відповідних трудових функцій та компетентностей, необхідних для їх реалізації. Наявна в країні система сертифікації в багатьох випадках проводиться організаціями, які більше зацікавлені в отриманні прибутку, ніж забезпеченні якісного рівня професійної підготовки [143, 173].

Заробітна плата, яку отримують такі фахівці у США залежить від багатьох чинників, включаючи освітній рівень, досвід роботи і проходження відповідної сертифікації. Типовий рівень заробітної плати становить від 30 тисяч доларів США на рік, але може й бути вищим, якщо фахівець має вищу освіту, достатній досвід, відповідні сертифікати та працює у великій компанії (рис.1.1) [151, 152, 214].

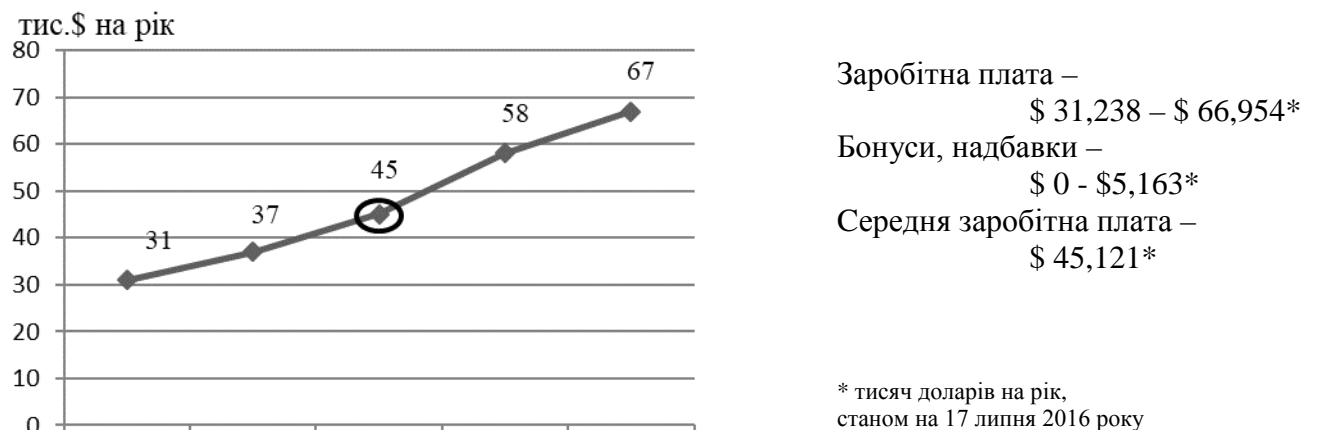

Рис. 1.1 Діапазон рівня заробітної плати Health Coach у США у 2016 році [214]

Значне зростання попиту в поєднанні з нестачею кваліфікованих кадрів створює позитивне професійне середовище для фахівців у цій галузі. Згідно досліджень компанії PayScale, що оцінює рівень заробітної плати працівників, середня зарплата фахівців зі збереження здоров'я США становить 45 тисяч доларів на рік [195, 214].

Варто відзначити, що у США професійна діяльність Health Coach знаходиться на стику наукових дисциплін, а саме охорони здоров'я та

оздоровчого фітнесу. Одним із стратегічних напрямків у формуванні державної політики країни з підвищення рівня здоров'я населення є інтеграція коучингу як у сферу практики багатьох медичних працівників, так і фахівців з оздоровчого фітнесу, рекреаційної рухової активності [159, 173, 189].

У США зростає особиста відповідальність співгромадян за стан свого здоров'я. У цих умовах медична спільнота задовольняє потребу в розширенні можливостей для дипломованих медичних працівників займати посади у коучингу здоров'я. Тут існує практика коли Health coach працюють в місцевих медичних установах (лікарські кабінети, клініки, лікарні і т. д.), а також в комерційних організаціях у межах проєктів з медичного страхування. Найчастіше консультанти зі здоров'я мають академічну освіту в галузі громадського здоров'я та проходять відповідну сертифікацію. До професійної діяльності Health Coach також можуть допускатися фітнес-тренери за умови виконання визначених кваліфікаційних вимог [132, 137, 204].

Узагальнюючи вищезазначене можемо констатувати, що характерними особливостями професійної діяльності консультантів зі здоров'я у США та Канаді є спрямованість на формування мотивації до зміни моделей поведінки, що призводять до розкриття внутрішнього потенціалу особистості. Себто, здоров'яформувальна та здоров'язбережувальна складові розглядаються як коучинг, що безпосередньо відображається й у назві посад таких фахівців, серед яких Health Coach, Wellness Coach є найбільш типовими.

Разом з цим для забезпечення комплексного пізнання об'єкту нашого дослідження доцільно крім США здійснити аналіз відповідного досвіду країн Європейського Союзу.

У рамках стратегії розвитку економіки Європа 2020 за ініціативи Європейського центру розвитку професійного навчання був реалізований проєкт під назвою European Skills Competencies Qualifications and Occupations (ESCO), що визначає та класифікує навички, компетентності, кваліфікації та

професії, які мають відношення до ринку праці ЄС. Одним із напрацювань зазначеної організації стало визначення основних професій для сектору спорту та активного дозвілля (рис. 1.2) [148, 150].

У системі оздоровчого фітнесу професії спеціалістів зі збереження та зміцнення здоров'я представлені назвами спеціаліст з вправ для здоров'я (Exercise for health specialist), провідний спеціаліст з вправ для здоров'я (Health and fitness advanced specialist) та суміжні назви професій: спеціаліст з вправ для профілактики діабету (Pre-Diabetes Exercise Specialist), спеціаліст з вправ управління вагою (Weight Management Exercise Specialist) [148].

Рівні європейської/галузевої рамки кваліфікацій (EQF\SQF)	Система професійних кваліфікацій для європейського фітнес-сектору	
	Основні категорії населення	Особливі категорії населення
7 та 8		
6	→ Провідний спеціаліст з вправ для здоров'я	
5	→ → →	Спеціаліст з вправ для здоров'я Спеціаліст з вправ для профілактики діабету Спеціаліст з вправ управління вагою
4	Персональний тренер Тренер з Пілатесу	Фітнес-тренер молоді (12-17 років) Дитячий фітнес-тренер (6-11 років) Тренер з активного старіння
3	Фітнес-інструктор Інструктор групового фітнесу Інструктор групових вправ під музику Інструктор аква-фітнесу	
2	Фітнес-асистент	

Рис. 1.2 Класифікація основних професій для сектору фітнесу (European Skills Competencies Qualifications and Occupations, 2015) [148]

Особливу увагу варто звернути і на те, що фахівцями була розроблена кваліфікаційна структура для сектору фітнесу (SQF), яка співвідноситься з Європейською рамкою кваліфікацій (European Qualifications Framework, EQF).

Професійну діяльність спеціаліста зі збереження та зміцнення здоров'я EuropeActive визначає як співпрацю з широким діапазоном осіб, які мають наявні хронічні захворювання або високий ризик їх розвитку через спосіб життя. Такі фахівці можуть розробляти програми оздоровлення, включаючи програми рухової активності, а також здійснювати процес управління та безпосередньо проводити заняття. Фахівцями здійснюється цілісний підхід до оздоровлення своїх клієнтів, що передбачає консультування зі способу життя, здорового харчування та управління стресом, організації активного дозвілля тощо [148].

Цікавим є те, що для європейського професійного ринку ключовими є функції, пов'язані з плануванням та організацією рухової активності клієнтів, що безпосередньо і відображається у назві типових посад для фахівців, де яких фігурує слово «exercise», тобто фізичні вправи та рухова активність є пріоритетними.

Узагальнюючи результати проведеного аналізу можна зробити висновок про наявність двох основних моделей, що визначають сутність та зміст професійної діяльності фітнес-консультанта у міжнародному контексті. На відміну від США, де діяльність фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я визначається як коучинг, тобто процес, який допомагає людині досягти оздоровчих цілей та характеризується міждисциплінарністю (знаходиться на стику наукових дисциплін охорони здоров'я та оздоровчого фітнесу), у європейському секторі така діяльність розглядається у тісному взаємозв'язку з тренерською діяльністю в оздоровчому фітнесі, яка є ключовою передумовою допуску до професії.

Однак, на розвиток системи оздоровчого фітнесу здійснюють вплив як світові тенденції, так і чинники, що обумовлені національними

особливостями. В ході аналізу літературних джерел виявлено значну кількість наукових напрацювань вітчизняних авторів, що стосуються аналізу особливостей функціонування системи оздоровчого фітнесу та формування здорового способу життя різних груп населення в Україні [2, 32, 44, 120].

Н. М. Гончаровою розроблено та обґрунтовано теоретико-методичні основи здоров'яформуючих технологій в процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку. Автором розроблено соціальні, організаційні, педагогічні, умови здоров'яформувальних технологій в процесі фізичного виховання молодших школярів, які містять заходи планування змісту діяльності та засобів впливу на фізичний стан дітей та їх мотивацію до фізкультурно-оздоровчої діяльності, методичні основи організації та проведення здоров'яформуючої діяльності, налагодження процесів взаємодії суб'єктів педагогічного процесу, формування особистості вчителя як провідної ланки управління процесом оздоровлення школярів [25].

С. М. Футорним обґрунтована концепція формування здорового способу життя студентської молоді в процесі фізичного виховання з використанням інноваційних технологій. Автором запропонована базова модель створення інформаційного мікросередовища, що об'єднала у своїй структурі модулі із забезпечення інтеграції інноваційних технологій в напрямку діяльності закладу вищої освіти з формування здорового способу життя студентів у процесі фізичного виховання [119, 120].

Спільні наукові розробки Ю. Руденко, Ю. Литвиненко, Т. Хабінець та інші визначають здоров'язбереження як частину оздоровчого процесу, що забезпечує реалізацію інноваційних технологій на основі зміцнення здоров'я для людей, які займаються фізичними вправами. Автори вказують на наявність стійкої тенденції погіршення стану здоров'я осіб зрілого віку. Для успішного практичного вирішення проблеми зі збереження та зміцнення здоров'я відзначається необхідність формування здоров'язберігаючих знань людини, що передбачають її готовність до відповідної діяльності [100].

Не зважаючи на значну кількість наукових розробок вітчизняних авторів з питань здоров'язбереження існує проблема, яка стосується рівня компетентності та ступеня готовності фахівців до здійснення такої діяльності. Так, О. Ажиппо, Г. Путятіна стверджують, що істотний внесок у зміцнення здоров'я громадян і в утвердження здорового способу життя в країні здатні внести організації фітнес-індустрії, а саме фітнес-клуби, і їх головний активний ресурс – кадри [1, 129]. Водночас автори зазначають, що факторами, що стримують в Україні розвиток системи оздоровчого фітнесу, є нестача кадрів і низький рівень професійної підготовленості працюючих у цій сфері фахівців [1].

Ще однією проблемою, яка була встановлена в ході дослідження, є те, що у вітчизняних наукових та інформаційних джерелах ми не виявили наукових праць, присвячених вивченню особливостей діяльності фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я, в тому числі і підходів до визначення назви їх професійної діяльності.

У зв'язку з цим ми здійснили аналіз відповідної нормативно-правової бази, зокрема положень Національного класифікатора професій України ДК 003:2010 (із змінами), де наводиться перелік професійних назв робіт. Професія спеціалістів зі збереження та зміцнення здоров'я визначається як Консультант з питань здорового способу життя (КОД КП 2351.2). Зазначений професійний вид робіт, вимагає кваліфікації спеціаліста або магістра та належать до розділу «професіоналів» [48].

Необхідно також зазначити, що у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 «Спортивна діяльність», затвердженому наказом Міністерства молоді та спорту України від 28 жовтня 2016 року № 4080, кваліфікаційна характеристика для Консультанта з питань здорового способу життя відсутня. Це найбільш ймовірно обумовлено тим, що відповідно до вказаного класифікатора професій робота консультанта з питань здорового способу життя відноситься до групи «2351.2 Інші професіонали в галузі методів навчання». Зазначене, в свою чергу, ускладнює

розуміння змісту їх професійної діяльності, в тому числі професійних функцій, завдань, обов'язків та повноважень, а також вимог до освітньої та професійної кваліфікації й обумовлює необхідність введення відповідної назви професії у вітчизняну сферу фізичної культури і спорту [33, 37, 48].

У наукових дослідженнях [2, 14, 33, 34, 88] відзначається необхідність внесення змін до Національного класифікатора професій України, оскільки зазначений документ містить цілий ряд архаїчних положень, що не відповідають вимогам сьогодення та сучасним європейським підходам.

М.В. Дутчак з цього приводу вказує, що в Україні відсутня ціла низка нових професійних назв робіт, а кваліфікаційні характеристики не кореспондуються з дескрипторами Національної рамки кваліфікацій [33]. Автор зазначає, що у класифікаторі професій ще мають місце такі не актуальні професійні назви фахівців як “Інструктор-методист з виробничої гімнастики”, “Інструктор з фізкультури”, “Інструктор-методист тренажерного комплексу (залу)”, натомість у ньому відсутні “Спортивний аніматор”, “Інструктор з оздоровчого фітнесу (за видами оздоровчого фітнесу)”, “Інструктор з фізичної рекреації”, “Фахівець з корпоративного оздоровлення” (Corporate Wellness Specialist), “Фітнес-консультант”, “Спортивний менеджер”, “Менеджер фітнес-сервісу” тощо.

Враховуючи результати аналізу зарубіжного досвіду впровадження професій «Health coach», «Wellness coach», «Exercise for health specialist», «Health and fitness advanced specialist» [145, 148, 149, 150], національних особливостей розвитку системи оздоровчого фітнесу в Україні [8, 14, 15, 27, 31, 34] та існуюче вітчизняне законодавство [48, 76, 91, 92] у дисертаційному дослідженні нами використовується термін «фітнес-консультант» для визначення узагальненої назви професії фахівців, діяльність яких спрямована на формування, збереження та зміцнення здоров'я особи шляхом використання оздоровчо-рекреаційної рухової активності в органічному поєднанні з іншими компонентами здорового способу життя.

У ході дослідження нами визначено основне коло проблемних питань, що пов'язані з професійної діяльності фітнес-консультанта та потребують подальшого вивчення і наукового обґрунтування:

встановлення актуальності та ступеня затребуваності професії фітнес-консультанта у вітчизняній системі оздоровчого фітнесу;

вивчення підходів до стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта;

визначення переліку основних трудових функцій та дій, функціональних обов'язків таких спеціалістів, професійних компетентностей, умов допуску до професії.

1.2. Стандартизація професійної діяльності фітнес-консультанта як наукова проблема

Більшість суб'єктів господарювання будують свою діяльність, керуючись відповідними стандартами. Національна система стандартизації України вміщує різноманітні стандарти, де встановлені вимоги до конкретних об'єктів стандартизації. Водночас для організацій сфери фізичної культури та спорту застосування стандартів для підвищення ефективності їх діяльності не стало загальнопоширеним правилом [13, 14].

Така ситуація на думку науковців [14, 18] є перешкодою на шляху до імплементації засад європейської політики в усіх сферах суспільної діяльності, в тому числі здатна суттєво позначитись на якості надання фізкультурно-оздоровчих послуг різним категоріям населення України.

Н. Г. Салухіна розглядає «стандарт» як заснований на консенсусі нормативний документ, який прийнятий компетентним органом, що встановлює для загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності, або ж її результатів та спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері [101].

За визначенням Міжнародної організації стандартизації (International Organization for Standardization) – стандарт це документ, доступний та опублікований, колективно розроблений або погоджений, загальноприйнятий в інтересах тих, хто ним користується, заснований на інтеграції результатів науки, технології, досвіду, який сприяє підвищенню суспільного блага і прийнятий організаціями, уповноваженими на національному, регіональному і міжнародному рівнях [88].

Під «стандартизацією» більшість науковців розуміють діяльність, спрямована на розробку і встановлення вимог, норм, правил, характеристик як обов'язкових для виконання, так і рекомендованих, що забезпечує право споживача на послуги належної якості, а також право на безпеку і комфортність [4, 15, 17, 19].

С. В. Мельник розглядає «стандартизацію» як процес встановлення та запровадження стандартів (тобто нормативно-технічних документів, які встановлюють єдині обов'язкові вимоги щодо типів, розмірів, якості, норм й інших особливостей продукції та послуг) з метою упорядкування діяльності в певній галузі економічного використання ресурсів, підтримки техніки безпеки, підвищення якості продукції (процесів, робіт, послуг) [68, 69].

Прикладом стандартів діяльності у сфері фізичної культури та спорту можна вважати вимоги щодо організації та проведення спортивних та спортивно-масових заходів, надання спортивно-оздоровчих послуг, правила змагань, екологічні та гігієнічні вимоги до спортивної, спортивно-масової та оздоровчої діяльності, стандарти безпеки оздоровчих та спортивних послуг, професійні стандарти, а також стандарти підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері спорту та рекреації, стандарти менеджменту та маркетингу діяльності суб'єктів спорту та фізичної культури, юридичний, фінансово-економічний супровід, вимоги до рівня підготовленості спортсменів тощо [11, 14, 95].

Поглиблення стандартизації сфери фізичної культури та спорту стало об'єктивною необхідністю для створення якісно нових умов для її розвитку

та становлення. Для прикладу у країнах Європи та США питанню стандартизації у сфері фізичної культури та спорту приділяється значна увага [12].

У сучасних умовах у галузі спорту та рекреаційної рухової активності діють стандарти різних міжнародних та національних систем та організацій: ISO; ASTM International, SkillsActive – NOS (National occupation standarts) [184]; NAYS (National Alliance for Youth Sports); EuropeActive Standards [148]; та інші. Зокрема, членами організації ICHPER Standards [144] напрацьовано стандарти програм фізичного виховання для молоді шкільного віку в усьому світі. Організація SHAPE America – Society of Health and Physical Educators [145] розроблює національні стандарти у США з урахуванням територіальних та культурних особливостей кожного окремого регіону країни у сфері фізичного виховання студентів, а також пропонує широкі можливості для підвищення кваліфікації викладачів та тренерів, що працюють зі студентами.

Однак найбільш гостро стоїть питання стандартів професійної діяльності фахівців у сфері здоров'я та фітнесу [1, 27, 63, 64, 89, 122].

В умовах сьогодення в Україні активно здійснюється діяльність, спрямована на впровадження Національної рамки кваліфікацій, розвиток якої відповідатиме інтересам як роботодавців, так і фахівців у певній галузі, оскільки сприятиме забезпеченню професійного зростання фахівців у процесі їх трудової діяльності, дозволить роботодавцям досягати узгодження попиту на спеціалістів певної кваліфікації, а окремим громадянам – у виборі професії та побудові професійної кар'єри [46].

У Законі України професійний стандарт визначається як затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій. Професійні стандарти можуть розроблятися роботодавцями, їх організаціями та об'єднаннями, органами державної влади, науковими установами,

галузевими радами, громадськими об'єднаннями, іншими зацікавленими суб'єктами [94].

Л. І. Короткова, Л. Б. Лук'янова, Г. І. Лук'яненко стверджують, що в умовах трансформації суспільства та формування ринку праці склалися підстави для створення професійних стандартів як багатофункціональних документів, які визначають у межах конкретного виду професійної діяльності вимоги до змісту та умов праці, кваліфікації й компетентностей працівників за різними кваліфікаційними рівнями [53, 54].

К. Ткаченко відзначає, що професійні стандарти є документами, які встановлюють вимоги до знань, умінь, компетенцій, досвіду, системи цінностей і особистих якостей, необхідних для виконання певної роботи або професійних обов'язків [109].

У сучасних умовах стандарти розглядаються науковцями як один з інструментів, що дають змогу забезпечити стійку й ефективну взаємодію сфери праці та сфери освіти, забезпечити раціональне використання людських ресурсів і, врешті-решт, сприяти стійкому розвитку суспільства. Крім інших даних, професійні стандарти містять найменування типових посад і відповідні їм кваліфікаційні та освітні рівні, перелік конкретних посадових обов'язків (що розглядаються під кутом зору знань, умінь та навичок), виконання яких дасть працівнику можливість реалізувати трудові функції в межах його компетенції. Професійні стандарти спрямовані на забезпечення професіоналізму фахівців [17, 88].

Ґрунтуючись на останніх досягненнях науки та на передовому досвіді стандарти, з одного боку, пред'являють вищі вимоги до якості результатів, що відповідають сучасним науково-технічним досягненням та враховують передовий зарубіжний досвід, з другого – встановлюють обов'язковий загальний рівень вимог для тих чи інших показників, у тому числі і до професійної діяльності фахівців [6, 11].

Варто також звернути увагу на наявні міжнародні підходи до визначення основних дефініцій наукового дослідження, а саме термінів, що

прийшли з англійської мови, до таких понять належать: «стандарт», «компетентність», «кваліфікація» тощо.

Для прикладу термін «стандарт» у Німеччині розуміють як припис або розпорядження у сфері освіти та професійної діяльності фахівців (ausbildungsordnung); у Франції – як довідкове положення («referential»); в країнах Центральної і Східної Європи цьому поняттю краще відповідає термін «нормативне положення» (normative provision) [66, 96].

Для кращого розуміння і полегшення сприйняття, науковці різних країн дійшли узгодженості щодо застосування функціональних термінів однією мовою, наприклад, англійською.

Для цілей нашого дослідження доцільно взяти до уваги тлумачення термінів у глосаріях Європейського центру розвитку професійної освіти і навчання та в роботі «Європейські тенденції в розвитку занять і кваліфікацій», де пропонується певна триєдина ієрархія дотичних один до одного термінів: «skill» – «qualification» – «competence»: де термін «skill» використовується у зв'язку з професійною діяльністю фахівця, його роботою/заняттям (job-related approach) для визначення необхідних знань і навичок для виконання специфічних завдань; межі терміну «qualification» ширші і можуть включати опис вимог до роботи/заняття та офіційне визнання формальної освіти і навчання; термін «competence» є найширшим – його зміст пов'язується з актуальною здатністю індивіда використовувати необхідні уміння, знання і ставлення у типовій або змінній ситуації професійної діяльності [96, 97].

З поміж завдань розробки професійних стандартів виділяють [54, 70] такі:

проведення оцінки відповідності отриманих кваліфікацій та компетентності працівників, компетентностей випускників закладів освіти вимогам професійного стандарту;

розроблення освітніх стандартів, навчальних програм (модулів) для всіх форм та видів освіти, у тому числі для навчання кадрів на виробництві, а

також для розроблення навчально-методичних матеріалів до цих навчальних програм (модулів);

вирішення питань у сфері управління персоналом, зокрема таких як: формування систем мотивації та стимулювання персоналу;

розроблення посадових (робочих) інструкцій;

тарифікація (категоріювання) посад і професій; відбір, підбір, розстановка та атестація (оцінювання) персоналу;

планування кар'єри працівників тощо;

проведення процедури сертифікації персоналу в межах виду (видів) економічної чи трудової (професійної) діяльності – встановлення та підтримка єдиних вимог до змісту та якості трудової (професійної) діяльності, узгодження найменувань професій (професійних назв робіт, посад), упорядкування видів трудової (професійної) діяльності тощо;

формування єдиних критеріїв готовності виконувати професійну діяльність (компетентностей) незалежно від шляхів (формальний, неформальний чи інформальний) їх отримання.

А. А. Мурав'єва зазначає, що професійні стандарти є одним із основних елементів у системі професійних кваліфікацій та виступають зв'язуючою ланкою між ринком праці та системою освіти, а також базою для здійснення професійної підготовки фахівців з метою їх відповідності сучасним вимогам ринку праці, проведення атестації та оцінки кваліфікації фахівців [79].

У контексті практичної реалізації професійні стандарти частіше за все можуть використовуватись роботодавцями з метою формування власної кадрової політики. Професійні стандарти виступають певним орієнтиром для роботодавців стосовно того якими знаннями, уміннями та навичками повинен володіти фахівець та які функції безпосередньо виконуватиме в процесі своєї трудової діяльності [82, 85].

Центральним питанням є результати навчання, що розуміються як досягнення з освоєння знань, умінь, навичок, способів дії і моделей

поведінки, що необхідні для виконання професійної діяльності. Такі результати подаються у формі професійних стандартів. У міжнародній практиці розробка професійних стандартів, як основи для освітніх стандартів і програм, найчастіше регулюється державою, а здійснюється суб'єктами сфери праці.

Під час розробки стандартів використовують науково-технічні результати науково-дослідних, патентних досліджень, міжнародні, регіональні стандарти, правила, норми і рекомендації зі стандартизації, прогресивні національні стандарти інших країн та іншу інформацію [91].

Передумовами розроблення системи професійних стандартів фахівців Т.І. Ткаченко [109] вважає: підвищення якості трудових ресурсів відповідно до вимог ринку праці; здійснення державної політики з підготовки конкурентоспроможного людського потенціалу; забезпечення високої якості освітніх послуг в умовах автономії закладів вищої освіти та глобального конкурентного середовища. Далі цей автор відзначає, що цільова аудиторія професійних стандартів включає: фахівців (для оцінка власного професійного рівня та підвищення кваліфікації, планування подальшого професійного та кар'єрного росту); роботодавців (для оцінки компетентностей персоналу під час прийомі на роботу, розроблення посадових інструкцій, програм підвищення кваліфікації, перепідготовки, атестації, планування кадрового резерву); заклади освіти (освітні стандарти, освітні програми та навчальні дисципліни, що враховують вимоги роботодавців); державні органи (розробка та реалізація політики зайнятості, прогнозування потреб ринку праці, планування соціального розвитку). Професійні стандарти становлять основу розробки освітніх стандартів, адже відображають запити роботодавців, а забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців є можливим лише за умови тісної взаємодії усіх зацікавлених сторін, а саме, органів влади, представників ринку праці та освітніх послуг (рис. 1.3).

Наведені рекомендації кореспондуються з результатами зарубіжних досліджень [149, 150, 163], відповідно до яких існують різноманітні формати

взаємодії різних інституцій з розробки професійних стандартів, однак практично всі вони включають представників промисловості та бізнесу (спілки роботодавців, федерації профспілок тощо).

Наприклад, у Великобританії розробка професійних стандартів лежить у компетенції галузевих рад, агентств з кваліфікацій та якості, а також служб, що присвоюють кваліфікації [82].

Рис. 1.3 Передумови розроблення системи професійних стандартів фахівців [109]

У Нідерландах питанням розробки стандартів займаються національні організації з професійної освіти і навчання за участю представників: промисловості й бізнесу, конфедерації профспілок, системи освіти [66, 69, 97].

Професійні стандарти у Німеччині розробляють за участю галузевих організацій роботодавців та інших компетентних органів: торгово-промислової палати, галузевої палати, земельних комітетів з професійної освіти, Федерального інститут професійної освіти [97].

У Франції діє консультативна професійна комісія за основними секторами економіки, комісія Національної Ради з управління професійним навчанням та бюро партнерства зі сферою праці й консультативними професійними комісіями при Міністерстві освіти, які здійснюють діяльність з формування та впровадження професійних стандартів [97, 101, 109].

Професійні стандарти можуть затверджуватися на державному рівні у вигляді окремого документу (за прикладом Великобританії), а також

структурами соціальних партнерів для обов'язкового використання під час формування освітніх стандартів і освітніх програм (за прикладом Німеччини, Франції, Нідерландів).

Отже, у міжнародній практиці розробка професійних стандартів найчастіше регулюється державою, а здійснюється суб'єктами сфери праці [10]. В Україні професійні стандарти проходять процедуру затвердження на державному рівні.

Сьогодні в Україні активно здійснюється діяльність спрямована на розробку та впровадження професійних стандартів для фахівців різних галузей. У 2019 році у Міністерстві соціальної політики України вже зареєстровано 10 професійних стандартів для різних професій (у 2018 році – 5 професійних стандартів). Численні наукові розробки та публікації вітчизняних науковців підкреслюють актуальність дослідження зазначеного питання [34, 45, 63, 78, 129].

Відомо, що система оздоровчого фітнесу в Україні активно розвивається [39, 45]. У зв'язку з чим у роботодавців виникає потреба в отриманні фахівців, що володіють конкретними знаннями, навичками та уміннями, що відповідають сучасним вимогам. Враховуючи цей факт існує нагальна проблема, яка полягає у розробці професійних стандартів для фахівців з оздоровчого фітнесу, які відображають світові тенденції, однак в той же час зможуть бути адаптовані до вітчизняних особливостей ринку праці фітнес-персоналу [38, 90]. Окрім цього, формування та затвердження професійних стандартів є складовою розробки Національної системи кваліфікацій та Національної рамки кваліфікацій.

В Україні вже здійснюється діяльність з розробки та впровадження професійних стандартів фахівців з оздоровчого фітнесу. Зважаючи на нагальну потребу і актуальність створення професійного стандарту для фітнес-персоналу Національним університетом фізичного виховання і спорту України та інформаційно-аналітичною платформою FitnessConnectUA ініційовано розробку професійних стандартів для фахівців з оздоровчого

фітнесу [40]. Наше дисертаційне дослідження є складовою частиною зазначеного проєкту.

Для цього було створено робочу групу, до якої увійшли фахівці закладів вищої освіти з фізичного виховання і спорту та практики вітчизняної системи оздоровчого фітнесу. Автор цієї дисертаційної роботи є членом зазначеної робочої групи.

Велику наукову значимість у цьому напрямі мають спільні наукові напрацювання М. В. Дутчака та Л. Я. Чеховської [34, 38, 129]. Автори вважають, що розробка професійних стандартів для фахівців у сфері оздоровчого фітнесу обумовлена необхідністю співвіднесення українських спеціальностей і міжнародних вимог. Затвердження професійного стандарту сприятиме визначенню змісту різних форм підготовки фахівців з оздоровчого фітнесу і слугуватиме, зокрема, основою для галузевого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю. Це сприятиме зменшенню розриву між вимогами роботодавців та рівнем професійної підготовки персоналу.

На думку S. Butterworth, A. Linden M. Leo [145] у розробці професійних стандартів для системи оздоровчого фітнесу зацікавлені усі сторони цього процесу. Це обумовлено такими положеннями:

роботодавці отримають чіткі критерії підбору та оцінки роботи фітнес-персоналу; запобігання недбалості і ризиків в тренувальному процесі з боку персоналу; юридичний захист роботодавця;

фітнес-персонал матиме: спрощення у працевлаштуванні (у тому числі мешканців інших міст, іногородніх); приріст кількості клієнтів; потенційне збільшення доходів тренера; орієнтир для професійного зростання та належної самооцінки;

клієнти будуть мати: підвищений рівень безпеки тренувань; можливість обирати фітнес-тренерів на основі професійної оцінки їх готовності до надання фітнес-послуг належної якості.

Отже розробка професійних стандартів для фахівців з оздоровчого фітнесу, в тому числі і для професії фітнес-консультанта, має загальнодержавне значення та відповідає світовим тенденціям.

На відміну від України, де процес стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта лише бере свій початок, у зарубіжних країнах існують розроблені стандартизовані підходи [149, 184].

В ході здійсненого наукового пошуку нами встановлено, що у зарубіжних країнах діяльність фітнес-консультанта регламентується умовами професійного стандарту. До таких стандартів можна віднести стандарти «Exercise for health specialist» Комітет зі стандартизації EuropeActive, ЄС) [149], «Health & Wellness Coach» Національного комітету з підвищення кваліфікації Health & Wellness Coaching (NCCHWC), США) [183], «Specialist in exercises for health» Організація Skills Active Великої Британії [184] та інші.

У зв'язку з цим необхідним є дослідження змісту та основних складових професійних стандартів фітнес-консультанта організацій зарубіжних країн, що в свою чергу дозволить визначити ключові положення та сформувані орієнтири для розробки проекту відповідного стандарту в Україні.

1.3. Характеристика змісту професійних стандартів фітнес-консультанта в Європейському Союзі, Великій Британії та США

Комітетом зі стандартизації у сфері здоров'я та фітнесу [149], що функціонує під егідою Європейської фітнес-асоціації EuropeActive, розроблено стандарти для фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я, а саме: «Advanced Exercise for Health Specialist», що відповідає шостому рівню Європейської рамки кваліфікацій (EQF level 6), та «Exercise for Health Specialist, що знаходиться на п'ятому рівні вказаної рамки кваліфікацій» (EQF level 5).

EQF (European Qualifications Framework) – це інструмент, що покликаний об'єднувати системи кваліфікації різних країн та зробити їх

більш легшими для розуміння та порівняння. Варто відзначити, що професійна діяльність фітнес-консультанта співвідноситься з найвищими у сфері фітнесу рівнями кваліфікацій EQF [148].

Відповідність професійного стандарту рівням EQF передбачає певні вимоги до компетентностей, знань умінь та навиків фітнес-консультанта. У зазначеному стандарті у відповідності до EQF знання описуються як всебічні, спеціалізовані, теоретичні, а також усвідомлення їх меж у цій галузі знань. Для професії визначається необхідним повний спектр пізнавальних і практичних навичок, необхідних для розробки творчих рішень абстрактних завдань. Компетентність описується з точки зору відповідальності та автономії – здійснення управління і контролю в контексті діяльності, де існують непередбачувані обставини [149].

У стандарті зазначається, що необхідною умовою допуску до професії є набуття компетентностей у відповідності до професійного стандарту «Персональний фітнес тренер», що відповідає 4 рівню EQF, та професійного стандарту «Інструктор групового фітнесу» – 3 рівень EQF.

Цільовою аудиторією професійної діяльності фітнес-консультанта є особи, які мають хронічні захворювання або фактори ризику їх розвитку у зв'язку зі способом життя [148, 149].

Метою професійної діяльності фітнес-консультанта у відповідності до стандарту «Exercise for Health Specialist» є розробка програм оздоровлення або використання вже існуючих підходів для осіб, які мають хронічні захворювання або фактори ризику їх розвитку, в рамках групових або персональних занять, спрямованих на вирішення індивідуальних завдань. Діяльність фітнес-консультанта передбачає використання цілісного підходу до здоров'я своїх клієнтів, що включає в себе консультування зі способу життя, раціонального харчування і управління стресом.

В стандарті [149] зазначаються обмеження щодо професії, зокрема заборони стосовно: призначення програм реабілітації; призначення будь-яких ліків або добавок; призначення програм харчування; діагностування будь-

яких психологічних розладів або стану психічного здоров'я; забезпечення психологічного консультування; діагностики захворювань, інвалідності тощо. У цьому стандарті визначені основні трудові функції професійної діяльності фітнес-консультанта: створення персоналізованих цілей і плану дій на основі конкретних потреб клієнта, його стану здоров'я, віку, особливостей способу життя, професійної діяльності, супутніх захворювань, або ж факторів ризику їх виникнення; розробку індивідуальної програми оздоровлення для клієнта, що включає відповідну рухову активність, правильне харчування і зміну способу життя; складання рекомендацій для клієнта зі зміни поведінки, управління стресом, організації активного дозвілля; мотивацію клієнтів.

Основні категорії знань фітнес-консультанта, які забезпечать успішну реалізацію трудових функцій подані на рис. 1.4.

У вказаному стандарті виділяється 8 основних трудових функцій фахівця з фізичних вправ для здоров'я. У відповідності до кожної з них представлені професійні компетентності, що забезпечать їх реалізацію, а також необхідні навички та знання, перелік тематичних модулів за кожною компетентністю.

На європейському континенті також досить значимим стало напрацювання Національних професійних стандартів Великої Британії (National Occupational Standards – NOS) під егідою організації SkillsActive UK, що працює з роботодавцями у справі розробки національних професійних стандартів для сектору активного відпочинку, спорту, фітнесу тощо. Для професії фітнес-консультанта був розроблений стандарт «Specialist in exercises for health» [150, 184].

SkillsActive визначає національні професійні стандарти як сукупність навичок, знань і умінь, необхідних для ефективної роботи фахівців, що відображаються в результатах компетентного виконання трудових функцій.

Стандарти NOS організовані в одиниці компетентності. Кожен «блок» описує одиницю компетентності і має фронтальні резюме-сторінки, де

вказуються види діяльності, які повинен здійснювати фахівець в рамках однієї компетентності. Кожен блок окрім опису діяльності, включає діапазон ситуацій або обставин та перелік знань, необхідних для ефективного їх вирішення [184].

Сутність професійної діяльності фітнес-консультанта		
Функціональна анатомія	Фізіологія і патологічна фізіологія	Раціональне харчування
Психологічні аспекти комунікацій Мотивація Зміна поведінкових стратегій	Скринінг показників здоров'я Збір та аналіз інформації	Програмування занять Контроль за ефективністю
Управління програмами		

Рис. 1.4 Основні категорії знань фітнес-консультанта в у відповідності до професійного стандарту «Exercise for Health Specialist» [149]

У стандартах NOS зазначається, що кожна компетентність, яка представлена у вигляді блоку може використовуватися окремо від інших. До речі, в цьому документі зазначається, що функціональне поле однакових посад в різних організаціях може відрізнятися. Це поле представляє собою набір компетентностей, у тому числі навіть з різних стандартів. Зокрема, роботодавці можуть обирати ті чи інші компетентності, які є найбільш актуальними для них в контексті цілей їхніх організацій [184].

У стандарті «Specialist in exercises for health» виділяються ключові компетентності фітнес-консультанта, а саме: здатність співпрацювати у партнерстві з іншими фахівцями у сфері збереження та зміцнення здоров'я, фітнесу, охорони здоров'я; здатність до залучення до рухової активності та

здорового способу життя, осіб які у поточному часі не є активними; сприяння здоровому способу життя та руховій активності осіб, які вже є активними; здатність до саморозвитку та самовдосконалення [184].

Варто відзначити, що трудові дії Specialist in exercises for health, частково пересікаються зі стандартами EuropeActive, що є характерним для європейського сектору та включають:

моніторинг та дослідження способу життя клієнта, наявних проблем зі здоров'ям, факторів ризику, мотивації та готовності клієнтів до змін з використанням методів мотиваційного інтерв'ювання,

розробку індивідуальних програм оздоровлення клієнтів, у тому числі і фітнес-програм з урахуванням потреб клієнта;

забезпечення процесу безперервного навчання для зниження або усунення ризикової поведінки клієнтів;

здійснення пропагандистської діяльності, створення та розповсюдження матеріалів для інформування та мотивації клієнтів;

проведення семінарів в корпоративному або суспільному середовищі, співпраця з іншими фахівцями для повного розуміння і вирішення потреб клієнтів [148, 149, 184].

У професійному стандарті США «Health & Wellness Coach» Національного комітету з підвищення кваліфікації Health & Wellness Coaching виявлені окремі відмінності у порівнянні зі стандартами Європейського Союзу. Перш за все варто відзначити діяльність вказаного комітету, що є платформою, яка забезпечує консолідацію зусиль різних спеціалістів та організацій, серед яких професійні асоціації у сфері зміцнення здоров'я (Американський коледж спортивної медицини, Американська асоціація з профілактики діабету, Міжнародна федерація тренерів оздоровчого фітнесу тощо), психології, медицини, кінезіотерапії, різних суміжних практик, дослідники, науковці, кваліфіковані тренери, тематичні експерти та інші фахівці. Основними завданнями діяльності цього комітету є інтеграція добре обізнаних, кваліфікованих спеціалістів з питань збереження

та зміцнення здоров'я і гарного самопочуття, діяльність яких спрямована на формування поведінки людини, орієнтованої на здоров'язбереження, здійснення спільних наукових досліджень, збір статистичних даних, аналітична діяльність [130, 163, 183].

Професійна діяльність Health & Wellness Coach у зазначеному стандарті визначається як партнерство у системі коуч-клієнт, яке передбачає співробітництво з метою допомоги клієнтам у розкритті їх внутрішньої мотивації, підвищення їх загального рівня здоров'я і поліпшення самопочуття. Тренери підтримують клієнтів у мобілізації внутрішніх та зовнішніх ресурсів, а також у розробці стратегій управління для досягнення стійкого здорового способу життя, позитивних змін у поведінці [163].

У стандарті зазначається, що Health & Wellness Coach не діагностують захворювань, не призначають лікування або не проводять психологічні та терапевтичні втручання, однак можуть надавати експертні висновки в тих сферах, в яких вони мають повноваження, рекомендації щодо здорового способу життя, що не суперечать рекомендаціям визнаних на державному рівні організацій. До таких належать рекомендації з фізичної активності для американців та рекомендації щодо складання тренувальних програм, що підготовлені такими професійними організаціями як National Strength and Conditioning Association (NSCA), American college of obstetricians and gynecologists (ACOG), American College of Sports Medicine (ACSM) та іншими [183].

Однією з складових стандарту «Health & Wellness Coach» є кодекс етики для відповідної професії, що покликаний забезпечити визначені керівні принципи, підзвітність та відповідні норми поведінки для представників професії [124].

Ключовими положеннями кодексу є те, що фітнес-консультант при здійсненні своєї професійної діяльності виявляє безумовну повагу до своїх клієнтів та віру у їх здатність до змін. Визнає цінність здоров'я кожного

клієнта пріоритетною, забезпечуючи при цьому взаємодію з повагою, без засудження.

В кодексі зазначається, що професійна діяльність здійснюється лише у тому випадку коли консультант заключає договір з клієнтом, який визначає права, ролі та обов'язки кожної з сторін [183].

Стандарти етичної поведінки фітнес-консультанта включають ряд положень, основними з яких є:

1) діяльність фітнес-консультанта здійснюється у відповідності до Кодексу етики ICHWC;

2) недопустимою є дискримінація у професійній діяльності, включаючи за віковими, расовими, гендерними признаками, етнічною приналежністю, сексуальною орієнтацією, релігією тощо;

3) усі усні та письмові висловлювання, які надає консультант є правдивими та точними;

4) фітнес-консультант несе відповідальність за результати своєї професійної діяльності;

5) фітнес-консультант несе відповідальність за рівень своєї кваліфікації, досвід, підготовленості, сертифікати тощо;

6) особисті проблеми, переконання, конфлікти не можуть заважати приймати рішення в процесі професійної діяльності; у разі виникнення конфлікту інтересів консультант повинен припинити практику з клієнтом;

7) консультант зобов'язується здійснювати діяльність у межах визнаних наукових стандартів та предметних вказівок;

8) консультант забезпечує конфіденційність будь-яких записів, включаючи електронні файли та повідомлення [157, 163, 183].

Стандарт професійної діяльності містить основні сфери відповідальності, перелік завдань (окремі функції для деяких аспектів роботи) і пов'язані з ними знання і навички (необхідні для виконання зазначених завдань), які забезпечують мінімальний рівень практичних і теоретичних знань, необхідних для компетентної і безпечної роботи.

Основними трудовими функціями стандарту «Health & Wellness Coach» є: сприяння змінам поведінки – використання ефективних комунікативних стратегій для створення і підтримки взаємин з клієнтами; розробка та реалізація програм – створення індивідуальних та групових програм, зосереджених на регулюванні способу життя і маси тіла через рухову активність, харчування та навчання; управління програмами – контроль, оцінка і внесення змін в індивідуальні та групові програми за необхідності; підвищення власного рівня професіоналізму – безперервне професійне навчання, розуміння стандартів професії і дій, необхідних для захисту клієнтів [183].

Аналіз та узагальнення змісту професійних стандартів фітнес-консультанта провідних зарубіжних країн має вагоме значення, оскільки отримані дані будуть використані для формуванні проєкту професійного стандарту, а саме визначення переліку трудових дій та функцій, загальних та спеціальних компетентностей, знань та умінь, що забезпечать їх реалізацію.

Висновки до розділу 1

За результатами аналізу літературних джерел визначено основні проблеми стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта.

Встановлено, що сьогодні значний інтерес представляють професії, пов'язані зі збереженням та зміцненням здоров'я населення, залученням до регулярних занять руховою активністю й на цій основі до здорового способу життя. До таких професій у США та Європейському союзі відносять Health & Wellness Coach, Specialist in exercises for health, Health and fitness advanced specialist, Lifestyle & Weight Management Consultant та інші. На основі проведеного теоретичного аналізу наукової літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел, передового зарубіжного та вітчизняного досвіду ми вважаємо за доцільне впровадження в Україні професії «фітнес-консультанта» (трудова діяльність, спрямована на формування, збереження та зміцнення здоров'я особи шляхом використання

оздоровчо-рекреаційної рухової активності в органічному поєднанні з іншими компонентами здорового способу життя). Однак у вітчизняних наукових джерелах відсутні дослідження, які б визначали зміст означеної професійної діяльності, основні вимоги до трудових функцій, загальних та фахових компетентностей.

Впровадження в Україні професії фітнес-консультанта актуалізує вивчення питання ступеня її затребуваності, готовності та рівня компетентності фітнес-персоналу до виконання відповідних професійних обов'язків, а також чинників, що впливають формування споживацьких запитів та оцінки якості послуг фітнес-консультанта.

Враховуючи той факт, що розробка професійних стандартів для фахівців з оздоровчого фітнесу в Україні лише бере свій початок необхідним є обґрунтування моделі формування професійного стандарту фітнес-консультанта. За такої умови важливо використовувати прозорі та ефективні процедури стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта, формувати єдині вимоги до рівня професіоналізму та компетентностей фахівців з урахуванням розробок зарубіжних організацій, які будуть використовуватися як основа для впровадження національних стандартів і навчальних програм, що в свою чергу сприятиме гнучкості міжнародної мобільності фахівців. Проведений порівняльний аналіз професійних стандартів зарубіжних країн дає можливість сформулювати перелік основних положень вітчизняного стандарту фітнес-консультанта: трудових функцій, дій, компетентностей, знань умінь та навичок, які потім доцільно піддати експертній оцінці на відповідність сучасним особливостям розвитку системи оздоровчого фітнесу в Україні. Також участь стейкхолдерів у якості експертів є важливою для розробки проекту професійного стандарту та його верифікації. Використання такого підходу дасть можливість забезпечити відповідність професійних стандартів сучасним суспільним запитам.

Результати досліджень наведені у цьому розділі представлені у наукових публікаціях автора [114, 115, 116].

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИ І ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ

2.1. Методи досліджень

У процесі роботи для вирішення поставлених завдань використовувались такі методи досліджень:

теоретичний аналіз наукової літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел, передового зарубіжного та вітчизняного досвіду;

структурно-функціональний аналіз;

соціологічні методи (анкетне опитування, експертне оцінювання, соціальне моделювання);

педагогічні методи (спостереження; тестування);

методи математичної статистики.

2.1.1. Теоретичний аналіз наукової літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел, передового зарубіжного та вітчизняного досвіду. Використання цього методу дослідження дозволило вивчити існуючі дані, підходи, сучасні уявлення як вітчизняних, так і зарубіжних фахівців щодо стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта, виявити недостатньо досліджені питання, оцінити внесок фахівців у розробку проблеми та роль власних досліджень.

У ході використання вказаного методу застосовано критичний, концептуальний та проблемний аналіз, синтез та узагальнення, порівняння, здійснювалася обробка теоретичних положень і даних, викладених у науковій літературі, документальних і методичних джерелах.

Аналіз даних методичної літератури та узагальнення практичного досвіду, дозволили визначили методологію дослідження, уточнити теоретичні передумови проведення дослідження, визначити об'єкт та

предмет, дослідити актуальність та новизну обраного напрямку наукового пошуку.

На першому етапі аналізу вивчено актуальність проблеми дослідження, розглянуто науковий та практичний стан розробки питання, термінологічний апарат дослідження, а також проаналізовано роль та місце професії фітнес-консультанта у формуванні здоров'я особи.

Наступним кроком стало вивчення особливостей професійної діяльності фітнес-консультанта в умовах розвитку вітчизняної системи оздоровчого фітнесу. Результати досліджень дозволили констатувати відсутність наукових та методичних напрацювань, що відображають зміст та особливості професії фітнес-консультанта в Україні, що обумовило дослідження зарубіжного досвіду. У зв'язку з цим проаналізовано значну кількість наукових робіт та інформаційних джерел, що відображають світовий досвід і практику професійної діяльності фітнес-консультанта, розглянуті і проаналізовані професійні стандарти фахівців європейських країн та США, зокрема Exercise for health specialist, Health & Wellness Coach, Specialist in exercises for health та інші.

У ході теоретичного аналізу наукової літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел, передового зарубіжного та вітчизняного досвіду виявлені суперечності між відсутністю наукових підходів до визначення функціонального поля професійної діяльності фітнес-консультанта в Україні з одного боку та успішним досвідом такої діяльності у країнах Європейського союзу та США – з іншого.

Отримані результати дали розуміння необхідності здійснення діяльності, спрямованої на систематизацію існуючих знань стосовно визначення змісту професійної діяльності фітнес-консультанта, його трудових функцій та професійних компетентностей в умовах вітчизняної системи оздоровчого фітнесу. На цьому етапі було визначено мету дослідження, що полягала у науковому обґрунтуванні моделі формування професійного стандарту фітнес-консультанта для визначення сучасних вимог

до трудових функцій, загальних та професійних компетентностей відповідних фахівців в Україні. У зв'язку з цим вивчалися численні наукові та практичні підходи, нормативні положення, що регламентують процес розробки та впровадження професійних стандартів.

В результаті використання методу, що розглядається, визначено попередній перелік функцій та трудових дій фітнес-тренера, перелік компетентностей, знань, умінь та навичок фітнес-консультанта, а також здійснено аналіз та узагальнення отриманих результатів.

Всього опрацьовано 216 літературних, інформаційних та документальних матеріалів. Значну увагу під час дослідження ми відводили аналізу зарубіжних джерел, у зв'язку з чим у відповідному переліку 89 робіт належать іноземним авторам. До складу вивчених джерел увійшли монографії, дисертаційні роботи, наукові статті, у тому числі опубліковані у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science, публікації в збірниках матеріалів наукових конференцій тощо. Також розглянуто нормативно-правові документи України та зарубіжних країн, зокрема закони, укази, рішення центральних органів виконавчої влади, положень, стандартів, методичних документів тощо. Аналіз зазначених актів мав особливе значення в нашому дисертаційному дослідженні, оскільки їх урахування під час формування професійного стандарту фітнес-консультанта демонструє наступництво науки і практики.

2.1.2. Структурно-функціональний аналіз. Вказаний метод дослідження використовувався для забезпечення системного підходу до формування професійного стандарту фітнес-консультанта, де усі складові елементи системи (а це – професійна діяльність фітнес-консультанта) розглядалися з урахуванням їх структурних взаємозв'язків та функціональних залежностей, що обумовлюють стійкість та стабільність зазначеної системи.

Метод заснований на принципі системного підходу, у зв'язку з чим розглядає будь-який об'єкт як цілісну множину елементів у сукупності відношень і зв'язків між ними, тобто вивчає об'єкт як систему [50]. Цінність

системного підходу полягає в тому, що використання категорій системного аналізу створює основу для логічного й послідовного підходу до проблеми прийняття рішень.

Сутність системного підходу умовно зводиться до декількох етапів: уточнення того, який науковий феномен береться для аналізу як ціле; виявлення можливо більшого числа елементів цілого; групування елементів у необхідне і достатнє число підструктур з узгодженням їх з наявними науковими теоріями; установлення різних зв'язків і відносин між елементами, підструктурами і цілим [54, 69].

У нашому дисертаційному дослідженні під системою розглядається професійна діяльність фітнес-консультанта, а її складовими елементами виступають трудові функції та дії, а також професійні компетентності, що забезпечують їх успішну реалізацію.

Структурно-функціональний метод – це підхід до опису і пояснення систем, де досліджуються їхні елементи і залежності між ними в межах єдиного цілого; окремі соціальні явища виконують визначену функцію в підтримці і зміні соціальної системи. Кожен елемент цієї структури виконує визначені функції, що задовольняють потреби системи. Діяльність елементів системи програмується загальною структурною організацією, займаними позиціями і виконуваними ролями [71].

Структурно-функціональний метод є однією з найважливіших форм в дослідженні соціальних явищ і процесів, у тому числі професійної діяльності фахівців. Під час дослідження явища з використанням структурно-функціонального аналізу використовується практика розподілу складного об'єкта на складові частини, вивчення зв'язків між ними та визначення притаманних їм специфічних функцій. Зокрема, у нашому дисертаційному дослідженні трудова дія приймалася за одиницю дослідження.

Сутність структурно-функціонального аналізу зводилася до якісної оцінки трудових дій фітнес-консультанта, їх відповідності потребам споживачів фітнес-послуг, виявлення того як задовольняється відповідна

потреба в умовах адаптації системи до середовища, що динамічно змінюється.

2.1.3. Соціологічні методи дослідження. *Анкетне опитування* використовувалось для визначення значимості чинників, що впливають на формування споживчих запитів, та оцінки якості послуг фітнес-консультанта (анкетування споживачів фітнес-послуг), вивчення ступеня затребуваності професії фітнес-консультанта в умовах функціонування фітнес-клубів (анкетування роботодавців системи оздоровчого фітнесу), дослідження готовності та рівня компетентності фітнес-персоналу до професійної діяльності фітнес-консультанта (анкетування кваліфікованих фахівців з оздоровчого фітнесу та інших видів оздоровчо-рекреаційної рухової активності).

В анкетному опитуванні споживачів фітнес-послуг взяло участь 168 осіб, серед яких 58% жінок та 42% чоловіків. Віковий діапазон респондентів становив від 16 до 65 років. З числа опитаних 55% – працівники інтелектуальної сфери праці, 21% – безробітні (домогосподарки, пенсіонери), 14% – студенти закладів вищої освіти, 10% – представники інших професійних груп. Водночас 66% респондентів на момент опитування були клієнтами фітнес-центрів, 13% – займалися самостійно (у приміщенні помешкання або на відкритому повітрі) та 21% респондентів зазначили, що на момент опитування не займалися оздоровчо-рекреаційною руховою активністю, однак мали такий досвід у минулому.

В ході дослідження нами опитано 40 роботодавців, серед яких 21 особа займали посади директора фітнес-центру (фітнес-клубу) та 19 осіб – координатора підрозділу фітнес-центру (фітнес-клубу), трудові функції яких включали відбір та навчання фітнес-персоналу. Стаж роботи респондентів на посаді становив від 3 до 9 років, а стаж роботи у системі оздоровчого фітнесу – не менше 7 років. З числа опитаних 11% працювали у мережевих фітнес-центрах, 43% – у фітнес-центрах преміум сегменту, решта 46 % – у фітнес-клубах та фітнес-студіях економ сегменту.

З метою дослідження готовності фітнес-персоналу до виконання трудових функцій фітнес-консультанта проведено анкетне опитування фахівців з оздоровчого фітнесу. На цьому етапі нами залучено 40 таких фахівців, серед яких 79% персональних фітнес-тренерів, 12% тренерів групових фітнес програм, 9% тренери з різних видів оздоровчо-рекреаційної рухової активності (оздоровчого плавання, скандинавської ходьби тощо). Вибірка сформована таким чином, що усі респонденти мали вищу освіту за спеціальністю з фізичної культури і спорту ступеня бакалавра або магістра та досвід роботи за фахом не менше 3 років.

Для кожної категорії респондентів була розроблена окрема анкета, що подавалась у двох варіантах: на паперовому носії та в електронному вигляді з використанням інструментарію сервісу Google.

Анкетне опитування носило заочний характер, у зв'язку з чим для кожної з категорій респондентів розроблені інструкції щодо заповнення анкети, у яких роз'яснювалися цілі і завдання дослідження, а також спосіб заповнення анкет. У дослідженні використовувались різні види запитань: залежно від змісту (про факти, поведінку, інформованість, настанови, мотиви); залежно від виконуваної ролі (основні, неосновні, контактні, буферні, контрольні, заохочувальні, запитання-фільтри); залежно від форми запитання (запитання-шкали, запитання-таблиці, проєктивні запитання); залежно від ступеня свободи респондента (відкриті, напіввідкриті, закриті); залежно від характеру спрямованості (прямі, непрямі) [39].

Анкета споживачів фітнес-послуг (подана у додатку В) включала 15 запитань, які були як відкритого, так і закритого типу. Респонденти мали можливість обирати один або декілька варіантів відповідей.

Метою цього анкетного опитування стало вивчення мотивації споживачів фітнес-послуг, їх цільових установок та чинників, що визначають споживчі запити. В ході анкетування також надавалась можливість оцінити ступінь значимості кожного мотиву і порядок їх ранжування в певних соціальних групах. Враховувалися такі показники як стать, вік респондентів

та досвід занять оздоровчо-рекреаційною руховою активністю. Також анкета включала ряд запитань стосовно ступеня інформованості клієнтів про професійну діяльність фітнес-консультанта, а також визначення кількості респондентів, які мали досвід співпраці.

Важливим етапом означеного анкетування було здійснення оцінки якості послуг та результативності програм для респондентів, які мали досвід співпраці з фітнес-консультантом. В запропоновану респондентам анкету було включено 9 характеристик, які необхідно було оцінити. Ступінь задоволеності респондентів визначався із застосуванням шкали Лайкерта [74]. Характеристики оцінювалися за п'ятибальною шкалою, де «1» означала «зовсім не задоволений», «2» – «не задоволений», «3» – «ні те, ні інше / десь посередині», «4» – «задоволений», «5» – «повністю задоволений».

Анкетне опитування роботодавців системи оздоровчого фітнесу здійснювалось у відповідності до анкети, представленої у Додатку Г. Метою анкетування було визначення ступеня затребуваності професії в умовах вітчизняного ринку праці, актуальності розробки питання формування професійного стандарту фітнес-консультанта та ступеня готовності до впровадження стандартів у практику діяльності їх організацій. Вивчення думок роботодавців у контексті нашого дисертаційного дослідження є важливим, оскільки саме роботодавці, як свідчить міжнародний досвід, є основними стейкхолдерами розробки та впровадження професійних стандартів.

Анкета для роботодавців була анонімною та включала 10 запитань. З метою доповнення результатів теоретичного аналізу літературних та інформаційних джерел щодо значимості трудових функцій фітнес-консультанта респондентам запропоновано проранжувати трудові функції, які є визначальними для професії фітнес-консультанта, присвоївши їм ранги, де «1» визначає найбільш значиму функцію, а «8» – найменш значиму з числа запропонованих. Отримані дані дозволили зробити висновки та узагальнення стосовно функцій, що визначають професійну діяльність

фітнес-консультанта з урахуванням вітчизняних особливостей розвитку системи оздоровчого фітнесу.

Наступний етап анкетування передбачав вивчення готовності та рівня компетентності фітнес-персоналу до виконання трудових функцій фітнес-консультанта. Для цього проводилося анкетування професійних тренерів з оздоровчого фітнесу та інших видів оздоровчо-рекреаційної рухової активності (анкета представлена у Додатку Д). Вивчалось питання актуальності розробки професійних стандартів. Також респондентам було запропоновано оцінити рівень власної компетентності до виконання професійної діяльності фітнес-консультанта.

Експертне оцінювання – соціологічний метод, що дозволяє дати оцінку досліджуваного явища у вигляді узагальненого думки експертів з відповідного питання. Експертиза є незамінним методом у випадку вивчення явищ, які не мають певного кількісного вираження чи явищ, що відображаються частковою інформацією [70, 74]. Цей метод дозволив за допомогою спеціально вибраної шкали провести необхідні вимірювання суб'єктивних оцінок експертів (здійснити вимірювання якісних показників за допомогою кількісних оцінок).

Під час експертного оцінювання проведено оцінку трудових функцій та дій фітнес-консультантів за такими критеріями як ступінь їх значущості та частота використання. Експерти також залучались до верифікації розробленого проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта. З метою дослідження зазначених питань було сформовано групу експертів.

Важливим питанням стало визначення кола експертів, а саме експертної групи, яка здійснюватиме вказану оцінку. Для залучення експертів нами використовувалися інформаційні ресурси (соціальні мережі, засоби масової інформації та адресна розсилка серед усіх зареєстрованих організацій, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги населенню, закладів вищої освіти, наукових установ тощо). За допомогою відповідних інформаційних ресурсів було розповсюджено інформацію щодо здійснення

діяльності, спрямованої на розробку професійного стандарту фітнес-консультанта із закликом долучитися до групи експертів усіх, хто виявили таке бажання.

На цьому ж етапі був створений сайт <https://uastandart.fitness> [40], де будь-хто з бажаючих мав можливість залишити заявку для участі у експертній групі щодо розробки професійного стандарту (рис. 2.1).

Рис. 2.1 Скріншот відповідної сторінки сайту <https://uastandart.fitness>

Нами отримано 154 заявки від фахівців системи оздоровчого фітнесу, які виявили бажання взяти участь у розробці професійного стандарту фітнес-консультанта. На наступному етапі усі подані заявки фахівців проходили процедуру верифікації за наступними критеріями: вік (не менше 18 років), стаж роботи у системі оздоровчого фітнесу (не менше 3 років), наявність вищої освіти за спеціальністю з фізичної культури та спорту. Процедуру верифікації не пройшли 30 заявок експертів, які були відхилені.

До числа фахівців увійшли у переважній більшості практики системи оздоровчого фітнесу (тренери, фітнес-консультанти, консультанти зі

здорового способу життя), роботодавці, незалежні експерти, науковці, науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти та інші фахівці.

Завдання формування безпосередньо експертної групи, тобто визначення найбільш компетентних фахівців, з числа тих, які виявили бажання, було покладене на саме експертне середовище. Для цього використано метод взаємного відбору експертів [50].

Шляхом голосування фахівцям було запропоновано обрати з числа усіх зареєстрованих (а це 124 особи, основні відомості про них були розміщені на згаданому сайті (<https://uastandart.fitness>) у розділі «Експерти»), 30 найбільш авторитетних, які і увійшли в експертну групу.

Використання такого підходу дозволяє констатувати про об'єктивність та неупередженість при формуванні групи експертів, яка здійснювалась самим експертним середовищем. Склад експертної групи доступний за посиланням <https://uastandart.fitness/ekspertna-hrupa-profesiinoho-standartu-fines-konsultant-health-coach>. До числа експертів увійшли керівники та управлінці у сфері фітнесу (7 осіб – менеджери департаменту фітнес-клубу, 4 особи – керівники фітнес-клубів), керівники, члени всеукраїнських федерацій, громадських організацій фізкультурно-оздоровчої спрямованості (4 особи), науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, викладачі закладів неформальної освіти, науковці (6 осіб), фітнес-експерти (оздоровчий фітнес, дієтологія, фізична реабілітація) (4 особи), фітнес-тренери (5 осіб).

Сформованій експертній групі для оцінки трудових функцій та дій було запропоновано оцінити їх за двома критеріями: ступенем значущості та частотою використання (анкета подана у Додатку Е). Оцінювання трудових функцій проводилось за шкалою згідно з таблицею 2.1.

Результати оцінювання трудових дій експерти фіксували у спеціально підготовленій формі. Після опитування за кожною трудовою дією розраховувався середній бал як середнє арифметичне за всіма оцінками експертів. Узгодженість думок експертів оцінювалася за показниками коефіцієнту конкордації.

Отримані результати дозволили сформувати остаточний перелік трудових дій фітнес-консультанта, визначити ступінь значущості кожної з них, а також виключити ті трудові дії, що характеризувалися низьким ступенем значимості для цієї професії.

Таблиця 2.1

Шкала оцінювання трудових функцій [70]

Частота використання	Важливість трудової функції		
	не дуже важлива	важлива	дуже важлива
Ніколи	0	0	0
Орієнтовно раз на місяць або рідше	1	4	7
Орієнтовно раз на тиждень	2	5	8
Щоденно або майже щоденно	3	6	9

Також вказана експертна група залучалась для верифікації прогнозованого проєкту професійного стандарту. Анкета експертів включала 10 критеріїв (анкета представлена у додатку Ж). За кожним із критеріїв оцінювання експертам було запропоновано оцінити відповідність проєкту стандарту за 10-бальною шкалою (1 бал – найнижча оцінка, а 10 – найвища) з визначенням ступеня узгодженості думок експертів.

В якості критеріїв оцінювання використано визначення рівня: обґрунтованості об'єкту прогнозування (аргументованість наведених характеристик); репрезентативності (за кількісними та якісними параметрами) вибірки експертної групи залученої до формування проєкту стандарту; повноти опису модулів трудової діяльності професії (професійних компетентностей, трудових функцій та дій); коректності віднесення стандарту до визначеного розділу, підрозділу, класу, підкласу та групи професій; пов'язаності об'єкта із зовнішнім середовищем (відповідності сучасним вимогам професійного сегменту ринку); ймовірної ефективності від його впровадження у професійну діяльність; відповідності змісту та структури професійного стандарту європейським підходам і специфіці

обраної професійної діяльності; придатності професійного стандарту для розроблення освітніх стандартів, навчальних планів і програм; можливості використання професійного стандарту для реалізації ідей особистісного розвитку та професійного навчання впродовж кар'єри; можливості здійснення на основі стандарту сертифікації набутих компетентностей фахівців.

Соціальне моделювання стає все більш поширеним під час дослідження різних соціальних процесів та явищ, у тому числі й у системі оздоровчого фітнесу. Показники, отримані у ході моделювання, дозволяють більш коректно і на належному науковому рівні сформулювати уявлення про об'єкт пізнання, його складові елементи та систему їх взаємодії.

Соціальне моделювання – багатоплановий метод дослідження, один із шляхів пізнання. Моделювання є необхідною складовою як планування та прогнозування, так і вивчення наслідків будь-яких соціальних процесів [84].

Функції соціального моделювання: поглиблення пізнання наявних систем і об'єктів; визначення основних параметрів, шляхів подальшого їх застосування; проведення порівняльного аналізу оригіналу і моделі, виявлення якісних характеристик [83, 84].

У нашому дисертаційному дослідженні модель розглядається як аналог об'єкта, що відтворює за певних умов властивості оригіналу, що цікавлять дослідника [126].

Під час обґрунтування моделі формування професійного стандарту фітнес-консультанта нами враховувались основні принципи розробки моделей складних об'єктів і явищ, що застосовуються в соціальному моделюванні [83, 126]: відтворюваності моделі, адекватності (відповідності моделі реальному явищу (об'єкту, процесу)); повноти опису (врахування всіх необхідних властивостей); інформативності (містить достатню інформацію про систему); потенційності (передбачуваність моделі та її властивостей); наочності (блочно представлення моделі); спеціалізації моделей тощо.

В якості основних вимог до розробки моделі формування професійного стандарту фітнес-консультанта нами були взяті такі положення [70, 76]:

відповідність нормативно-правовим документам та законодавчим актам України;

відповідність існуючим науково-практичним та методичним підходам до формування професійних стандартів;

урахування практичних доробок та досвіду зарубіжних країн при формуванні професійних стандартів фахівців з оздоровчого фітнесу;

забезпечення участі стейкхолдерів: осіб/груп, організацій, чиї дії та поведінка можуть визначати успішність функціонування моделі (роботодавці системи оздоровчого фітнесу, фітнес-персонал, науковці тощо);

забезпечення можливості використання моделі для розробки професійних стандартів фахівців різних спеціальностей у системі оздоровчого фітнесу;

забезпечення можливостей перевірки її істинності, відповідності соціальному об'єкту, процесу, явищу.

Результати моделювання можуть служити основою для прогнозування поведінки досліджуваних об'єктів. Прогнозування відноситься до розряду технологій, що будуються на базі існуючої проблеми, яку можна уніфікувати, освоїти та вдосконалити. Ця складова соціального моделювання передбачає дослідження соціальної системи на більш глибокому рівні, який дає можливість передбачати, прогнозувати майбутнє, яке одночасно виступає як синтез різнобічних знань. У відповідності до існуючих науково-методичних підходів [74] нами виділено такі етапи:

1) передпрогнозна орієнтація: визначення об'єкта дослідження, предмета дослідження, проблем, цілей, завдань, часу проведення; висунення робочих гіпотез, вибір методів; визначення структури та організації дослідження;

2) прогнозний фон – збір даних, які впливають на розвиток об'єкта: дослідження затребуваності відповідної професії у вітчизняній системі

оздоровчого фітнесу, готовності та рівня компетентності фітнес-персоналу до виконання професійних обов'язків, чинників, що впливають формування споживчих запитів, нормативно-правових документів тощо;

3) пошукова модель — узагальнене бачення об'єкта в системі основних показників, параметрів, що відображають його характер і структуру;

4) пошуковий прогноз — проекція первинної моделі у майбутнє відповідно до тенденції, які спостерігаються з урахуванням факторів прогнозного фону з метою виявлення проблем, які підлягають вирішенню;

5) оцінювання ступеня достовірності та уточнення прогностичних моделей за допомогою системи експертного опитування;

6) вироблення рекомендацій для підготовки оптимальних рішень з метою впровадження моделі у практичну діяльність.

2.1.4. Педагогічні методи дослідження. *Педагогічне спостереження* – спеціально організоване, цілеспрямоване, систематичне і планомірне сприйняття досліджуваного об'єкта в умовах повсякденного життя [50].

Метод педагогічного спостереження застосовувався на першому етапі нашого дослідження. Спостереження здійснювалося за реалізацією професійної діяльності фітнес-консультанта. Результати спостереження використовувалися як засіб орієнтації та ознайомлення з досліджуваними явищами та дозволили уточнити мету та завдання дослідження, визначити коло проблемних питань, на які повинен бути спрямований подальший науковий пошук.

У ході дослідження також здійснювалося спостереження за особливостями надання фізкультурно-оздоровчих послуг фітнес-консультантом на базі фітнес-клубів та поза їх межами з метою виявлення основних аспектів, що впливають на формування здорового способу життя населення, підвищення їх рухової активності, формування стійкого інтересу до регулярних фізкультурно-оздоровчих занять. Узагальнені результати педагогічних спостережень були використані в процесі формування проекту професійного стандарту фітнес-консультанта.

Педагогічне тестування проведено для визначення рівня теоретичної підготовленості фахівців з оздоровчого фітнесу до здійснення професійної діяльності фітнес-консультанта.

Під педагогічним тестом прийнято розуміти систему завдань специфічної форми, певного змісту, зростаючої складності, що дають змогу якісно оцінити структуру і виміряти рівень знань, умінь і навичок [71, 74].

Перевага тестування перед традиційними формами контролю передбачає можливість кількісного виміру рівня знань. Крім тесту, іншого технологічного інструменту для кількісного вимірювання таких прихованих педагогічних параметрів як рівень знань і складність завдань сьогодні не існує [126].

Нами використовувалась стандартизована система тестування рівня знань фахівців Національного комітету підвищення кваліфікації Health & Wellness Coaching, який створено під егідою Міжнародної Ради з Health and Wellness Coaching (США) [163]. Вказана організація є визнаним світовим лідером у якості провайдерів з навчання та сертифікації фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я.

Система тестування включала 30 теоретичних та 15 ситуаційних запитань. Вони подані у вигляді тестових завдань та включали 4 варіанти відповідей, з поміж яких 1 правильний. Запитання розділені на блоки в залежності від тематичного спрямування.

Респондентам було запропоновано відповісти на запитання, що стосувалися: побудови та організації тренувального процесу; особливостей процесу коучингу (ефективна комунікація, мотивація до дії, контроль результативності); здоров'я та здорового способу життя; етичних та юридичних аспектів діяльності.

Результати, отримані в ході тестування, дали можливість зробити об'єктивні висновки щодо рівня готовності вітчизняних фахівців з оздоровчого фітнесу до виконання трудових функцій фітнес-консультанта.

2.1.5. Методи математичної статистики. Для кількісного аналізу фактичного матеріалу дослідження використано загальноприйняті методи математичної статистики: середніх величин; переваги (ранжування); коефіцієнт конкордації Кенделла; χ^2 -критерій використовувався для оцінки статистичної значущості коефіцієнта конкордації W . З цією метою застосовано комп'ютерні програми STATISTICA та Microsoft®Excel.

Оперування методом середніх величин передбачає три основних етапи: оцінка варіаційного ряду; знаходження характеристик варіаційного ряду; практичну реалізацію отриманих характеристик. Основними показниками варіаційного ряду є: середнє (\bar{x}), середнє квадратичне відхилення (s), коефіцієнт варіації (V , %).

Отримані дані в ході анкетного опитування ми описували за допомогою статистичного методу, що передбачає визначення показника відносної частки, тобто аналізування отриманих результатів з метою вияву процентного співвідношення між окремими частинами та цілим.

Метод переваги (ранжирування) використовувався під час експертної оцінки важливості певних чинників шляхом визначення їх рангу в порядку спадання значущості; чим менша сума рангів всіх експертів, тим вища оцінка відповідного чинника .

Для оцінки узгодженості думок експертів розраховувався коефіцієнт конкордації Кенделла [126] за формулою:

$$W = \frac{12S}{m^2 (n^3 - n)} \quad (2.1),$$

де: S – сума квадратів відхилень суми рангів;

m – кількість експертів;

n – кількість чинників, що досліджувалась.

В залежності від ступеня узгодженості думок експертів коефіцієнт конкордації знаходиться в межах від 0 до 1 (при $W = 1$ спостерігається повна узгодженість, а при $W = 0$ – повна неузгодженість). Якщо $W \geq 0,7$, то якість

оцінки вважається високою. При $0,4 \leq W < 0,7$ якість оцінки визнається задовільною [50].

Визначення статистичної значущості встановленого ступеня узгодженості думок експертів здійснювалось за χ^2 -критерієм, що розраховувався за формулою:

$$\chi^2 = m(n - 1) \times W \quad (2.2),$$

де: W – коефіцієнт конкордації Кенделла;

m – кількість експертів;

n – кількість чинників, що досліджувалась.

Далі знаходили кількість ступенів вільності за формулою:

$$C = n - 1 \quad (2.3),$$

де n – кількість чинників, що досліджувалась.

Після цього порівнювали отриманий показник χ^2 -критерія з його критичними значеннями для різних рівнів значущості. Оцінку рівня статистичної значущості отриманих показників проводили з урахуванням такої градації [71]:

високий ступінь узгодженості – при χ^2 , що дорівнює чи більше значення, яке відповідає рівню статистичної значущості $p \leq 0,01$;

значущий ступінь узгодженості – при χ^2 , що дорівнює чи більше значення, яке відповідає рівню статистичної значущості $p \leq 0,05$;

відсутність узгодженості – при χ^2 , що не досягає рівня статистичної значущості.

2.2. Організація дослідження

Дослідження проводилося у період з 2017 по 2021 рік. Організація дослідження передбачала декілька етапів.

На першому етапі (жовтень 2017 року – серпень 2018 року) проведений аналіз сучасних літературних та інформаційних джерел вітчизняних і зарубіжних авторів, що дозволило оцінити загальний стан досліджуваної проблеми. Визначено напрям наукового пошуку та ступінь розробленості

проблеми дослідження. Були окреслені об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження; сформульовані проблема; визначена методологія та програма дослідження; розроблені анкети і здійснена їх апробація. Проведена систематизація матеріалу з проблеми стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта.

Опрацьовані адекватні меті і завданням роботи методи дослідження, узгоджені терміни проведення досліджень.

Другий етап (вересень 2018 року – грудень 2019 року) присвячений отриманню нових теоретичних та експериментальних даних щодо особливостей професії фітнес-консультанта на вітчизняному ринку фітнес-послуг України. Вивчалася мотивація, спосіб життя, досвід співпраці та ступінь затребуваності професії фітнес-консультанта серед споживачів фітнес-послуг та роботодавців. Також дослідження здійснювалося у напрямку визначення спроможності фітнес-персоналу України до виконання професійної діяльності фітнес-консультанта.

Узагальнено науково-практичні підходи до розробки професійних стандартів фітнес-консультанта; опрацьовано модель формування професійного стандарту; досліджено трудові функції та дії фітнес-консультанта; визначено їхні загальні та професійні компетентності; розроблено проєкт професійного стандарту фітнес-консультанта.

Результати дослідницької роботи апробовано шляхом підготовки та опублікування статей у фаховому журналі України та фаховому зарубіжному виданні (Румунія), що входить до міжнародної наукометричної бази Scopus.

Третій етап (січень 2020 року – березень 2021 року) передбачав обговорення проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта, внесення відповідних коректив, здійснення верифікації та визначення шляхів подальшого впровадження. Оформлено розділи дисертаційної роботи, сформульовано висновки, здійснено її підготовку до захисту.

На всіх етапах виконання дисертаційної роботи її основні положення оприлюднювались й обговорювались на наукових конференціях.

РОЗДІЛ 3

ДІЯЛЬНІСТЬ ФІТНЕС-КОНСУЛЬТАНТА В УКРАЇНІ: ЗАТРЕБУВАНІСТЬ ПРОФЕСІЇ ТА ГОТОВНІСТЬ ФІТНЕС-ПЕРСОНАЛУ

3.1. Дослідження затребуваності професії фітнес-консультанта у споживачів фітнес-послуг

З метою визначення ступеня затребуваності професії фітнес-консультанта, значимості чинників, що впливають на формування споживчих запитів та оцінки якості послуг фітнес-консультанта проводилося анкетне опитування споживачів фітнес-послуг. Характеристику вибірки наведено у розділі 2 цієї роботи.

На запитання «З якою метою Ви відвідуєте заняття фізкультурно-оздоровчої спрямованості?» відповіді респондентів в узагальненому вигляді подано у табл. 3.1.

Встановлено, що пріоритетними мотивами для більшості респондентів (73%) стали мотиви, пов'язані з корекцією тілобудови. Пріоритетними у цьому відношенні є бажання зменшити масу тіла, удосконалити його загальну форму та/або окремих частин, збільшити м'язовий компонент, скорегувати поставу.

Група оздоровчих цілей, до якої відноситься забезпечення належного рівня здоров'я, профілактика захворювань, підвищення фізичної підготовленості, є також досить значимою для більшості респондентів (68%). Отримані результати є свідченням того, що люди все частіше усвідомлюють цінність свого здоров'я та необхідність здійснення діяльності у напрямку його збереження та покращення.

Цікавим є факт, що мотиви, які характеризують якість життя людини, у тому числі і ефективність їх професійної діяльності, на сьогодні займають одну із пріоритетних позицій. До цієї групи входять мотиви покращення

роботоздатності, зменшення стомлюваності, підвищення продуктивності трудової діяльності, якій віддали перевагу 56% респондентів.

Таблиця 3.1

Розподіл відповідей респондентів на запитання «З якою метою Ви відвідуєте заняття фізкультурно-оздоровчої спрямованості?»*, n=168

№	Варіанти відповідей	%
1.	Корекція тілобудови (зниження маси тіла, збільшення м'язової маси, вдосконалення форм тіла)	73
2.	Покращення рівня здоров'я, профілактика захворювань	68
3.	Підвищення продуктивності трудової діяльності	56
4.	Отримання задоволення від занять	42
5.	Покращення роботоздатності, зменшення стомлюваності	39
6.	Покращення фізичної підготовленості	33
7.	Соціалізація, розширення кола знайомств, спілкування	31
8.	Підвищення рівня рухової активності	28
9.	Самовдосконалення, самовираження	26
10.	Зняття стресу	16
11.	Підвищення самооцінки, набуття впевненості у собі підвищення власного іміджу	14
12.	Переключення уваги на інший вид діяльності	9
13.	Досягнення спортивних результатів, підготовка до участі у змаганнях	4

Примітка. * Респонденти мали можливість обрати один або декілька варіантів, у зв'язку з чим загальний розподіл відповідей перевищує 100%

Поряд з цим систематичні заняття руховою активністю сприяють формуванню особливого стилю життя, який передбачає відмову від шкідливих звичок, дотримання раціонального харчування, збалансованого режиму дня тощо. Все це разом досить позитивно впливає на загальне самопочуття та настрої людини.

Результати досліджень вказали, що важливою для респондентів є також група соціальних цілей (підвищення власного іміджу, спілкування,

розширення кола знайомств, встановлення контактів тощо). Мету «Соціалізація, розширення кола знайомств, спілкування» у якості провідної для занять фізкультурно-оздоровчої спрямованості обрали 31% учасників дослідження.

Відомо, що стать та вік, попередній досвід рухової активності, рівень здоров'я, стаж занять є ключовими характеристиками, що диференціюють мотивацію споживачів фітнес-послуг. З віком відзначається зміна пріоритетності причин, що спонукають особу до фізкультурно-оздоровчих занять [65]. У зв'язку з цим важливим видається дослідження впливу зазначених чинників на мотивацію споживачів фітнес-послуг. Нами було обрано такі показники для оцінки означеної мети респондентів як стать, вік та приналежність до певної соціальної групи (студенти, пенсіонери, працююче населення), стаж занять різними видами рухової активності.

Дослідження мотивації з урахуванням віку та приналежності до соціальної групи дозволило виявити деякі відмінності. Нами виділено чотири групи осіб, до першої – увійшли юнаки та дівчата віком від 16 до 20 років, провідна діяльність яких пов'язана з навчанням у закладах вищої освіти, частина з яких зазначили, що поєднують навчання з трудовою діяльністю. Другу групу респондентів становили чоловіки та жінки першого періоду зрілого віку від 21 до 35 років, переважна більшість з яких працюють у різних сферах, а також тимчасово безробітні жінки, які займаються доглядом та вихованням дітей. До третьої групи увійшли респонденти другого періоду зрілого віку від 36 до 55 років жінки та від 36 до 60 років чоловіки, які задіяні у різних сферах трудової діяльності. У четвертій групі були респонденти похилого віку – жінки від 55 років, та чоловіки від 60 років, переважна більшість з яких – пенсіонери.

Встановлено, що найбільш чисельною була група осіб другого періоду зрілого віку 39% респондентів, першого періоду зрілого віку – 36% респондентів, юнацького віку – 14%, похилого віку – 11%. Таким чином,

можна стверджувати, що основними споживачами фітнес послуг є люди зрілого віку.

Вік є одним із критеріїв, що акумулює в собі відмінності в соціальних і біологічних показниках людини, ціннісних орієнтаціях, особливостях сприйняття оточуючого світу. У зв'язку з цим приналежність людини до певної вікової групи певним чином впливає на характер та особливості їх професійної діяльності, проведення дозвілля, соціальний статус, матеріальне положення.

Сьогодні існують численні літературні дослідження [73, 106], які фіксують зворотний зв'язок між віком та ступенем залучення осіб до занять різними видами рухової активності. Такі дані підтверджують і результати наших досліджень, які свідчать про те, що чисельність осіб похилого віку є найменшою в досліджуваній вибірці.

Респондентам кожної вікової групи запропоновано з числа представлених мотивів обрати три найбільш значимих для них та розмістити їх за ступенем пріоритетності (результати подані у табл. 3.2).

У ході дослідження встановлено, що для респондентів юнацького віку найбільш значимими мотивами є покращення зовнішнього вигляду (81% відповідей), покращення фізичних кондицій (58%) та отримання задоволення від занять (55%).

Намагання молоді досягнути привабливих форм власного тіла, на нашу думку, обумовлено бажанням до самоствердження у суспільстві, підвищенням самооцінки та набуттям впевненості у собі, а також бажанням подібатись протилежній статі. Створення власного іміджу, ключовим аспектом якого є фізично здорове та привабливе тіло, задовільняє потреби у самовираженні, які є пріоритетними саме для юнацького віку. Все це створює можливості для молодих людей стати об'єктом уваги для оточуючих, прикладом для наслідування тощо.

З віком для більшості респондентів група мотивів, пов'язана з покращенням зовнішнього вигляду, залишається актуальною, однак на

лідуючі позиції виходить також і оздоровчий вектор мотивації. Зокрема, для осіб першого зрілого віку мотиви зі зміцнення здоров'я (63% відповідей) та підвищення продуктивності трудової діяльності (51%) займають другу та третю позиції за пріоритетністю.

Таблиця 3.2

Пріоритетні мотиви до фізкультурно-оздоровчої діяльності різних вікових груп населення*, %

№	Мотиви/Вікові групи респондентів	%
<i>Респонденти юнацького віку (n=24)</i>		
1	Корекція тілобудови (зниження маси тіла, збільшення м'язової маси, вдосконалення форм тіла)	81
2	Покращення фізичної підготовленості	58
3	Отримання задоволення від занять	55
<i>Респонденти першого періоду зрілого віку (n=60)</i>		
1.	Корекція тілобудови (зниження маси тіла, збільшення м'язової маси, вдосконалення форм тіла)	68
2.	Покращення рівня здоров'я, профілактика захворювань	63
3.	Підвищення продуктивності трудової діяльності Покращення роботоздатності, зменшення стомлюваності	51
<i>Респонденти другого періоду зрілого віку (n=66)</i>		
1.	Підвищення продуктивності трудової діяльності покращення роботоздатності, зменшення стомлюваності	73
2.	Покращення рівня здоров'я, профілактика захворювань	48
3.	Корекція тілобудови (зниження маси тіла, збільшення м'язової маси, вдосконалення форм тіла)	47
<i>Респонденти похилого віку (n=18)</i>		
1.	Покращення рівня здоров'я, профілактика захворювань	76
2.	Соціалізація, розширення кола знайомств, спілкування	53
3.	Підвищення продуктивності трудової діяльності покращення роботоздатності, зменшення стомлюваності	44

Примітка.* Респонденти мали можливість обрати один або декілька варіантів, у зв'язку з чим загальний розподіл відповідей перевищує 100%

У ході проведення уточнюючих запитань встановлено, що для осіб вказаної вікової групи фізично підготовлене та привабливе тіло асоціюється з

високим рівнем здоров'я, а це дає підстави для висновку, що більшість людей вже у першому періоді зрілого віку приходять до усвідомлення цінності здоров'я як пріоритетної.

Для осіб другого періоду зрілого віку мотив підвищення продуктивності трудової діяльності займає пріоритетну позицію (73% відповідей респондентів). Отримані дані свідчать про те, що з віком значущість оздоровчого вектору мотивації підвищується.

Дані літературних джерел підтверджують, що стать є однією з найважливіших характеристик, що детермінує мотивацію споживачів фітнес-послуг [61]. У зв'язку з чим нами було проведене доповнююче аналітичне дослідження, яке мало на меті визначення основних відмінностей у мотивації чоловіків та жінок.

Результати дослідження свідчать про значні відмінності в мотивації у чоловіків та жінок. Так, жінки частіше обирають цілі, пов'язані з корекцією тілобудови, під якою більшість мають на увазі зниження маси тіла. Також для жінок значимими є група оздоровчих мотивів та мотиви з отриманням задоволення в процесі занять, проведення активного дозвілля.

Чоловіки також частіше орієнтуються на мотиви корекції тілобудови за рахунок збільшення м'язової маси, підвищення рівня фізичної підготовленості та працездатності, а також на мотиви самоствердження та формування іміджу.

Встановлено, що чоловіки частіше за жінок у процесі занять орієнтуються на демонстрацію свого статусу у суспільстві, досягнення поваги оточуючих. Намагання мати привабливе та здорове тіло для більшості респондентів пов'язане з бажанням продемонструвати своє статусне положення та приналежність до певної соціальної групи.

У ході досліджень виявлено, що існує виражена гендерна специфіка в мотивації споживачів фітнес-послуг: мотивація жінок частіше відображає їх емоційний тип сприйняття, а чоловіків – базуються на прагматичних потребах.

Дослідження мотивації споживачів фітнес-послуг дозволило більш комплексно та системно підійти до вивчення споживчих запитів до професійної діяльності фітнес-консультанта, критеріїв оцінки якості їх послуг. Розуміння того, які чинники формують споживчу поведінку клієнтів, які мотиви та потреби спонукають їх до дій, дозволить прогнозувати їх поведінку. Саме тому дослідження мотивації споживачів з одного боку відображає ступінь затребуваності професійної діяльності фітнес-консультанта, а з іншого – відображає сучасні тенденції розвитку вітчизняної системи оздоровчого фітнесу, які доцільно враховувати під час формування відповідного професійного стандарту [104, 105].

Наступним кроком нашого дослідження було визначення ступеня інформованості клієнтів про професійну діяльність фітнес-консультанта, в ході якого встановлено, що лише незначна частина респондентів володіють інформацією щодо змісту та основних трудових функцій представників вказаної професії.

З числа запропонованих положень респондентам було запропоновано обрати одне або декілька тих, що на їхню думку, визначають зміст професійної діяльності фітнес-консультанта. Отримані дані подані у табл. 3.3.

Переважає більшість респондентів, а саме 88%, переконані, що професійна діяльність фітнес-консультанта зводиться до розробки рекомендацій з харчування клієнтів у відповідності до їх персоналізованих цілей. Ще 73% респондентів вважають, що фітнес-консультант повинен розробляти програми тренувань, або проводити їх у відповідності до мети та завдань клієнта (під якими переважна більшість розуміють зниження маси тіла та корекцію тілобудови). Також значимими у професійній діяльності фітнес-консультанта більшість респондентів (52%) вважають контроль за реалізацією програми тренувань та рекомендацій з харчування, а 47% респондентів віддають перевагу здійсненню діяльності, спрямованої на

посилення мотивації клієнтів до здійснення діяльності, спрямованої на покращення здоров'я.

Таблиця 3.3

Розподіл відповідей респондентів на запитання щодо професійної діяльності фітнес-консультанта*, n=168

№	Складові професійної діяльності фітнес-консультанта	%
1	Розробка рекомендацій з харчування клієнтів у відповідності до їх персоналізованих цілей	88
2	Складання програм тренувань для клієнтів з урахуванням їх індивідуальних особливостей, мети та завдань	73
3	Контроль за реалізацією програми тренувань та рекомендацій з харчування	52
4	Мотивація до здійснення діяльності, спрямованої на покращення здоров'я	47
5	Проведенням функціональної діагностики, способу життя, харчової поведінки, характеру трудової діяльності, індивідуальних ризиків, пов'язаних з виникненням захворювань, та врахування їх результатів під час складання програм оздоровлення	44
6	Організації активного дозвілля та рекреаційної рухової активності клієнтів	28
7	Розробка рекомендацій з параметрів та засобів відновлення після занять, профілактики захворювань, способу життя тощо	26

Примітка.* Респонденти мали можливість обрати один або декілька варіантів, у зв'язку з чим загальний розподіл відповідей перевищує 100%

Складові професійної діяльності фітнес-консультанта, що пов'язані з розробкою рекомендацій щодо параметрів та засобів відновлення після занять, організації активного дозвілля, профілактики захворювань, не знайшли належної підтримки серед респондентів. Також менш значимим вони вважають проведення комплексних досліджень з функціональної діагностики, аналізу способу життя, харчової поведінки, характеру трудової

діяльності, індивідуальних ризиків виникнення захворювань та врахування їх результатів під час складання та реалізації програм оздоровлення.

Отримані дані вказують, що у споживачів фітнес-послуг відсутнє чітке розуміння змісту професійної роботи фітнес-консультанта, а уявлення про їх діяльність зводиться здебільшого до організації та проведення занять з різних видів оздоровчо-рекреаційної рухової активності та розробки рекомендацій з харчування.

Далі ми вивчали питання стосовно того, яка кількість респондентів мали досвід співпраці з фахівцями зі збереження та зміцнення здоров'я та як вони можуть оцінити якість надання послуг такими фахівцями. На запитання «Чи користувалися Ви послугами фітнес-консультанта (health coach, wellness coach, консультанта зі здорового способу життя)?» 43% респондентів відповіли ствердно. 23% – співпрацювали з вказаними фахівцями дистанційно за допомогою мережі Internet, 16% мали досвід співпраці у межах корпоративних програм оздоровлення за місцем роботи та лише 4% респондентів користувалися послугами фітнес-консультанта у фітнес-клубі.

Також встановлено, що співпраця з фітнес-консультантом для більшої частини споживачів відбувалася під час короткострокових онлайн-програм, фітнес-марафонів, програм схуднення тощо.

Вперше онлайн-програми оздоровлення на території пострадянських держав з'явилися у 2014-2015 роках. На сьогодні їх кількість є настільки значною, що з'являються спеціальні сайти-агрегатори, де акумулюють детальну інформацію про такі програми. Активна пропаганда таких програм здійснюється через соціальні мережі. Як правило, розробниками зазначених програм виступають фітнес-консультанти, тренери, професійні спортсмени, фахівці зі здорового способу життя та інші, рівень професійної компетентності яких при цьому важко оцінити.

У ході анкетного опитування осіб, які проходили програми оздоровлення з використанням мережі Internet, встановлено, що середня тривалість таких програм становила від 21 до 28 днів. З числа опитаних лише

8% респондентів зазначили, що їх спосіб життя після проходження програми змінився, решта 92% вказали, що після закінчення програми вони з часом повернулися до звичного їм способу життя.

Зазвичай онлайн-програми оздоровлення засновані на розробці програм тренувань, що передбачають виконання короткотривалих комплексів вправ високої інтенсивності з вагою власного тіла або використанням дрібного обладнання. Рекомендації щодо обсягу та інтенсивності тренувальних навантажень давалися загальні для групи осіб без урахування індивідуальних особливостей та рівня фізичної підготовленості кожного конкретного учасника.

Більшість респондентів зазначали, що перед виконанням програми вони проходили анкетування, в якому суб'єктивно оцінювали свої фізичні можливості, вказували демографічні дані, перенесені захворювання, руховий досвід, особливості способу життя та трудової діяльності. Також онлайн-програми оздоровлення містили в собі рекомендації з харчування, котрі базувалися переважно на зменшенні його калорійності, вживанні води та відновленні після занять.

Значна кількість респондентів відмітили, що після завершення програм вони досягали бажаної корекції маси тіла, покращення самопочуття, зменшення стомлюваності, але ефект від таких програм був короткотривалим. Лише 12% респондентів зазначають, що проходили такі програми повторно, а для більшості опитаних це був одноразовий досвід.

На сьогодні відсутні науково обґрунтовані дані, які підтверджували б ефективність педагогічного впливу в рамках короткострокових онлайн-програм оздоровлення [43], а самі програми в умовах вітчизняного ринку фітнес-послуг, як правило, характеризуються стихійністю та невпорядкованістю. Окрім цього в таких умовах досить важко оцінити рівень професійної компетентності фахівців, що впроваджують такі програми. Враховуючи це клієнтам досить важко прогнозувати на який результат вони

можуть розраховувати та які саме послуги їм повинні надаватися, що в свою чергу унеможлиблює здійснення адекватної оцінки якості таких послуг.

Отже, професія фітнес-консультанта на вітчизняному ринку є не достатньо поширеною, не зважаючи на існуючі високі запити у суспільстві. Встановлено, що споживачі фітнес-послуг усвідомлюють необхідність здійснення діяльності з підвищення рівня свого здоров'я, однак відсутність розуміння змісту професійної діяльності фітнес-консультанта, можливих форм взаємодії, виступають чинниками, що часто перешкоджають споживачам звертатися за їх послугами.

Відомо, що основними факторами, що формують задоволеність споживачів фітнес-послуг, є якість послуг, які надаються (фізичне оточення і взаємодія) і результативність програм. У запропоновану респондентам анкету було включено 9 показників, які у тій чи іншій мірі характеризують якість надання послуг фітнес-консультантом: результативність; відповідність отриманих результатів цілям клієнтів; кваліфікація фахівця; індивідуальний підхід під час складання програм оздоровлення; цінова відповідність якості послуг; доступність способів та методів доведення інформації; наявність зворотного зв'язку та консультативного супроводу; ефективність форм та методів комунікації; наявність функції контролю, чітких критеріїв ефективності програм, термінів реалізації, прогнозованих результатів.

Оцінка задоволеності проводилася із застосуванням шкали Лайкерта [71]. Вказані показники оцінювалися за п'ятибальною шкалою, де «1» означала «зовсім не задоволений», «2» – «не задоволений», «3» – «ні те, ні інше / десь посередині», «4» – «задоволений», «5» – «повністю задоволений». Результати оцінювання подані у таблиці 3.4.

В результаті дослідження визначено, що середня оцінка ступеня задоволеності якістю послуг у клієнтів становила 3,85 балів (з 5 можливих). Більшість респондентів найнижче оцінили «Наявність функції контролю, чітких критеріїв ефективності програм, термінів реалізації, прогнозованих результатів», в середньому – 2,63 бала.

Важливим є те, що такі показники як «Результативність» та «Відповідність отриманих результатів цілям клієнтів» респонденти оцінили досить низько, а саме на 3,47 та 3,23 бала. Водночас численні літературні дані [3, 44, 47, 102] свідчать, що задоволеність споживачів у переважній більшості обумовлена досягненням результатів і цілей, які ставлять перед собою клієнти.

Таблиця 3.4

**Оцінка задоволеності споживачів якістю послуг фітнес-консультанта,
n=71**

Ранг	Показники	Оцінка
1	Доступність способів та методів доведення інформації	4,71
2	Цінова відповідність якості послуг	4,65
3	Кваліфікація фахівця	4,33
4	Ефективність форм та методів комунікації	4,05
5	Наявність зворотного зв'язку та консультативного супроводу	3,93
6	Відповідність отриманих результатів цілям клієнтів	3,62
7	Результативність	3,47
8	Індивідуальний підхід під час складання програм оздоровлення	3,23
9	Наявність функції контролю, чітких критеріїв ефективності програм, термінів реалізації, прогнозованих результатів	2,63

Натомість характеристики, які пов'язані з доступністю способів та методів донесення інформації, респонденти оцінили на 4,71 бала. Критерій вартості послуг був оцінений респондентами у 4,65 бала. Також досить високо споживачі фітнес-послуг оцінюють кваліфікацію фахівців на 4,33 бала.

Загалом результати проведеного анкетування споживачів фітнес-послуг вказують, що сьогодні існує попит на професію фітнес-консультанта. Однак, трудова діяльність таких фахівців на вітчизняному ринку є досить

стихійною, у зв'язку з відсутністю певних стандартів, які б чітко окреслювали коло їх трудових функцій, а також компетентностей, що забезпечать успішне виконання поставлених завдань. Все це призвело до того, що якість надання таких послуг залишається низькою.

Також встановлено, що контакти з фітнес-консультантом для більшої частини споживачів здійснюються під час онлайн-програм, які характеризуються низькою результативністю, відсутністю індивідуального підходу, короткостроковістю впровадження. Аналізуючи отримані результати досліджень можна стверджувати, що основними недоліками у роботі таких фахівців є відсутність дій з формування у клієнтів позитивної мотивації до здоров'язбереження, що, як засвідчує міжнародний досвід, має бути важливою складовою професійної діяльності фітнес-консультанта.

3.2. Дослідження затребуваності професії фітнес-консультанта у роботодавців системи оздоровчого фітнесу

Для виконання другого завдання нашого дисертаційного дослідження проводилось анкетне опитування роботодавців системи оздоровчого фітнесу. Характеристику вибірки наведено у розділі 2 цієї роботи.

На запитання «Чи є у штатному розкладі Вашої організації посада фітнес-консультанта» лише 9,3% відповіли позитивно, серед яких 4,1% – вказали саме на посаду «фітнес-консультант», 3,4% – «консультант зі здорового способу життя», 1,8% – «лікар первинної функціональної діагностики». Також 4,2% опитуваних зазначили, що така посада у них була раніше, а зараз відсутня. Варто відзначити, що жоден з респондентів не зазначив, що залучає для виконання відповідної роботи на партнерських умовах фахівців, які працюють в інших організаціях або ж мають приватну практику.

З числа респондентів, які мають у штатному розписі посаду фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я, всі вказали, що такі фахівці працевлаштовані у фітнес-клубах преміум сегменту. Отримані результати

дозволяють зробити висновок, що послуги, які надаються фітнес-консультантами у фітнес-клубах, є доступними в Україні лише для категорій населення з рівнем доходу вище середнього.

На запитання «Чи вважаєте за доцільне впровадження професії фітнес-консультанта, в рамках діяльності Вашої організації?» 12,5% респондентів відповіли позитивно, в той же час переважна більшість опитаних, а саме 64,5%, вважають це доцільним, однак зазначили про нестачу фахівців, які здатні здійснювати вказану професійну діяльність. Ще 13% респондентів стверджують, що не володіють достатньою інформацією про зміст діяльності фітнес-консультанта та лише 10% респондентів не вбачають необхідності у впровадженні такої професії.

Отримані результати узгоджуються з результатами відповідей на запитання «Які чинники лімітують ефективність впровадження професії фітнес-консультанта у практику діяльності фітнес-клубів України?», що подані на рис. 3.1.

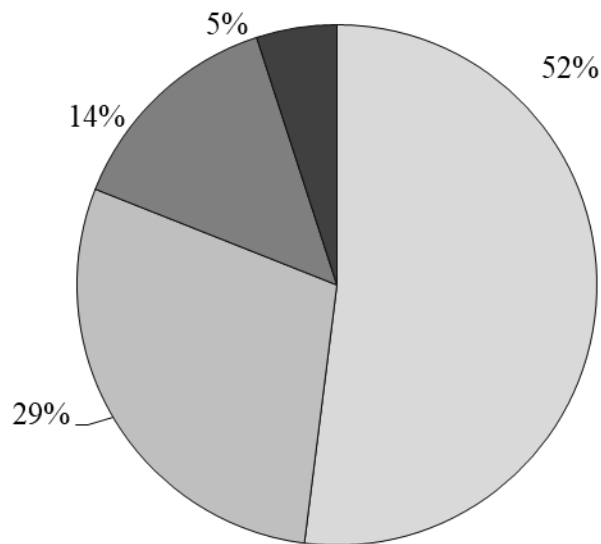

Рис. 3.1 Розподіл відповідей респондентів на запитання "Які чинники лімітують ефективність впровадження професії фітнес-консультанта у практику фітнес-клубів ?", n=40

- Брак кваліфікованих кадрів
 - Низький інтерес споживачів послуг
- Відсутність розуміння роботодавців
 - Низький рівень розвитку ринку

Зокрема, 52% респондентів зазначають про нестачу кваліфікованих кадрів, які можуть обіймати посаду фітнес-консультанта, 29% – обрали варіант відповіді про відсутність розуміння стосовно змісту їх професійної діяльності, 14% – відмітили низький інтерес споживачів фітнес-послуг до професійної діяльності фітнес-консультанта через відсутність інформації про її зміст та 5% – вказали на низький рівень розвитку вітчизняної системи оздоровчого фітнесу.

Отримані результати дозволять зробити висновок, що професія фітнес-консультанта на ринку праці є досить затребуваною, однак лімітуючими чинниками на шляху її впровадження в практичну діяльність фітнес-клубів є відсутність єдиного науково обґрунтованого підходу до визначення основного кола трудових функцій та професійних компетентностей, що в свою чергу ускладнює визначення їх функціональних обов'язків, розробку посадових інструкцій та критеріїв відбору на посаду.

З іншого боку лімітуючим чинником виступає відсутність фахівців, які володіють системними знаннями та можуть здійснювати таку діяльність. Хоча частина респондентів, а саме 26,8%, зазначають, що у їх підпорядкуванні є фахівці, які володіють достатнім рівнем компетентностей для того щоб обіймати зазначену посаду. Одночасно ці роботодавці вказують, що відсутність чіткого визначення змісту професії є основною перешкодою на шляху її впровадження.

Кваліфікована більшість роботодавців розуміють, що впровадження професії фітнес-консультанта може позитивно вплинути на ефективність діяльності фітнес-клубу (рис. 3.2). З числа опитаних 89% респондентів вважають, що це призведе до збільшення кількості послуг, якими клієнти користуватимуться у фітнес-клубі, 64% – переконані, що збільшиться кількість клієнтів (у тому числі за рахунок залучення осіб, які мають хронічні захворювання, осіб похилого віку, людей з інвалідністю тощо), 53% – впевнені, що підвищиться якість послуг, що надаються в фітнес-клубі.

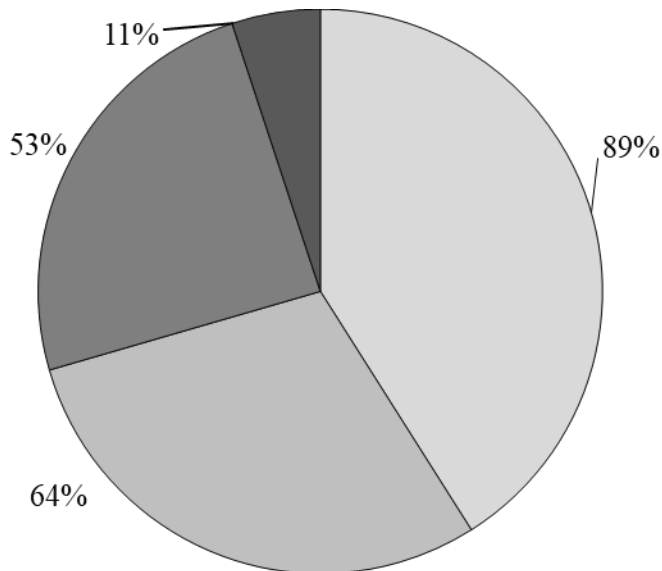

Рис. 3.2 Розподіл відповідей респондентів на запитання "Яким чином впровадження професії фітнес-консультанта вплине на ефективність діяльності фітнес-клубу?"*, n=40

- Збільшиться кількість послуг, якими користуються клієнти
- ▣ Збільшиться кількість клієнтів клубу
- ▤ Підвищиться якість послуг
- Ніяк не вплине

* Загальний розподіл перевищує 100 %, так як респонденти мали можливість обирати декілька варіантів відповідей

Також респондентам було запропоновано проранжувати трудові функції, що є визначальними для професії фітнес-консультанта, присвоївши їм ранги від першого до восьмого, де «1» визначає найбільш значиму функцію, а «8» – найменш значиму з числа запропонованих. Результати дослідження подані у табл. 3.5.

У ході дослідження встановлено, що пріоритетною для професії фітнес-консультанта роботодавці вважають функцію, яка пов'язана з розробкою програм рухової активності клієнтів, що передбачає підбір засобів та параметрів навантаження з урахуванням індивідуальних особливостей клієнтів (фізичного стану, супутніх захворювань, способу життя, особливостей професійної діяльності, віку, тощо) – середня рейтингова оцінка – $2,12 \pm 0,29$.

Таблиця 3.5

**Рангова оцінка трудових функцій фітнес-консультанта
роботодавцями системи оздоровчого фітнесу, n=31**

Рангова оцінка	Трудова функція	\bar{x}	S
1	Розробка програм рухової активності клієнтів, яка включала підбір засобів та параметрів навантаження, з урахуванням індивідуальних особливостей клієнтів (фізичного стану, супутніх захворювань, способу життя, особливостей професійної діяльності, віку, тощо)	2,12	0,29
2	Мотивація клієнтів до діяльності у напрямку здоров'язбереження	2,63	0,11
3	Розробка рекомендацій щодо харчування клієнтів у відповідності до їх персоналізованих цілей	2,98	0,45
4	Первинна функціональна діагностика, дослідження здоров'я, способу життя клієнтів, мотивації, психоемоційного стану, тощо	3,81	1,14
5	Планування та організація занять для людей, які мають захворювання, різних вікових груп та особливих категорій населення	5,67	0,53
6	Організація рекреаційної рухової активності на дозвіллі, підбір засобів відновлення організму після фізичної та повсякденної діяльності	5,72	0,97
7	Контроль за ефективністю в процесі занять оздоровчим фітнесом	6,66	0,68

Також важливою складовою вказаної професії роботодавці вважають здійснення мотивації клієнтів до діяльності зі здоров'язбереження ($2,63 \pm 0,11$). Отримані результати дають розуміння того, що в системі оздоровчого фітнесу затребуваними є фахівці, результатом діяльності яких буде формування стійкої мотивації клієнтів до здорового способу життя, де системоутворюючим чинником виступатиме оздоровча рухова активність. На думку роботодавців, за таких умов кількість клієнтів, які систематично будуть користуватися різними послугами фітнес-клубів зростатиме, що в свою чергу позитивно позначиться на ефективності функціонування їх організацій.

Окрім цього значимими для фітнес-консультантів респонденти вважають функції, пов'язані з розробкою рекомендацій з харчування клієнтів у відповідності до їх персоналізованих цілей та первинної функціональної діагностики ($2,98 \pm 0,45$).

Варто відзначити, що лише 31 респондент (77,5%) взяв участь у ранжуванні трудових функцій фітнес-консультанта, решта ж (9 респондентів) зазначили, що не володіють для цього достатньою інформацією. Отримані результати дозволяють стверджувати про відсутність у роботодавців чіткого розуміння змісту професії фітнес-консультанта та її особливостей в умовах розвитку вітчизняної системи оздоровчого фітнесу.

На думку абсолютної більшості респондентів розробка та впровадження стандартів професійної діяльності для фітнес-консультанта може стати одним із напрямків, який суттєво підвищить попит на таких фахівців. На запитання «На Вашу думку, чи є необхідність у розробці та впровадженні професійних стандартів для професії фітнес-консультанта?» 89% респондентів відповіли «так».

На запитання «Чи готові Ви застосовувати професійні стандарти для фахівців з оздоровчого фітнесу в процесі діяльності Вашої організації?» 66% роботодавців відповіли позитивно, 19% – зазначили, що готові до цього, однак не вистачає інформації щодо можливостей їх подальшого застосування. Решта респондентів (13%) відзначають, що не можуть дати відповіді на це запитання та лише 2% – стверджують, що не бачать необхідності у таких фахівцях.

На запитання «З якою метою Ви застосовуватимете професійні стандарти в процесі діяльності Вашої організації?» відповіді респондентів у узагальненому виді подано на рис 3.3.

Значна частина респондентів, а саме 46%, відмітили, що готові використовувати професійні стандарти для відбору претендентів на посаду (під час прийомі на роботу), 38% – відзначили, що професійні стандарти допоможуть їм під час визначення переліку функціональних обов'язків,

формування посадових інструкцій та інших документів з кадрового забезпечення, 12% – використовуватимуть стандарти для проведення атестацій та переатестації фітнес-персоналу, 4% – для розподілу персоналу на посади та диференціації заробітної плати в залежності від рівня професійної компетентності працівників.

Отримані дані підтверджують актуальність формування професійного стандарту фітнес-консультанта. В сучасних умовах лише незначна кількість роботодавців мають у своїх організаціях посади фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я. Респонденти зазначають, що частково функції фітнес-консультанта в їхніх організаціях здійснюють персональні фітнес-тренери. Встановлено, що, на думку роботодавців, впровадження професії фітнес-консультанта призведе до збільшення кількості клієнтів фітнес-клубу, а також кількості послуг, якими вони користуватимуться, що сприятиме досягненню мети клубів та оздоровленню його клієнтів.

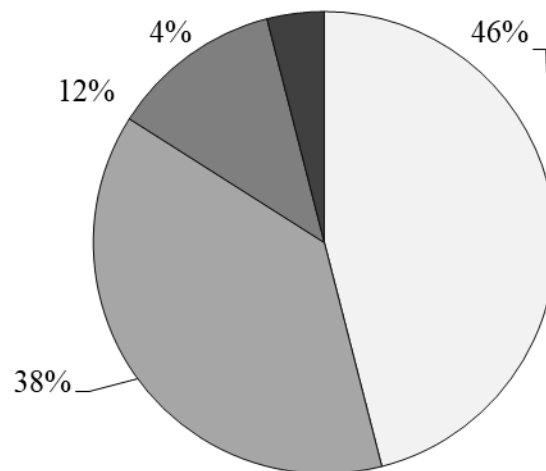

Рис. 3.3 Розподіл відповідей респондентів на запитання "З якою метою Ви застосовуватимете професійні стандарти?", n=40

- Для відбору претендентів на посаду
- Для визначення функціонального поля професії, розробки документів
- Для проведення атестацій персоналу
- З метою диференціації персоналу на посади

Серед основних перешкод, які вбачають роботодавці на шляху успішного впровадження професії фітнес-консультанта у вітчизняну систему оздоровчого фітнесу, є відсутність знань та чіткого визначення змісту

професійної діяльності. У цьому аспекті розробка відповідного професійного стандарту надасть додаткові можливості як для роботодавців, так і для фітнес-консультантів.

Ще одним серед стримуючих чинників є відсутність кваліфікованих кадрів, які змогли би зайняти відповідні посади. Враховуючи зазначене подальше наше дослідження спрямовувалось на оцінку рівня готовності фітнес-персоналу до виконання трудових функцій фітнес-консультанта.

3.3. Дослідження готовності фітнес-персоналу до професійної діяльності фітнес-консультанта

З метою дослідження готовності фітнес-персоналу до виконання трудових функцій фітнес-консультанта проведено анкетне опитування та тестування фахівців з оздоровчого фітнесу. Характеристика відповідної вибірки подана у розділі 2 цієї роботи.

Респондентам було запропоновано оцінити рівень власної компетентності щодо виконання трудових функцій фітнес-консультанта, які були попередньо сформовані за результатами аналізу літературних джерел. До переліку таких функцій увійшли:

- розробка комплексної програми оздоровлення з урахуванням результатів первинної діагностики показників здоров'я клієнта;

- проведення первинної діагностики показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань;

- розробка та впровадження програми оздоровлення для осіб, які мають хронічні захворювання, відносяться до різних вікових груп та особливих категорій населення;

- мотивація клієнтів до зміни поведінкових стратегій та створення здоров'яформувального середовища;

- взаємодія з фахівцями сфери фізичної культури та спорту, охорони здоров'я з метою забезпечення якості послуг, що надаються;

- безперервний професійний розвиток.

На думку респондентів переважна більшість з них володіють достатнім рівнем знань, умінь та навичок для реалізації функцій з розробки комплексної програми оздоровлення з урахуванням результатів первинної діагностики показників здоров'я клієнта (на це вказало 94% респондентів), мотивації клієнтів до зміни поведінкових стратегій та створення здоров'яформувального середовища (91%), безперервного професійного розвитку (88 %). Найнижче фахівці з оздоровчого фітнесу оцінили свою готовність до реалізації функції з розробки та впровадження програм оздоровлення для осіб, які мають хронічні захворювання, відносяться до різних вікових груп та особливих категорій населення (75% опитаних зазначили, що володіють достатнім рівнем компетентності для виконання цієї функції).

Загалом вказані результати дослідження засвідчили, що фахівці з оздоровчого фітнесу досить високо оцінюють свій потенціал до виконання трудових функцій фітнес-консультанта. Однак, отримані результати носять суб'єктивний характер оскільки ґрунтуються виключно на думці самих респондентів.

Для підвищення об'єктивності оцінки нами було запропоновано фахівцям з оздоровчого фітнесу пройти тестування для визначення рівня їхніх компетентностей, необхідних для виконання зазначених функцій.

Для оцінки знань тренерів нами використовувалася система тестування Національного комітету з підвищення кваліфікації Health & Wellness Coaching (NBC-HWC), що функціонує під егідою Міжнародної Ради з Health and Wellness Coaching (NBHWC, США) [163]. Вказана організація є визнаним світовим лідером серед провайдерів навчання та сертифікації фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я.

Система тестування включала 30 теоретичних та 15 ситуаційних запитань, які розділені на блоки в залежності від тематичного спрямування. Зміст кожного блоку, його відсотковий вклад у загальну кількість запитань та результати тестування респондентів подано у таблиці 3.6.

У ході дослідження виявлено, що фактичні дані рівня знань фітнес-персоналу, що необхідні для виконання трудових функцій фітнес-консультанта, є дещо нижчими за результати їх самооцінки. Однак у загальному їх можна оцінити як достатні для здійснення відповідної професійної діяльності. Найвищим є рівень обізнаності тренерів стосовно концепції здоров'я та здорового способу життя (83% правильних відповідей на запитання цього блоку).

Таблиця 3.6

**Структура тестування та результати оцінювання рівня готовності
фітнес-персоналу до виконання трудових функцій фітнес-консультанта,
n=40**

№	Тематичний розділ	Кількість та частка запитань, % до загальної кількості (n=45)	Частка правильних відповідей, %
1	Побудова та організація тренувального процесу	20 (n=9)	71
2	Процес коучингу (ефективна комунікація, мотивація до дії, контроль результативності)	49 (n=22)	65
3	Здоров'я та оздоровчий спосіб життя	20 (n=9)	83
4	Етичні та юридичні аспекти діяльності	11 (n=5)	42

Найнижчим є рівень обізнаності фахівців з оздоровчого фітнесу стосовно етичних та юридичних аспектів діяльності фітнес-консультанта – 42% правильних відповідей, а також стосовно сутності та організаційних аспектів процесу коучингу – 65% правильних відповідей. На нашу думку, низькі результати відповідей респондентів саме на ці запитання пов'язані з особливостями американської моделі, яка розглядає професійну діяльність фітнес-консультанта крізь призму коучингу та має свої специфічні характеристики. До їх числа також можна віднести національні особливості

нормативного забезпечення діяльності фахівців, менталітет населення, що в свою чергу впливає на етичні аспекти комунікацій у системі «коуч-клієнт».

Отже, готовність та рівень знань фітнес-персоналу можна оцінити як достатній для виконання трудових функцій фітнес-консультанта. Проте стримуючими чинниками впровадження такої професії у вітчизняну систему оздоровчого фітнесу є дефіцит інформації про зміст відповідної професійної діяльності, відсутність необхідних посад у фітнес-клубах, що актуалізує формування професійного стандарту фітнес-консультанта. З цією метою доцільно використовувати інтегративний підхід, що забезпечувати органічне поєднання світових тенденцій та особливостей вітчизняної системи оздоровчого фітнесу.

Висновки до розділу 3

У ході дослідження встановлено, що сферу професійної діяльності фітнес-консультанта в Україні можна охарактеризувати як безсистемну та неупорядковану. З одного боку можна констатувати, що мають місце високі споживчі запити населення на послуги фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я, однак з іншого – якість надання таких послуг залишається низькою.

У першу чергу це пов'язано з недостатнім рівнем поінформованості споживачів щодо трудових функцій, змісту діяльності та компетентностей фітнес-консультанта. У зв'язку з цим клієнти фітнес-клубів часто не можуть дати оцінку ефективності такої діяльності, оскільки відсутні відповідні критерії. Окрім цього визначено, що співпраця з фітнес-консультантом для більшої частини споживачів відбувається у межах онлайн-програм (марафони схуднення, фітнес-школа тощо), що характеризуються низькою результативністю, відсутністю індивідуального підходу, короткостроковістю впровадження. Водночас у такому випадку досить складно оцінити компетентність фахівців з оздоровчого фітнесу.

В той же час анкетне опитування роботодавців системи оздоровчого фітнесу дозволяє стверджувати, що переважна більшість з них (77%) вважає

за доцільне впровадження професії фітнес-консультанта у діяльність їх організації. Лише 9,3% роботодавців констатують, що мають у штатному розкладі посади фітнес-консультанта, при чому виключно у фітнес-клубах преміум сегменту. Серед чинників, що перешкоджають роботодавцям працевлаштовувати фахівців з оздоровчого фітнесу на посаду фітнес-консультанта 52% респондентів вказали на відсутність кваліфікованих кадрів, які можуть обіймати таку посаду, 29% опитаних – на брак інформації серед роботодавців щодо змісту професійної діяльності фітнес-консультанта.

Отримані результати обумовили дослідження готовності фахівців з оздоровчого фітнесу та оцінки їх компетентності до виконання трудових функцій фітнес-консультанта. Встановлено, що рівень знань фахівців з оздоровчого фітнесу відповідає основним вимогам до здійснення професійної діяльності, а отже такі фахівці потенційно можуть обіймати посади фітнес-консультанта.

Актуальним та відкритим залишається питання щодо формування чіткої системи наукових знань стосовно змісту професійної діяльності фітнес-консультанта, його трудових функцій та дій, необхідних знань, умінь та навичок, критеріїв ефективності їх діяльності з урахуванням національних особливостей розвитку системи оздоровчого фітнесу в Україні.

Результати досліджень, що наведені у цьому розділі, представлені у наукових публікаціях автора [113, 118, 207].

РОЗДІЛ 4

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ ФІТНЕС-КОНСУЛЬТАНТА: ОБҐРУНТУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ

4.1 Науково-практичні підходи та сучасні тенденції формування професійного стандарту фітнес-консультанта у міжнародному та вітчизняному дискурсі

Під час розробки професійних стандартів використовують різні науково-практичні підходи, що мають свої специфічні особливості. Оскільки процес формування професійних стандартів фахівців з оздоровчого фітнесу в Україні поки формується [124], необхідним є узагальнення науково-практичних підходів з урахуванням специфіки професії фітнес-консультанта, існуючого світового досвіду та вітчизняної системи оздоровчого фітнесу.

Загальноприйнятим вважається підхід, відповідно до якого професійні стандарти формуються з окремих одиниць, кожна з них описує вимоги до виконання конкретної трудової функції [68, 69]. Це дозволяє виявити той набір одиниць, який є необхідним і достатнім для отримання відповідної кваліфікації, що підтверджує право особи на здійснення конкретної професійної діяльності. За такої умови кожна одиниця містить перелік дій, що забезпечує реалізацію певної функції, необхідних знань і умінь, а також вказівку на ступінь складності цих дій, рівень відповідальності і самостійності під час їх виконання, що забезпечує вимірювання передбачених вимог і можливість формування на їх основі механізмів оцінки і сертифікації кваліфікацій [66, 70].

Слід зазначити, що в тих країнах, де орієнтація на результати навчання має довгу традицію (Великобританія, Німеччина, Ірландія), існує наближена пряма кореляція між професійними кваліфікаціями і дипломами й сертифікатами професійної освіти [29, 53].

У зарубіжній практиці після рівня початкової професійної освіти, який забезпечує ефективний вихід особи на ринок праці, слідує кваліфікація безперервної професійної освіти, що вимагають практичного досвіду роботи і отримання додаткових, більш глибоких знань і розширення діапазону компетентностей. Формування кваліфікацій безперервної професійної освіти передбачає обов'язкове оволодіння кваліфікацією попереднього рівня/кваліфікаціями нижчих рівнів. У цьому полягає принциповий підхід, покладений в основу розробки європейської рамки кваліфікацій і національних рамок кваліфікацій [23]. В зазначеному аспекті професійні стандарти забезпечують спадкоємність кваліфікацій з точки зору «збільшення» окремих елементів кваліфікацій у міру підвищення їх рівня. З огляду на це актуальним питанням сьогодення є створення чітких організаційних, інституційних та правових механізмів співпраці між сферою професійної освіти і сферою праці, що надають цій співпраці системний і стійкий характер та конкретизують існуючі угоди про участь роботодавців, їх роль у формуванні змісту професійної освіти.

У міжнародному співтоваристві вже існує цілий ряд моделей, які припускають активний процес взаємодії між сферою праці (соціальними партнерами, професійними асоціаціями, службами зайнятості та ін.) і сферою освіти (міністерством освіти, дослідниками, органами з присудження кваліфікацій, асоціаціями викладачів тощо) [53].

Одночасно спостерігаються відмінності у поглядах на формат та інституційні процедури розробки професійних стандартів. Так, у таких країнах як Ірландія, Фінляндія, Норвегія, Швеція не існує професійних стандартів у тій формі, що наприклад у Великій Британії чи Франції. Однак всі освітні програми формуються спільно з роботодавцями у межах чітко структурованих процедур, орієнтованих на використання методу функціонального аналізу та визначення результатів навчання, що є значущими для роботодавців [66, 68].

Використання зазначеного методу для розробки професійних стандартів широко використовується як у практиці зарубіжних країн, так і визнається пріоритетним у вітчизняних нормативних актах, що регламентують процес розробки та затвердження професійних стандартів [70].

Участь зацікавлених сторін (суб'єктів сфери праці, роботодавців) може варіювати за ступенем інституціоналізації. У низці країн сформовані інституційні структури в формі постійно діючих рад. Як правило, в таких структурах спостерігається пропорційне представництво працівників і роботодавців (Великобританія, Нідерланди). В інших країнах відповідні робочі групи формуються за необхідності. Участь зацікавлених сторін може також відрізнятися за ступенем повноважень. У ряді країн стейкхолдери мають лише консультативні повноваження, в інших – рівний голос під час прийнятті рішень під час розробки стандартів [82].

У різних країнах професійні стандарти розрізняються і за структурою, і за змістом. В одних стандартах описані лише трудові функції та дії, що входять до них у рамках конкретної професії (галузі професійної діяльності), в той час як інші включають додаткові описи компетентностей та/або тільки перелік необхідних видів певної готовності до професійної діяльності [82, 87].

Крім цього, в окремих країнах стандарти містять інформацію про організаційні аспекти, в контексті яких здійснюється трудова діяльність та вказується необхідне обладнання та інструменти, якими повинен вміти користуватися працівник. Ці відмінності обумовлені різним розумінням терміна «компетентність» і прийнятим в країні макетом професійного стандарту [49, 98].

Науково-практичні підходи, що використовується у Франції для розробки професійних стандартів, передбачають врахування умов праці та організаційних аспектів, у рамках яких виконується трудова діяльність [96].

У Німеччині поняття «компетентність» (Handlungskompetenz) тісно пов'язане з поняттям «професія» (Beruf), є предметно-орієнтованим і відображає здатність особи діяти адекватно і соціально відповідально. Окремі аспекти Handlungskompetenz включають в себе: предметну компетентність (Fachkompetenz), особистісну компетентність (Personalkompetenz), методичну компетентність (Methodenkompetenz) і соціальну компетентність (Sozialkompetenz). Професії об'єднуються у певні сфери діяльності, що мають спільні вміння і знання, і таким чином забезпечується зв'язок різних аспектів компетентностей [97, 109].

Підхід до розробки і використання професійних стандартів у Німеччині відрізняється від інших країн. Слід зазначити, що тут не існує окремих професійних стандартів. Професійний стандарт є частиною положення про професійне навчання та слугує нормативно-правовою основою для навчання певній професії. Характеристики трудових функцій, що містяться в положенні про навчання, можна тлумачити як «професійний стандарт» [97, 109].

В основному ініціатива щодо створення нових положень про професійне навчання, визначення їх компонентів виходить зі сторони асоціацій підприємств чи профспілок. Федеральний інститут професійної підготовки діє як центр розробки та надає майданчик для діалогу соціальних партнерів. Держава в цьому контексті виконує тільки допоміжну функцію. На першому етапі проводяться консультації для обговорення базових орієнтирів, запропонованих у ході попереднього процесу. Залучення на цій стадії асоціацій роботодавців і профспілок дозволяє використовувати практичний досвід суб'єктів ринку праці та гарантує широке визнання. На цьому етапі в процесі вже бере участь Федеральний інститут професійного навчання, роль якого полягає в проведенні наукових досліджень відповідної професійної галузі. Після обговорення та затвердження ключових позицій у відповідне профільне міністерство спрямовується офіційна заявка, на основі якої надається дозвіл на розробку положення про професійне навчання.

Безпосередньо розробку такого положення здійснює робоча група, що складаються з представників усіх зацікавлених сторін. Важливо враховувати, що розробка положення про навчання професії вимагає глибоких емпіричних знань про економічні, організаційні та соціальні аспекти професійної діяльності фахівців. Проведення спільних нарад за участю обох сторін (роботодавців та органів державної влади) гарантує дотримання принципу узгодження і досягнення консенсусу. Наприкінці проводиться правова експертиза положення про професійне навчання і відповідне міністерство вводить його в дію [97].

Отже, є ряд країн, де професійні стандарти розробляються окремо і виконують функцію класифікації професійних сфер, з якими можуть співвідноситися різні кваліфікації та один або кілька стандартів [146, 157, 193]. Типовий приклад таких стандартів спостерігається в Великій Британії. Стандарти цього типу характерні для систем, що відносяться до ліберального регулювання, де існують різні структури, що мають повноваження реалізовувати програми з присудження кваліфікацій і акредитації на відповідність стандартам [193].

Інша група об'єднує країни, де розробка професійних стандартів інтегрована в процес проектування освітніх стандартів. Під час розробки кожної кваліфікації в рамках першого етапу розробляються професійні стандарти, які служать основою для освітніх стандартів і стандартів оцінки. Ця модель характерна для країн з державною моделлю регулювання. До цієї групи відноситься більшість країн континентальної Європи.

У третю групу країн входять країни, де реалізується змішана модель. У Франції та Бельгії, наприклад, існують два типи професійних стандартів, а саме, ті, які описують трудову діяльність, що підлягає виконанню власником кваліфікації (стандарт діяльності – *référentiel d'activité*), і ті, які розробляються та використовуються в сфері праці і зайнятості (стандарти професій – *référentiel métier*) і включені в так званий «Перелік професій і занять» (*Répertoire Opérationnel des Métiers et des Emplois*). У свою чергу

стандарти діяльності (Référentiel d'activité), співвідносні з одним або декількома стандартами професій (Référentiel métier) [51, 96, 97, 98].

З урахуванням підходів до розробки професійних стандартів США, Великої Британії, Хорватії, Естонії типовий макет професійного стандарту об'єднує такі частини:

- 1) загальні положення;
- 2) загальна інформація про професію;
- 3) картка виду трудової (професійної) діяльності;
- 4) перелік основних трудових функцій (одиниць професійного стандарту);
- 5) опис основних трудових функцій (одиниць професійного стандарту);
- 6) технічні характеристики.

У Російській Федерації процес розробки професійних стандартів регламентується державою [82]. У відповідності до Правил розробки професійних стандартів, що введені постановою Уряду Російської Федерації від 22.01.2013 року № 23, розробниками стандартів можуть виступати об'єднання роботодавців, окремі підприємства, професійні об'єднання. Взяти участь в розробці професійних стандартів можуть освітні установи та зацікавлені суб'єкти. Координує роботу з розробки професійних стандартів Міністерство праці та соціального захисту. Розробка стандартів здійснюється згідно з методичними рекомендаціями, у відповідності до яких будь-який професійний стандарт має містити:

перелік узагальнених трудових функцій за посадами, для яких встановлюється: можливе найменше значення, яке відповідає функції, вимоги щодо освіти, досвіду роботи, які необхідні для виконання відповідної функції, особливі умови допуску до роботи;

перелік конкретних трудових функцій та трудових дій (фактично – функціональних обов'язків фахівця на робочому місці), перелік знань та умінь фахівця [93].

Водночас група науковців [53, 54, 66] схиляються до думки, що розроблені за таким зразком професійні стандарти у Російській Федерації не мають повної повсюдної поширеності серед роботодавців, адже на практиці існує цілий ряд очевидних проблемних нюансів їх реалізації. Автори зазначають, що якість стандартів, розроблених у відповідності до вказаних рекомендацій і прийнятих у вигляді федеральних нормативних актів, оцінюється експертами неоднозначно. Основним проблемним питанням є те, що на практиці фахівці в процесі трудової діяльності виконують трудові функції з різних стандартів. У той же час цілком відсутніми є законодавчі положення, які б визначали систему взаємодії та застосування трудових функцій фахівцями з різних професійних стандартів. Окрім цього не регламентовано порядок вибору конкретних трудових функцій з числа зафіксованих у стандарті. У цьому контексті в багатьох стандартах не відображено відмінності за трудовими функціями осіб з різним стажем роботи.

С. Мельник [68, 97] пропонує здійснювати розробку професійного стандарту в Україні згідно з такими етапами:

збір і аналіз інформації про професії (професійні групи) за видами економічної діяльності, оплати та умови праці, рівень працевлаштування, середній вік працівників, їх розподіл по території країни, підприємства, де переважають зайняті за професіями (їх групами), наявні професійні стандарти, визначені у посадових (робочих) інструкціях, коди, назви та описи (дескриптори) у Національному класифікаторі України ДК003 «Класифікатор професій» тощо;

розробка професійних стандартів за визначеною структурою, у тому числі професійних і функціональних карток;

розробка галузевого (виду економічної діяльності) сегменту Каталогу навчальних програм (модулів) на основі поєднання кваліфікаційних стандартів із навчальними програмами (модулями) шляхом створення індикаторів оцінювання здатностей (компетентностей), отриманих за

результатами навчання, включаючи його зміст, параметри навчального середовища тощо;

широке обговорення проєктів професійних стандартів;

подання на погодження та затвердження галузевих рамок кваліфікацій, професійних стандартів до Міністерства соціальної політики й Кабінету Міністрів України.

В Україні професійні стандарти фахівців різних галузей проходять процедуру затвердження на державному рівні. Зокрема наказом Міністерства соціальної політики України від 22 січня 2018 року №74 затверджено Методику розроблення професійних стандартів [70], яка визначає загальні вимоги вказаного процесу з метою надання методичної допомоги заінтересованим суб'єктам у забезпеченні єдиного підходу та дотримання об'єктивності під час розроблення професійних стандартів та забезпечення якості проведення їх перевірки.

У відповідності до згаданої методики [70], розроблення професійного стандарту запроваджується залежно від потреби роботодавців у кваліфікованій робочій силі, її розподілу за робочими місцями (посадами), форм зайнятості та умов праці для окремої професії, за якою присвоюється повна кваліфікація або для групи споріднених професій, за якими присвоюються часткові кваліфікації. Професійні стандарти розробляються за найбільш перспективними, затребуваними видами трудової (професійної) діяльності, що користуються попитом на ринку праці. Під час розроблення професійного стандарту необхідно дослідити та проаналізувати поточну ефективність трудової (професійної) діяльності, яку підтверджують експертним опитуванням досвідчених працівників у певній сфері професійної діяльності.

У методиці [70] зазначається, що структурування змісту професійного стандарту базується на компетентнісному підході, який передбачає формування вимог до знань, умінь і навичок працівника, що забезпечують якісне виконання основних трудових функцій у відповідній сфері

професійної діяльності. Структурними елементами професійного стандарту є трудові функції, професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій), загальні компетентності, предмети та засоби праці, вимоги до знань, умінь і навичок працівника тощо. Загальні компетентності, які є важливими для соціально-трудова відносин особи в різних сферах та для її особистісного розвитку, у структурі професійного стандарту виділяються окремо.

Результати дослідження трудових функцій оформлюються у вигляді проєкту професійного стандарту, який у відповідності до методики [70] повинен мати такі складові частини:

1) загальні відомості професійного стандарту: основна мета професійної діяльності, назва виду економічної діяльності, назва виду професійної діяльності, назва професії; за потреби узагальнена назва професії, професійна кваліфікація, вимоги до державної сертифікації, назви типових посад, місце професії в організаційно-виробничій структурі підприємства (установи, організації), умови праці, умови допуску до роботи за професією тощо;

2) навчання та професійний розвиток (за потреби): первинна професійна підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації, спеціальне, спеціалізоване навчання;

3) нормативно-правові акти та нормативно-технічні документи з питань професійної діяльності;

4) загальні компетентності;

5) перелік трудових функцій (умовні позначення трудових функцій);

6) опис трудових функцій (трудова функції; предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, продукти, інструмент (за потреби); професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій), знання, уміння та навички);

7) дані щодо розроблення та затвердження професійного стандарту:

8) розробник професійного стандарту, суб'єкт перевірки професійного стандарту, дата затвердження професійного стандарту, дата внесення професійного стандарту до Реєстру професійних стандартів, рекомендована дата наступного перегляду професійного стандарту.

Формування проєкту професійного стандарту передбачає декілька етапів відповідно до Порядку розроблення та затвердження професійних стандартів, визначеного постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 року № 373 [92], а саме:

1) прийняття рішення про розроблення проєкту професійного стандарту, подання та реєстрація заявки на його розроблення. Для прийняття рішення про розроблення проєкту професійного стандарту його розробник вивчає фактичний стан та перспективи застосування виду трудової (професійної) діяльності, доцільність розроблення професійного стандарту;

2) формування робочої групи та підготовка проєкту професійного стандарту;

3) громадське обговорення, перевірка та затвердження професійного стандарту. Громадське обговорення проєкту професійного стандарту передбачає перевірку щодо дотримання вимог порядку [92] та методики [70] під час розробки стандарту. Після цього проєкт стандарту передається на розгляд комісії при Міністерстві соціальної політики України та проходить процедуру затвердження.

Відповідно до мети нашого дисертаційного дослідження доцільним видається здійснити аналіз підходів до розробки професійних стандартів фітнес-консульта та в зарубіжних країнах.

Як уже зазначалося вище (див. підрозділ 1.3. цієї роботи) у США відсутні професійні стандарти, які б затверджувалися на державному рівні. Практично будь-яка організація може взяти на себе повноваження розробки стандартів, програм сертифікації та навчання майбутніх фахівців, а її цінність багато в чому визначається лише визнанням громадськості та роботодавців [150, 187].

Враховуючи зазначене ініціативу з розробки відповідних професійних стандартів взяла організація ICHWC (International Consortium for Health & Wellness Coaching), яка позиціонує себе як міжнародна спілка фахівців з Health & Wellness Coaching [163].

Процес розробки означених професійних стандартів тривав у період з 2010 по 2016 рік. Вже згадувалось раніше, що у США Health & Wellness Coaching характеризується міждисциплінарністю та об'єднує такі дисципліни як психологія (психологія здоров'я і мотиваційна психологія), загальна теорія зміцнення здоров'я, медицина, фізична терапія, дієтологія, теорія оздоровчо-рекреаційної рухової активності. У розробці стандарту брала участь широка вибірка фахівців, у тому числі практикуючих медичних працівників, спортивних психологів, фітнес-тренерів, фізіотерапевтів, науковців, викладачів профільних закладів освіти. Враховуючи значний інтерес до розробки стандартів у наукових колах, а також запити роботодавців, некомерційних організацій, які вкладають кошти в підготовку і навчання фахівців з питань здоров'я, для розробки національних стандартів та сертифікації використано консолідований підхід, що відображав інтереси всіх стейкхолдерів.

На першому етапі розробки було прийнято рішення про впровадження єдиного трактування професії Health & Wellness Coach. Успішність професійної діяльності фахівців передбачає застосування чітко визначених знань і навичок, спрямованих на мобілізацію внутрішніх сил особи та зовнішніх ресурсів для досягнення сталих поведінкових змін.

На другому етапі – здійснений аналіз особливостей професійної діяльності, зокрема щодо: тривалості взаємодії з клієнтами (частоти і тривалості консультацій); характеру відносин (очне, дистанційне, телефонне спілкування); основних навичок фахівців (прикладні навички спілкування або зміни поведінки або використання методів, зокрема таких як мотиваційне інтерв'ювання); галузей знань (здоров'я, харчування, фітнес, управління стресом, емоційний інтелект, тренерська психологія). На цьому ж

етапі з усієї вибірки фахівців сформовано експертне коло, до складу якого увійшли 38 практиків у тій чи іншій сфері, а також 15 експертів з предметних питань. Фахівці були обрані на основі інформації про їх досвід роботи, освіти, професійні досягнення, соціально-демографічний статус з метою збалансування різних чинників і досягнення максимально широкого представництва на національному рівні. Група репрезентувала значну різноманітність за такими показниками як вік (від 26 до 71 року), освіта (від бакалаврів до докторських ступенів) і професійна підготовка (наприклад фітнес-тренерів, лікарів, психологів, дієтологів, фізіологів з фізичних вправ).

Далі робочою групою на основі аналізу конкретних дій та трудових операцій визначено сферу діяльності зазначених фахівців. Експертами встановлено перелік завдань або ж трудових функцій, які складають основу професійної діяльності, після чого здійснювалась їх оцінка за двома критеріями. Визначені експертами функції було передано групі фахівців у кількості 4026 осіб, що працюють у сфері збереження та зміцнення здоров'я, яким було запропоновано оцінити їх на основі свого досвіду за такими показниками: як часто вони виконували кожну конкретну функцію і наскільки вона важлива для їх роботи. Результати анкетування представлені 885 респондентів, які і склали основу дослідження, порівнювалися з результатами експертної групи, у ході якого було встановлено узгодженість їх думок [163].

Отже, охарактеризована система розробки професійних стандартів за використаними науково-практичними підходами є схожою з відповідними рекомендаціями Міністерства соціальної політики України з розробки професійних стандартів [70]. У них реалізовано такі спільні підходи:

першочергове визначення трудових функцій, дій та трудових операцій, як ключової складової професійного стандарту, і лише потім – професійних компетентностей, які в свою чергу забезпечать успішне виконання визначених функцій;

оцінка трудових функцій та дій за двома критеріями: важливістю та частотою використання;

залучення широкого кола практиків до оцінки трудових дій та операцій;

проведення процедури публічного обговорення проєкту стандартів.

З метою стандартизації професійної діяльності фахівців у сфері оздоровчого фітнесу у Європейському просторі під егідою міжнародної організації EuropeActive започатковано діяльність Комітету з розробки та поширення професійних стандартів у сфері здоров'я та фітнесу. Мета його діяльності полягає у розробці професійних стандартів для європейського сектору охорони здоров'я та фітнесу, що забезпечать високий, стандартизований рівень освіти та професійної діяльності фахівців, поширення європейської рамки кваліфікацій та професійних стандартів на фітнес-сектор, розробку та моніторинг робочих програм для груп технічних експертів, які займаються підготовкою національних стандартів, технічну підтримку поширення європейських реєстрів професійних фахівців з фітнесу згідно з процесом стандартизації [148, 149].

Вказаний комітет також здійснює діяльність з акредитації освітніх програм на предмет їх відповідності розробленим європейським стандартам, а також здійснює реєстр таких програм та фахівців, які успішно засвоїли вимоги навчальних програм та можуть бути допущеними до професійної діяльності за спеціальністю [150].

У доступних інформаційних джерелах відсутня інформація щодо моделі формування стандартів для фахівців у сфері здоров'я та фітнесу, однак подані основоположні науково-практичні підходи до розробки таких стандартів. Перш за все зазначається, що вказаний комітет тісно взаємодіє та координує свою діяльність з іншими представниками у цій галузі знань, в тому числі національними, комітетом з питань зайнятості, соціальних питань та працевлаштування ЄС, а також до розробки стандартів залучаються незалежні експерти, які беруть участь на добровільних засадах.

До того ж відзначається, що професійні стандарти розробляються прозоро та відображають інтереси основних зацікавлених сторін, передусім роботодавців, фахівців, освітніх центрів тощо та ґрунтуються на підході, заснованому на результатах навчання. Окрім цього особлива увага під час розробки професійних стандартів приділяється відповідним процедурам, які встановлені для включення галузевих стандартів в дескриптори рівней EQF та демонстрації чіткого взаємозв'язку між рівнями секторальної рамки кваліфікацій та рівнями EQF. Такий процес повинен бути прозорим і обґрунтованим для того, щоб він вважався співставним у процесі його застосування. Ще одним із обов'язкових положень для розробки стандарту є пленарне засідання за участі представників Європейської комісії, інших відомств та експертів з інших країн (членів ЄС), за результатами якого відбувається процедура затвердження стандарту [149].

На основі здійсненого аналізу наукових результатів [11, 53, 54, 66, 68, 79, 82, 85, 97, 101] та існуючого вітчизняного і зарубіжного досвіду нами виявлені сучасні тенденції з розробки професійних стандартів фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я, у тому числі фітнес-консультанта:

1) формування системи тісної взаємодії між ринком праці та освітою під час розробки професійних стандартів, що ґрунтуються на результатах навчання;

2) використання різних науково-практичних підходів до розробки професійних стандартів, зростання кількості методів й інформаційних ресурсів, що використовуються;

3) широке та інтенсивне залучення стейкхолдерів до розробки професійних стандартів (переважна більшість країн запроваджують обов'язкову участь стейкхолдерів для збільшення відповідності й легітимності стандартів щодо умов ринку праці);

4) впровадження проєктів з напрацювання спільних (європейських, міжнародних) розробок та компетентностей професій, які будуть використовуватися як основа для впровадження національних стандартів і

навчальних програм, що в свою чергу сприятиме гнучкості міжнародної мобільності фахівців;

5) необхідним є застосування прозорості та ефективної процедури уніфікації та стандартизації професійної діяльності, формування єдиних вимог до рівня професіоналізму та компетентностей персоналу на міжнародному рівні.

4.2. Модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта та розробка проєкту цього стандарту

На основі наведеного вище аналізу науково-практичних підходів та сучасних тенденцій формування професійного стандарту фітнес-консультанта, результатів проведеного дослідження затребуваності відповідної професії у вітчизняній системі оздоровчого фітнесу та з урахуванням розглянутих тематичних нормативно-правових документів й ключових положень використання методу моделювання соціальних процесів нами розроблена модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта, подана на рис. 4.1.

Вказана модель об'єднує три блоки: підготовчий, проєктний та контрольний-коригуючий.

Підготовчий блок передбачає виконання таких процедур:

1) надання характеристики сучасним тенденціям розвитку професійної діяльності фітнес-консультанта;

2) узагальнення міжнародного досвіду стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта;

3) проведення аналізу професійного сегменту ринку праці фітнес-консультанта;

4) визначення попереднього переліку трудових функцій фітнес-консультанта, трудових дій/операцій, що забезпечують реалізацію цих функцій (за даними літературних та інформаційних джерел).

Проєктний блок спрямовується на:

1) оцінювання частоти застосування та важливості кожної трудової дії фітнес-консультанта з їх попереднього переліку;

2) здійснення ранжування (за ступенем значущості) трудових дій фітнес-консультанта;

3) розподілення трудових дій за трудовими функціями фітнес-консультанта, формування кінцевого переліку таких функцій;

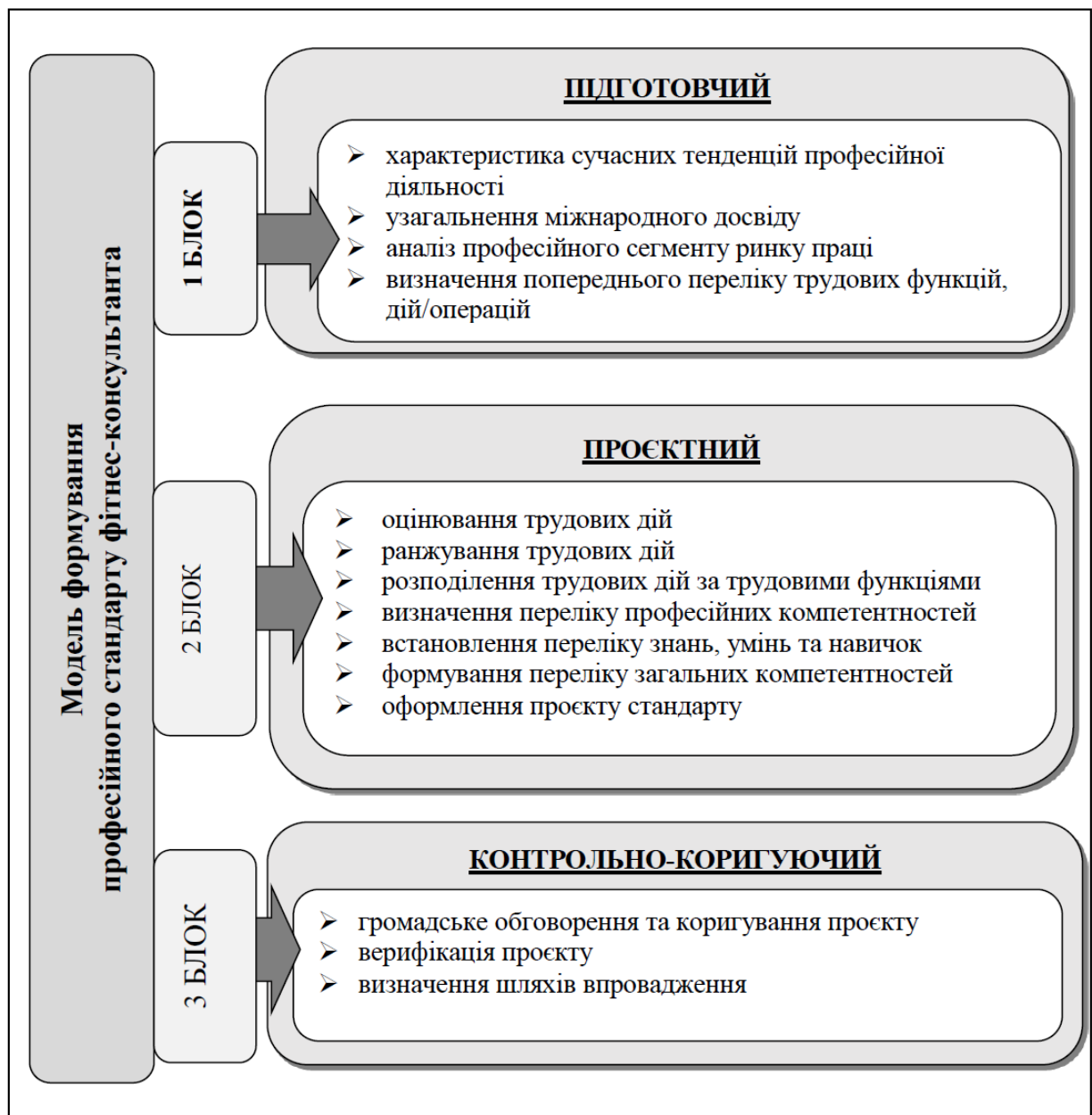

Рис. 4.1 Модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта

4) визначення професійних компетентностей фітнес-консультанта, необхідних для реалізації їхніх трудових функцій;

5) встановлення переліку знань, умінь та навичок, динамічна комбінація яких визначає професійні компетентності фітнес-консультанта;

6) формування переліку загальних компетентностей фітнес-консультанта;

7) оформлення проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта.

Контрольно-коригуючий блок об'єднує виконання таких операцій:

1) громадське обговорення та коригування проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта;

2) верифікація проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта;

3) визначення шляхів впровадження стандарту фітнес-консультанта.

4.2.1. Підготовка до розробки проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта. Дослідження світових тенденцій професійної діяльності фітнес-консультантів здійснювалось за результатами аналізу літературних джерел та інформаційних ресурсів, у тому числі статистичних досліджень European Health&Fitness Market, The U.S. Health Coaching Market. Встановлено, що професійна діяльність фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я у Європі та США є затребуваною та користується широкою популярністю серед споживачів фітнес-послуг. Так, для прикладу, в США в 2018 році нараховувалось близько 109 тисяч відповідних працівників (Health coach, Wellness coach, Health Promotion Specialist, Specialist in exercises for health та інші). Варто зазначити, що у США значна частина, а саме понад 67%, Health coach працевлаштовані поза межами фітнес-центрів. Переважна більшість із них ведуть приватну практику або співпрацюють на договірній основі з різноманітними корпоративними компаніями, державними підприємствами та відомчими закладами, закладами освіти, військовими базами тощо. Враховуючи зазначене розвиток корпоративної культури зміцнення здоров'я, в якій професія фітнес-консультанта займає одну із

ключових позицій, для вітчизняного професійного сегменту ринку може стати одним із перспективних напрямів.

Професійна діяльність фітнес-консультанта передбачає визначення персоналізованих цілей і плану дій на основі конкретних потреб клієнта, його стану здоров'я, віку, особливостей способу життя, професійної діяльності, супутніх захворювань або ж факторів ризику їх виникнення, розробку для клієнта індивідуальної програми оздоровлення, що заснована на його залученні до рухової активності, раціональному харчуванні, зміні у способі життя, посиленні відповідної мотивації та наданні рекомендацій зі зміни поведінки, управління стресом та організації активного дозвілля.

Згідно з Національним класифікатором видів економічної діяльності України (ДК 009:2010) [48] професійна діяльність фітнес-консультанта відповідає Секції R «Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок», Розділу 93 «Діяльність у сфері спорту, організування відпочинку та розваг», Групі 93.1 «Діяльність у сфері спорту», Класу 93.13 «Діяльність фітнес-центрів».

Об'єктами професійної діяльності фітнес-консультанта є фітнес-центри, фітнес-клуби, фітнес-студії будь-якої організаційно-правової форми та власності, фізкультурно-оздоровчі комплекси у закладах освіти, на виробництві, за місцем проживання.

Більш розширена характеристика сучасних тенденцій розвитку професійної діяльності фітнес-консультанта подана у підрозділах 1.1 та 4.1 цієї роботи.

Узагальнення міжнародного досвіду стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта свідчить, що у провідних країнах світу така діяльність регламентується умовами професійних стандартів, що узгоджуються з національними рамками кваліфікацій та служать основою для розробки освітніх стандартів, положень та інші нормативно-технічні документів підприємств, установ, організацій. Натомість в Україні, на сьогодні, відсутні стандарти професійної діяльності фітнес-консультанта, що ускладнює адекватне розуміння серед клієнтів та роботодавців призначення

вказаних фахівців, єдиних вимог та критеріїв їхнього оцінювання, контролю якості послуг, що ними надаються.

Детально на питаннях стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта ми зупинялись у підрозділах 1.2 та 1.3 нашої дисертаційної роботи.

Аналіз професійного сегменту ринку праці фітнес-консультанта здійснювався за результатами щорічного дослідження ринку фітнес-послуг, що проводиться аналітично-консалтинговою платформою FitnessConnectUA, статистичної інформації Державної служби статистики України, матеріалів організацій роботодавців та їхніх об'єднань тощо [20, 28, 31, 208]. Встановлено, що ринок фітнес-послуг в Україні у «доковідний» період стрімко розвивався. Фітнес-послугами у 2016 році користувалось 1,02 млн, а у 2017 році – близько 1,9 млн. населення, що становило у 2016 році – 2,4%, а у 2017 році – 2,6% до загальної чисельності населення України. Слід зазначити, що за кількістю споживачів послуг Україна знаходилась на 12 місці серед країн Європи. Річний оборот ринку фітнес-послуг у 2016 році становив 201,8 млн. доларів США, а у 2017 році – 251,4 млн. доларів США. Відзначається, що у 2017 році функціонувало 1569 фітнес-об'єктів, більшість із яких здійснювали свою діяльність у великих містах. Розподіл пропозицій фітнес-послуг на окремих територіях країни є нерівномірним, а сконцентрованим, насамперед, у великих містах. Враховуючи стрімкий розвиток вітчизняної системи оздоровчого фітнесу особливо гостро стоїть питання її забезпечення кваліфікованими кадрами.

За результатами проведеного нами анкетного опитування роботодавців системи оздоровчого фітнесу встановлено, що 86,4% респондентів вважають що відсутність кваліфікованих кадрів є одним із чинників, що лімітує якість надання фітнес-послуг. Найбільш гостро відчувається відсутність кваліфікованих кадрів для професії фітнес-консультанта. Лише 9,3% роботодавців констатують, що у штатному розкладі їхніх організацій є посади фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я. Отримані дані

співвідносяться зі статистичними результатами досліджень ринку фітнес-послуг, у відповідності до якого фахівці, які займають посади консультантів зі здорового способу життя, фітнес-консультантів, становлять лише 1,7% від загальної кількості працевлаштованих у вітчизняній системі оздоровчого фітнесу. Натомість нами уперше визначено високу ступінь затребуваності професії фітнес-консультанта в Україні споживачами фітнес-послуг та роботодавцями.

Отже вивчення фактичного стану та перспектив застосування трудової діяльності фітнес-консультанта (див. розділ 3 цієї роботи) дозволяє стверджувати про актуальність розробки проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта.

За даними літературних та інформаційних джерел нами визначено попередній перелік трудових функцій фітнес-консультанта, трудових дій/операцій, що забезпечують реалізацію цих функцій. Зокрема, до цього переліку було включено 9 трудових функцій та 69 трудових дій, які можуть виконуватися фітнес-консультантом у процесі їхньої професійної діяльності.

4.2.2. Розробка проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта. Відповідно до запропонованої нами моделі формування професійного стандарту фітнес-консультанта здійснювалось оцінювання частоти застосування та важливості кожної трудової дії фітнес-консультанта з їх попереднього переліку. З цією метою проведене експертне оцінювання частоти їх застосування та ступеня їх значущості. Характеристику експертів наведено у розділі 2 цієї роботи.

У ході дослідження встановлено, що деякі трудової дії фітнес-консультантом реалізуються нечасто, але вони мають суттєвий вплив та є важливими, інші ж функції та дії можуть виконуватися часто, але мають обмежену критичність, саме тому необхідною є їхня оцінка за двома вказаними вище критеріями: важливістю та частотою використання. Отримані результати співвідносилися зі шкалою оцінювання, у відповідності

до якої кожній трудовій дії присвоювався відповідний бал. Шкала оцінювання представлена у розділі 2 дисертаційної роботи (див. табл. 2.1).

Після проведення дослідження за кожною трудовою дією був розрахований середній бал як середнє за всіма оцінками експертів (результати оцінювання трудових дій експертами наведено у Додатку И). Статистична обробка результатів дослідження підтвердила узгодженість думок експертів з вказаного питання (коефіцієнт конкордації становив $W \geq 0,7$).

У відповідності до Методики розробки професійних стандартів [58] трудові дії оцінені 0–2 балами вважаються для проєкту професійного стандарту несуттєвими та не входять до нього, а дії оцінені від 2 до 4 балів або ж дії зі значним коефіцієнтом варіації оцінок експертів для професій, що передбачають високий рівень компетентностей фахівців, також можуть не включатися до проєкту професійного стандарту. В ході дослідження встановлено, що лише 3 трудові дії з 69 запропонованих визначені як несуттєві, а саме:

- 1) організація та здійснення наукових досліджень, визначення перспективи подальших наукових пошуків, впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність;

- 2) підготовка матеріалів наукових досліджень до публікації в наукових та періодичних виданнях;

- 3) пошук можливих інвестицій, залучення інвесторів з метою фінансової підтримки проєктів, спрямованих на популяризацію здорового способу життя.

Здійснення ранжування (за ступенем значущості) трудових дій фітнес-консультанта обумовлено необхідністю встановлення їх вагових коефіцієнтів для визначення рівня знань, умінь та навичок фітнес-консультанта, що необхідні для успішного виконання зазначених трудових дій. Це важливо, оскільки для виконання трудових дій з високим ступенем значущості необхідні більш глибокі відповідні знання, уміння та навички.

Найвищим рівнем значимості, на думку експертів, характеризуються функції, що пов'язані з встановленням комунікативної взаємодії з клієнтом, а саме такі дії як «Створення психологічно-комфортної атмосфери при спілкуванні з клієнтами» і «Підбір та використання різних моделей спілкування при роботі з клієнтами з урахуванням особливостей їх психотипу». Отримані результати вказують на те, що на думку експертів діяльність, спрямована на формування відповідної мотивації клієнтів, та психологічні аспекти в системі комунікацій під час взаємодії з клієнтами є пріоритетними. У зв'язку з цим при формуванні переліку знань, умінь та навичок фітнес-консультанта саме цим розділам знань приділялась особлива увага.

Розподілення трудових дій за трудовими функціями фітнес-консультанта здійснювалось експертами за подібністю, складністю та взаємозв'язком відповідних трудових дій.

Існують такі способи групування трудових функцій: лінійний; за методами й процесами, що використовуються; за характером дій та їхнім результатом; за характеристикою продукції та визначенням якості готової продукції. Вибір способу групування залежить від виду професійної діяльності [70, 76]. Нами використовувався спосіб групування трудових дій за характером дій та їхнім результатом. У ході дослідження враховувалось, що трудова функція являє собою інтегрований (відносно автономний) набір трудових дій, що визначається технологічним процесом та передбачає наявність компетентностей, необхідних для їх виконання [70]. Результати групування трудових дій за функціями представлені у Додатку К.

За підсумками вказаної дослідницької роботи сформований кінцевий перелік трудових функцій фітнес-консультанта, до якого включено такі функції:

- 1) розробка програми оздоровлення з урахуванням результатів первинної діагностики показників здоров'я клієнта;

- 2) проведення первинної діагностики показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань;
- 3) встановлення комунікаційної взаємодії;
- 4) розробка та впровадження програми оздоровлення для осіб, які мають хронічні захворювання, відносяться до різних вікових груп та особливих категорій населення;
- 5) організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять для різних категорій населення;
- 6) мотивація клієнтів до зміни поведінкових стратегій та створення здоров'яформувального середовища;
- 7) здійснення маркетингової та управлінської діяльності;
- 8) безперервний професійний розвиток;
- 9) взаємодія з фахівцями сфери фізичної культури і спорту, охорони здоров'я з метою забезпечення якості послуг, що надаються.

Для виконання трудової функції «Розробка програми оздоровлення з урахуванням результатів первинної діагностики показників здоров'я клієнта» визначені такі трудові дії:

розробка рекомендацій щодо здорового харчування з урахуванням результатів первинного дослідження та цілей клієнта;

розробка програми занять (рухової активності), підбір засобів та параметрів навантаження (частота, обсяг, інтенсивність, тривалість та характер відновлення тощо) з урахуванням результатів отриманих у ході діагностики показників здоров'я;

розробка та впровадження програми оздоровлення з визначенням мети, етапів, загальних та спеціальних завдань, термінів та методів контролю за ефективністю програми, прогнозування результатів;

розробка програми для самостійної організації рухової активності клієнта;

визначення термінів та проведення етапів контролю за ефективністю розробленої програми заходів оздоровлення з метою визначення індивідуального прогресу клієнта, здійснення корекції управлінських дій;

розробка рекомендацій, підбір засобів з активного проведення дозвілля, засобів відновлення після навантаження;

розробка рекомендацій, підбір засобів з профілактики виникнення стресів.

Для виконання трудової функції «Проведення первинної діагностики показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань» визначені такі трудові дії:

підбір коректних методів діагностики з урахування індивідуальних особливостей клієнтів;

проведення первинних консультацій, анкетування для виявлення потреб та інтересів клієнтів, постановка smart цілей;

розробка стратегії оздоровлення з урахуванням результатів, отриманих у ході діагностики (визначення мети, спрямованості, критеріїв ефективності програми оздоровлення);

проведення дослідження антропометричних та функціональних показників, фізичної підготовленості тощо;

інформування клієнта про результати тестування та стратегію оздоровлення;

проведення дослідження з визначення особливостей харчової поведінки;

тестування функціональних порушень опорно-рухового апарату, постави тощо;

аналіз та узагальнення результатів, отриманих у ході діагностики показників здоров'я, аналізу медичних карт, інформації, отриманої від клієнта, формулювання висновків, визначення стратегії оздоровлення;

визначення факторів ризику виникнення захворювань у клієнтів;

проведення досліджень з визначення обсягу та рівня рухової активності клієнтів;

проведення досліджень з визначення способу життя, ведення здорового способу життя, характеру професійної діяльності, особливостей дозвілля тощо;

розробка протоколів, програми діагностики показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань.

Для виконання трудової функції «Встановлення комунікаційної взаємодії» визначені такі трудові дії:

створення психологічно-комфортної атмосфери під час спілкування з клієнтами;

забезпечення ефективного спілкування на вищому професійному рівні з урахуванням індивідуальних особливостей клієнта;

організація та підбір засобів і форм комунікації з клієнтом, встановлення системи зв'язку (складання графіку консультацій, використання інформаційних технологій під час взаємодії, онлайн-комунікації тощо);

застосування різних форм комунікацій (вербальної, невербальної) з метою усунення комунікативних бар'єрів під час роботи з клієнтами;

використання іноземної мови при спілкуванні з клієнтами;

дотримання норм та правил професійної етики.

Для виконання трудової функції «Розробка та впровадження програми оздоровлення для осіб, які мають хронічні захворювання, відносяться до різних вікових груп та особливих категорій населення» визначені такі трудові дії:

здійснення первинної консультації, розробка та впровадження програми оздоровлення, підбір відповідних засобів оздоровлення та адекватних параметрів навантаження для осіб із захворюваннями хребта (порушення постави, остеохондроз, грижі тощо), серцево-судинної системи, ендокринної системи, м'язової системи, розладами харчування та із

порушеннями обміну речовин (діабет, ожиріння тощо), захворюваннями суглобів (артрит, артроз, ревматизм тощо), осіб, які перенесли захворювання травматичного характеру (вивихи, розриви, розтягнення, переломи), після операційного втручання тощо, захворюваннями кісток (остеопороз та інші), дихальної системи, для осіб похилого віку, вагітних жінок або жінок у післяпологовий період, дітей, підлітків, людей з інвалідністю, для жінок з урахуванням фаз овуляторно-менструального циклу.

Для виконання трудової функції «Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять для різних категорій населення» визначені такі трудові дії:

- контроль за суб'єктивними ознаками неадекватності фізичних навантажень;

- навчання техніці виконання вправ, контроль, виправлення помилок;

- моніторинг інтенсивності навантажень під час проведення занять у межах попередньо визначених параметрів навантажень;

- забезпечення умов для безпечного включення клієнта у тренувальну діяльність та завершення тренування (профілактика травматизму, перетренованості тощо);

- забезпечення безпечного виконання вправ клієнтами;

- організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів силового, аеробного, функціонального, ментального фітнесу;

- організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням технік мануальної терапії, міофасціального релізу, навчання клієнтів самомасажу тощо;

- організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів фізичної рекреації;

- організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів кінезіотерапії;

організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів аквафітнесу.

Для виконання трудової функції «Мотивація клієнтів до зміни поведінкових стратегій та створення здоров'яформувального середовища» визначені такі трудові дії:

мотивація клієнтів до зміни поведінкових стратегій у напрямі здоров'яформування;

залучення потенційно можливих споживачів до діяльності, спрямованої на формування, збереження та зміцнення здоров'я;

здійснення активної пропагандистської діяльності з популяризації здорового способу життя (засоби масової інформації, соціальні мережі тощо);

організація та проведення різноманітних заходів, спрямованих на популяризацію здорового способу життя (проведення майстер-класів, лекцій та семінарів тощо);

участь у різного роду заходах з популяризації здорового способу життя (участь у якості відвідувача, участь у проведенні заходів тощо);

пошук можливих інвестицій, залучення інвесторів з метою фінансової підтримки проєктів, спрямованих на популяризацію здорового способу життя.

Для виконання трудової функції «Здійснення маркетингової та управлінської діяльності» визначені такі трудові дії:

робота із запереченнями клієнтів;

проведення фітнес-консультантом презентації послуг, яку він надає;

застосування різноманітних практики тайм-менеджменту, що сприятимуть ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб;

продаж фітнес-послуг.

Для виконання трудової функції «Безперервний професійний розвиток» необхідними є трудові дії:

особистісний та професійний розвиток, безперервне професійне навчання;

вивчення та узагальнення даних сучасної літератури, результатів наукових досліджень, інформації з різних джерел, актуальних проблем, що стосуються професійної діяльності фітнес-консультанта;

відвідування майстер-класів, лекцій, семінарів, конференцій, конвенцій з метою підвищення професійної компетентності фахівців;

організація та здійснення наукових досліджень, визначення перспективи подальших наукових пошуків, впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність.

Для виконання трудової функції «Взаємодія з фахівцями сфери фізичної культури і спорту, охорони здоров'я з метою забезпечення якості послуг, що надаються» визначені такі трудових дій:

правильне використання медичної термінології та вміння доступно пояснювати клієнтам медичні терміни;

взаємодія з фахівцями у сфері охорони здоров'я, медицини (лікарями, фізіотерапевтами, дієтологами, масажистами тощо) при розробці програм оздоровлення клієнтів;

інтерпретація результатів медичних заключень, аналізів, результатів досліджень;

надання першої медичної долікарської допомоги особам під час виникнення у них невідкладних станів.

На основі аналізу літературних й інформаційних джерел шляхом використання методу моделювання нами визначено професійні компетентності, знання, уміння та навички за кожною компетентністю, необхідні для виконання відповідної трудової функції.

Під час визначення професійних компетентностей, необхідних для реалізації трудових функцій, нами використовувались критерії, представлені у спеціальній науковій та методичній літературі [76, 82], а саме:

професійна компетентність може забезпечувати реалізацію трудової дії або декількох трудових дій;

назва професійної компетентності починається із стверджувальних дієслів;

професійна компетентність має бути зрозумілою, зокрема у разі її використання надалі під час розроблення освітньої програми/стандарту, навчального модуля та стандарту оцінювання результатів навчання.

Далі визначався необхідний перелік знань, умінь та навичок, динамічна комбінація яких визначає компетентність особи до реалізації певної трудової функції. Обсяг знань, умінь та навичок для кожної окремої компетентності формувався у відповідності до ступеня значимості трудових дій, виконання яких вони забезпечують.

Для успішної реалізації трудової функції «Розробка програми оздоровлення з урахуванням результатів первинної діагностики показників здоров'я клієнта» визначено необхідність таких професійних компетентностей (рис 4.2):

здатність розробляти програми оздоровлення клієнтів з урахуванням результатів первинної діагностики, що включатимуть підбір засобів та параметрів навантаження, рекомендації з раціонального харчування, профілактики виникнення захворювань та стресів, активного дозвілля, засобів відновлення після навантаження з використанням сучасних наукових теорій та технологій оздоровчо-рекреаційної рухової активності, здорового способу життя;

здатність до здійснення контролю за ефективністю програми оздоровлення.

Вказана перша професійна компетентність передбачає необхідність володіння фітнес-консультантом такими знаннями: алгоритмів управління здоров'ям людини, характеристики та особливостей використання засобів оздоровлення людини; сучасних здоров'язберігаючих технологій; основ програмування занять різними видами рухової активності; особливостей

індивідуального підходу до розробки програми рухової активності; теоретико-методичних основ оздоровчого тренування та фізичної рекреації; основ розвитку рухових якостей; основ адаптації до фізичних навантажень; показань та протипоказань до виконання фізичних вправ; основ раціонального харчування; алгоритму розробки рекомендацій зі здорового харчування з урахуванням фактичних даних щодо раціону харчування клієнта; оздоровчо-рекреаційних технологій; алгоритму розробки програми занять та методів контролю для самостійної організації рухової активності клієнтів; засобів та методів відновлення працездатності організму; сучасних методів психоемоційного оздоровлення; особливостей психоемоційного стресу та його профілактика.

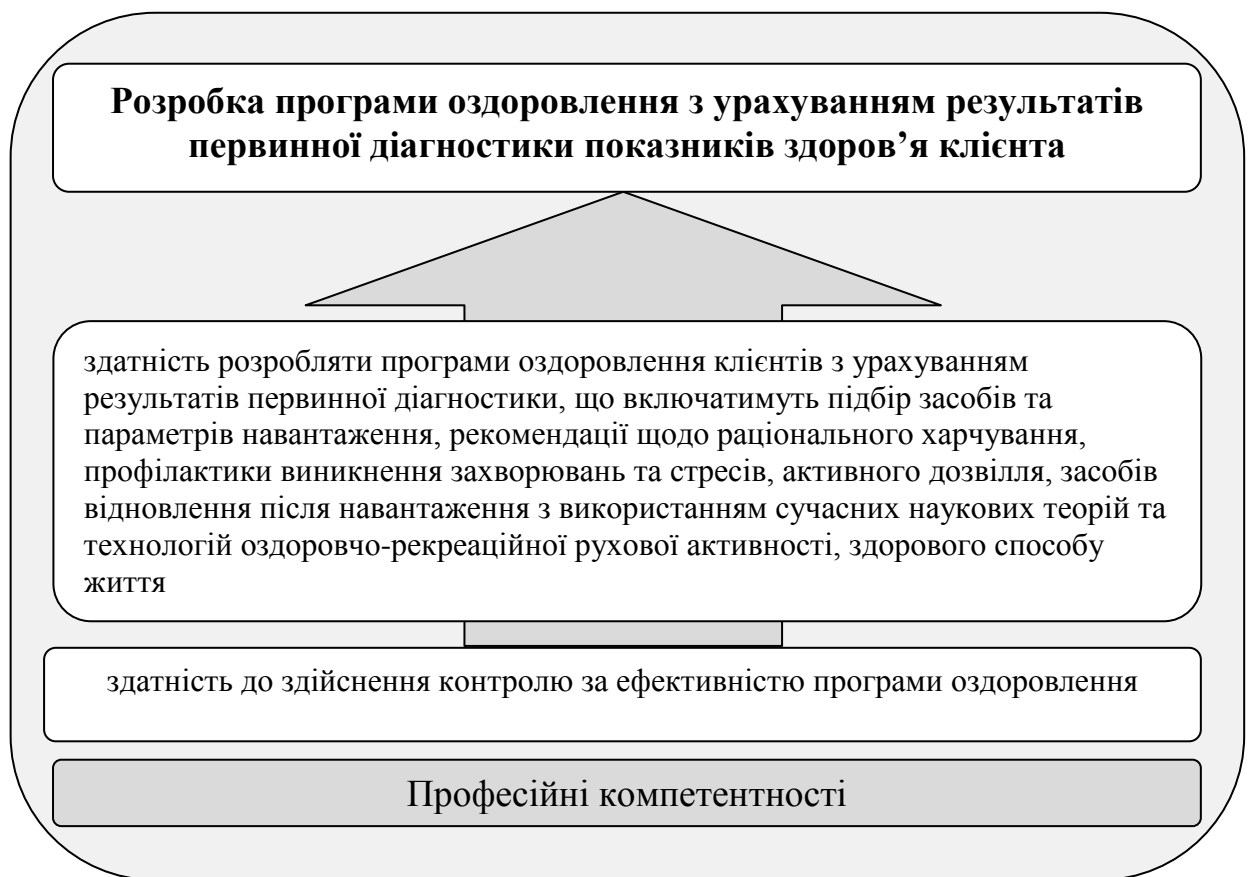

Рис. 4.2. Професійні компетентності для виконання трудової функції фітнес-консультанта: «Розробка програми оздоровлення з урахуванням результатів первинної діагностики показників здоров'я клієнта»

Для формування зазначеної професійної компетентності фітнес-консультанту необхідно володіти такими уміннями та навичками: умінням розробляти комплексні програми оздоровлення для клієнтів, визначати мету, терміни реалізації, методи контролю за ефективністю програми, прогнозувати результати дослідження; навичками з розробки програми занять з рухової активності, підбору засобів та параметрів навантаження (частота, обсяг, інтенсивність, тривалість та характер відновлення тощо) з урахуванням індивідуальних особливостей клієнтів; умінням розробляти рекомендації зі здорового харчування з урахуванням фактичних даних щодо раціону харчування та цілей клієнта; навичками з розробки програми для самостійної організації рухової активності клієнта; навичками з розробки рекомендацій для активного проведення дозвілля, відновлення після навантаження; навичками із розробки рекомендацій з профілактики виникнення стресів.

Для набуття професійної компетентності «Здатність до здійснення контролю за ефективністю програми оздоровлення» необхідно знати методи контролю ефективності програм оздоровлення на основі динаміки показників здоров'я. З метою формування цієї професійної компетентності фітнес-консультант має володіти такими уміннями та навичками: умінням добирати адекватні методи контролю за ефективністю оздоровчих заходів, здійснювати контроль за ефективністю розробленої програми, корекцію управлінських дій, оцінку ефективності на основі динаміки показників здоров'я; умінням надавати клієнтам зворотний зв'язок щодо ефективності розробленої програми заходів.

Для виконання трудової функції «Проведення первинної діагностики показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань» фітнес-консультанту необхідні такі професійні компетентності (рис. 4.3):

здатність до проведення соціологічних досліджень та аналізу їх результатів, формулювання висновків;

здатність добирати методи діагностики з урахування індивідуальних особливостей клієнтів;

здатність до планування, організації та проведення досліджень з діагностики показників здоров'я особи з використанням знань про будову тіла людини, механізми життєдіяльності, фізіологічні та біомеханічні основи функціонування організму, основ теорії здоров'я, сучасних методів діагностики;

Рис. 4.3. Професійні компетентності для виконання трудової функції фітнес-консультанта: «Проведення первинної діагностики показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань»

здатність до аналізу та узагальнення результатів, отриманих у ході діагностики показників здоров'я, формулювання висновків, постановки

завдань, розробки стратегії оздоровлення з урахуванням результатів отриманих у ході діагностики (визначення мети, спрямованості, критеріїв ефективності програми оздоровлення);

здатність до донесення інформації у доступному для клієнта форматі.

Для набуття професійної компетентності «Здатність до проведення соціологічних досліджень та аналізу їх результатів, формулювання висновків» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями щодо соціологічних методів дослідження, а також такими уміннями та навичками: навичками з проведення соціологічних досліджень; уміннями розробляти, використовувати та аналізувати анкети, опитувальники, протоколи обліку тощо.

Для набуття професійної компетентності «Здатність добирати методи діагностики з урахування індивідуальних особливостей клієнтів» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями про сучасну класифікацію діагностичних підходів до оцінки стану здоров'я та особливості їх застосування з урахуванням індивідуальних характеристик клієнтів, а також навичками з підбору коректних методів первинної діагностики з урахування індивідуальних особливостей клієнтів.

Для набуття професійної компетентності «Здатність до планування, організації та проведення досліджень щодо діагностики показників здоров'я особи з використанням знань про будову тіла людини механізми життєдіяльності, фізіологічні та біомеханічні основи функціонування організму, основ теорії здоров'я, сучасних методів діагностики» фітнес-консультанту необхідно знати: методику розробки програми первинних досліджень; процедуру складання документів обліку, протоколів дослідження, анкет, опитувальників, карт реєстрації; будову тіла людини, механізми життєдіяльності, фізіологічні основи функціонування організму, сучасні методи дослідження антропометричних, функціональних показників, фізичної працездатності та підготовленості клієнтів; методику проведення досліджень; метрологічні вимоги до проведення вимірів; біомеханічні основи

та методику діагностики порушень постави; функціональні тести, методику їх проведення; біомеханічний аналіз рухових дій; сучасні методики діагностики факторів ризику виникнення захворювань; методи та особливості проведення досліджень з визначення способу життя, характеру професійної діяльності, особливостей дозвілля клієнтів; основи теорії здоров'я, здорового способу життя, дієтології; методи дослідження рухової активності клієнтів. Для формування вказаної компетентності у фітнес-консультанта повинні бути такі уміння та навички: навички з розробки документів обліку, протоколів дослідження, анкет, опитувальників, карт реєстрації тощо; навички з проведення вимірів антропометричних, функціональних показників, тестування фізичної працездатності, підготовленості клієнтів; навички роботи зі спеціальним обладнанням; уміння здійснювати розрахункові дослідження у відповідності до встановлених тестів; навички проведення діагностики порушень постави, функціональних тестів, біомеханічного аналізу рухових дій; уміння здійснювати аналіз отриманих результатів, формулювати висновки; уміння використовувати сучасні методики діагностики факторів ризику виникнення захворювань; уміння проводити дослідження, аналізувати їх результати, формулювати висновки; уміння передбачати та оцінювати вплив екзогенних та ендогенних чинників на показники здоров'я; уміння аналізувати особливості харчової поведінки клієнтів; здійснювати розрахункові обчислення енергетичної цінності раціону харчування тощо; навички з визначення обсягу та рівня рухової активності клієнтів, аналізу їх результатів.

Для набуття професійної компетентності «Здатність до аналізу та узагальнення результатів, отриманих у ході діагностики показників здоров'я, формулювання висновків, постановки завдань, розробки стратегії оздоровлення з урахуванням результатів, отриманих у ході діагностики (визначення мети, спрямованості, критеріїв ефективності програми оздоровлення)» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями про: вікові та статеві норми функціональних показників, норми рухової

активності, функціональних тестів для різних категорій населення; основи здорового способу життя, раціонального харчування, організації рухової активності; фактори ризику виникнення захворювань та методи їх зниження. Для формування вказаної професійної компетентності у фітнес-консультанта повинні бути такі уміння та навички: уміння аналізувати та оцінювати результати діагностики показників здоров'я, співвідносити їх з нормативними значеннями; уміння формулювати висновки за результатами діагностики показників здоров'я.

Для набуття професійної компетентності «Здатність до донесення інформації у доступному для клієнта форматі» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями: професійної термінології; етики ділового спілкування; основ психології спілкування. А також у них повинні бути такі уміння та навички: уміння надавати клієнтам зворотний зв'язок; уміння відтворювати загальноприйнятту термінологію та понятійний апарат у сфері оздоровчого фітнесу.

Для виконання трудової функції «Встановлення комунікаційної взаємодії» фітнес-консультанту необхідні такі професійні компетентності (рис. 4.4):

здатність розуміти та враховувати у професійній діяльності психологічні аспекти комунікацій;

здатність реалізовувати комунікативні наміри професійної спрямованості в іншомовному середовищі;

здатність до використання сучасного прикладного програмного забезпечення та інформаційно-комунікаційних технологій, різних засобів та форм комунікації з клієнтом;

здатність діяти на основі етичних міркувань.

Для набуття професійної компетентності «Здатність розуміти та враховувати у професійній діяльності психологічні аспекти комунікацій» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями: основ психології, соціальної психології; моделей спілкування; особливостей спілкування з

особами з різними психотипами, особливостями сприйняття тощо; особливостей спілкування з особами, які мають різні захворювання, людьми з інвалідністю; видів комунікацій та особливостей їх застосування; видів комунікативних бар'єрів та методів і способів їх усунення; психології міжособистісних комунікацій.

Рис. 4.4 Професійні компетентності для виконання трудової функції фітнес-консультанта: «Встановлення комунікаційної взаємодії»

Для формування професійної компетентності «Здатність розуміти та враховувати у професійній діяльності психологічні аспекти комунікацій» необхідні такі уміння і навички: уміння визначати індивідуальні особливості психотипу клієнта, психологічні якості, тип сприйняття інформації тощо; уміння обирати та застосовувати відповідні моделі спілкування з клієнтом, у тому числі з особами, що мають різні захворювання, людьми з інвалідністю; уміння будувати комунікаційні взаємодії; уміння застосовувати різні види та форми комунікацій під час роботи з клієнтами; уміння відтворювати загальноприйняту термінологію та понятійний апарат у сфері оздоровчого

фітнесу; навички застосування методів усунення комунікативних бар'єрів; уміння будувати комунікаційні взаємодії, проявляти делікатність та тактовність у спілкуванні, комунікабельність, креативність; уміння слухати, проявляти емпатію.

Для набуття професійної компетентності «Здатність реалізовувати комунікативні наміри професійної спрямованості в іншомовному середовищі» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями з іноземної мови професійної спрямованості, а також навичками спілкування нею.

Формування професійної компетентності «Здатність до використання сучасного прикладного програмного забезпечення та інформаційно-комунікаційних технологій, різних засобів та форм комунікації з клієнтом» передбачає володіння фітнес-консультантом знаннями щодо інформаційно-комунікаційних технологій та особливостей комунікації з використанням різних засобів та форм, а також такими уміннями і навичками: умінням використовувати різні засоби та форми комунікації з клієнтом, інформаційні технології, онлайн-комунікації тощо; навичками планування, організації та проведення консультацій клієнтів.

Для набуття професійної компетентності «Здатність діяти на основі етичних міркувань» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями щодо етичних норм професійної діяльності фахівців у сфері оздоровчого фітнесу та етичного кодексу ICHWC, а також уміннями та навичками з дотримання етики професійного спілкування.

Виконання трудової функції «Розробка та впровадження програми оздоровлення для осіб, що мають хронічні захворювання, відносяться до різних вікових груп та особливих категорій населення» потребує професійної компетентності щодо здатності до проектування, розробки та впровадження програми оздоровлення для осіб, які мають хронічні захворювання, відносяться до різних вікових груп та особливих категорій населення з використанням відповідних наукових теорій та практичних рекомендацій (рис. 4.5).

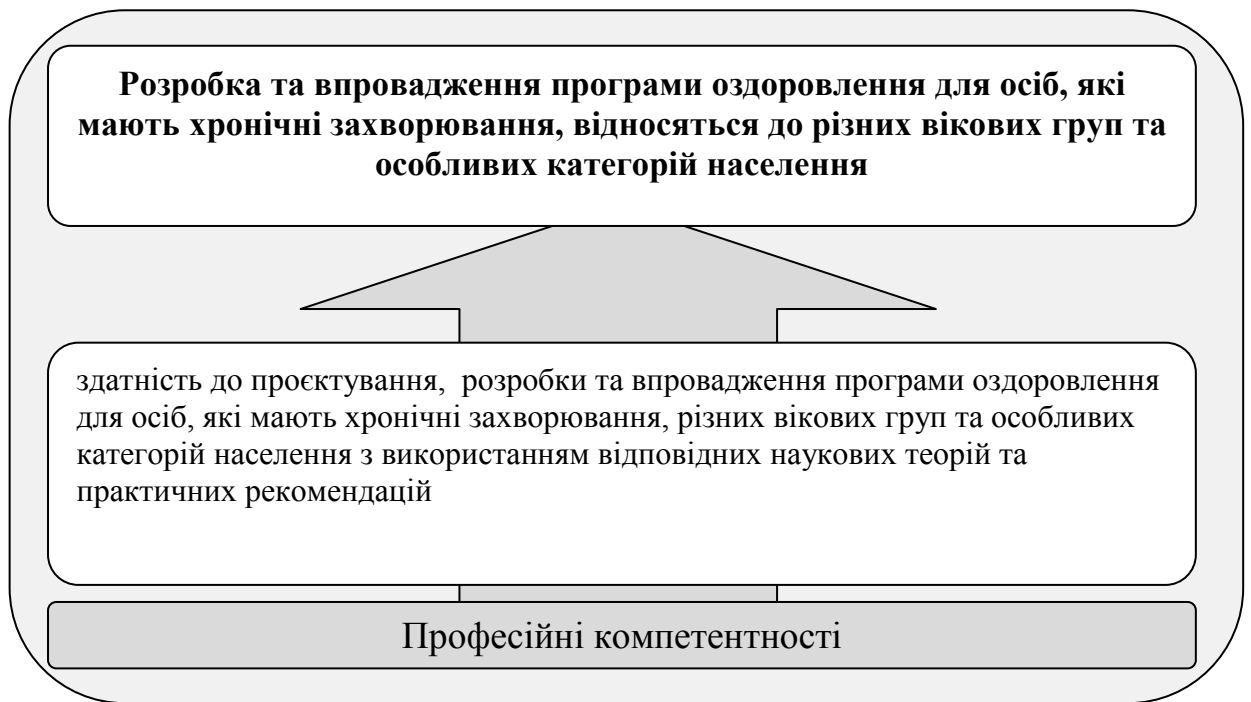

Рис. 4.5 Професійні компетентності для виконання трудової функції фітнес-консультанта: «Розробка та впровадження програми оздоровлення для осіб, які мають хронічні захворювання, відносяться до різних вікових груп та особливих категорій населення»

Для набуття вказаної професійної компетентності фітнес-консультанту необхідно володіти такими знаннями: вченням про етіологію та патологічну фізіологію; ознак та симптомів прогресування захворювань, особливостей протікання супутніх захворювань та ускладнень; основ програмування рухової активності для осіб, які мають захворювання (серцево-судинної, дихальної, ендокринної системи, розлади харчування і порушення обміну речовин (діабет, ожиріння тощо), хребта (порушення постави, остеохондроз, грижі тощо), суглобів (артрит, артроз, ревматизм тощо), кісток (остеопороз та інші), нервової системи, м'язової системи, осіб, які перенесли захворювання травматичного характеру (вивихи, розриви, розтягнення, переломи), після операційних втручань з розладами психічного здоров'я, порушеннями поведінки; механізмів відновлення здоров'я; особливостей організації рухової активності для осіб з

відхиленнями у стані здоров'я; особливостей харчування осіб з відхиленнями у стані здоров'я; фізіологічних механізмів та особливостей перебігу вагітності та народження, післяпологового періоду; теоретико-методичних основ програмування та організації занять для вагітних та жінок у післяпологовий період; морфо-функціональних особливостей осіб похилого віку; теоретико-методичних основ програмування та організації занять для людей похилого віку; морфо-функціональних та психологічних особливостей дітей різного віку; теоретико-методичних основ програмування та організації занять для дітей; особливостей організації рухової активності у різні фази овуляторно-менструального циклу.

Для формування цієї професійної компетентності фітнес-консультанту необхідні такі уміння і навички: уміння проводити первинну діагностику показників здоров'я для осіб, які мають відхилення у стані здоров'я, та особливих категорій населення; навички з проектування, розробки та впровадження програми занять для осіб, які мають захворювання, та особливих категорій населення, підбір відповідних засобів оздоровлення та адекватних параметрів навантаження, періодів відновлення з урахуванням індивідуальних особливостей клієнтів (нозології, віку тощо); навички з розробки рекомендацій щодо здорового харчування з урахуванням індивідуальних особливостей клієнтів; уміння планувати, розробляти та впроваджувати програми оздоровлення для жінок у період вагітності та післяпологовий період з урахуванням фізіологічних особливостей контингенту; уміння планувати, розробляти та впроваджувати програми оздоровлення для осіб похилого віку з урахування вікових особливостей контингенту; уміння планувати, розробляти та впроваджувати програми оздоровлення для дітей та підлітків з урахування вікових особливостей контингенту; уміння планувати, розробляти та впроваджувати програми оздоровлення для жінок з урахуванням фаз овуляторно-менструального циклу.

З метою виконання трудової функції «Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять для різних категорій населення» фітнес-консультанту необхідні такі професійні компетентності (рис. 4.6):

здатність застосовувати знання з теорії і методики оздоровчого тренування, адаптації до фізичних навантажень різної спрямованості під час організації та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням сучасних фітнес та рекреаційних технологій;

здатність забезпечувати безпеку під час організації та проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності з клієнтами.

Рис. 4.6 Професійні компетентності для виконання трудової функції фітнес-консультанта: «Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять для різних категорій населення»

Для набуття професійної компетентності «Здатність застосовувати знання з теорії і методики оздоровчого тренування, адаптації до фізичних

навантажень різної спрямованості під час організації та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням сучасних фітнес та рекреаційних технологій» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями: теоретико-методичних основ оздоровчого тренування та фізичної рекреації; сучасних фізкультурно-оздоровчих та рекреаційних технологій; організації та проведення занять з використанням засобів силового, аеробного, функціонального, ментального фітнесу, технік мануальної терапії, міофасціального релізу, самомасажу клієнтів, кінезіотерапії, фізичної рекреації, аквафітнесу; основ розвитку рухових якостей; основ адаптації до фізичних навантажень; показань та протипоказань до виконання фізичних вправ.

Формування вказаної професійної компетентності потребує таких умінь і навичок: навички з організації та проведення занять з використанням засобів силового, аеробного, функціонального, ментального фітнесу, технік мануальної терапії, міофасціального релізу, самомасажу клієнтів, кінезіотерапії, фізичної рекреації, аквафітнесу з урахуванням індивідуальних особливостей клієнтів; уміння складати план-конспект тренувального заняття.

З метою набуття професійної компетентності «Здатність забезпечувати безпеку під час організації фізкультурно-оздоровчої діяльності з клієнтами» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями: методичних особливостей проведення різних частин заняття (види, принципи, засоби); особливостей режиму відновлення та відпочинку після занять; протипоказань до участі у заняттях або обмежень у виконанні окремих вправ; ознак перетренованості; зон інтенсивності у тренуваннях аеробної та анаеробної спрямованості, методи їх контролю; методів управління інтенсивністю тренувальних навантажень; принципів, видів і змісту контролю, самоконтролю за впливом навантаження на організм особи під час заняття; ознак та методів контролю неадекватності фізичних навантажень; анатомії та біомеханіки людини; методичних особливостей

виконання фізичних вправ, їх вплив на розвиток окремих груп м'язів; техніки виконання фізичних вправ; методів навчання фізичним вправам; методів контролю за технікою виконання вправ та її корекції; типових помилок при виконанні фізичних вправ та методів їх виправлення; посадової інструкції фітнес-консультанта; правил та норм з охорони праці; правил пожежної та електробезпеки; основ травматології та профілактики травматизму; назв спортивного обладнання та інвентарю; правил експлуатації спортивного обладнання, інвентарю, технічних особливостей, їх цільового призначення, специфіки використання. Для формування цієї професійної компетентності фітнес-консультанту необхідні такі уміння і навички: уміння забезпечувати безпечно включення клієнта у тренувальну діяльність та їх завершення; уміння дотримуватися принципів проведення розминки та заключної частини заняття; уміння підбирати відповідні засоби та методи проведення розминки, заключної частини залежно від спрямованості, мети заняття та індивідуальних особливостей клієнта; уміння обирати параметри навантаження, що відповідають індивідуальним особливостям клієнта; уміння оптимізувати (корегувати) фізичне навантаження в процесі заняття; уміння здійснювати контроль за суб'єктивними признаками неадекватності фізичних навантажень; уміння використовувати методи навчання фізичним вправам, здійснювати контроль за технікою виконання, її корекцію, виправлення помилок; уміння застосовувати логічну послідовність у вивченні й виконанні вправ; уміння обирати та модифікувати техніку виконання фізичних вправ; здійснювати методичний супровід під час навчання та виконання клієнтом фізичних вправ (пояснювати і демонструвати вірно (технічно правильне) виконання фізичної вправи); уміння дотримуватись правил та норм з охорони праці, правил пожежної та електробезпеки під час організації та проведення занять; навички з проведення занять з дотриманням правил експлуатації спортивного обладнання та інвентарю.

Для виконання трудової функції «Мотивація клієнтів до зміни поведінкових стратегій та створення здоров'язберезувального середовища» необхідні такі професійні компетентності (рис. 4.7):

- здатність формувати мотиваційно-ціннісні орієнтації особистості;
- здатність до інтегрування знань про принципи, шляхи та умови ведення здорового способу життя, залучення до здорового способу життя;
- здатність до ініціювання, розробки (самостійно або у складі груп), організації та реалізації заходів, проєктів щодо популяризації здорового способу життя серед населення, створення здоров'язберезувального середовища.

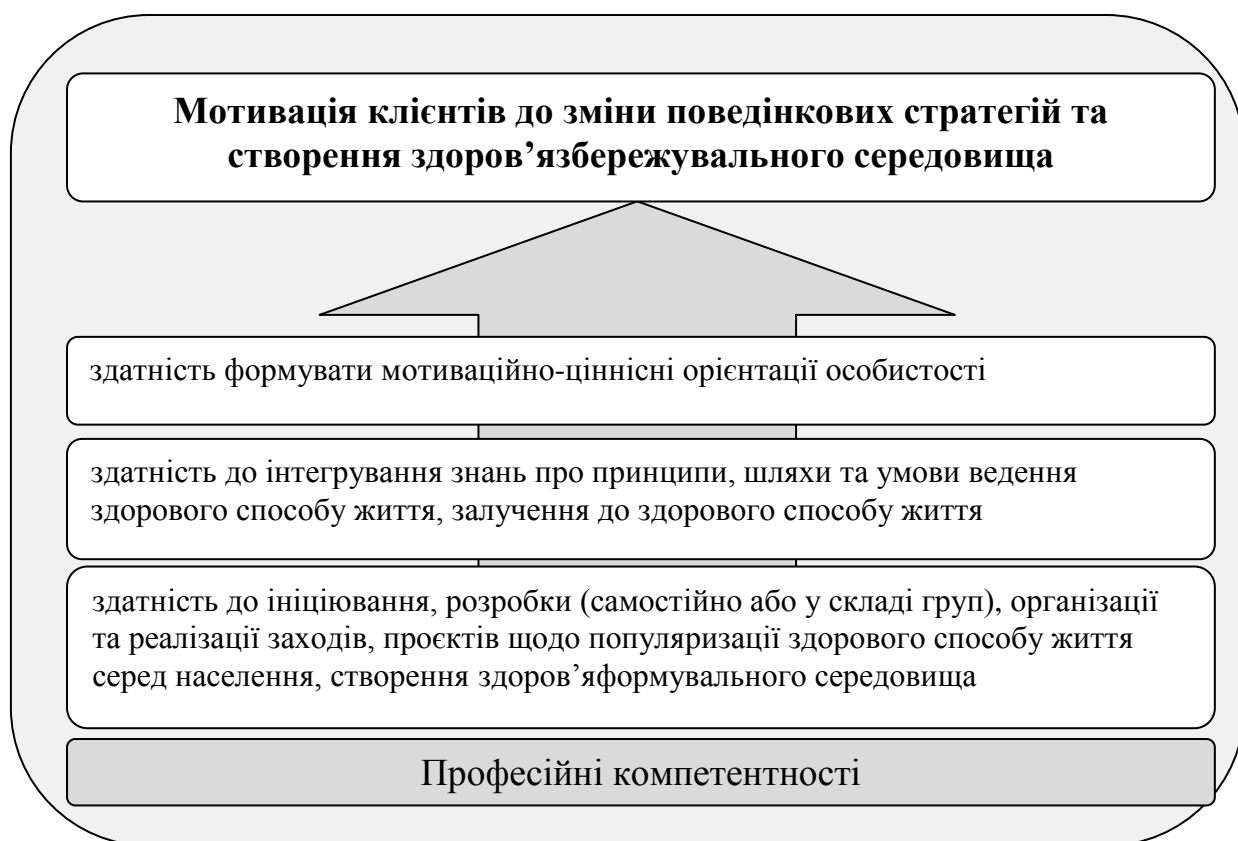

Рис. 4.7 Професійні компетентності для виконання трудової функції фітнес-консультанта: «Мотивація клієнтів до зміни поведінкових стратегій та створення здоров'язберезувального середовища»

Для набуття професійної компетентності «Здатність формувати мотиваційно-ціннісні орієнтації особистості» фітнес-консультанту

необхідно володіти знаннями: основ коучингу у сфері формування, збереження та зміцнення здоров'я; теорії та методів мотивації; методів переконання, аргументації і встановлення контакту з аудиторією різного віку; основ психології спілкування. Для формування цієї професійної компетентності фітнес-консультанту необхідні такі уміння і навички: уміння застосовувати інструменти впливу на поведінку особистості, методи мотивації; навички з проведення оцінки здатності до змін.

Професійна компетентність «Здатність до інтегрування знань про принципи, шляхи та умови ведення здорового способу життя, залучення до здорового способу життя» передбачає володіння фітнес-консультантом знаннями: основ здорового способу життя; основ громадського здоров'я; інформаційно-комунікаційних технологій. Для формування вказаної професійної компетентності необхідні такі уміння і навички: навички з використання інформаційно-комунікаційних технологій для популяризації здорового способу життя серед населення; навички з впливу на свідомість людини як необхідної умови формування здоров'я; уміння використовувати різні види та форми рухової активності для підвищення рівня залучення осіб до здорового способу життя.

Для набуття професійної компетентності «Здатність до ініціювання, розробки (самостійно або у складі груп), організації та реалізації заходів, проєктів щодо популяризації здорового способу життя серед населення, створення здоров'яформувального середовища» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями: основ здорового способу життя; фізкультурно-оздоровчих та здоров'язберігаючих технологій. Крім цього необхідні навички з розробки (самостійно або у складі груп), організації та реалізації заходів, проєктів щодо популяризації здорового способу життя.

З метою виконання фітнес-консультантом трудової функції «Здійснення маркетингової та управлінської діяльності» необхідні такі професійні компетентності (рис. 4.8):

здатність до використання у професійній діяльності інноваційних засад менеджменту та маркетингу у сфері оздоровчого фітнесу, оцінки конкурентоспроможності послуг, що надає фітнес-консультант;

здатність до використання методів роботи із запереченнями;

здатність планувати та управляти часом.

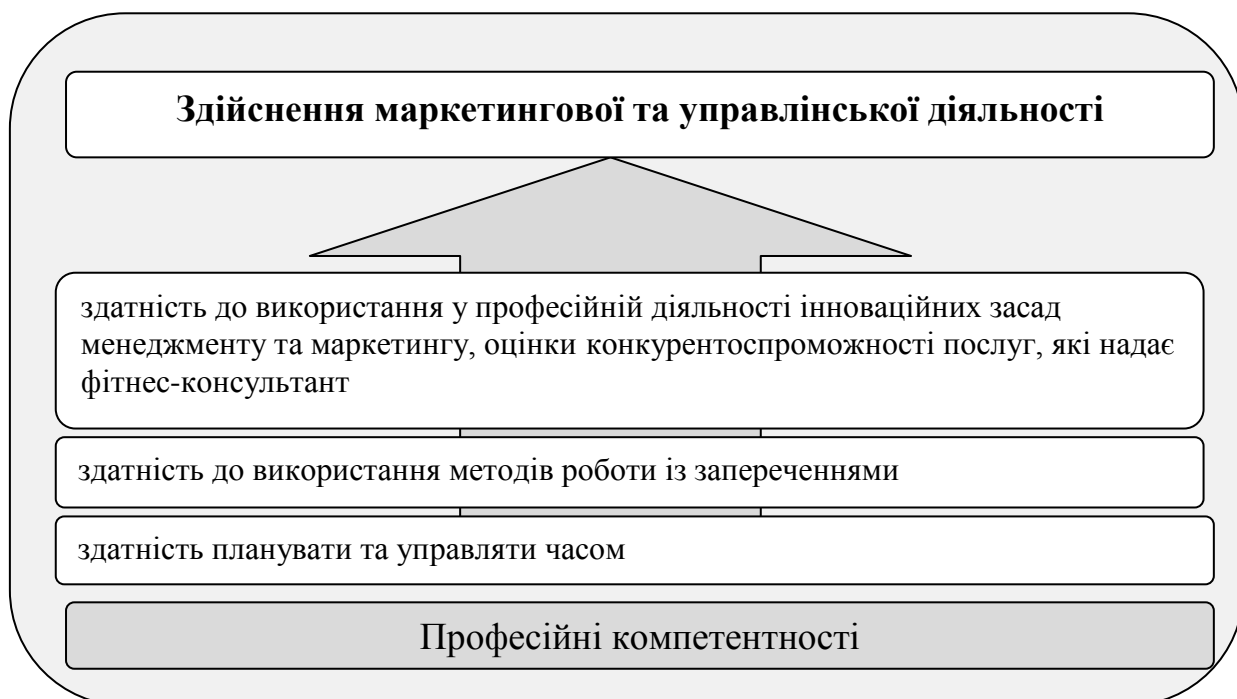

Рис. 4.8 Професійні компетентності для виконання трудової функції фітнес-консультанта: «Здійснення маркетингової та управлінської діяльності»

Для набуття професійної компетентності «Здатність до використання у професійній діяльності інноваційних засад менеджменту та маркетингу у сфері фітнесу, оцінки конкурентоспроможності послуг, які він надає» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями з основ менеджменту та маркетингу у сфері фітнесу і технологій продажу послуг, а також необхідні навички успішного продажу фітнес-послуг, уміння проводити маркетингове дослідження ринку, визначати конкурентоспроможність послуг, комунікативні навички.

Для набуття професійної компетентності «Здатність до використання методів роботи із запереченнями» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями щодо методів та способів роботи із запереченнями, а також навичками роботи з запереченнями та уміння аналізувати причини виникнення заперечень.

Формування професійної компетентності «Здатність планувати та управляти часом» передбачає необхідність володіння знаннями з основ тайм-менеджменту та навичками з самоорганізації, планування часу у відповідності до особистісних та професійних потреб.

Виконання трудової функції «Безперервний професійний розвиток» потребує від фітнес-консультанта таких професійних компетентностей (рис. 4.9):

здатність до самоосвіти, самовдосконалення і саморефлексії для успішної професіоналізації;

здатність до пошуку, аналізу та узагальнення інформації з різних джерел;

здатність проводити наукові дослідження з проблем оздоровчого фітнесу та враховувати їх результати у практичній діяльності, перспективному плануванні.

Для набуття професійної компетентності «Здатність до самоосвіти, самовдосконалення і саморефлексії для успішної професіоналізації» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями: компетентностей, що забезпечують успішну професійну діяльність фітнес-консультанта; можливостей для розвитку кар'єри фітнес-консультанта. А також такими уміннями та навичками: навички з поглиблення знань; уміння реалізовувати можливості для професійного росту шляхом формального, неформального та інформального навчання; уміння аналізувати та застосовувати досвід колег; навички саморефлексії.

Професійна компетентність «Здатність до пошуку, аналізу та узагальнення інформації з різних джерел» об'єднує знання методів та

принципів пошуку інформації й теоретичного аналізу і узагальнення літературних джерел, а також такі уміння і навички: уміння знаходити, вивчати, узагальнювати дані сучасної літератури, результатів наукових досліджень, інформації з різних джерел, актуальних проблем, що стосуються професійної діяльності фітнес-консультанта; навички з накопичення, систематизації та узагальнення даних з використанням сучасних інформаційних технологій.

Рис. 4.9 Професійні компетентності для виконання трудової функції фітнес-консультанта: «Безперервний професійний розвиток»

Для набуття професійної компетентності «Здатність проводити наукові дослідження з проблем оздоровчого фітнесу та враховувати їх результати у практичній діяльності, перспективному плануванні» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями з сучасних напрямів та методів наукових досліджень, методів математичної статистики, уміннями та навичками підбору напрямів та методів проведення наукових досліджень,

навичками з аналізу, узагальнення, порівняння, оцінки результатів дослідження, застосування методів математичної статистики.

Виконання трудової функції «Взаємодія з фахівцями сфери фізичної культури і спорту, охорони здоров'я з метою забезпечення якості послуг, що надаються» потребує таких професійних компетентностей фітнес-консультанта (рис. 4.10):

здатність використовувати під час виконання професійних обов'язків основ медичних знань, медичної термінології;

здатність надавати домедичну допомогу особам під час виникнення у них невідкладних станів.

Рис. 4.10 Професійні компетентності для виконання трудової функції фітнес-консультанта: «Взаємодія з фахівцями сфери фізичної культури та спорту та охорони здоров'я з метою забезпечення якості послуг, що надаються»

Формування професійної компетентності «Здатність використовувати під час виконання професійних обов'язків основ медичних знань, медичної термінології» передбачає володіння фітнес-консультантом знаннями з основ медичних знань та патологічної фізіології, професійної термінології сфери фізичної культури і спорту, медицини, а також такими уміннями і

навичками: навички з інтерпретації, аналізу та узагальнення результатів медичних заключень й правильного використання фахової та медичної термінології; уміння пояснювати медичні терміни клієнтам доступною для них мовою.

Для набуття професійної компетентності «Здатність надавати домедичну допомогу особам під час виникнення у них невідкладних станів» фітнес-консультанту необхідно володіти знаннями про характеристику невідкладних станів та особливостей протікання патологічних процесів, загальні принципи і правила надання першої долікарської допомоги клієнту при травмуванні, нещасному випадку чи раптовому критичному стані. Для формування цієї професійної компетентності фітнес-консультанта необхідно вміти надавати першу домедичну допомогу постраждалому залежно від характеру та виду травми, нещасного випадку або раптового критичного стану (зупинка кровотечі, накладання пов'язки на рану, непрямий масаж серця, штучне дихання тощо).

Після визначення професійних компетентностей нами було сформовано для фітнес-консультанта перелік загальних компетентностей. Вони узгоджувалися з дескрипторами щодо знань, умінь, комунікації, автономності і відповідальності визначених рівнів Національної рамки кваліфікацій [46, 91] й відповідають першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівням вищої освіти. Крім цього ми керувались Методичними рекомендаціями щодо розроблення стандартів вищої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2017 року № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2017 року № 1648) [76].

До переліку загальних компетентностей фітнес-консультанта віднесено: здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність мотивувати людей та рухатися до

спільної мети; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); здатність працювати в міжнародному контексті; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань обов'язків; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність виявляти ініціативу та підприємливість; здатність розробляти та управляти проектами.

З метою оформлення проекту професійного стандарту фітнес-консультанта нами відповідно до рекомендацій літературних та інформаційних джерел [70, 76] опрацьовано його структуру (рис. 4.11). На основі описаних вище результатів нашого дослідження підготовлено змістовну частину проекту вказаного професійного стандарту, що поданий у Додатку Л.

Рис. 4.11 Структура проекту професійного стандарту фітнес-консультанта

4.2.3. Обговорення, верифікація та впровадження проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта. Після формування проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта важливим є проведення його громадського обговорення.

Відповідно до вимог нормативно-правових документів [78] громадське обговорення проєктів професійних стандартів передбачає такі етапи:

1) оприлюднення на офіційному веб-сайті розробника: проєкту професійного стандарту; повідомлення про громадське обговорення, що включає відомості про розробника та контактні дані особи, яка є відповідальною за розроблення проєкту професійного стандарту; повідомлення про строк і форму подання пропозицій і зауважень та про строк і спосіб оприлюднення результатів обговорення;

2) надсилання розробником проєкту професійного стандарту заінтересованим суб'єктам;

3) опрацювання висловлених до проєкту професійного стандарту пропозицій (зауважень);

4) узагальнення та оприлюднення результатів обговорення.

Розроблений нами проєкт професійного стандарту був оприлюднений на сайті <https://uastandard.fitness/>. Також на цьому ж сайті пропонувалась форма, де учасники громадського обговорення мали можливість висловлювати пропозиції та зауваження до змісту основних структурних елементів проєкту стандарту.

Інформаційні повідомлення про початок та тривалість громадського обговорення окрім вказаного сайту розміщувались у соціальних мережах, а також розсилались адресно усім заінтересованим суб'єктам, зокрема на електронні адреси закладів освіти, що здійснюють підготовку фахівців за спеціальністю з фізичної культури і спорту, відомчих та громадських організацій, основних підприємств та установ фізкультурно-спортивної спрямованості, у тому числі оздоровчого фітнесу, а також експертам, які безпосередньо брали участь у дослідженнях з підготовки проєкту стандарту,

та фахівцям, які виявили бажання взяти участь у таких дослідженнях, однак не пройшли процедуру відбору. Також долучитися до громадського обговорення проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта мали можливість усі бажаючі.

Тривалість вказаного громадського обговорення становила один календарний місяць. За результатами аналітики відвідуваності сторінки сайту <https://uastandart.fitness/profesiinyi-standart-fitness-konsultant> за час громадського обговорення встановлено, що 4630 користувачів відвідали сторінку понад 5 хв. Кількість переглядів сторінки склала 9264 перегляди. Нами здійснено аналіз наданих зауважень та пропозицій, складено відповідний протокол, поданий у Додатку М.

У цьому дисертаційному дослідженні під верифікацією ми маємо на увазі перевірку проєкту стандарту щодо відповідності законодавчим нормам та існуючим методичним підходам до розробки стандартів, реалізації формалізованих процедур, відповідності сучасним вимогам професійного сегменту ринку, коректності основних положень.

З метою перевірки істинності розробленого проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта нами був використаний метод експертного оцінювання, сутність якого полягала у проведенні експертами інтуїтивно-логічного аналізу основних положень стандарту, кількісній оцінці їх думки та формалізованому аналізу отриманих результатів. Опитування експертів дозволило оцінити доцільність, результативність, коректність розробленого проєкту стандарту. Повна характеристика процедури експертного оцінювання та складу експертів подана у розділі 2 цієї роботи.

Узагальнені результати експертного оцінювання проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта представлені у таблиці 4.1. Загалом вони свідчать про високу істинність зазначеної прогнозовної моделі. Найвищу оцінку (8,96 бала) з незначною варіацією (5,01%) отримав показник «Пов'язаності об'єкту із зовнішнім середовищем (відповідності сучасним вимогам професійного сегменту ринку)». На нашу думку, це обумовлено

залученням до проєктної роботи та налагодженням взаємодії між науковцями, роботодавцями та фахівцями системи оздоровчого фітнесу, консолідація зусиль яких допомогла забезпечити узгодженість проєкту стандарту із вимогами сьогодення.

Таблиця 4.1

Результати експертного оцінювання проєкту професійного стандарту фітнес-консультанта, бали (n=30)

Критерії оцінювання	\bar{x}	S	V, %
Обґрунтованість об'єкту прогнозування (аргументованість наведених характеристик)	7,44	0,52	7,01
Репрезентативність (за кількісними та якісними параметрами) вибірки експертної групи, залученої до формування проєкту стандарту	8,75	0,38	4,36
Повнота опису модулів трудової діяльності професії (професійних компетентностей, трудових функцій та дій)	8,21	0,81	9,83
Коректність віднесення стандарту до визначеного розділу, підрозділу, класу, підкласу та групи професій	8,91	0,32	3,56
Пов'язаність об'єкта із зовнішнім середовищем (відповідності сучасним вимогам професійного сегменту ринку)	8,96	0,45	5,01
Ефективність від його впровадження у професійну діяльність	6,31	0,71	11,3
Відповідність змісту та структури професійного стандарту європейським підходам і специфіці обраної професійної діяльності	7,81	0,67	8,64
Придатність професійного стандарту для розроблення освітніх стандартів, навчальних планів і програм	8,4	0,59	7,05
Можливість використання професійного стандарту для реалізації ідей особистісного розвитку та професійного навчання впродовж кар'єри	6,69	0,61	9,16
Можливість здійснення на основі стандарту сертифікації набутих компетентностей фахівців	7,41	0,74	9,94

Також досить високо експерти оцінили «Коректність віднесення стандарту до визначеного розділу, підрозділу, класу, підкласу та групи

професій» (8,91 бала, коефіцієнт варіації – 3,56%) та критерій «Репрезентативність вибірки експертної групи, залученої до формування проєкту стандарту» (8,75 бала, коефіцієнт варіації – 4,36%). Отримані результати є прямим свідченням того, що під час формування проєкту професійного стандарту використовувались науково обґрунтовані методичні підходи з урахуванням функціонуючого нормативно-правового поля, що регламентує відповідну професійну діяльність.

Особливу увагу варто звернути на критерії «Придатність професійного стандарту для розроблення освітніх стандартів, навчальних планів і програм» та «Можливість здійснення на основі стандарту сертифікації набутих компетентностей фахівців», що також були високо оцінені експертами (відповідно 8,4 бала, коефіцієнт варіації – 7,05% та 7,41 бала, коефіцієнт варіації – 9,94%). Вказані показники доводять, що розроблений проєкт професійного стандарту має прикладне значення та може бути використаним різними закладами освіти, в тому числі і закладами вищої освіти, тренінговими центрами, сертифікаційними центрами у якості основи для розробки освітніх стандартів, навчальних програм, системи тестування рівня готовності до професійної діяльності тощо.

Найнижче експерти оцінили такий критерій як «Ефективність впровадження проєкту стандарту у професійну діяльність фітнес-консультанта» (6,31 бала, коефіцієнт варіації – 11,3%). Водночас треба зазначити, що це достатньо висока оцінка – понад 63% від максимальної. Крім цього встановлено, що переважна більшість експертів сходяться на думці, що ефективність впровадження професійних стандартів є досить складним та інноваційним процесом у сучасних умовах розвитку вітчизняної системи оздоровчого фітнесу і ще не має чітко встановлених та звичних підстав для оцінки можливої ефективності. Експерти також вказували на необхідність розробки механізму впровадження професійних стандартів у діяльність фітнес-консультанта, надання чітких рекомендацій до його застосування, а також очікуваних результатів впровадження.

З метою визначення можливих шляхів впровадження професійного стандарту фітнес-консультанта доцільно визначити відповідну цільову аудиторію, до якої, на наш погляд, відносяться:

фахівці (для оцінки власного професійного рівня та підвищення кваліфікації; планування подальшого професійного та кар'єрного росту; оцінки потреби роботодавців щодо професійної підготовленості фахівців; здійснення планування кар'єри тощо);

роботодавці (підвищення ефективності праці фахівців; обґрунтованого відбору фахівців на відповідні посади; розробки посадових інструкцій, функціональних обов'язків, інших локальних документів підприємств, що регламентують професійну діяльність фахівців; проведення перевірки відповідності компетентностей співробітників вимогам стандарту; впровадження системи диференційованої оплати праці у відповідності до трудових функцій, що виконують фахівці; планування кадрового резерву);

заклади освіти (формування освітніх стандартів, програм навчальних дисциплін, на основі професійних стандартів, що в свою чергу враховують вимоги роботодавців; розробки освітніх стандартів за спеціальністю з фізичної культури та спорту; визначення системи оцінки, сертифікації і акредитації всіх видів професійного навчання);

органи державної влади (формування політики зайнятості, конкурентоспроможності фахівців на ринку праці; прогнозування потреб ринку праці; планування соціального розвитку).

Основним етапом впровадження проекту професійного стандарту є визнання його на державному рівні. Для цього проект стандарту має пройти процедуру затвердження у відповідності до законодавства [92]. В сучасних умовах в Україні цей процес ускладнюється через постійні зміни відповідних процедур та початковим етапом формування вітчизняної системи кваліфікацій [80].

Впровадження професійного стандарту роботодавцями (їх об'єднаннями) системи оздоровчого фітнесу передбачає реалізацію таких

шляхів: аналіз, дослідження та використання основних положень стандарту, змін та доповнень до цього; аналіз штатного розкладу організацій на предмет відповідності назв посад фахівців вимогам професійного стандарту; актуалізація посадових інструкцій та інших локальних актів та документів (функціональні обов'язки, правила внутрішнього розпорядку, положення тощо), що регламентують професійну діяльність фахівців у відповідності до змісту стандарту та доведення їх до відома співробітників; визначення відповідності компетентностей фахівців вимогам стандарту; розробка та реалізація плану заходів щодо додаткового професійного навчання та підвищення кваліфікації фахівців відповідно до вимог стандарту.

Висновки до розділу 4

З метою обґрунтування моделі формування професійного стандарту фітнес-консультанта нами виявлені такі спільні науково-практичні підходи до вказаного процесу: першочергове визначення трудових функцій, дій та трудових операцій як ключової складової професійного стандарту, і лише потім – професійних компетентностей, які в свою чергу забезпечать успішне виконання визначених функцій; оцінка трудових функцій та дій за двома критеріями: важливістю та частотою використання; залучення широкого кола практиків до оцінки трудових дій та операцій; проведення процедури публічного обговорення проекту стандартів.

Крім цього узагальнено сучасні тенденції з розробки професійних стандартів фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я, у тому числі фітнес-консультанта: формування системи тісної взаємодії між ринком праці та освітою під час розробки професійних стандартів, що ґрунтуються на результатах навчання; використання різних науково-практичних підходів до розробки професійних стандартів, зростання кількості методів й інформаційних ресурсів, що використовуються; широке та інтенсивне залучення стейкхолдерів до розробки професійних стандартів (переважна більшість країн запроваджують обов'язкову участь стейкхолдерів для

збільшення відповідності й легітимності стандартів щодо умов ринку праці); впровадження проєктів з напрацювання спільних (європейських, міжнародних) розробок та компетентностей професій, які будуть використовуватися як основа для впровадження національних стандартів і навчальних програм, що в свою чергу сприятиме гнучкості міжнародної мобільності фахівців; необхідним є застосування прозорості та ефективної процедури уніфікації та стандартизації професійної діяльності, формування єдиних вимог до рівня професіоналізму та компетентностей персоналу на міжнародному рівні.

На основі аналізу результатів проведених нами досліджень затребуваності професії фітнес-консультанта у вітчизняній системі оздоровчого фітнесу, вивчення науково-практичних підходів і сучасних тенденції формування професійного стандарту фітнес-консультанта у міжнародному і вітчизняному дискурсі та з урахуванням розглянутих тематичних нормативно-правових документів й ключових положень методу моделювання соціальних процесів нами розроблена модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта, що об'єднує три блоки: підготовчий, проєктний та контрольний-коригуючий. Визначено перелік відповідних операцій у кожному з цих блоків.

У результаті проведеного дослідження встановлено трудові функції та трудові дії фітнес-консультанта, а також їх загальні й професійні компетентності (динамічна комбінація відповідних знань, умінь та практичних навичок), що забезпечують успішну реалізацію вказаних функцій. За підсумками проведеної роботи розроблено проєкт професійного стандарту фітнес-консультанту та організовано його громадське обговорення.

Під час оцінки валідності проєкту стандарту було встановлено високу ступінь відповідності зазначеної прогностичної моделі, в тому числі за критерієм пов'язаності об'єкту із зовнішнім середовищем. Нами було визначено цільову аудиторію впровадження професійних стандартів та запропоновано відповідні шляхи реалізації цього процесу.

Результати досліджень, що наведені у цьому розділі, представлені у наукових публікаціях автора [114, 116, 117, 207].

РОЗДІЛ 5

АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сучасні наукові знання [108, 153, 162, 201] свідчать, що поряд з такими чинниками, як генетична схильність, стать та вік ключовою, детермінантою виникнення захворювань є спосіб життя людини. Серцево-судинні хвороби являються серйозною проблемою громадського сектору охорони здоров'я та основною причиною смертності серед населення розвинених країн [213, 194]. На цьому також наголошують О. Andrieieva, A. Hakman, V. Kashuba, M. Vasylenko, K. Patsaliuk, ets. підкреслюючи нагальну необхідність дій щодо зменшення поширення таких хвороб [131].

Численні дослідження науковців [7, 154, 170, 203] вказують, що особливої уваги потребує високий рівень захворюваності осіб зрілого віку. Так, В.О. Кашуба та ін. зазначають, що основними проблемами сучасного суспільства є збереження та підтримання на належному рівні фізичного здоров'я осіб зрілого віку; ця проблема відображає рівень соціально-політичного благополуччя держави, пов'язаного з розвитком не тільки охорони здоров'я, а й загальнокультурного і освітнього потенціалу населення [47].

Науковці О. Андреева, М. Дутчак, О. Благій значний резерв у покращенні рівня здоров'я населення та профілактиці хронічних неінфекційних захворювань вбачають у раціональному використанні потенціалу оздоровчо-рекреаційної рухової активності. Автори визначають перспективні напрями підвищення рівня вказаної діяльності різних груп населення України, серед яких: узагальнення практичного досвіду та інтегральне осмислення суті процесів залучення населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності; обґрунтування теоретичних засад та технологій формування, підтримання та задоволення інтересу людини до оздоровчо-рекреаційної рухової активності; дослідження проблематики

створення та функціонування інноваційного спортивного кластеру; розробка комплексу релевантних показників для оцінки рівня фізичного здоров'я різних груп населення; формування ціннісного ставлення юнацтва і молоді до власного здоров'я; покращення їхньої фізичної підготовленості з урахуванням вимог майбутньої професійної діяльності; розробка протоколів призначення лікарями, у тому числі сімейними, оздоровчо-рекреаційної рухової активності для зниження ризику неінфекційних захворювань; запровадження загальнонаціонального опитування населення про рівень залученості до рухової активності [3].

Важливим аспектом у напрямку формування здоров'я населення Г.М. Путятіна вважає впровадження соціального механізму саморозвитку системи оздоровчо-рекреаційної рухової активності як необхідної умови побудови цілеспрямованої практичної діяльності в сфері формування суспільства, держави та особистості засобами фітнесу та рекреації. Основними напрямками реалізації цілей саморозвитку системи оздоровчо-рекреаційної рухової активності населення в умовах циркулярної економіки є: сприятлива державна політика; проектування та інновації; залучення інвестицій; підтримка бізнесу та споживачів; модернізація внутрішньої політики та цілей управління всіх елементів системи [99]. Розвиток сфери послуг у системі оздоровчо-рекреаційної рухової активності може бути здійснений, зокрема й за рахунок підвищення професіоналізму, компетентності та рівня знань фітнес-персоналу [98].

Групою американських авторів [135, 138, 160] встановлено, що найбільш важливими напрямками поведінки, пов'язаної зі збереженням та зміцненням здоров'я, є дотримання раціонального харчування, контроль маси тіла, фізична активність, відмова від шкідливих звичок.

Результати наших досліджень узгоджуються з думками А. Linden, S.W. Butterworth, J. O. Prochaska [176] стосовно того, що залучення людей до прийняття рішень у напрямку покращення здоров'я сприяє формуванню у них почуття самовизначення, відповідальності за власне здоров'я, позитивної

мотивації. Автори зазначають, що сьогодні спостерігається тенденція до більш активної участі осіб у прийнятті рішень стосовно збереження здоров'я за умови ефективної взаємодії з фахівцями відповідної кваліфікації.

Враховуючи світові [161, 175, 194, 205, 212] та національні [11, 33, 34] тенденції стосовно зміни поведінки особи, спрямованої на зниження ризику хронічних захворювань, встановлено актуальність здійснення аналізу професійної діяльності фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я населення в умовах вітчизняного ринку фітнес-послуг.

Раніше зазначалося, що високий інтерес мають професії, пов'язані із залученням населення до регулярних занять руховою активністю і ведення здорового способу життя [20, 166, 196, 206]. Встановлено, що на сьогодні не існує єдиного уніфікованого підходу до визначення назви професії таких фахівців. У ході аналізу численних літературних джерел [178, 189, 199] виявлено, що у сфері збереження та зміцнення здоров'я зарубіжних країн (США, Канади, Австралії), найбільш широко використовуються такі назви відповідної професії: «Health coach» та «Wellness coach», рідше «Health Promotion Specialist», «Specialist in exercises for health».

В європейському секторі фахівцями була розроблена кваліфікаційна структура для сектору фітнесу, де назви професії фахівців, діяльність яких пов'язана зі збереженням та зміцненням здоров'я населення, визначаються як «Exercise for health specialist», «Health and fitness advanced specialist» та суміжні назви професій «Pre-Diabetes Exercise Specialist», «Weight Management Exercise Specialist» [148].

Аналіз переліку посад вітчизняного фітнес-персоналу, опитування фахівців [8, 12, 88, 89] показали, що в Україні подібна диференціація професій тільки формується, тому ряд назв трудової діяльності, популярних в зарубіжній практиці, не має у нормативно визначених професіях сфери фізичної культури і спорту і вони не представлені в Національному класифікаторі України «Класифікатор професій ДК 003: 2010» [39, 48, 80].

У відповідності до зазначеного документу професія фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я визначається як «консультант з питань здорового способу життя» та відповідає коду КП 2351.2, який відноситься до розділу 2 «Професіонали» підрозділу 235 «Інші професіонали в галузі навчання» підкласу 2351.2 «Інші професіонали в галузі методів навчання». Цей клас за своєю суттю є вищим аніж клас, до якого відноситься професія «фітнес-тренер», що передбачає підвищенні вимоги до рівня їх компетентностей, та вимагає освітнього ступеня магістра й належить до розділу «Професіонали» [39, 48].

Варто зазначити й те, що у відповідності до згаданого національного класифікатора фахівці системи оздоровчого фітнесу представлені лише трьома позиціями «Фітнес-тренер», «Інструктор з аеробіки», «Інструктор-методист тренажерного комплексу (залу)» [48]. Для прикладу, у Європі у секторальній рамці кваліфікацій (SQF) міститься чотирнадцять таких професій [114].

Результати численних досліджень [51, 60, 89, 107] та узагальнення практичного досвіду діяльності провідних організацій вказують, що більшість назв відповідних професій визнаються сьогодні застарілими в Україні. Вони практично не використовуються на ринку праці фітнес-персоналу. Невідповідність назв та змісту професій фахівців з оздоровчого фітнесу сучасним умовам суттєво обмежує розробку відповідних нормативних документів, що регламентують їх професійну діяльність та підготовку до неї, зокрема професійних та освітніх стандартів, навчальних програм, кваліфікаційних характеристик тощо.

Зазначене свідчить про необхідність здійсненні діяльності, спрямованої на оновлення та розширення переліку посад фахівців з оздоровчого фітнесу у вказаному вище національному класифікаторі [48, 80]. Для цього доцільним ми вважаємо використання європейського досвіду щодо створення системи секторальних кваліфікацій (SQF), яка б узгоджувалася з європейською та національною рамками кваліфікацій. Таким чином, простежуватиметься

ієрархічність професій, що визначається освітнім рівнем фахівців і стимулює їх постійно приділяти увагу підвищенню своєї кваліфікації [148].

Актуальність здійснення діяльності в зазначеному напрямку визнається і на державному рівні. Для прикладу, необхідність зіставлення Національної рамки кваліфікацій (НРК) з Європейською рамкою (EQF) засвідчено у розпорядженні Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 1077-р «Про затвердження плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки», зокрема у його пункті 22 «Приведення у відповідність Національної рамки кваліфікацій з критеріями Європейської рамки кваліфікацій навчання протягом життя» [91]. Водночас у постанові Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (зі змінами) «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» йдеться, що «національна рамка кваліфікацій впроваджується з метою введення європейських стандартів та принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку праці до компетентностей фахівців; забезпечення гармонізації норм законодавства у сфері освіти та соціально-трудових відносин; сприяння національному і міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні.....» [33].

Подібна ситуація стосується і назви професії «консультант зі здорового способу життя». В ході проведеного нами дослідження встановлено, що серед роботодавців більш поширеним є досвід використання назви професії фітнес-консультант або ж англійських варіантів health та wellness coach. Враховуючи зарубіжний досвід [191, 211], результати вітчизняних наукових досліджень [8, 9, 14, 45], національні особливості розвитку системи оздоровчого фітнесу в Україні [2] та існуюче законодавство [92, 94] ми прийшли до висновку про доцільність використання терміну «фітнес-консультант» для визначення узагальненої назви професії фахівців, діяльність яких спрямована на формування, збереження та зміцнення здоров'я особи шляхом використання оздоровчо-рекреаційної рухової

активності в органічному поєднанні з іншими компонентами здорового способу життя.

Встановлено, що запити на висококваліфікованих, компетентних фахівців є одним із сталих світових трендів розвитку глобальної системи оздоровчого фітнесу. Відповідно до досліджень Американського коледжу спортивної медицини наявність досвідчених професіоналів є загальною тенденцією, що не втрачає своєї актуальності у світі вже протягом багатьох років (у період з 2008 по 2012 роки займала перше місце у рейтингу, а з 2013 по 2018 роки – від третього до шостого місця) [130].

Вказані положення підтверджуються результатами досліджень вітчизняних науковців, зокрема М.В. Дутчака, М.М. Василенко [37], Л.Я. Чеховської [34, 35, 38], М. Березанської [8], В.В. Левицького [64]. Всі вони вказують на потребу формування сучасних вимог до персоналу, що базувались би не на суб'єктивних відчуттях, а на чітких критеріях, зумовлених специфікою професії. Такі стандарти є необхідними й самому персоналу як орієнтири для професійного зростання та належної самооцінки. Клієнти зможуть обирати фахівців спираючись на професійну оцінку їх готовності до надання послуг належної якості.

Актуальність питання розробки професійних стандартів для фахівців різних галузей визнається на загальнодержавному рівні та відповідає світовим тенденціям. Зокрема, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року, № 1077-р «Про затвердження плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки» питання розробки професійних стандартів визначається як одне із пріоритетних [46]. У документі вказано, що професійні стандарти відповідатимуть інтересам як роботодавців, так і фахівців у певній галузі, оскільки сприятимуть забезпеченню професійного зростання фахівців у процесі їх трудової діяльності, дозволять роботодавцям досягати узгодження попиту на спеціалістів певної кваліфікації, а окремим громадянам – у виборі професії та побудові професійної кар'єри.

Окрім вказаного численні літературні та інформаційні джерела [1, 39, 63, 88] свідчать про актуальність питання розробки професійних стандартів. Однак досвід практичної роботи з розробки таких стандартів для фахівців системи оздоровчого фітнесу є обмеженим незначною їх кількістю. Високу наукову та практичну значимість у цьому аспекті складають дослідження Дутчака М.В. та Чеховської Л.Я. [34, 35, 122]. У межах впровадження концепції кадрового та організаційного забезпечення сфери оздоровчого фітнесу авторами було визначено алгоритм формування та зміст професійних стандартів.

Л.Я. Чеховська у дисертаційній роботі на здобуття наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання та спорту [124] зазначає, що розробка та впровадження стандартів професійної діяльності для фахівців з оздоровчого фітнесу є основним принципом захисту від непрофесіоналізму, який є небезпечним для суспільства і здоров'я споживачів фітнес-послуг. У згаданій роботі сформований і обґрунтований зміст проєктів професійних стандартів «Персонального фітнес-тренера», «Фітнес-тренера групових програм» та «Менеджера фітнес-сервісу». У них визначено: основну мету професійної діяльності, зміст професійної діяльності фахівця з детальною характеристикою трудових функцій та трудових дій з їх реалізації, який досліджено через проведене опитування тренерів та клієнтів, проаналізовані документи адміністративного регламентування діяльності, узагальнено зміст посадових інструкцій фахівців. Впровадження цих стандартів дасть можливість отримати єдині критерії оцінювання компетентностей фітнес-персоналу. Висока наукова та практична значущість напрацювань Л.Я. Чеховської полягає у тому, що такі дослідження в Україні проводились вперше, завдяки чому створили підґрунтя для майбутніх досліджень стандартизації професійної діяльності фахівців системи оздоровчого фітнесу. Зокрема, результати нашого наукового дослідження підтверджують та розвивають основні положення концепції організаційного та кадрового

забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні, обґрунтованої вказаною авторкою.

Актуальними в зазначеному контексті є дослідження М.М. Василенко [15], де сформовано кваліфікаційні характеристики фітнес-тренера, що включали такі розділи як: «завдання та обов'язки», «повинен знати», «кваліфікаційні вимоги», на основі яких здійснюється розробка професійних стандартів.

Діяльність, спрямована на розробку та впровадження професійних стандартів фахівців з оздоровчого фітнесу, сьогодні лише бере свій початок. Вагомою у цьому аспекті є спільна ініціатива Національного університету фізичного виховання і спорту України та інформаційно-аналітичної платформи FitnessConnectUA (організації яка вперше здійснила дослідження ринку фітнес-послуг в Україні) – Єдиний фітнес стандарт України. З метою висвітлення інформації та ознайомлення громадськості було започатковано офіційний сайт проєкту (Єдиний фітнес-стандарт України, за посиланням <https://uastandard.fitness/>), де систематично висвітлюється інформація щодо етапів розробки за затвердження стандартів. До ініціативної групи проєкту увійшли фахівці закладів вищої освіти з фізичного виховання і спорту та практики фітнес-індустрії. Складовою частиною зазначеного проєкту є наше наукове дослідження, авторка якого виступає членом ініціативної групи [40]. Варто зазначити, що це дослідження стало першим на вітчизняному просторі у напрямку систематизації існуючих даних та практичного досвіду щодо визначення змісту професії фітнес-консультанта, суттєвим науковим доробком є обґрунтування моделі формування професійного стандарту фітнес-консультанта та розробка його проєкту.

Враховуючи відсутність наукових підходів в Україні, які б визначали зміст професійних стандартів фітнес-консультанта, нами здійснювався аналіз професійних стандартів Exercise for health specialist (комітету зі стандартизації при Europe Active), Health & Wellness Coach (Національного комітету підвищення кваліфікації Health & Wellness Coaching, NCCHWC),

Specialist in exercises for health (Організація Skills Active Великобританії – National Occupation Standards) та інших стандартів [149, 163, 184].

За результатами нашого наукового дослідження встановлено окремі відмінності щодо визначення трудових функцій і дій фітнес-консультанта в зазначених стандартах. Наприклад, в стандарті Health & Wellness Coach (США) [163] пріоритетною для професії визнається діяльність, пов'язана з формуванням мотивації на зміну моделей поведінки, що призводить до розкриття внутрішнього потенціалу особистості в напрямку зміцнення здоров'я. Водночас для Європейського професійного ринку ключовими являються функції, пов'язані безпосередньо з плануванням та організацією рухової активності клієнтів [148]. Аналіз наведених положень дозволив нам сформулювати попередній перелік трудових функцій та дій фітнес-консультанта.

Беручи до уваги, що розробка професійного стандарту фітнес-консультанта повинна враховувати міжнародний досвід, а також особливості розвитку професійного сегмента ринку в Україні, нами здійснювався аналіз фактичного стану і перспектив застосування трудової діяльності фітнес-консультанта в умовах вітчизняної системи оздоровчого фітнесу.

З цією метою нами проведено анкетне опитування та педагогічне тестування для дослідження таких питань: визначення ступеня затребуваності професії фітнес-консультанта, значимості чинників, що впливають на формування споживчих запитів та оцінки якості послуг серед користувачів фітнес-послуг; вивчення запитів роботодавців системи оздоровчого фітнесу щодо актуальності та особливостей професійної діяльності фітнес-консультанта у фітнес-клубі; встановлення готовності та рівня компетентності фітнес-персоналу до виконання трудових функцій фітнес-консультанта.

За результатами анкетування роботодавців системи оздоровчого фітнесу виявлено, що лише 9,3% опитаних констатують про наявність у штатному розкладі їх організацій посади фахівців зі збереження та зміцнення

здоров'я, серед яких 4,1% – фітнес-консультанти, 3,4% – консультанти зі здорового способу життя та 1,8% – лікарі первинної функціональної діагностики.

Отримані дані кореспондуються зі статистичними результатами досліджень ринку фітнес-послуг, у відповідності до якого фахівці, які займають посади фітнес-консультантів, становлять лише 1,7% від загальної кількості працевлаштованих у сфері надання фітнес-послуг [30, 31].

Аналіз споживчих запитів населення дозволив визначити, що сьогодні існує нагальна необхідність у фахівцях, які здатні комплексно підходити до формування здоров'я населення, а не обмежуватися виключно організацією рухової активності в рамках фітнес-програм. Отримані результати знаходять підтвердження в ряді наукових досліджень [21, 26, 52, 72].

Встановлено, що лише незначна кількість відвідувачів фітнес-клубів дотримуються здорового способу життя, а ступінь їх залучення до занять різними видами рухової активності характеризується епізодичністю та неупорядкованістю. Водночас дослідження мотивації до занять дозволило встановити, що такі мотиви як підвищення рівня здоров'я, покращення працездатності та продуктивності трудової діяльності для переважної більшості респондентів є значимими.

Отримані дані дають розуміння, що професія фітнес-консультанта є затребуваною як серед споживачів фітнес-послуг, так і серед роботодавців системи оздоровчого фітнесу, однак не зважаючи на це чисельність таких фахівців на ринку є недостатньою для задоволення зростаючого в умовах сьогодення суспільного запиту [112, 136].

Серед чинників, що стримують ріст чисельності фітнес-консультантів на ринку фітнес-послуг, на думку роботодавців, є брак кваліфікованих кадрів, відсутність розуміння змісту, функціонального поля, критеріїв ефективності їх діяльності. Разом з цим, в результаті проведеного нами вивчення рівня знань фітнес-персоналу встановлено, що компетентність досліджуваного контингенту є достатньою для виконання основних трудових

функцій фітнес-консультанта. Отримані результати підкреслюють необхідність та своєчасність здійснення діяльності, спрямованої на розробку та впровадження професійного стандарту фітнес-консультанта.

Розробка такого професійного стандарту дозволить вирішити ряд питань, серед яких пріоритетними є: визначення чітких характеристик щодо змісту професії фітнес-консультанта; формування посадових інструкцій, критеріїв добору за спеціальністю, інших документів організацій; формування умов для професійного зростання фахівців тощо.

Таким чином, нам вдалося аргументовано визначити необхідність формування проекту професійного стандарту, оскільки пряме використання професійних стандартів інших країн є неможливим в умовах вітчизняного ринку.

Систематизація даних за результатами напрацювань інших учених та власних даних дала змогу сформулювати основні ключові положення, що підтверджують та доповнюють надбання інших авторів, й абсолютно нові результати досліджень.

До групи отриманих нами даних, що підтверджують результати інших авторів, ми можемо віднести виявлені протиріччя між необхідністю здійснення роботи з підвищення рівня здоров'я населення та профілактики захворювань й відсутністю обґрунтованих підходів до визначення їх змісту в рамках професійної діяльності фахівців системи оздоровчого фітнесу. Зокрема, результати Ю.П. Теслицького [108], Л. Ващук [17, 18], О.В. Завальнюк [41], О.К. Корносенко [51], Т. Куцевич, Т. Імас [60], J.M. Eickhoff-Shemek, D.L. Herbert, D.P. Connaughton [147], J.H. Hibbard [158] свідчать про необхідність формування здорового способу життя населення в процесі занять оздоровчим фітнесом. А наукові положення, наведені у роботах Н.М. Куліш [63], Ю.П. Мічуди [77, 78], М. Приймак, В. Смірної [88], вказують на актуальність наукового пошуку підходів до стандартизації професійної діяльності фахівців з оздоровчого фітнесу.

Результати, отримані нами в ході анкетного опитування споживачів

фітнес-послуг та роботодавців системи оздоровчого фітнесу, доповнюють дані численних досліджень Є.В. Баженкова [5], Р.В. Бібіка [10], Д. Котко [57], О. Караєвської [59], А. Ткачової [110] про те, що лише незначна частина населення дотримуються здорового способу життя. Особливу тривогу викликає висока частка осіб, які курять (20% – регулярно, 17% – іноді). Дотримуються рекомендацій стосовно раціонального харчування лише 21% опитаних. Про наявність хронічних неінфекційних захворювань декларують 38% опитаних [121].

Нами встановлено, що пріоритетними мотивами до занять оздоровчим фітнесом для більшості респондентів стали оздоровчі мотиви (68% відповідей) та мотиви, пов'язані з корекцією тілобудови (73% відповідей респондентів). Ці результати узгоджуються з даними науковців [7, 24, 127, 134], які вказують, що оздоровчий та естетичний вектори мотивації є основними стимулюючими чинниками залучення особи до рухової активності. Оскільки тілесність є одним із засобів через який людина входить у світ, включається у соціальне життя. В зазначеному аспекті тіло є тим інструментарієм, крізь призму якого формується сприйняття людини оточуючими. Саме тому намагання мати привабливе тіло є основним чинником, що мотивує людину до занять різними видами рухової активності [61, 75, 86].

Ми погоджуємося з висновками Є. Імаса, Ю. Мічуди [45], що рухова активність виступає фактором трансформації фізичного капіталу в економічний. Враховуючи досить високу конкуренцію, що сьогодні є характерною для ринку праці, лише фізично здорова людина з активною життєвою позицією може здійснювати професійну діяльність максимально продуктивно, що в свою чергу сприятиме підвищенню оплати її праці, кар'єрному зростанню тощо. Крім того треновані люди здатні краще переносити стресові ситуації, ефективніше приймати рішення в ситуаціях, що характеризуються емоційною стійкістю, організованістю [103, 111, 164, 180].

У ході дослідження встановлено, що заняття фітнесом символізують статус своїх членів, тобто таким чином людина намагається досягнути більшої впевненості у собі та відчуття власної значущості, що в свою чергу відображає бажання особи за рахунок своєї фізичної досконалості підвищити також і свою соціальну значимість у суспільстві. Отримані дані узгоджуються з результатами досліджень Т. Круцевич [61, 62], С. Лисюк [65], С. Матвеева, А. Бабунова, А. Султанова [67], F. Casey, V. Goodyear, K. Armour [140], які свідчать, що використання загальноприйнятих норм і цінностей, як керівництва до діяльності, сприяє формуванню соціального статусу та іміджу особистості у суспільстві.

Положення нашої дисертаційної роботи узгоджуються з дослідженнями Л. І. Короткової, Л. Б. Лук'янової, Г. І. Лук'янченка [53, 54], Т. М. Десятова, М.І. Пальчук, Н.П. Паршиної [29], С.В. Мельник [68, 69], Л.М. Гасюк [22], О.А. Шаповал [125], де визначені основні вимоги до розробки професійних стандартів в умовах сьогодення: формування системи тісної взаємодії між ринком праці та освітою, ґрунтуються на результатах навчання; використання методу функціонального аналізу; широке включення стейкхолдерів до розробки та впровадження стандартів; врахування європейських та міжнародних відповідних розробок та компетентностей у професійному стандарті, що в сприятиме гнучкості міжнародної мобільності фахівців тощо.

Встановлені нами відмінності у мотивації представників різних вікових та соціальних груп підтверджуються дослідженнями О.П. Митчик [73]. Виявлені гендерні відмінності у мотивації до занять різними видами рухової активності узгоджуються з результатами досліджень Т.Ю. Круцевич, Є.А. Біліченко [62] про те, що існує виражена гендерна специфіка в мотивації споживачів фітнес-послуг: мотивація жінок, частіше відображає їх емоційний тип сприйняття, а чоловіків – базуються на прагматичних потребах.

Отримані нами результати доповнюють існуючі наукові розробки [29, 53, 54, 66, 69] щодо визначення методичних підходів до розробки

професійних стандартів та формування експертних груп для оцінки трудових дій та функцій фітнес-консультанта.

Доповнені авторські доробки С.В. Мельник [68, 69], Н.М. Новікової [82], К. Ткаченко [109] щодо можливих шляхів та основних суб'єктів впровадження професійних стандартів, серед яких фахівці, роботодавці системи оздоровчого фітнесу, заклади освіти та органи державної влади.

Нами доповнено результати дослідження Л.Я. Чеховської [123, 124] щодо визначення алгоритму формування професійних стандартів для фахівців системи оздоровчого фітнесу, який передбачає наступні етапи: аналіз передумов для формування проєкту професійного стандарту, підготовка проєкту професійного стандарту, його верифікація та впровадження.

Результати проведеного нами наукового дослідження доповнюють та узгоджуються з висновками вітчизняних та зарубіжних авторів (М. Дутчака [33, 35, 39], М. Березанської [8], О.О. Нежинської [81] та інших) стосовно визначення назви професії фітнес-консультанта та основних дефініцій дослідження, а саме понять, які прийшли з англійської мови й до яких відносяться: «стандарт», «компетентність», «кваліфікація» та інші.

На підставі проведеного наукового дослідження нами отримані нові науково обґрунтовані теоретичні та експериментальні результати, зокрема:

модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта в Україні, що ґрунтується на сучасних науково-практичних підходах, вітчизняних нормативно-правових актах і передовому міжнародному досвіді, та включає підготовчий, проєктний, контрольнo-корегуючий блоки, що передбачають вивчення фактичного стану та перспектив трудової діяльності, формування проєкту професійного стандарту, його громадське обговорення та верифікація, визначення шляхів впровадження у практику;

проєкт професійного стандарту фітнес-консультанта, що містить визначені структурні елементи та характеристику його трудових функцій, дій,

загальних та спеціальних компетентностей (динамічної комбінації відповідних знань, умінь та практичних навичок), необхідних для здійснення професійної діяльності з урахуванням вітчизняних особливостей розвитку системи оздоровчого фітнесу;

висока затребуваність професії фітнес-консультанта в Україні споживачами фітнес-послуг та роботодавцями системи оздоровчого фітнесу, достатній рівень готовності фітнес-персоналу до виконання трудових функцій фітнес-консультанта, а також чинники, що стримують впровадження відповідної професії в умовах вітчизняної системи оздоровчого фітнесу.

ВИСНОВКИ

1. Теоретичний аналіз наукової літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел, передового зарубіжного та вітчизняного досвіду свідчить про зростання популярності та ефективності роботи на основі стандартизації професійної діяльності фахівців з питань здоров'я та використання різних видів рухової активності (Advanced Exercise for Health Specialist; Exercise for Health Specialist; Health and Fitness Advanced Specialist; Specialist in exercises for Health; Health Coach; Wellness Coach тощо) в Європейському Союзі, Великій Британії та США, а з іншої сторони – про відсутність системності та обґрунтованості трудової діяльності фітнес-консультанта у вітчизняній системі оздоровчого фітнесу. Визначено основні проблеми стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта: відсутність наукових даних про затребуваність такої професії у вітчизняній системі оздоровчого фітнесу та готовності до неї фітнес-персоналу; наявна потреба в обґрунтуванні моделі формування професійного стандарту фітнес-консультанта в Україні з урахуванням передового міжнародного досвіду та національних особливостей; існуюче протиріччя між практичною необхідністю розроблення професійного стандарту фітнес-консультанта та відсутністю наукових знань про трудові функції та дії, компетентності відповідних фахівців.

2. Професія фітнес-консультанта має високий рівень затребуваності в Україні споживачами фітнес-послуг та роботодавцями системи оздоровчого фітнесу. Для більшості вказаних споживачів пріоритетними цілями занять оздоровчим фітнесом є корекція тілобудови (73% респондентів вказали на це) та покращення рівня здоров'я, профілактика захворювань (68%). Проте у 73% з них відсутнє належне розуміння змісту професійної діяльності фітнес-консультанта. Співпраця з такими фахівцями для більшої частини споживачів відбувається в рамках онлайн-програм, що характеризуються

низькою результативністю, відсутністю індивідуального підходу, короткостроковістю реалізації. Середня оцінка ступеня задоволеності споживачів якістю послуг фітнес-консультанта – 3,85 балів (з 5 можливих). Абсолютна більшість роботодавців системи оздоровчого фітнесу (77%) вважає за доцільне впровадження професії фітнес-консультанта, в той же час лише 9,3% з них констатують, що мають таку посаду у штатних розписах фітнес-клубів преміум сегмента.

3. З поміж чинників, що стримують впровадження професії фітнес-консультанта в умовах вітчизняної системи оздоровчого фітнесу, більшість роботодавців (52%) відзначили нестачу кваліфікованих кадрів для вказаних цілей, а майже третина респондентів (29%) відмітили відсутність інформації стосовно змісту професійної діяльності таких фахівців, їхніх функціональних обов'язків та критеріїв відбору на посаду. Водночас 89% опитаних роботодавців системи оздоровчого фітнесу підтвердили необхідність розробки та впровадження професійного стандарту фітнес-консультанта.

4. Фахівці з оздоровчого фітнесу мають достатній рівень готовності до виконання трудових функцій фітнес-консультанта. Зокрема, вони високо оцінюють свої можливості щодо реалізації таких функцій (75–94% респондентів підтвердили це під час анкетного опитування). Результати тестування спеціальних знань фітнес-персоналу (за системою Національного комітету підвищення кваліфікації Health & Wellness Coaching, США) засвідчили, що зазначені фахівці мають необхідні знання для виконання функцій фітнес-консультанта (від 42 до 83% правильних відповідей на окремі блоки запитань). Втім впровадження такої професії у вітчизняну систему оздоровчого фітнесу стримується через дефіцит інформації про зміст відповідної професійної діяльності, що актуалізує формування професійного стандарту фітнес-консультанта.

5. Науково-практичні підходи до формування професійного стандарту фітнес-консультанта характеризуються варіативністю у різних країнах, разом з цим для них властива низка спільних ознак: першочергове

визначення трудових функцій, дій та трудових операцій як ключової складової професійного стандарту, і лише потім – професійних компетентностей, що в свою чергу забезпечують успішне виконання визначених функцій; оцінка трудових функцій та дій за двома критеріями: важливістю та частотою використання; залучення широкого кола практиків до оцінки трудових дій та операцій; проведення процедури публічного обговорення проекту стандартів.

Сучасні світові тенденції з розробки професійного стандарту фітнес-консультанта передбачають: формування системи тісної взаємодії між ринком праці та освітньою діяльністю, що ґрунтується на результатах навчання; зростання кількості використовуваних методів та інформаційних ресурсів; широке та інтенсивне залучення стейкхолдерів до розробки професійних стандартів (переважна більшість країн запроваджують обов'язкову участь зацікавлених сторін для збільшення відповідності й легітимності стандартів щодо умов ринку праці); впровадження проєктів з напрацювання спільних (європейських, міжнародних) розробок та компетентностей професій, які будуть використовуватися як основа для впровадження національних стандартів і навчальних програм, що в свою чергу сприятиме гнучкості міжнародної мобільності фахівців; застосування прозорості та ефективної процедури уніфікації та стандартизації професійної діяльності, формування єдиних вимог до рівня професіоналізму та компетентностей персоналу на міжнародному рівні.

6. Модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта об'єднує три блоки: підготовчий, проєктний та контрольньо-коригуючий.

Підготовчий блок включає виконання таких процедур: надання характеристики сучасним тенденціям розвитку професійної діяльності фітнес-консультанта; узагальнення міжнародного досвіду стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта; проведення аналізу професійного сегменту ринку праці фітнес-консультанта; визначення попереднього переліку трудових функцій фітнес-консультанта, трудових

дій/операцій, що забезпечують реалізацію цих функцій (за даними літературних та інформаційних джерел).

Проектний блок спрямовується на: оцінювання частоти застосування та важливості кожної трудової дії фітнес-консультанта з їх попереднього переліку; здійснення ранжування (за ступенем значущості) трудових дій фітнес-консультанта; розподілення трудових дій за трудовими функціями фітнес-консультанта, формування кінцевого переліку таких функцій; визначення професійних компетентностей фітнес-консультанта, необхідних для реалізації їхніх трудових функцій; встановлення переліку знань, умінь та навичок, динамічна комбінація яких визначає професійні компетентності фітнес-консультанта; формування переліку загальних компетентностей фітнес-консультанта; оформлення проекту професійного стандарту фітнес-консультанта.

Контрольно-коригуючий блок передбачає виконання таких операцій: громадське обговорення та коригування проекту професійного стандарту фітнес-консультанта; верифікація проекту професійного стандарту фітнес-консультанта; визначення шляхів впровадження стандарту фітнес-консультанта.

7. Розроблений проект професійного стандарту фітнес-консультанта містить визначені структурні елементи та складається з шести розділів. Загальні відомості стандарту включали мету, назву виду економічної та професійної діяльності, професійну назву роботи, назви типових посад, місце професії в організаційній структурі підприємства, умови допуску до роботи, документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію. Перелік загальних компетентностей містив 10 положень, серед яких здатність до саморозвитку та навчання, здатність мотивувати людей, оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт та інші. Перелік трудових дій включав 66 дій, які були розподілені у відповідності до 9 трудових функцій представлених за значимістю. Опис професійних компетентностей, необхідних для виконання трудових функцій, об'єднав 25

компетентностей, серед яких здатність розробляти програму оздоровлення клієнтів з урахуванням результатів первинної діагностики, що передбачає підбір засобів та параметрів навантаження, рекомендації з раціонального харчування, профілактики виникнення захворювань та стресів, активного дозвілля, засобів відновлення після навантаження; здатність до здійснення контролю за ефективністю програм оздоровлення; здатність добирати методи діагностики з урахування індивідуальних особливостей клієнтів та інші. Перелік професійних компетентностей визначався за кожною трудовою функцією окремо, а також містив опис знань умінь та навичок, необхідних для ефективної діяльності у цій предметній області. Технічні дані стандарту включали інформацію про розробників та суб'єктів перевірки проекту стандарту.

8. Валідність розробленого проекту професійного стандарту фітнес-консультанта підтверджено результатами експертного оцінювання за 10 критеріями. Зокрема, найвищу оцінку (8,96 бала з 10 можливих) з незначною варіацією (5,01%) отримав показник «Пов'язаності об'єкту із зовнішнім середовищем (відповідності сучасним вимогам професійного сегменту ринку)». Також досить високо експерти оцінили «Коректність віднесення стандарту до визначеного розділу, підрозділу, класу, підкласу та групи професій» (8,91 бала, коефіцієнт варіації – 3,56%) та «Репрезентативність вибірки експертної групи, залученої до формування проекту стандарту» (8,75 бала, коефіцієнт варіації – 4,36%), а також «Придатність професійного стандарту для розроблення освітніх стандартів, навчальних планів і програм» (8,4 бала, коефіцієнт варіації – 7,05%) та «Можливість здійснення на основі стандарту сертифікації набутих компетентностей фахівців» (7,41 бала, коефіцієнт варіації – 9,94%).

9. Суб'єктами впровадження професійного стандарту фітнес-консультанта є: фахівці цієї професії; роботодавці системи оздоровчого фітнесу; заклади освіти (формальної та неформальної); органи державної влади. Впровадження професійного стандарту роботодавцями системи

оздоровчого фітнесу (їх об'єднаннями) передбачає реалізацію таких шляхів: аналіз, дослідження та використання основних положень стандарту, змін та доповнень до нього; аналіз штатного розкладу організацій на предмет відповідності назв посад фахівців вимогам професійного стандарту; актуалізація посадових інструкцій та інших локальних актів й документів (функціональні обов'язки, правила внутрішнього розпорядку, положення тощо); визначення відповідності компетентностей фахівців вимогам стандарту; розробка та реалізація плану заходів щодо додаткового професійного навчання та підвищення кваліфікації фахівців відповідно до вимог стандарту.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у вивченні особливостей безперервного професійного розвитку фітнес-консультантів та запровадження системи їх сертифікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ажиппо О, Путятіна Г. Аналіз сучасного стану реалізації кадрової політики фітнес-клубів. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2018;6(68):5–9.
2. Андреева О, Благій О. Система підготовки та підвищення кваліфікації фахівців із фізичної рекреації. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2015;3(31):С.5–10.
3. Андреева О, Дутчак М, Благій О. Теоретичні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2020;2:59-66 doi: 10.32652/tmfvs.2020.2
4. Антонюк ЛЛ, Василькова НВ, Ільницький ДО, та ін. Компетентісний підхід у вищій освіті: світовий досвід : навч. посіб. Київ: КНЕУ; 2016. 62 с.
5. Баженков ЄВ. Функціонування та розвиток громадського сектору в системі оздоровчо-рекреаційної рухової активності державних службовців [дисертація]. Київ: НУФВСУ. 2016. 224 с.
6. Бартенева НЕ. Социальные функции фитнеса: опыт эмпирического исследования. Вектор науки ТГУ; 2016.1(35):67–72.
7. Беляк ЮІ. Класифікація та методичні особливості засобів оздоровчого фітнесу. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2014;(11):3–7. doi:10.15561/18189172.2014.1101
8. Березанская М. Порівняльна характеристика професій фахівців із рухової активності та здорового способу життя у США й Україні. Молода спортивна наука України. 2013;17(4):10 –6.
9. Берест ОО. Сучасний стан проблеми підготовки фітнес-тренерів. Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту імені О.Довженка. 2016;(31):113–115.

10. Бібік РВ. Корекція порушень постави жінок першого зрілого віку засобами оздоровчого фітнесу [дисертація]. Київ, НУФВСУ. 2013. 231 с.
11. Боляк А, Боляк Н, Шевляк І, Брикульский О. Стандарти для галузі спорту та рекреаційної рухової активності. Спортивна Наука України. 2017;(78):9-15.
12. Боляк АА, Боляк НЛ, Корх-Черба ОВ, Кизім ПМ. Системний підхід у професійній діяльності тренера з фітнесу :навчальний посібник. Х.: ХДАФК, 2012. 130 с.
13. Вавренюк СА. Механізми державного управління розвитком фізичної культури і спорту у вищих навчальних закладах України [дисертація]. Харків; 2015. 205 с.
14. Василенко ММ. Професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти: теорія та методика: монографія. Київ. 2018. 495.
15. Василенко ММ. Сучасні вимоги роботодавців до формування готовності майбутніх фітнес-тренерів до професійної діяльності. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2014;38(91):119–25.
16. Василенко ММ. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти [автореферат]. Київ, 2018. 44 с.
17. Ващук Л. Алгоритм побудови індивідуальних фітнес-програм для самостійних занять. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2016;2(34):С. 20–5.
18. Ващук Л. Передумови розвитку та становлення фітнесу в Україні. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2013;3(23):7-9.
19. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Ірпінь: Перун; 2005. 1728 с.

20. Воробйова А. Світові та національні фітнес-тренди 2019. Спортивна наука та здоров'я людини [Інтернет]. 2019 [цитовано 2019 Бер 19];1(1):10-17.
Доступно:https://www.researchgate.net/publication/334030659_Svitovi_ta_nacionalni_fitnes-trendi_2019.
21. Газнюк ЛМ, Розумовський СО. Маркетингова діяльність у сфері фізичної культури та спорту як об'єкт соціального пізнання. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2014;1(39):12–6.
22. Гасюк ЛМ. Сутність, роль і зміст кадрової політики підприємства в ринкових умовах. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2011;(5):155–9.
23. Глебова АО. Головка СА, Кадрова політика підприємства: особливості формування у сучасних соціально-економічних реаліях. Молодий вчений. 2015;12(27):159–64.
24. Голованова НЛ. Професійно-прикладна фізична підготовка майбутніх фахівців швейного виробництва з використанням інформаційних технологій [дисертація]. Київ: НУФВСУ; 2017. 238 с.
25. Гончарова НМ. Теоретико-методичні основи здоров'яформуючих технологій в процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку [дисертація]. Київ: НУФВСУ; 2019. 541 с.
26. Гравшина ИН. Конкурентная оценка регионального рынка фитнес-индустрии: особенности и тенденции развития / И. Н. Гравшина, О. Е. Никишина // Молодой ученый. – 2016. – № 9. – С. 530–4.
27. Демеха С, Гаєвий В. Технологія управління фізкультурними кадрами в організаціях фітнес-спрямованості. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2011;1(21):9–12.
28. Державний комітет статистики України [Інтернет] [цитовано 2019 Січ 20]. Доступно: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

29. Десятов ТМ, Пальчук МІ, Паршина НП. Професійні стандарти: теоретичні аспекти і методика: методичний посібник. Київ: «Арт Економі»; 2011. 234 с.
30. Діяльність підприємств сфери послуг. Обсяг реалізованих послуг підприємствами сфери послуг різним споживачам за видами економічної діяльності [Інтернет] [цитовано 2019 Бер 06]. Доступно: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/posl/arh_dpssp_.html
31. Дослідження ринку фітнес послуг України 2018 [Інтернет] [цитовано 2019 Квіт 12]. Доступно: <http://fitnessconnect.com.ua/vkhid>
32. Дудіцька СП. Організація оздоровчо-рекреаційної рухової активності жінок похилого віку в умовах санітарно-курортних комплексів [дисертація]. Івано-Франківськ; 2019. 229 с.
33. Дутчак МВ. Актуальність та передумови розроблення галузевої рамки кваліфікацій у системі спорту в Україні. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2020 Листоп 03; 35: 24-31
34. Дутчак М, Чеховська Л. Кадрове забезпечення як актуальна проблема сучасної фітнес-індустрії. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2018;6(68):31–8.
35. Дутчак М, Чеховська Л. Кадрові потреби сфери оздоровчого фітнесу в Україні. Науковий часопис НПУ ім. Драгоманова. 2019;2(108):46–52.
36. Дутчак М. Парадигма оздоровчої рухової активності: теоретичне обґрунтування і практичне застосування. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2015;(2):44–52.
37. Дутчак МВ, Василенко ММ. Теоретичне обґрунтування кваліфікаційної характеристики фітнес-тренера. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2013;(2):17–21.
38. Дутчак МВ, Катерина УМ, Чеховська ЛЯ. Професійний стандарт – запорука якісного функціонування фітнес-індустрії України. Молодь та

олімпійський рух : тези доп. XII Міжнар. конф. молодих вчених. Київ; 2019. с 301–3.

39. Дутчак МВ. Класифікація професій у сфері фізичної культури і спорту України: стан та перспективи. Спортивна наука України. 2010;(2):25–41.

40. Єдиний фітнес-стандарт України [Інтернет] [цитовано 2020 Січ 20]. Доступно: <https://uastandard.fitness/>

41. Завальнюк ОВ. Філософська інтерпретація фітнесу як складової здоров'я та благополуччя людини. 2016;3(2):127–130.

42. Звіт з фізичної культури і спорту за 2017 рік [Інтернет] [цитовано 2019 Січ 20]. Доступно: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/38668>

43. Зыкова В. Маркетинговые исследования «Анализ рынка фитнес услуг в Киеве и Украине» [Інтернет] [цитовано 2019 Січ 20]. Доступно: http://fair-biz.com/articles/view_article/107

44. Імас Є, Андреева О, Кенсицька І, Хрипко І. Формування мотивації осіб зрілого віку до занять оздоровчо-рекреаційною руховою активністю. Фізична культура, спорт та здоров'я нації. 2019;7(26):64-73

45. Імас Є, Мічуда Ю. Тенденції розвитку сфери фізичної культури та спорту в умовах сучасного ринку. – 2015;(2):142–9.

46. Кабінет Міністрів України. Про затвердження плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки [Internet]. Розпорядження № 1077-р. 2016 Грудень 14. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1077-2016-%D1%80/card2#Card>

47. Кашуба В., Алешина А., Прилуцкая Т., Руденко Ю., Лазько О., Хабинец Т. К вопросу использования современных занятий профилактико-оздоровительной направленности с людьми зрелого возраста. Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт. 2018. № 29. С. 50-9 (б).

48. Класифікатор професій ДК 003:2010 : наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 28.07.2010 р. № 327

49. Ковальчук ВВ. Сутнісно-змістовна характеристика категорії «Професійна компетентність» як показника рівня фахової підготовки студентів. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2017;(18/19):84–8.
50. Корбутяк, ВІ. Методологія системного підходу та наукових досліджень. Рівне: НУВГП; 2010. 328 с.
51. Корносенко ОК. Професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів: наукові основи і досвід : монографія. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка; 2017. 396 с.
52. Корносенко ОК. Специфіка й функції професійної діяльності фітнес-тренера. Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. 2015;29(2):173–7.
53. Короткова ЛІ, Лук'янова ЛБ, Лук'яненко ГІ, та ін. Професійні стандарти: теорія і практика розроблення. К.: Пед. Думка; 2011. 220 с.
54. Короткова ЛІ. Методика розроблення професійних стандартів швейного профілю (на прикладі професії «Кравець») на основі компетентнісного підходу. К.: Інститут професійно-технічної освіти НАПН; 2009. 50 с.
55. Костенко Н, Іванов В. Досвід контент-аналізу: Моделі та практики: монографія. К.: Центр вільної преси; 2003. 200 с.
56. Костюкевич ВМ, Шинкарук ОА, Воронова ВІ, Борисова ОВ. Основи науково-дослідної роботи магістрантів та аспірантів у вищих навчальних закладах: навчальний посібник (спеціальність: 017 Фізична культура і спорт). Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. 554 с.
57. Котко Д. Влияние двигательной активности на состояние здоровья лиц пожилого возраста. Спортивна медицина і фізична реабілітація; 2020: (1); 80-6.
58. Красілов АД. Розвиток кінезіологічної компетентності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту на засадах диференційованого підходу [автореферат]. Суми, 2020. - 22 с.
59. Кревська ОО. Мотиваційні чинники професійної самоєфективності особистості [автореферат]. Луцьк, 2018. 23 с.

60. Круцевич Т, Имас Т. Организационное обеспечение реализации физкультурно-оздоровительных услуг в Украине. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2012;(2):53–7.

61. Круцевич ТЮ. Половой диморфизм и гендерная политика в вопросах физического воспитания и спорта. Спортивна медицина;2011(1): 23–8.

62. Круцевич ТЮ. Теорія і методика фізичного виховання. К.: Олімпійська література; 2017. 2. 392 с.

63. Куліш НМ. Кадрове забезпечення фізичної культури і спорту в Україні з погляду соціальної сфери. Молодий вчений. 2016;1(28):91–4.

64. Левицкий ВВ. Кадровое обеспечение сферы оздоровительного фитнеса в зарубежных странах. Наука в олимпийском спорте. 2011;(3):72–84.

65. Лисюк С. Дослідження мотивів та інтересів жінок першого зрілого віку, які займаються фізкультурно-оздоровчими заняттями. Фізична культура, спорт та здоров'я нації. 2015; 19(1):274–9.

66. Лук'яненко Г.І. Сучасні підходи до розроблення професійних стандартів нового покоління / Г.І. Лук'яненко // Модернізація професійної освіти і навчання : проблеми, пошуки і перспективи : зб. Наук. Пр. [редкол. : В.О. Радкевич (голова) та ін.]. – К.: Інститут професійно- технічної освіти НАПН України, 2011. – Вип. 1. – С. 187–93.

67. Матвеев СС, Баунов АА, Султанов АД. Физическая работоспособность индивидуума как проявление одного из основных элементов здоровья. The Journal of scientific articles “Health and Education Millennium” [Internet]. 2017 [cited 2019 Nov 19];19(1):278-81. Available from: <https://cyberleninka.ru/article/n/fizicheskaya-rabotosposobnost-individuuma-kakproyavlenie-odnogo-iz-osnovnyh-elementov-zdorovya/viewer> DOI:10.26787/nydha-2226-7425-2017-19-11-278-281.

68. Мельник СВ, Матросов ВД, Сташкін ТО, Косухіна ТВ. Методичні рекомендації щодо розроблення професійних стандартів за

компетентнісним підходом. Луганськ: ДУ НДІ соціально-трудових відносин; 2012. 55 с.

69. Мельник СВ. Освітньо-професійні стандарти у контексті реформування системи підготовки кадрів: монографія. Луганськ: Віртуальна Реальність; 2008. 278 с.

70. Методика розробки професійних стандартів наказ Міністерства соціальної політики України від 22.01.2018 № 74

71. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СУМДПУ імені А. С. Макаренка; 2016. –260 с.

72. Милова ЮВ. Вольф ТВ. Професійно важливі якості фітнес-інструкторів і їх успішність. Научний альманах. 2016;6-1(20):566–9.

73. Митчик ОП. Особливості мотивації до занять фізичними вправами в жінок, які тренуються в оздоровчих клубах. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2009(1):55–8.

74. Михайлов ВМ, Попова ЛО, Чуйко ЛО, Прядко ІЮ. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Харків : ХДУХТ; 2014. 220 с.

75. Міністерство охорони здоров'я України. Як фізична активність впливає на здоров'я і які типи навантажень потрібні нам щотижня [Інтернет]. Київ: МОЗ; 2019 [оновлено 2019 січ 24; цитовано 2019 січ 26]. Доступно: <https://moz.gov.ua/article/health/jak-fizichna-aktivnist-vplivae-na-zdorovja-i-jakitipi-navantazhen-potribni-nam-schotizhnja>

76. Міністерство Соціальної політики України. Методика розроблення професійних стандартів. [Internet]. Наказ № 7. 2018 січень 22. Доступно: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Profesiyni-standarti.html>

77. Мічуда ЮП. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку. Закономірності функціонування та розвитку. Київ: Олімп. л-ра; 2007. 216 с.

78. Мічуда ЮП. Фітнес-індустрія в Україні: проблеми та перспективи подальшого розвитку. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2013; 2(28)13: 77–81.

79. Муравьева АА. Роль профессиональных стандартов в модернизации системы профессионального образования Профессиональное образование. 2010; 7: 34-6.

80. Національне агентство кваліфікацій. [Інтернет] [цитовано 2021 Січ 20]. Доступно: <https://nqa.gov.ua/>

81. Нежинська ОО. Основи коучингу : навчальний посібник. Харків: ТОВ «ДІСА ПЛЮС»; 2017. 220 с.

82. Новікова НМ. Професійні стандарти підготовки: зміст, світовий досвід та українські реалії. Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. 2013;(4):46–51.

83. Новосад ВП, Селіверстов РГ, Артим П. Кількісні методи експертного оцінювання : наук.-метод. Розробка. Київ; 2009. 36 с

84. Новосад ВП, Селіверстов РГ. Методологія експертного оцінювання: конспект лекцій. Київ : НАДУ; 2008. 48 с.

85. Олейникова ОН. Профессиональные стандарты – основной критерий повышения качества профессионального образования. Образование в документах. 2007; (21):67-74.

86. Плошинська АА. Когнітивні чинники фізичної активності особистості [автореферат]. Луцьк, 2019. 23 с.

87. Пономарев ГН, Сайкина ЕГ. Компетенции специалиста по фитнесу и их соответствие особенностям его профессиональной деятельности. Фитнес: теория и практика [Інтернет]. 2013 [цитовано 2018 Бер 13];(1). Доступно: fitness.esrae.ru/2-15

88. Приймак М, Смірнова В. Пріоритетні види, типи і форми підвищення кваліфікації фітнес-тренерів. Спортивний вісник Придніпров'я. 2017;(3):159–62.

89. Приймак М. Проблеми кадрового забезпечення фітнес-клубів України в сучасних ринкових умовах. Молода спортивна наука України. 2016;20(4):133–8.

90. Прима А. Формирование готовности будущих фитнес-тренеров к профессиональной деятельности в фитнес-индустрии: проблемы и перспективы. Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту. 2017;(3):52–60.

91. Про затвердження плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки. Розпорядження КМУ № 1077-р від 14 грудня 2016 р.

92. Про затвердження порядку розроблення та затвердження професійних стандартів. Постанова КМУ № 373 від 31 травня 2017 року

93. Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року "Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація" : указ Президента України від 09.02.2016 р. №42/2016.

94. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24.12.1993. – Київ, 1993. 22 с.

95. Прокопова ЛІ, Чхайло МБ. Основи маркетингу і менеджменту фізкультурно-оздоровчих послуг : навч. посіб. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка; 2012. 298 с.

96. Прянишникова ОД. Профессиональные стандарты: краткий обзор зарубежного опыта. [Интернет] [цитовано 2019 Чер 20]. Доступно: http://vivakadry.com/Зарубежный_опыт.htm

97. Пуховська ЛП, Ворначев АО, Мельник СВ, Кравець ЮІ. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвинутою економікою. К.: «НВП Поліграфсервіс»; 2014. 176 с.

98. Путятіна Г.М. Механізми державно-громадського управління соціальною відповідальністю суб'єктів системи оздоровчо-рекреаційної рухової активності. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2020;4:90-95 doi: 10.32652/tmfvs.2020.4.90–95

99. Путятіна Г.М. Соціальний механізм саморозвитку системи оздоровчо-рекреаційної рухової активності населення України в умовах циркулярної економіки. Український журнал медицини, біології та спорту. 2020; Том 5;4(26):479-484 doi: 10.26693/jmbs05.04.479
100. Руденко Ю, Литвиненко Ю, Хабінець Т, Домашенко Н, Ватаманюк С, Сobotюк С. Рівень здоров'язбережувальних знань чоловіків зрілого віку що займаються оздоровчим фітнесом. Вісник Прикарпатського університету. 2019;34:33-9. doi: 10.15330/fcult.34.33-39
101. Салухіна НГ, Язвінська ОМ. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг: підручник. Київ: Центр учбової літератури; 2010. 336 с.
102. Синиця ТО. Корекція фізичного стану жінок першого зрілого віку засобами оздоровчої аеробіки та ментального фітнесу [автореферат]. Львів, 2019. 23 с.
103. Скальські Д. Концепція фізкультурної освіти в країнах Європейського Союзу [автореферат]. Суми, 2019. 47 с.
104. Смирнов СИ. Организационно-педагогические факторы управления сферой фитнес-услуг [автореферат]. Санкт-Петербург, 2013. 24 с.
105. Смирнов СИ. Исследование некоторых критериев сферы фитнес-услуг. Ученые записки университета им. П.Ф. Лесгафта. 2011;(10):170–3.
106. Сорокіна СО. Мотиваційна зацікавленість жінок 30-50 річного віку до занять оздоровчими вправами. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2011;(6) :123–5.
107. Стадник С. Характеристика організаційно-управлінської діяльності директора фітнес-клубу. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2017;6(62):102–6.
108. Тесліцький ЮП. Фітнес як засіб формування ціннісно-мотиваційних установок особистості, орієнтованої на здоровий спосіб життя. Молодий вчений. 2018;2(54):462–5.
109. Ткаченко К. Профессиональные стандарты. Профессиональная классификация. 2010;(11):12–36.

110. Ткачова АІ. Диференційований підхід у заняттях оздоровчим фітнесом жінок першого періоду зрілого віку з урахуванням просторової організації тіла [дисертація]. Київ; 2020. 262 с.

111. Томіліна Ю, Бишевець Н. Аналіз конкурентних переваг фітнес-клубу для жінок першого періоду зрілого віку. Молодіжний науковий вісник. 2019;34:70-5.

112. Томіліна Ю, Єракова Л. Мотивація жінок зрілого віку до занять різними напрямками оздоровчого фітнесу. Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення: мат. X Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Л. : ЛДУФК, 2016. – С. 273–7

113. Усенко Д. Діяльність фітнес-консультанта в Україні: затребуваність та особливості професії. ТМФВ. 2018;(3):

114. Усенко Д. Наукові підходи до стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта. ТМФВ. 2018; (2):73-9.

115. Усенко Д. Порівняльна характеристика професійних стандартів фітнес-консультанта зарубіжних країн. Проблеми та перспективи розвитку вищої школи у XXI столітті: мат. Міжнар. наук.-практ. конф. – Рівне, 2020. – С. 222-6.

116. Усенко Д. Професійні компетентності фітнес-консультанта. Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи: мат. XX Міжнар. наук.-практ. конф. – Х. : ХДАФК, 2020. – С.

117. Усенко Д. Теоретико-методичні підходи до формування професійного стандарту фітнес консультанта. Оздоровчо-рекреаційна рухова активність у сучасному суспільстві: мат. Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. – Чернівці, 2020. – С. 266-9.

118. Усенко Д. Характеристика професійної діяльності фітнес-консультанта. Молодь та Олімпійський рух: мат. XII Міжнар. конф. молодих вчених. – К. : НУФВСУ, 2019. – С. 353-5.

119. Футорний С. Вплив занять оздоровчо-рекреаційної рухової активності на функціональний стан жінок похилого віку в оздоровчих групах. Вісник Прикарпатського університету. 2019; (34);26–32.

120. Футорний СМ. Теоретико-методичні основи інноваційних технологій формування здорового способу життя студентів в процесі фізичного виховання [дисертація]. Київ: НУФВСУ; 2015. 553 с.

121. Хлопецький ВМ. Корекція негативних психологічних станів студентів засобами оздоровчого фітнесу [дисертація]. Івано-Франківськ, 2020. 244 с.

122. Чеховська ЛЯ. Концепція організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні. Фізична активність і спорт, 2019. 1 (33) : 91-100

123. Чеховська ЛЯ. Оздоровчий фітнес у сучасному суспільстві: монографія. Львів: ЛДУФК імені Івана Боберського; 2019. 293 с.

124. Чеховська ЛЯ. Теоретико-методичні основи організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні [дисертація]. Львів, 2020. 561 с.

125. Шаповал ОА. Кадрова політика та шляхи її покращення. Економіка і суспільство. 2017;(9):712–5.

126. Шинкарук ОА, Лисенко ОМ, Яковенко ОО. Основи науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту: навч. прогр.— К.: Національний університет фізичного виховання і спорту України, вид-во «Олімп. л-ра», 2017. — 38 с.

127. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2017 рік / Укр. ін-т стратег. дослідж. МОЗ України ; редкол.: П.С. Мельник [та ін.]. Київ : Медінформ, 2018. 458 с.

128. Aftimichuk O. Integrative coordination abilities of coaches in wellness types of gymnastics. Baltic Journal of Sport and Health Sciences. 2015;(99):2-7.

129. Aghyppo O. Analysis of the current state of implementation of fitness clubs personnel policy. *Slobozhanskyi herald of science and sport*. 2018;6(68):4–7.
130. American College of Sports Medicine. *ACSM's Resources for The Personal Trainer/ American College of Sports Medicine*. – Wolter Kluver, 2017. – P. 2–34.
131. Andrieieva O, Yarmak O, Kashuba V, Drozdovska S, Ginevičienė V, Blagii O, Akimova-Ternovska M. Efficiency of a combined fitness program for improving physical condition in young women. *Teoriâ ta metodika fizičnogo vihovannâ [Theory and methods of the physical education]*. 2020;20(4):195-204. doi:10.17309/tmfv.2020.4.0
132. Bagarić V, Djigunović J. Defining communicative competence. *Metodika*. 2007;8(1):94-103.
133. Baicker K, Cutler D, Song Z. Workplace wellness programs can generate savings. *Health Aff*. 2010;29(2):304–11
134. Bergens O, Veen J, Montiel-Rojas D, Edholm P, Kadi F, Nilsson A. Impact of healthy diet and physical activity on metabolic health in men and women: Study Protocol Clinical Trial (SPIRIT Compliant). *Medicine (Baltimore)* [Internet]. 2020 Apr [cited 2020 Apr 11];99(16):e19584. Available from: [150 https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/32311926](https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/32311926) DOI: 10.1097/MD.00000000000019584.
135. Bloom DE, Cafiero ET, Jané-Llopis E, et al. The global economic burden of non-communicable diseases. Geneva: World economic forum; http://www3.weforum.org/docs/WEF_Harvard_HE_globaleconomicburdennoncommunicablediseases_2011.pdf Updated 2011. Accessed April 29, 2013
136. Brand CJ, Isidora Søggaard G, Clemensen J, Søndergaard J, Bo Nielsen J. Determinants of successful ehealth coaching for consumer lifestyle changes: Qualitative interview study among health care professionals. *Journal of Medical Internet Research* [Internet]. 2018 [cited 2021 Feb 9]; 20 (7). Available from: <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0->

85052027137&doi=10.2196%2fjmir.9791&partnerID=40&md5=a96d0a745849de
c7273e36f084330038 DOI: 10.2196/jmir.9791

137. Brodin, N, Eurenus, E, Jensen, I. Coaching patients with early rheumatoid arthritis to healthy physical activity: a multicenter, randomized, controlled study. *Arthritis Rheum.* 2008;59:325–31.

138. Butterworth S, Linden A, Leo MC. Effect of motivational interviewing-based health coaching on employees physical and mental health status. *J Occup Health Psychol.* 2006;11(4):358.

139. Butterworth S, Linden A, Mcclay W. Health coaching as an intervention in health management programs. *Dis Manage Health Outcomes.* 2007;15(5):299–307

140. Casey F, Goodyear V, Armour K. Rethinking the relationship between pedagogy, technology and learning in health and physical education. *Sport, Education and Society* [Internet]. 2017 [cited 2021 Feb 9]; 22:2, 288-304, DOI: 10.1080/13573322.2016.1226792

141. Center for Health Security. Global Health Security Index - GHS Index [Интернет]. USA: GHS Index; 2019 [updated 2019 September 15; cited 2020 Sep 15] <https://www.ghsindex.org/wp-content/uploads/2019/10/2019-Global-HealthSecurity-Index.pdf>

142. Davidson L, Hunt S, Adams T. Fitness versus adiposity in cardiovascular disease risk. *European Journal of Clinical Nutrition* [Internet]. 2019 [cited 2020 Sep 2];73:225–230 Available from: <https://www.nature.com/articles/s41430-018-0333-5?proof=true> DOI: 10.1038/s41430-018-0333-5.

143. Ding D, Liu H, Cooper R, Cooper RA, Smailagic A, Siewiorek D. Virtual coach technology for supporting self-care. *Phys Med Rehabil Clin N Am.* 2010;21(1):179.

144. Drozdovska S, Andrieieva O, Yarmak O, Blagii O. Personalization of health-promoting fitness programs for young women based on genetic factors.

Journal of Physical Education and Sport. 2020;20:331-337.
doi:10.7752/jpes.2020.s1046.

145. Dutchak M, Chekhovska L. Staffing as a topical issue of the modern fitness industry. *Slobozhanskyi herald of science and sport*. 2018;6(68):26-31. doi: 10.5281/zenodo.2553338

146. Edwardson CL, Yates T, Biddle S, Davies MJ, Dunstan DW, Esliger DW, Gray LJ, Jackson B, et al. Effectiveness of the stand more at (SMaRT) work intervention. Cluster randomised controlled trial [Internet]. 2018 [cited 2021 Feb 9]; 363. Available from: <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-85054774685> DOI

10.1136%2fbmj.k3870&partnerID=40&md5=abb2ab04fb7eee550af7958ff772bd88

147. Eickhoff-Shemek JM, Herbert DL, Connaughton DP. Risk management for health/fitness professionals. Legal issues and strategies. Baltimore, 2009.

148. EuropeActive [Electronic resource]. – Access mode: <https://europeactive.blackboxpublishers.com> (date of application: 1.04.2017).

149. EuropeActive Standards [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.ehfa-standards.eu/es-standards> (date of application: 03.04.2018).

150. European Centre for the Development of Vocational Training [Internet]. 2017. Available from: <https://www.cedefop.europa.eu/en/themes/understanding-qualifications>

151. European Health & Fitness Market Report (EHFMR) 2018 [Electronic resource]. – Access mode: <https://europeactive.blackboxpublishers.com/en/publications/european-health-fitness-market-report-ehfmr-2018/> (date of application: 03.04.2019).

152. European Health & Fitness Market. Report Deloitte 2019 [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.europeactive.eu/vision-mission/our-statutes> (date of application: 03.09.2019).

153. Global recommendations on physical activity for health. Geneva:

World Health Organization; 2010. 57 p.

154. Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. WHO Library Cataloguing-In-Publication Data [Internet]. Geneva, Switzerland: World Health Organization; 2017 [updated 2017 June 15; cited 2017 Nov 5] Available from: https://www.who.int/dietphysicalactivity/factsheet_inactivity/en/

155. Hadgraft NT, Willenberg L, LaMontagne AD. et al. Reducing occupational sitting: Workers' perspectives on participation in a multi-component intervention. *Int J Behav Nutr Phys* [Internet]. 2017 [cited 2021 Feb 9]; 14, 73. Available from: <https://doi.org/10.1186/s12966-017-0530-y>

156. Hale R, Giese J. Cost-Effectiveness of Health Coaching: An Integrative Review. *Professional Case Management* [Internet]. 2017 [cited 2021 Feb 9]; 22 (5), 228-38. Available from: <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-85027042656&doi=10.1097%2fNCM.0000000000000223&partnerID=40&md5=9ec50e63bfc51b7cf97aada2d9fcc0c8> DOI: 10.1097/NCM.0000000000000223

157. Harris Dj, Atkinson G. Ethical Standards in Sport and Exercise Science Research. *International Journal of Sports Medicine*. 2009;(30): 701–2.

158. Hibbard JH. Do increases in patient activation result in improved self-management behaviors? *Health Services Research*. 2007;(42):1443–63.

159. Hill B, Richardson B, Skouteris H. Do we know how to design effective health coaching interventions: A systematic review of the state of the literature. *American Journal of Health Promotion*. [Internet]. 2019 [cited 2021 Feb 9]; 29 (5), 158-168. Available from: <http://www.ajhpcontents.com/doi/pdf/10.4278/ajhp.130510-LIT-238> DOI: 10.4278/ajhp.130510-LIT-238

160. Hopper C. Physical activity and nutrition for health / C. Hopper, B. Fisher, K. D. Munoz. – Champaign : Human Kinetics, 2008. 374 p.

161. Huddleston H, Fry MD, Brown TC. Corporate fitness members' perceptions of the environment and their intrinsic motivation. *Revista de Psicologia del Deporte* [Internet]. 2012 [cited 2021 Feb 9]; 21 (1), 15-23.

Available from: <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-84856834736&partnerID=40&md5=8259bd977bdf621f226f4ddbce450463>

162. Imas E, Shynkaruk O, Denisova L, Usychenko L, Kostykevich K. Physical and mental human health in the contemporary information environment. *Journal of Physical Education and Sport*. 2018;18(3):1791-1795. doi:10.7752/jpes.2018.03261.

163. International Consortium for Health & Wellness Coaching (NBHWC) [Internet]. Available from: <http://www.ehfa-standards.eu/es-standards>

164. Johnson C, Saba G, Wolf J, Gardner H, Thom DH. What do health coaches do? Direct observation of health coach activities during medical and patient-health coach visits at 3 federally qualified health centers. *Patient Education and Counseling* [Internet]. 2019 [cited 2021 Feb 9]; 101(5), 900-907. Available from: <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-85035228117&doi=10.1016%2fj.pec.2017.11.017&partnerID=40&md5=191687d07e200f6f3e706561ce6a1510> DOI: 10.1016/j.pec.2017.11.017

165. Johnston HN. The universities and competency-based standards. Canberra : Centre for Continuing Education at the Australian National University; 1992. 88 p.

166. Jones-Roberts A, Phillips J, Tinsley K. *Health Promotion Journal of Australia*. Official Journal of Australian Association of Health Promotion Professionals. 2014;(25): 150-2.

167. Juan-Miguel Fernández-Balboa J, González-Calvo C. A critical narrative analysis of the perspectives of physical trainers and fitness instructors in relation to their body image, professional practice and the consumer culture. *Sport, Education and Society* [Internet]. 2018 [cited 2021 Feb 9]; 23:9, 866-878. DOI: 10.1080/13573322.2017.1289910

168. Kashuba V, Rudenko Y, Khabynets T, Nosova N. Use of correctional technologies in the process of health-recreational fitness training by men with impaired biogeometric profile of posture *Pedagogy and Psychology of Sport*.

<http://dx.doi.org/10.12775/PPS.2020.06.04.005>

169. King DK. Outcomes of a multifaceted physical activity regimen as part of a diabetes self-management intervention. *Annals of Behavioral Medicine*. 2006;(31):128–37.

170. Kivela K. The effects of health coaching on adult patients with chronic diseases: A systematic review. *Education and Counseling*. 2014;(97):147–57.

171. Konttinen N, Kallinen V, Mononen K, Blomqvist M, Tolvanen A, Lochbaum M. Sports club participation impact on motor competences, dispositional goal orientations, and perceptions of schoolbased physical education among Finnish third-grade children. *Sporto mokslas*. 2019;(1):3-11. doi: 10.15823/sm.2019.95.1.

172. Korobeynikov G, Glazyrin I, Potop V, Archipenko V, Glazyrina, V., Dudnyk, O. Adaptation to endurance load in youths. *Journal of Physical Education and Sport*. 2019;(19):1035-1040. doi:10.7752/jpes.2019.s3149.

173. Lanese BS. Introducing the health coach at a primary care practice: Impact on quality and cost (part 1). *Hospital Topics*. 2011;(89):16–22.

174. Lawson K. The four pillars of health coaching. *Global Adv Health Med*. 2013;2(3): 6-8.

175. Lin JS. Behavioral counseling to promote a healthy lifestyle in persons with cardiovascular risk factors: A systemic review of the U.S. preventive services task force. *Annals of Internal Medicine*. 2014;(161):568-78.

176. Linden A, Butterworth SW, Prochaska JO. Motivational interviewing-based health coaching as a chronic care intervention. *J Eval Clin Pract*. 2010;16(1):166–74.

177. Lockwood P, Wong C, McShane K, Dolderman, D. The impact of positive and negative fitness exemplars on motivation. *Basic and Applied Social Psychology* [Internet]. 2005 [cited 2021 Feb 9]; 27 (1), 1-13. Available from: <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0->

[16244376784&doi=10.1207%2fs15324834basp2701_1&partnerID=40&md5=38de5f28c710d862a37be95bd694093c](https://doi.org/10.1207/s15324834basp2701_1&partnerID=40&md5=38de5f28c710d862a37be95bd694093c) DOI: 10.1207/s15324834basp2701_1

178. Lorig, B. et al. (2011): Konzept zur Gestaltung kompetenzbasierter Ausbildungsordnungen. [Internet]. Available from: http://www.bwpat.de/ausgabe20/lorig_etal_bwpat20.pdf

179. Mao AY, Chen C, Magana C, Caballero Barajas K, Olayiwola JN. A Mobile Phone-Based Health Coaching Intervention for Weight Loss and Blood Pressure Reduction in a National Payer Population: A Retrospective Study. *JMIR Mhealth Uhealth* [Internet]. 2017 [cited 2021 Feb 9]; 5(6), 80-6 DOI: 10.2196/mhealth.7591 PMID: 28596147

180. Miller WR, Rollnick S. Motivational interviewing: preparing people for change. London: Guilford; 2002. 189 p.

181. Mollee J, Middelweerd A, Kurvers R et al. What technological features are used in smartphone apps that promote physical activity? A review and content analysis. *Pers Ubiquit Comput* [Internet]. 2017 [cited 2021 Feb 9]; 21, 633–643 (2017) Available from: <https://doi.org/10.1007/s00779-017-1023-3>

182. National center for chronic disease prevention and health promotion. The Power of Prevention: Chronic Disease...The Public Health Challenge of the 21st Century. Retrieved January 30, 2015: www.cdc.gov/chronicdisease/pdf/2009-Power-of-Prevention.pdf

183. National Consortium for Credentialing of Health & Wellness Coaches A Call To Action. [Http://ncchwc.org/index.cfm?Page=action](http://ncchwc.org/index.cfm?Page=action) Accessed May 31, 2013

184. National Occupational Standards [Internet]. Available from: <https://www.skillsactive.com/standards-quals/national-occupational-standards>

185. Nuss K, Moore K, Nelson T, Li, K. Effects of Motivational Interviewing and Wearable Fitness Trackers on Motivation and Physical Activity: A Systematic Review. *American Journal of Health Promotion* [Internet]. 2020 [cited 2021 Feb 9]; Available from: <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0->

[85087977405&doi=10.1177%2f0890117120939030&partnerID=40&md5=0245939a24ded005d7a545857c567141](https://doi.org/10.1177/0890117120939030) DOI: 10.1177/0890117120939030

186. Olsen JM , Nesbitt BJ. Health coaching to improve healthy lifestyle behaviors: an integrative review. *Am J Health Prom.* 2010;25(1):1-12.

187. Paineau, DL, Beaufils, F, Boulier, A. Family dietary coaching to improve nutritional intakes and body weight control. *Arch Pediatr Adolesc Med.* 2008;162:34–43.

188. Palm J. Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. *Tafisa Magazine.* 2006;(1):14–19.

189. Palmer S, Tubbs I, Whybrow A. Health coaching to facilitate the promotion of healthy behaviour and achievement of health-related goals. *Int J Health Promot Educ.* 2003;41(3):91–9.

190. Parry, C, Kramer, HM, Coleman, EA. A qualitative exploration of a patient-centered coaching intervention to improve care transitions in chronically ill older adults. *Home Health Care Serv Q.* 2006;25(3/4):39–53.

191. Potempa KM, Butterworth SW, Flaherty-Robb MK, Gaynor WL. The healthy ageing model. Health behaviour change for older adults. *Collegian.* 2010;17(2):51–5.

192. Prochaska JO, Velicer WF. Behavior change. The transtheoretical model of health behavior change. *Am J Health Promot.* 1997;12(1):38–48.

193. Pukhovskaya LP, Vornachev AO, Melnyk SV, Kravets YuI. Professional standards and qualifications in countries with highly developed economies. Kiev: Polygraphservice. 2019. 125 p.

194. Reich B, Niederseer D, Loidl M, Fernandez La Puente de Batre MD, Rossi VA, Zagel B, Caselli S et al. Effects of active commuting on cardiovascular risk factors: GISMO a randomized controlled feasibility study. *Scand J Med Sci Sports* [Internet]. 2020 [cited 2020 Sep 16];1(2020). Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/32335963> DOI: 10.1111/sms.13697

195. Riley D, Mittelman M. Introduction to health coaching. *Global Adv Health Med.* 2013; 2(3):5-13.

196. Rocha R, Rieger T, Jimenes A. EuropeActive's Essentials for Fitness Instructors. *Human Kinetics*; 2017. 208 p.
197. Rodrigues F, Macedo R, Mallett CJ, Kawabata M, Monteiro D. Examining the Coach Motivation Questionnaire in Fitness Professionals (CMQ-FP): Factor Structure, Invariance, and Predictive Analysis. *Research Quarterly for Exercise and Sport* [Internet]. 2020 [cited 2021 Feb 9]; Available from: <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-85097410901&doi=10.1080%2f02701367.2020.1846674&partnerID=40&md5=f04cdbac955cd5a6382a5a98cd51a7de> DOI: 10.1080/02701367.2020.1846674
198. Rutkauskaitė R, Maciulevičienė E. Students' academic achievements and their relationships to physical activity and physical fitness. *Sporto mokslas*. 2017;(4):3-13. doi: 10.15823/sm.2017.33.
199. Schuessler, L, Beyer, J, Mischler, E. Successful weight management in a corporate environment. *Dis Manag*. 2007;10:S13–S17.
200. Seghers J, Van Hoecke AS, Opdenacker J, Boen F. The added value of a brief self-efficacy coaching on the effectiveness of a 12-week physical activity program. *J Phys Act Health*. 2014;11(1):18-29.
201. Sergi BS, Popkova EG, Bogoviz AV, Litvinova TN. The Map of Competences for Representatives of Future Professions in Body Care and Fitness. *Understanding Industry 4.0: AI, the Internet of Things, and the Future of Work*. [Интернет]. Emerald Publishing Limited; 2019 [cited 2021 Feb 9]; 109:16, DOI: <https://doi.org/10.1108/978-1-78973-311-220191027>
202. Simmons LA, Wolever RQ. Integrative health coaching and motivational interviewing: synergistic approaches to behavior change in healthcare. *Global Adv Health Med*. 2013;2(4):24–31.
203. Smith LL, Lake NH, Simmons LA, Perlman AI, Wroth S, Wolever RQ. Integrative health coach training: A model for shifting the paradigm toward patient-centricity and meeting new national prevention goals. *Global Adv Health Med*. 2013;2(3):66–74.

204. Snyder S. Health coaching education: a conversation with pioneers in the field. *Global Adv Health Med*. 2013;2(3):12–24.
205. Stephens J, Allen JK, Dennison-Himmelfarb CR. “Smart” coaching to promote physical activity, dietary change, and cardiovascular health. *J Cardiovasc Nurs*. 2011;26(4):282–4.
206. Thompson WR. Worldwide survey of fitness trends for 2019. *ACSM's Health & Fitness Journal*. 2018;22(6):10–17.
207. Usenko D, Dutchack M, Potop V, Katerina U, Kurdybakha O. Scientific Substantiation of the Fitness Consultant’s Professional Standard in Ukraine. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*. 2019;(19): 2334–8.
208. Vorobiova A, Vasylenko M, Yurchenko O, Kovalova N, Ieremenko N, Khurtyk D. Global and local fitness trends 2020 *Gazzetta Medica Italiana - Archivio per le Scienze Mediche* 2021 mese;180(0):000–000 DOI: 10.23736/S0393-3660.20.04338-7.
209. Wolever RQ , Simmons LA , Sforzo GA. A systematic review of the literature on health and wellness coaching: defining a key behavioral intervention in healthcare. *Global Adv Health Med*. 2013; 2(4): 34-53.
210. Wolever RQ, Caldwell KL, Wakefield JP. Integrative health coaching: An organizational case study. *Explore (NY)*. 2011;7(1):30–6.
211. Wolever RQ, Eisenberg DM. What is health coaching anyway? *Arch Intern Med*. 2011;171(22):2017–18.
212. Wong-Rieger D, Rieger FP. Health coaching in diabetes: Empowering patients to self-manage. *Canadian Journal of Diabetes*. 2013; (37): 41–4.
213. World health organization. Global Status Report on Non-communicable Diseases. Retrieved January 30, 2015: www.who.int/nmh/publications/ncd_report_full_en.pdf
214. World health statistics 2019: monitoring health for the SDGs, sustainable development goals [Internet]. Geneva: WHO; 2019 [updated 2019 June 15; cited 2019 Nov 5]. Available from: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/324835/9789241565707-eng.pdf>

215. Zhamardiy V, Shkola O, Otravenko O, Momot O, Andreieva M, Andrieieva O, Mudryk V, Slusarev V, Broslavska H and Putiatina G. Dynamics of the Functional State of Students in the Process of Powerlifting in Higher Education [International Journal of Applied Exercise Physiology] 2020;Vol.9;10:24-35 doi: 10.26655/IJAEP.2020.10.1

216. Zhou S, Davison K, Qin F, Lin K-F, Chow B-C, Zhao J-X. The roles of exercise professionals in the health care system: A comparison between Australia and China. Journal of Exercise Science and Fitness [Internet]. 2019 [cited 2021 Feb 9]; 17 (3), 81-90. Available from: <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-85065507853&doi=10.1016%2fj.jesf.2019.04.001&partnerID=40&md5=cd10e82021f12c5e103cda6ad3557fcf> DOI: 10.1016/j.jesf.2019.04.001

ДОДАТКИ

СПИСОК НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ**УСЕНКО Дар'ї Володимирівни*****Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації***

1. Усенко Д. Наукові підходи до стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2019;2:73-9. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

2. Усенко Д. Діяльність фітнес-консультанта в Україні: затребуваність та особливості професії. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2019;3:74-80. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази IndexCopernicus.

3. Usenko D, Dutchak M, Potop V, Katerina U, Kurdybakha O. Scientific Substantiation of the Fitness Consultant's Professional Standard in Ukraine. Journal of Physical Education and Sport (JPES). 2019;19:2334-8. Фахове видання Румунії, яке включено до наукометричної бази Scopus. *Особистий внесок здобувача визначається безпосередньою участю в організації, проведенні та аналізі результатів дослідження, співавторів у систематизації отриманих результатів, здійсненні допомоги у теоретичному узагальненні отриманого матеріалу.*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Усенко ДВ. Характеристика професійної діяльності фітнес-консультанта. В: Молодь та олімпійський рух: зб. тез доповідей 12-ї Міжнар. наук. конф. молодих вчених [Інтернет]; 2019 Трав 17; Київ. Київ: НУФВСУ; 2019. с. 353-4. Доступно: <http://surl.li/afroe>

2. Усенко ДВ. Порівняльна характеристика змісту професійних стандартів фітнес-консультанта зарубіжних країн. В: Проблеми та перспективи розвитку вищої школи у XXI столітті: зб. тез виступів учасників Міжнар. наук.-практ. конф. [Інтернет]; 2020 Жовт 15–16; Рівне. Рівне: РВЦ МЕРУ ім. акад. С. Дем'янчука; 2020. с. 222-5. Доступно: <https://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Zbirnyk-tez-2020-1.pdf>

3. Усенко ДВ. Теоретико-методичні підходи до формування професійного стандарту фітнес-консультанта. Оздоровчо-рекреаційна рухова активність у сучасному суспільстві. В: Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. [Інтернет]; 2020 Листоп 10; Чернівці. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т; 2020. с. 266-8. Доступно: <http://surl.li/afnry>

4. Усенко ДВ. Професійні компетентності фітнес-консультанта. В: Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи: зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф.; 2020 Груд 17–18; Харків. Харків: ХДАФК; 2020. с. 40-1.

Відомості про апробацію результатів дослідження

№ з/п	Назва конференції, круглого столу	Місце та дата проведення	Форма участі
1.	Наукова конференції кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Національного університету фізичного виховання і спорту України «Актуальні проблеми оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних верств населення»	24 грудня 2018 р.	Доповідь
2.	Круглий стіл кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Національного університету фізичного виховання і спорту України на тему: «Проектування та реалізація програм оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних верств населення»	м. Київ, 21 лютого 2019 р.	Доповідь
3.	XII Міжнародна науково-практична конференція «Молодь та олімпійський рух»	м. Київ, 17 травня 2019 р.	Доповідь та публікація
4.	III Міжнародна науково-практична конференція «Фізична активність і якість життя людини»	м. Луцьк, 11–13 червня 2019 р.	Доповідь
5.	Наукова конференція кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Національного університету фізичного виховання і спорту України «Актуальні проблеми оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення»	м. Київ, 24 грудня 2019 р.	Доповідь
6.	XIII Міжнародна науково-практична конференція «Молодь та олімпійський рух»	м. Київ, 16 травня 2020 р.	Доповідь
7.	Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми та перспективи розвитку вищої школи та економіки в XXI столітті»	м. Рівне, 15–16 жовтня 2020 р.	Доповідь та публікація
8.	Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Оздоровчо-рекреаційна рухова активність у сучасному суспільстві»	м. Чернівці, 10 листопада 2020 р.	Доповідь та публікація

9.	Міжнародна онлайн конференція «Сталий розвиток і спадщина у спорті: проблеми та перспективи», присвяченій 90-річчю НУФВСУ	м. Київ, 26–27 листопада 2020 р.	Доповідь
10.	XX Міжнародна науково-практична конференція «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи»	м. Харків, 17–18 грудня 2020 р.	Доповідь та публікація
11.	Наукова конференція кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Національного університету фізичного виховання і спорту України «Актуальні проблеми оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення»	м. Київ, 24 грудня 2020 р.	Доповідь

Додаток В

Анкета

Шановний респондент!

Національний університет фізичного виховання і спорту України проводить анкетування споживачів фітнес-послуг з метою визначення чинників, що впливають на залучення до рухової активності, споживчих запитів та інтересів, ступеня затребуваності та перспектив професії фітнес-консультанта. Просимо відповісти Вас на запитання цієї анкети. Навпроти обраного варіанту відповіді поставте відмітку «+», або вкажіть варіант. Ви можете обрати один або декілька варіантів відповідей. Заздалегідь вдячні Вам за висловлені думки, які будуть у наукових дослідженнях.

1. Вкажіть Ваш вік _____
2. Вкажіть стать _____
3. Як довго Ви займаєтесь фітнесом/оздоровчо-рекреаційною руховою активністю?

	менше року
	1-3 роки
	4-5 років
	більше 5 років
	більше 10 років

4. З якою метою Ви відвідуєте заняття фізкультурно-оздоровчої спрямованості? (оберіть один або декілька варіантів)

	Корекція тілобудови (зниження маси тіла, збільшення м'язової маси, вдосконалення форм тіла)
	Покращення рівня здоров'я, профілактика захворювань
	Підвищення продуктивності трудової діяльності
	Отримання задоволення від занять
	Покращення роботоздатності, зменшення стомлюваності
	Покращення фізичної підготовленості
	Соціалізація, розширення кола знайомств, спілкування
	Підвищення рівня рухової активності
	Самовдосконалення, самовираження
	Зняття стресу
	Підвищення самооцінки, набуття впевненості у собі підвищення власного іміджу
	Переключення уваги на інший вид діяльності
	Досягнення спортивних результатів, підготовка до участі у змаганнях

5. З наведеного вище (запитання 4) переліку, оберіть три мотиви, як для Вас є найбільш пріоритетними та розмістіть їх у порядку значимості, де 1 найбільш значимий

1
2
3

6. Чи користувалися Ви послугами фітнес-консультанта (health coach, wellness coach, консультанта зі здорового способу життя)?

	Так
	Ні

7. У якій формі відбувалася співпраця з фітнес-консультантом?

	у фітнес-клубі, який я відвідую
	на підприємстві, в рамках корпоративних програм оздоровлення
	в мережі інтернет в (онлайн сесії, марафони, тощо)
	у форматі персональних зустрічей
	ваш варіант

8. Які на Вашу думку трудові функції повинен виконувати фітнес-консультант? (оберіть одну або декілька найбільш пріоритетних)

	розробка рекомендацій щодо харчування клієнтів у відповідності до їх персоналізованих цілей
	складання програм тренувань для клієнтів з урахуванням їх індивідуальних особливостей, мети та завдань
	контроль за реалізацією програми тренувань та рекомендацій харчування
	мотивація до здійснення діяльності спрямованої на покращення здоров'я
	проведенням функціональної діагностики, способу життя, харчової поведінки, характеру трудової діяльності, індивідуальних ризиків пов'язаних з виникненням захворювань та врахування їх результатів при складанні програм оздоровлення
	організації активного дозвілля та рекреаційної рухової активності клієнтів
	розробка рекомендацій щодо параметрів та засобів відновлення після занять, профілактики захворювань, способу життя, тощо

9. Оцініть якість послуг фітнес-консультанта, з Вашого власного досвіду, за наступними критеріями? (5 – повністю задоволений, 1 – не задоволений)

	доступність способів та методів доведення інформації
	цінова відповідність якості послуг
	кваліфікація фахівця
	ефективність форм та методів комунікації
	наявність зворотного зв'язку та консультативного супроводу
	відповідність отриманих результатів цілям клієнтів
	Результативність
	індивідуальний підхід при складанні програм оздоровлення
	наявність функції контролю, чітких критеріїв ефективності програм, термінів реалізації, прогнозованих результатів

10. Чи дотримуєтесь Ви основ здорового способу життя?

	Так
	Ні
	Частково

11. Як Ви можете оцінити стан свого здоров'я?

	скарг немає, практично здоровий
	значні відхилення у стані здоров'я
	незначні відхилення у стані здоров'я

12. Як часто Ви приймаєте різні лікарські засоби?

	не приймаю взагалі
	приймаю часто
	приймаю рідко, тільки за призначенням лікаря
	приймаю систематично

13. Скільки разів протягом минулого року Ви хворіли?

	жодного разу
	1-2 рази
	3 та більше разів

14. Основними стимулами до продовження занять на Вашу думку, виступають:

	добре самопочуття після навантаження
	корекція ваги
	підтримання м'язового тону
	задоволення від виконання вправ
	покращення зовнішності
	підвищення самооцінки;
	ваш варіант

15. Які фактори спонукають Вас до занять різними видами рухової активності?

	власне бажання
	суспільна думка
	порада друзів
	призначення лікаря
	приклад відомої людини
	реклама у засобах масової інформації, на телебаченні
	ваш варіант

Дякуємо за участь у анкетуванні!

Анкета

Шановний респондент!

Національний університет фізичного виховання і спорту України проводить анкетування роботодавців у сфері фітнесу, з метою визначення ступеня затребуваності професії фітнес-консультанта в умовах вітчизняного ринку праці, актуальності розробки питання формування професійного стандарту фітнес-консультанта та ступеня готовності до впровадження стандартів у практику діяльності їх організацій. Просимо відповісти Вас на запитання цієї анкети. Навпроти обраного варіанту відповіді поставте відмітку «+», або вкажіть варіант. Ви можете обрати один або декілька варіантів відповідей. Заздалегідь вдячні Вам за висловлені думки, які будуть у наукових дослідженнях.

1. Вкажіть Вашу посаду?

	Директор/керівник фітнес-клубу
	Координатор підрозділу фітнес-клубу
	Інше, вкажіть _____

2. Вкажіть Ваш стаж роботи на посаді?

	Менше 1 року
	1-3 роки
	3-5 років
	5-9 років
	Більше 10 років

3. Віднесіть Ваш фітнес-клуб до одного з запропонованих класів?

	Преміум
	Бізнес
	Економ
	Інше, вкажіть _____

4. Чи є у штатному розкладі Вашої організації посада фітнес-консультанта/консультанта зі здорового способу життя /хелс коуча/спеціаліст з первинної діагностики?

	Так
	Ні
	Немає, однак залучаємо на партнерських умовах
	Була раніше, в даний момент відсутня
	Інше, вкажіть _____

5. Чи вважаєте за доцільне впровадження професії фітнес-консультанта, в рамках діяльності Вашої організації

	Так, вважаю за доцільне
	Ні, не бачу необхідності
	Не володію знаннями щодо їх професійної діяльності
	Інше, вкажіть _____

6. На Вашу думку, які чинники лімітують ефективність впровадження професії фітнес-консультанта у практику діяльності фітнес-клубів України?

	Брак кваліфікованих кадрів
	Відсутність попиту на професію серед споживачів фітнес-послуг
	Низький рівень розвитку ринку
	Відсутність розуміння роботодавців
	Інше, вкажіть _____

7. На Вашу думку, яким чином впровадження професії фітнес-консультанта вплине на ефективність діяльності фітнес-клубу?

	Приведе до збільшення кількості послуг, якими користуються клієнти
	Збільшиться кількість клієнтів клубу
	Підвищиться якість фітнес-послуг
	Ніяк не вплине
	Інше, вкажіть _____

8. Проранжуйте трудові функції, що є визначальними для професії фітнес-консультанта, присвоївши їм ранги від першого до восьмого, де «1» визначає найбільш значиму функцію, а «8» – найменш значиму з числа запропонованих

	Організація рекреаційної рухової активності на дозвіллі, підбір засобів відновлення організму після фізичної та повсякденної діяльності
	Розробка рекомендацій щодо харчування клієнтів у відповідності до їх персоналізованих цілей
	Мотивація клієнтів до діяльності у напрямку здоров'язбереження
	Планування та організація занять для людей, які мають захворювання, різних вікових груп та особливих категорій населення
	Розробка програм рухової активності клієнтів, яка включала підбір засобів та параметрів навантаження, з урахуванням індивідуальних особливостей клієнтів (фізичного стану, супутніх захворювань, способу життя, особливостей професійної діяльності, віку, тощо)
	Контроль за ефективністю в процесі занять оздоровчим фітнесом
	Первинна функціональна діагностика, дослідження здоров'я, способу життя клієнтів, мотивації, психоемоційного стану, тощо

9. На Вашу думку, чи є необхідність у розробці та впровадженні професійних стандартів для професії фітнес-консультанта?

	Так
	Ні
	Важко відповісти
	Лише за певних умов (вказіть)

10. Чи готові Ви застосовувати професійні стандарти для фахівців з оздоровчого фітнесу в процесі діяльності Вашої організації?

	Так
	Ні, не бачу необхідності
	Важко відповісти
	Лише за певних умов (вказіть)

11. З якою метою Ви застосовуватимете професійні стандарти в процесі діяльності Вашої організації?

	Для відбору претендентів на посаду
	Для формування посадових інструкцій, інших документів
	Для проведення атестацій та переатестації фітнес-персоналу
	Для розподілу персоналу на посади та диференціації заробітної плати

Дякуємо за участь у анкетуванні!

Додаток Д

Анкета

Шановний респондент!

Національний університет фізичного виховання і спорту України проводить анкетування роботодавців у сфері фітнесу, з метою визначення ступеня затребуваності професії фітнес-консультанта в умовах вітчизняного ринку праці та готовності фітнес-персоналу до такої діяльності. Просимо відповісти Вас на запитання цієї анкети. Навпроти обраного варіанту відповіді поставте відмітку «+», або вкажіть варіант. Ви можете обрати один або декілька варіантів відповідей. Заздалегідь вдячні Вам за висловлені думки, які будуть у наукових дослідженнях.

1. Вкажіть Ваш вік _____
2. Вкажіть стать _____
3. Вкажіть Вашу посаду?

☐	Персональний фітнес-тренер
☐	Фітнес-тренер групових програм
☐	Тренер з різних видів оздоровчо-рекреаційної рухової активності
☐	Інше, вкажіть _____

4. Вкажіть Ваш стаж роботи на посаді?

☐	Менше 1 року
☐	1-3 роки
☐	3-5 років
☐	5-9 років
☐	Більше 10 років

5. Оцініть рівень власної компетентності щодо виконання трудових функцій фітнес-консультанта (вкажіть для кожної трудової функції окремо достатній/недостатній рівень)?

☐	розробка комплексної програми оздоровлення з урахуванням результатів первинної діагностики показників здоров'я клієнта;
☐	проведення первинної діагностики показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань;
☐	розробка та впровадження програми оздоровлення для осіб, які мають хронічні захворювання, відносяться до різних вікових груп та особливих категорій населення;
☐	мотивація клієнтів до зміни поведінкових стратегій та створення здоров'яформувального середовища;
☐	взаємодія з фахівцями сфери фізичної культури та спорту, охорони здоров'я з метою забезпечення якості послуг, що надаються;
☐	безперервний професійний розвиток.

Дякуємо за участь у анкетуванні!

Додаток Е**Лист експертної оцінки для опитування фахівців у сфері оздоровчого фітнесу
Шановний експерте!**

Національним університетом фізичного виховання і спорту України спільно з аналітично-консалтинговою установою FitnessConnectUa було ініційовано розробку та впровадження професійного стандарту «Фітнес консультант». Вас визначено досвідченим працівником у сфері фітнесу. Будемо вдячні Вам за участь у розробці професійного стандарту шляхом заповнення листа експертного оцінювання. В Україні процедура розробки професійних стандартів регламентується відповідними нормативними документами, а саме постановою КМУ № 373 від 31 травня 2017 року «Про затвердження порядку розроблення та затвердження професійних стандартів» та наказом Міністерства соціальної політики України № 74 від 22 січня 2018 року про Методику розроблення професійних стандартів, у відповідності до якої був розроблений Лист експертної оцінки для опитування фахівців.

Вам запропоновано орієнтовний (попередній, базовий) перелік трудових дій фітнес консультанта в процесі його професійної діяльності, сформований членами робочої групи з використанням загально-наукових методів дослідження (аналізу та синтезу, аналогії, системного аналізу), контент-аналізу професійних стандартів Exercise for health specialist та Health and fitness advanced specialis (комітет по стандартизації при Europe Active), стандарту Health & Wellness Coach (Національного комітету щодо підвищення кваліфікації Health & Wellness Coaching (NCCHC)), стандарту Specialist in exercises for health (Організація Skills Active Великої Британії - National Occupation Standards), а також узагальнення передового вітчизняного та зарубіжного практичного досвіду діяльності провідних фахівців.

Інструкція до заповнення листа експертної оцінки

1. За допомогою "Шкали оцінювання трудових дій" оцініть кожен трудову дію за частотою її використання та важливістю. Результати оцінювання трудових функцій зазначте в таблиці. Обрану Вами оцінку необхідно відмітити знаком «+». Кожну з запропонованих трудових дій Ви можете відмітити лише однією оцінкою.

2. За потреби Ви можете додати до переліку трудових дій/операцій, зазначеного у таблиці, трудові дії які, на Вашу думку, важливі та обов'язково необхідні однак не представлені у переліку. Також у разі необхідності, навпроти кожної зазначеної трудової дії у колонці «Коментарі та зауваження» Ви можете додати необхідний коментар.

3. При оцінці трудових функцій та дій необхідно пам'ятати що вони будуть визнані загальними для даної професії, саме тому Вам, як експерту необхідно розглядати їх з точки зору узагальнення, а не через призму досвіду діяльності у якомусь конкретному фітнес-клубі, компанії, проекті, або ж у відповідності до посади, яку обіймаєте у даний час.

4. Надішліть заповнений Вами Лист експертного оцінювання на електронну адресу hello@uastandard.fitness

Щиро вдячні Вам за співпрацю!

№	Трудові дії	Важливість трудової дії	Частота використання/проведення	Коментарі та зауваження
1.	Особистісний та професійний розвиток, безперервне професійне навчання	☐ не дуже важлива або не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
2.	Відвідування майстер-класів, лекцій, семінарів, конференцій з метою підвищення професійної компетентності фахівців	☐ не дуже важлива або не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
3.	Вивчення та узагальнення даних сучасної літератури, результатів наукових досліджень, інформації з різних джерел, актуальних проблем що стосується професійної діяльності фітнес-консультанта	☐ не дуже важлива або не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
4.	Застосовування різноманітних практики тайм-менеджменту, які сприятимуть ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб	☐ не дуже важлива або не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
5.	Організація та здійснення наукових досліджень, визначення перспективи подальших наукових пошуків, впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність	☐ не дуже важлива або не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	

6.	Підготовка матеріалів наукових досліджень до публікації в наукових та періодичних виданнях	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
7.	Пошук можливих інвестицій, залучення інвесторів з метою фінансової підтримки проєктів спрямованих на популяризацію здорового способу життя	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
8.	Взаємодія з фахівцями у сфері охорони здоров'я, медицини (лікарями, фізіотерапевтами, дієтологами, масажистами, тощо) при розробці програм оздоровлення для клієнта	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
9.	Інтерпретація результатів медичних заключень, аналізів, результатів досліджень	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
10.	Правильне використання медичної термінології та вміння пояснювати медичні терміни клієнтам доступною мовою	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
11.	Проведення фітнес-консультантом презентації послуг, яку він надає	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	

12.	Створення психологічно-комфортної атмосфери при спілкуванні з клієнтами	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
13.	Підбір та використання різних моделей спілкування при роботі з клієнтами з урахуванням особливостей їх психотипу, людьми що мають різні захворювання, людьми з інвалідністю	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
14.	Використання методів роботи з запереченнями	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
15.	Використання різних форм комунікації (вербальної, невербальної, тощо) при роботі з клієнтами	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
16.	Використання іноземної мови при спілкуванні з клієнтами	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
17.	Організація та підбір засобів та форм комунікації з клієнтом, встановлення системи зв'язку (складання графіку консультацій, використання інформаційних технологій під час взаємодії, онлайн-комунікації, тощо)	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	

Проведення скринінгу (діагностики) показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань			
18.	Підбір коректних методів діагностики з урахування індивідуальних особливостей клієнтів	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
19.	Розробка протоколів, програми діагностики показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань (розробка анкет, опитувальників, документів обліку, тощо)	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
20.	Проведення дослідження антропометричних, функціональних показників, фізичної роботоздатності, підготовленості	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
21.	Функціональне тестування, діагностика функціональних порушень опорно-рухового апарату, постави, тощо	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
22.	Діагностика факторів ризику виникнення захворювань	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
23.	Здійснення біомеханічного аналізу рухових дій	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

24.	Проведення досліджень щодо визначення способу життя дотримання факторів ЗСЖ, характеру професійної діяльності, особливостей дозвілля тощо	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
25.	Проведення досліджень щодо визначення особливостей харчової поведінки	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
26.	Здійснення розрахунків та оцінки енергетичної вартості раціону харчування клієнтів, БЖВ, тощо	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
27.	Проведення досліджень щодо визначення обсягу та рівня рухової активності клієнтів	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
28.	Інформування клієнта про результати тестування та обговорення мети, формулювання висновків, визначення стратегії оздоровлення	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
29.	Аналіз та узагальнення результатів отриманих в ході скринінгу показників здоров'я, аналізу медичних карт, досліджень, інформації отриманої від клієнта	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	

30.	Мотивація клієнтів на зміну поведінкових стратегій у напрямку здоров'язбереження	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
31.	Проведення первинних консультацій, анкетування, для виявлення потреб та інтересів клієнтів, постановка SMART цілей	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
32.	Залучення потенційно можливих клієнтів до діяльності спрямованої на збереження та зміцнення здоров'я	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
33.	Здійснення активної пропагандистської діяльності з популяризації ЗСЖ (ЗМІ, соціальні мережі)	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
34.	Участь у різного роду заходах спрямованих на популяризацію ЗСЖ (участь у якості відвідувача, участь у проведенні заходів тощо)	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
35.	Участь у організації та проведенні різноманітних заходів спрямованих на популяризацію ЗСЖ (проведення майстер-класів, лекцій та семінарів, тощо). Проведення майстер-класів, лекцій та семінарів	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	

Розробка програми оздоровлення

36.	Постановка завдань програми оздоровлення, визначення термінів та методів контролю за ефективністю програми, прогнозування результатів	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
37.	Розробка програми занять (рухової активності), підбір засобів та параметрів навантаження (частота, обсяг, інтенсивність, тривалість та характер відновлення тощо) з урахуванням результатів отриманих в ході скринінгу показників здоров'я	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
38.	Розробка рекомендацій щодо здорового харчування, з урахуванням результатів первинного дослідження та цілей клієнта	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
39.	Розробка програми для самостійної організації рухової активності клієнта	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
40.	Розробка рекомендацій, підбір засобів щодо активного проведення дозвілля, засобів відновлення після навантаження	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	

41.	Розробка рекомендацій, підбір засобів щодо профілактики виникнення стресів	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
42.	Визначення термінів та проведення етапів контролю за ефективністю розробленої програми заходів оздоровлення, з метою визначення індивідуального прогресу клієнта, здійснення корекції управлінських дій	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
43.	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів силового, аеробного, функціонального, ментального тренування	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
44.	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів кінезіотерапії	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
45.	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів аквафітнесу	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
46.	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів фізичної рекреації	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	

47.	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням технік мануальної терапії, міофасціального релізу, навчання клієнтів самомасажу, тощо	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
48.	Забезпечення умов для безпечного включення клієнта у тренувальну діяльність та завершення тренування (профілактика травматизму, перетренованості, тощо)	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
49.	Моніторинг інтенсивності навантажень під час проведення занять в межах попередньо визначених параметрів навантажень	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
50.	Контроль за суб'єктивними ознаками неадекватності фізичних навантажень	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
51.	Навчання техніці виконання вправ, контроль, виправлення помилок	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
52.	Демонстрація техніки виконання вправ (поза, діапазон рух, контроль, час і форма)	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	

53.	Забезпечення безпечного виконання вправ клієнтами	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
Здійснення первинної консультації, розробка та впровадження програми оздоровлення, підбір відповідних засобів оздоровлення та адекватних параметрів навантаження для осіб з захворюваннями				
54.	Здійснення первинної консультації, розробка та впровадження програми оздоровлення, підбір відповідних засобів оздоровлення та адекватних параметрів навантаження для осіб з захворюваннями хребта (порушення постави, остеохондроз, грижі, тощо)	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
55.	з захворюваннями суглобів (артрит, артроз, ревматизм тощо)	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
56.	з захворюванням кісток (остеопороз та інші)	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
57.	з захворюваннями м'язової системи	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	

58.	з особами , які перенесли захворювання травматичного характеру, вивихи, розриви, розтягнення, переломи, у після операційних втручань, тощо	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
59.	з захворюваннями нервової системи	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
60.	з розладами психічного здоров'я, порушеннями поведінки	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
61.	з захворюваннями серцево-судинної системи	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
62.	з захворюваннями дихальної системи	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	
63.	з захворюваннями ендокринної системи, розладами харчування і порушення обміну речовин (діабет, ожиріння, тощо	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень щодня або майже щодня	

64.	для людей з інвалідністю	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
65.	для вагітних жінок або в жінок в післяродовий період	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
66.	Розробка та впровадження програми оздоровлення, підбір відповідних засобів оздоровлення та адекватних параметрів навантаження для осіб похилого віку	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
67.	Розробка та впровадження програми оздоровлення, підбір відповідних засобів оздоровлення та адекватних параметрів навантаження для дітей, підлітків	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
68.	Здійснення маркетингової та управлінської діяльності	☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	

Вкажіть та оцініть трудові дії, операції, які на Ваш погляд є важливими, однак не відображені у переліку

69.		☐ не дуже важлива або ☐ не важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ випадково або ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або ☐ рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня	
-----	--	--	--	--

Дякуємо за участь!

Додаток Ж

**Лист експертної оцінки для верифікації проєкту професійного стандарту
«Фітнес-консультант»**

Національним університетом фізичного виховання і спорту України спільно з аналітично-консалтинговою установою FitnessConnectUa було ініційовано розробку та впровадження професійного стандарту «Фітнес консультант». Вас визначено досвідченим працівником у сфері фітнесу. Будемо вдячні Вам за участь у верифікації проєкту професійного стандарту шляхом заповнення листа експертного оцінювання. Ознайомтесь з проєктом професійного стандарту «Фітнес-консультант» (додається). Далі, оцініть відповідність проєкту стандарту зазначеним критеріям за 10-бальною шкалою (де 1 бал – найнижча оцінка, а 10 – найвища). Зазначте відповідну оцінку навпроти кожного критерію.

	Критерії оцінювання	Оцінка
1	Обґрунтованість об'єкту прогнозування (аргументованість наведених характеристик)	
2	Можливість використання професійного стандарту для реалізації ідей особистісного розвитку та професійного навчання впродовж кар'єри	
3	Повнота опису модулів трудової діяльності професії (професійних компетентностей, трудових функцій та дій)	
4	Можливість здійснення на основі стандарту сертифікації набутих компетентностей фахівців	
5	Пов'язаність об'єкта із зовнішнім середовищем (відповідності сучасним вимогам професійного сегменту ринку)	
6	Репрезентативність (за кількісними та якісними параметрами) вибірки експертної групи, залученої до формування проєкту стандарту	
7	Ефективність від його впровадження у професійну діяльність	
8	Відповідність змісту та структури професійного стандарту європейським підходам і специфіці обраної професійної діяльності	
9	Придатність професійного стандарту для розроблення освітніх стандартів, навчальних планів і програм	
10	Коректність віднесення стандарту до визначеного розділу, підрозділу, класу, підкласу та групи професій	

Дякуємо за участь!

**Результати оцінювання трудових дій фітнес-консультанта експертами
(n=30)**

№	Трудові дії	\bar{x}	S
1	Особистісний та професійний розвиток, безперервне професійне навчання	7,3	0,86
2	Відвідування майстер-класів, лекцій, семінарів, конференцій з метою підвищення професійної компетентності фахівців	5,7	0,31
3	Вивчення та узагальнення даних сучасної літератури, результатів наукових досліджень, інформації з різних джерел, актуальних проблем що стосується професійної діяльності фітнес-консультанта	5,8	1,21
4	Застосовування різноманітних практики тайм-менеджменту, які сприятимуть ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб	5,4	0,5
5	Організація та здійснення наукових досліджень, визначення перспективи подальших наукових пошуків, впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність	3,6	0,24
6	Підготовка матеріалів наукових досліджень до публікації в наукових та періодичних виданнях	1,7	0,11
7	Пошук можливих інвестицій, залучення інвесторів з метою фінансової підтримки проектів спрямованих на популяризацію здорового способу життя	2,2	0,09
8	Взаємодія з фахівцями у сфері охорони здоров'я, медицини (лікарями, фізіотерапевтами, дієтологами, масажистами, тощо) при розробці програм оздоровлення для клієнта	5,8	0,67
9	Інтерпретація результатів медичних заключень, аналізів, результатів досліджень	3,9	0,17
10	Правильне використання медичної термінології та вміння пояснювати медичні терміни клієнтам доступною мовою	6,6	0,82
11	Проведення фітнес-консультантом презентації послуг, яку він надає	6,9	1,33
12	Створення психологічно-комфортної атмосфери при спілкуванні з клієнтами	8,6	0,97

Продовження таблиці

13	Підбір та використання різних моделей спілкування при роботі з клієнтами з урахуванням особливостей їх психотипу, людьми що мають різні захворювання, людьми з інвалідністю	8,3	0,65
14	Використання методів роботи з запереченнями	7,4	1,52
15	Використання різних форм комунікації (вербальної, невербальної, тощо) при роботі з клієнтами	7,4	0,44
16	Використання іноземної мови при спілкуванні з клієнтами	4,2	1,85
17	Організація та підбір засобів та форм комунікації з клієнтом, встановлення системи зв'язку (складання графіку консультацій, використання інформаційних технологій під час взаємодії, онлайн-комунікації, тощо)	7,4	0,41
18	Підбір коректних методів діагностики з урахування індивідуальних особливостей клієнтів	7,05	0,51
19	Розробка протоколів, програми діагностики показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань (розробка анкет, опитувальників, документів обліку, тощо)	4,6	1,34
20	Проведення дослідження антропометричних, функціональних показників, фізичної роботоздатності, підготовленості	6	0,74
21	Функціональне тестування, діагностика функціональних порушень опорно-рухового апарату, постави, тощо	5,7	0,33
22	Діагностика факторів ризику виникнення захворювань	5,1	1,33
23	Здійснення біомеханічного аналізу рухових дій	5	1,1
24	Проведення досліджень щодо визначення способу життя дотримання факторів ЗСЖ, характеру професійної діяльності, особливостей дозвілля тощо	4,6	0,44
25	Проведення досліджень щодо визначення особливостей харчової поведінки	5,8	0,85
26	Здійснення розрахунків та оцінки енергетичної вартості раціону харчування клієнтів, БЖВ, тощо	6,6	0,64
27	Проведення досліджень щодо визначення обсягу та рівня рухової активності клієнтів	4,6	1,31
28	Інформування клієнта про результати тестування та обговорення мети, формулювання висновків, визначення стратегії оздоровлення	5,8	0,44
29	Аналіз та узагальнення результатів отриманих в ході скринінгу показників здоров'я, аналізу медичних карт, досліджень, інформації отриманої від клієнта	5,3	0,38

Продовження таблиці

30	Мотивація клієнтів на зміну поведінкових стратегій у напрямку здоров'язбереження	6,5	0,93
31	Проведення первинних консультацій, анкетування, для виявлення потреб та інтересів клієнтів, постановка SMART цілей	6,3	1,47
32	Залучення потенційно можливих клієнтів до діяльності спрямованої на збереження та зміцнення здоров'я	5,7	1,32
33	Здійснення активної пропагандистської діяльності з популяризації ЗСЖ (ЗМІ, соціальні мережі)	5,4	0,85
34	Участь у різного роду заходах спрямованих на популяризацію ЗСЖ (участь у якості відвідувача, участь у проведенні заходів тощо)	4,1	1,41
35	Участь у організації та проведенні різноманітних заходів спрямованих на популяризацію ЗСЖ (проведення майстер-класів, лекцій та семінарів, тощо). Проведення майстер-класів, лекцій та семінарів	4,6	0,97
36	Постановка завдань програми оздоровлення, визначення термінів та методів контролю за ефективністю програми, прогнозування результатів	4,9	1,35
37	Розробка програми занять (рухової активності), підбір засобів та параметрів навантаження (частота, обсяг, інтенсивність, тривалість та характер відновлення тощо) з урахуванням результатів отриманих в ході скринінгу показників здоров'я	8,1	1,12
38	Розробка рекомендацій щодо здорового харчування, з урахуванням результатів первинного дослідження та цілей клієнта	7,3	0,88
39	Розробка програми для самостійної організації рухової активності клієнта	4,7	1,56
40	Розробка рекомендацій, підбір засобів щодо активного проведення дозвілля, засобів відновлення після навантаження	4,4	0,23
41	Розробка рекомендацій, підбір засобів щодо профілактики виникнення стресів	4,3	0,43
42	Визначення термінів та проведення етапів контролю за ефективністю розробленої програми заходів оздоровлення, з метою визначення індивідуального прогресу клієнта, здійснення корекції управлінських дій	4,7	1,14
43	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів силового, аеробного, функціонального, ментального тренування	5,2	1,09
44	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів кінезіотерапії	4,3	0,68

Продовження таблиці

45	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів аквафітнесу	3,3	0,21
46	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів фізичної рекреації	4,4	0,41
47	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням технік мануальної терапії, міофасціального релізу, навчання клієнтів самомасажу, тощо	4,7	0,72
48	Забезпечення умов для безпечного включення клієнта у тренувальну діяльність та завершення тренування (профілактика травматизму, перетренованості, тощо)	7	0,91
49	Моніторинг інтенсивності навантажень під час проведення занять в межах попередньо визначених параметрів навантажень	7,3	0,33
50	Контроль за суб'єктивними ознаками неадекватності фізичних навантажень	7,8	0,45
51	Навчання техніці виконання вправ, контроль, виправлення помилок	7,4	0,97
52	Демонстрація техніки виконання вправ (поза, діапазон рух, контроль, час і форма)	7,6	1,11
53	Забезпечення безпечного виконання вправ клієнтами	6,9	0,43
54	Здійснення первинної консультації, розробка та впровадження програми оздоровлення, підбір відповідних засобів оздоровлення та адекватних параметрів навантаження для осіб з захворюваннями хребта (порушення постави, остеохондроз, грижі, тощо)	7,3	0,83
55	з захворюваннями суглобів (артрит, артроз, ревматизм тощо)	6,7	0,45
56	з захворюванням кісток (остеопороз та інші)	6,3	0,67
57	з захворюваннями м'язової системи	5,8	0,91
58	з особами, які перенесли захворювання травматичного характеру, вивихи, розриви, розтягнення, переломи, у після операційних втручань, тощо	6,5	1,21
59	з захворюваннями нервової системи	5,6	1,04
60	з розладами психічного здоров'я, порушеннями поведінки	5,2	0,76
61	з захворюваннями серцево-судинної системи	7,6	0,32
62	з захворюваннями дихальної системи	6,1	0,67
63	з захворюваннями ендокринної системи, розладами харчування і порушення обміну речовин (діабет, ожиріння, тощо)	7,05	0,22

Продовження таблиці

64	для людей з інвалідністю	5,9	1,31
65	для вагітних жінок або в жінок в післяродовий період	6	0,54
66	Розробка та впровадження програми оздоровлення, підбір відповідних засобів оздоровлення та адекватних параметрів навантаження для осіб похилого віку	6,3	6,38
67	Розробка та впровадження програми оздоровлення, підбір відповідних засобів оздоровлення та адекватних параметрів навантаження для дітей, підлітків	6,0	1,65
68	Здійснення маркетингової та управлінської діяльності	5,1	1,41

Додаток К

Результати групування трудових дій фітнес-консультанта за трудовими функціями

Трудові функції	Трудові дії
Розробка програми оздоровлення з урахуванням результатів первинної діагностики показників здоров'я клієнта	Розробка рекомендацій щодо здорового харчування, з урахуванням результатів первинного дослідження та цілей клієнта
	Розробка програми занять (рухової активності), підбір засобів та параметрів навантаження (частота, обсяг, інтенсивність, тривалість та характер відновлення тощо) з урахуванням результатів отриманих у ході діагностики показників здоров'я
	Розробка та впровадження програми оздоровлення, визначенням мети, етапів, загальних та спеціальних завдань, термінів та методів контролю за ефективністю програми, прогнозування результатів
	Розробка програми для самостійної організації рухової активності клієнта
	Визначення термінів та проведення етапів контролю за ефективністю розробленої програми заходів оздоровлення, з метою визначення індивідуального прогресу клієнта, здійснення корекції управлінських дій
	Розробка рекомендацій, підбір засобів щодо активного проведення дозвілля, засобів відновлення після навантаження
	Розробка рекомендацій, підбір засобів щодо профілактики виникнення стресів
Проведення первинної діагностики показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань	Підбір коректних методів діагностики з урахування індивідуальних особливостей клієнтів
	Проведення первинних консультацій, анкетування для виявлення потреб та інтересів клієнтів, постановка SMART цілей
	Розробки стратегії оздоровлення з урахуванням результатів, отриманих у ході діагностики (визначення мети, спрямованості, критеріїв ефективності програми оздоровлення)
	Проведення дослідження антропометричних, функціональних показників, фізичної підготовленості тощо
	Інформування клієнта про результати тестування та стратегії оздоровлення
	Проведення дослідження щодо визначення особливостей харчової поведінки
	Тестування функціональних порушень опорно-рухового

	апарату, постави тощо
	Аналіз та узагальнення результатів, отриманих в ході діагностики показників здоров'я, аналізу медичних карт, досліджень, інформації отриманої від клієнта формулювання висновків, визначення стратегії оздоровлення
	Визначення факторів ризику виникнення захворювань
	Проведення досліджень щодо визначення обсягу та рівня рухової активності клієнтів
	Проведення досліджень щодо визначення способу життя дотримання факторів ЗСЖ, характеру професійної діяльності, особливостей дозвілля тощо
	Розробка протоколів, програми діагностики показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань
Встановлення комунікаційної взаємодії	Створення психологічно-комфортної атмосфери при спілкуванні з клієнтами
	Забезпечення ефективного спілкування на вищому професійному рівні з урахуванням індивідуальних особливостей клієнта
	Організація та підбір засобів та форм комунікації з клієнтом, встановлення системи зв'язку (складання графіку консультацій, використання інформаційних технологій під час взаємодії, онлайн-комунікації тощо)
	Застосування різних форм комунікацій (вербальної, невербальної) з метою усунення комунікативних бар'єрів при роботі з клієнтами
	Використання іноземної мови при спілкуванні з клієнтами
	Дотримання норм та правил професійної етики
Розробка та впровадження програми оздоровлення для осіб, які мають хронічні захворювання, відносяться до різних вікових груп та особливих категорій населення	Здійснення первинної консультації, розробка та впровадження програми оздоровлення, підбір відповідних засобів оздоровлення та адекватних параметрів навантаження для осіб із захворюваннями хребта (порушення постави, остеохондроз, грижі тощо)
	із захворюваннями серцево-судинної системи
	із захворюваннями ендокринної системи, розладами харчування і із порушеннями обміну речовин (діабет, ожиріння тощо)
	із захворюваннями суглобів (артрит, артроз, ревматизм тощо)
	з особами які перенесли захворювання травматичного характеру, вивихи, розриви, розтягнення, переломи, у після операційних втручань, тощо
	із захворюванням кісток (остеопороз та інші)
	із захворюваннями дихальної системи
	для осіб похилого віку
	для вагітних жінок або жінок у післяпологовий період

	для дітей, підлітків
	для людей з інвалідністю
	із захворюваннями м'язової системи
	для жінок з урахуванням фаз овуляторно-менструального циклу
Організація та проведення занять для різних категорій населення	Контроль за суб'єктивними ознаками неадекватності фізичних навантажень
	Навчання техніці виконання вправ, контроль, виправлення помилок
	Моніторинг інтенсивності навантажень під час проведення занять у межах попередньо визначених параметрів навантажень
	Забезпечення умов для безпечного включення клієнта у тренувальну діяльність та завершення тренування (профілактика травматизму, пере тренуваності тощо)
	Забезпечення безпечного виконання вправ клієнтами
	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів силового, аеробного, функціонального, ментального тренування
	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням технік мануальної терапії, міофасціального релізу, навчання клієнтів самомасажу тощо
	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів фізичної рекреації
	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів кінезіотерапії
Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів аквафітнесу	
Мотивація клієнтів до зміни поведінкових стратегій та створення здоров'я-формульовального середовища	Мотивація клієнтів на зміну поведінкових стратегій у напрямі здоров'яформування
	Залучення потенційно можливих споживачів до діяльності спрямованої на збереження та зміцнення здоров'я
	Здійснення активної пропагандистської діяльності з популяризації ЗСЖ (ЗМІ, соціальні мережі)
	Організація та проведення різноманітних заходів, спрямованих на популяризацію ЗСЖ (проведення майстер-класів, лекцій та семінарів, тощо)
	Участь у різного роду заходах, спрямованих на популяризацію ЗСЖ (участь у якості відвідувача, участь у проведенні заходів тощо)
	Пошук можливих інвестицій, залучення інвесторів з метою фінансової підтримки проєктів, спрямованих на популяризацію здорового способу життя
Здійснення	Робота із запереченнями клієнтів

маркетингової та управлінської діяльності	Проведення фітнес-консультантом презентації послуг, яку він надає
	Застосовування різноманітних практики тайм-менеджменту, які сприятимуть ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб
	Продаж фітнес-послуг
Безперервний професійний розвиток Взаємодія з фахівцями сфери фізичної культури і спорту, охорони здоров'я з метою забезпечення якості послуг, що надаються	Особистісний та професійний розвиток, безперервне професійне навчання
	Вивчення та узагальнення даних сучасної літератури, результатів наукових досліджень, інформації з різних джерел, актуальних проблем що стосується професійної діяльності фітнес-консультанта
	Відвідування майстер-класів, лекцій, семінарів, конференцій, конвенцій з метою підвищення професійної компетентності фахівців
	Організація та здійснення наукових досліджень, визначення перспективи подальших наукових пошуків, впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність
	Правильне використання медичної термінології та вміння пояснювати медичні терміни клієнтам доступною мовою
	Взаємодія з фахівцями у сфері охорони здоров'я, медицини (лікарями, фізіотерапевтами, дієтологами, масажистами, тощо) при розробці програм оздоровлення для клієнтів
	Інтерпретація результатів медичних заключень, аналізів, результатів досліджень
	Надання першої медичної долікарської допомоги особам під час виникнення у них невідкладних станів

ПРОФЕСІЙНИЙ СТАНДАРТ
«ФІТНЕС-КОНСУЛЬТАНТ»

Зміст

- Вступ
1. Загальні відомості професійного стандарту
 - 1.1. **Основна мета виду професійної діяльності**
 - 1.2. Назва виду економічної діяльності
 - 1.3. **Назва виду професійної діяльності**
 - 1.4. Назва професії (професійна назва роботи)
 - 1.5. **Узагальнена назва професії**
 - 1.6. **Назви типових посад**
 - 1.7. Місце професії (посади, професійної назви роботи) в організаційно-виробничій структурі підприємства (установи, організації)
 - 1.8. Умови допуску до роботи за професією
 - 1.9. Документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію, її віднесення до рівня Національної рамки кваліфікацій
 2. Нормативно-правова база, що регулює відповідну професійну діяльність
 3. **Загальні компетентності**
 4. Перелік трудових функцій
 5. Професійні компетентності
 6. Дані щодо розроблення та затвердження професійного стандарту
 - 6.1. Заборони у професійній діяльності фітнес-консультанта

Вступ

Професійний стандарт «Фітнес-консультант» є основним документом, в якому зазначають вимоги до професійних компетентностей фахівця у сфері оздоровчого фітнесу, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій.

Національним університетом фізичного виховання і спорту України спільно з аналітично-консалтинговою установою FitnessConnectUa було ініційовано розробку та впровадження професійного стандарту «Фітнес-консультант».

Необхідність професійного стандарту «Фітнес-консультант» обумовлена відсутністю єдиного стандартизованого підходу щодо визначення професійно значущих якостей фітнес-консультанта, що забезпечують здатність виконувати на належному рівні трудові функції. Впровадження професійного стандарту дасть можливість сформувати єдині вимоги та критерії оцінювання компетентностей фітнес-консультанта. Професійний стандарт розроблено для встановлення контролю

якості у сфері надання фітнес-послуг, що в свою чергу, сприятиме залученню населення до оздоровчої рухової активності.

Професійна діяльність фітнес-консультанта передбачає визначення персоналізованих цілей і плану дій на основі конкретних потреб клієнта, його стану здоров'я, віку, особливостей способу життя, професійної діяльності, супутніх захворювань, або ж факторів ризику їх виникнення, розробку індивідуальної програми оздоровлення для клієнта яка заснована на залученні до рухової активності, правильному харчуванні і змінах в способі життя, складанні рекомендацій для клієнта по поведінковим змінам, управлінням стресом, організацію активного дозвілля, мотивацію клієнтів

Професійний стандарт розроблено відповідно до нормативно-правових документів: Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про фізичну культуру і спорт», Закон України «Про вищу освіту», «Про професійний розвиток працівників», Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року "Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація"; Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року, наказ Міністерства соціальної політики «Про затвердження Методики розроблення професійних стандартів» тощо.

Професійний стандарт узгоджується з Європейською рамкою кваліфікацій (The European Qualifications Framework– EQF) та відповідає європейському стандарту «Exercise for health specialis: EQF Level 5» та «Advanced Health and exercise specialis: EQF Level 6», стандарту «Health & Wellness Coach» (Національного комітету щодо підвищення кваліфікації Health & Wellness Coaching (NCCNWC)), стандарту Specialist in exercises for health (National Occupation Standards (SkillsActive)).

Професійний стандарт «Фітнес-консультант» є результатом реалізації державної політики України щодо підвищення рівня залучення населення до оздоровчої рухової активності в рамках виконання Національної стратегії з оздоровчої рухової активності на період до 2025 року «Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація» та Глобального плану дій щодо підвищення рівня рухової активності на 2018-2030 рр.: активне населення для здорового світу» Всесвітньої організації охорони здоров'я.

До розробки професійного стандарту були залучені провідні фахівці у сфері оздоровчого фітнесу, в тому числі роботодавці, авторитетні фітнес-тренери, науковці, викладачі та інші. На першому етапі було залучено 168 спеціалістів, які виявили бажання взяти участь у розробці професійного стандарту. Для формування експертної групи, тобто визначення найбільш компетентних з числа тих, які виявили бажання, використовувався метод взаємного відбору експертів. Шляхом голосування експертам було запропоновано вибрати з числа всіх зареєстрованих 30 найбільш авторитетних. Склад експертної групи за посиланням: <https://uastandart.fitness/ekspertna-hrupa-profesiinoho-standartu-fitness-konsultant-health-coach>. Використання даного підходу дозволяє констатувати про об'єктивність при формуванні групи експертів.

Професійний стандарт «Фітнес-консультант» складається з 6 розділів, у яких викладено основні вимоги до рівня знань, навичок і компетентностей фахівця.

Професійний стандарт сприятиме здійсненню кадрової політики в організаціях фітнес-індустрії та підвищенню кваліфікації фахівців, що впливатиме на якість надання фітнес-послуг різним верствам населення.

1. Загальні відомості професійного стандарту

1.1. Основна мета виду професійної діяльності - формування здорового способу життя, підтримка та зміцнення здоров'я різних верств населення, задоволення потреб споживачів фітнес-послуг.

1.2. Вид економічної діяльності (код КВЕД ДК 009:2010):

Секція R	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	Розділ 93	Діяльність у сфері спорту, організування відпочинку та розваг	Група:	Діяльність у сфері спорту
				93.1	
				клас 93.13	

1.3. Назва професійної діяльності (код КП ДК 003:2010):

Розділ	Підрозділ	Підклас
3	347	3475
Фахівці	Декоратори, артисти, спортсмени та організатори у сфері культури та мистецтва	Спортивні тренери, інструктори-методисти та професійні спортсмени

1.4. Назва професії (професійна назва роботи) (назва та код згідно з КП ДК 003:2010):

3475 Фітнес-тренер

1.5. Узагальнена назва професії: фітнес-консультант

1.6. Назви типових посад

Фітнес-консультант першої та вищої категорії

Консультант зі здорового способу життя

Health & Wellness Coach

1.7. Місце професії в організаційно-виробничій структурі організації:

Об'єкти професійної діяльності фітнес-консультанта: фітнес-центри, фітнес-клуби, фітнес-студії будь-якої організації та форми власності, фізкультурно-оздоровчі комплекси у закладах освіти, на виробництві, за місцем проживання.

1.8. Умови допуску до роботи за професією:

- вища освіта на бакалаврському, магістерському та освітньо-науковому рівнях за спеціальностями фізичної культури і спорту, спеціальностями охорони здоров'я;

- проходження медичних оглядів згідно законодавства;
- вміння надавати домедичну допомогу.

1.9. Документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію, її віднесення до рівня Національної рамки кваліфікацій:

- для посади фітнес-консультанта першої категорії - диплом бакалавра (перший (бакалаврський) рівень) – 7 рівень НРК за спеціальностями з фізичної культури та спорту, спеціальностями з охорони здоров'я.

- для посади фітнес-консультанта вищої категорії - диплом магістра (другий (магістерський) рівень - 8 рівень НРК за спеціальностями з фізичної культури та спорту, спеціальностями з охорони здоров'я або диплом доктора філософії (кандидата наук) (третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень) - 9 рівень НРК.

№	Назви типових посад	Рівень національної рамки кваліфікацій	Рівень освіти	Трудові функції
1	Фітнес-консультант першої категорії	7	Перший рівень вищої освіти (бакалавр)	А, Б, В, Д, Е, Є, Ж, З
2	Фітнес-консультант вищої категорії	8 9	Другий рівень вищої освіти (магістр) Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень (доктор філософії	А, Б, В, Г, Д, Е, Є, Ж, З

**2. Нормативно-правова база,
що регулює відповідну професійну діяльність**

- ✓ Конституція України
- ✓ Кодекс законів про працю України
- ✓ Закон України «Про фізичну культуру і спорт»
- ✓ Закон України «Про освіту»
- ✓ Закон України «Про вищу освіту»
- ✓ Указ Президента України від 9 лютого 2016 р. № 42/2016 «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року "Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація"»
- ✓ Наказ Міністерства молоді та спорту України від 4 жовтня 2018 р. № 4607 «Про затвердження тестів і нормативів для осіб, щорічне оцінювання фізичної підготовленості яких проводиться на добровільних засадах, Інструкції про

організацію його проведення та форми Звіту про результати його проведення», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 24 жовтня 2018 р. за № 1207/32659;
✓ «Національний класифікатор України. Класифікатор професій: ДК 003:2010» затверджений наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 [№ 327](#)
✓ Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»

3. Загальні компетентності

1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
2. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
6. Здатність працювати в міжнародному контексті.
7. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
9. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
10. Здатність розробляти та управляти проєктами.

**4. Перелік трудових функцій та дій
(за ступенем значимості)**

Шифр трудової функції	Трудові функції	Трудові дії	Шифр трудової дії
А	Розробка програми оздоровлення з урахуванням результатів первинної діагностики показників здоров'я клієнта	Розробка рекомендацій щодо здорового харчування, з урахуванням результатів первинного дослідження та цілей клієнта	А1
		Розробка програми занять (рухової активності), підбір засобів та параметрів навантаження (частота, обсяг, інтенсивність, тривалість та характер відновлення тощо) з урахуванням результатів отриманих у ході діагностики показників здоров'я	А2
		Розробка та впровадження програми оздоровлення з визначенням мети, етапів, загальних та спеціальних завдань, термінів та методів контролю за ефективністю програми, прогнозування результатів	А3
		Розробка програми для самостійної організації рухової активності клієнта	А4
		Визначення термінів та проведення етапів контролю за ефективністю розробленої програми заходів оздоровлення, з метою визначення індивідуального прогресу клієнта, здійснення корекції управлінських дій	А5
		Розробка рекомендацій, підбір засобів щодо активного проведення дозвілля, засобів відновлення після навантаження	А6
		Розробка рекомендацій, підбір засобів щодо профілактики виникнення стресів	А7
		Б	Проведення первинної діагностики показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань
Проведення первинних консультацій, анкетування для виявлення потреб та інтересів клієнтів, постановка SMART цілей	Б2		
Розробки стратегії оздоровлення з урахуванням результатів, отриманих у ході діагностики (визначення мети, спрямованості, критеріїв ефективності програми оздоровлення)	Б3		
Проведення дослідження антропометричних, функціональних показників, фізичної підготовленості тощо	Б4		
Інформування клієнта про результати тестування та стратегії оздоровлення	Б5		

		Проведення дослідження щодо визначення особливостей харчової поведінки	Б6
		Тестування функціональних порушень опорно-рухового апарату, постави тощо	Б7
		Аналіз та узагальнення результатів, отриманих в ході діагностики показників здоров'я, аналізу медичних карт, досліджень, інформації отриманої від клієнта формулювання висновків, визначення стратегії оздоровлення	Б8
		Визначення факторів ризику виникнення захворювань	Б9
		Проведення досліджень щодо визначення обсягу та рівня рухової активності клієнтів	Б10
		Проведення досліджень щодо визначення способу життя дотримання факторів ЗСЖ, характеру професійної діяльності, особливостей дозвілля тощо	Б11
		Розробка протоколів, програми діагностики показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань	Б12
В	Встановлення комунікаційної взаємодії	Створення психологічно-комфортної атмосфери при спілкуванні з клієнтами	В1
		Забезпечення ефективного спілкування на вищому професійному рівні з урахуванням індивідуальних особливостей клієнта	В2
		Організація та підбір засобів та форм комунікації з клієнтом, встановлення системи зв'язку (складання графіку консультацій, використання інформаційних технологій під час взаємодії, онлайн-комунікації тощо)	В3
		Застосування різних форм комунікацій (вербальної, невербальної) з метою усунення комунікативних бар'єрів при роботі з клієнтами	В4
		Використання іноземної мови при спілкуванні з клієнтами	В5
		Дотримання норм та правил професійної етики	В6
Г	Розробка та впровадження програми оздоровлення для осіб, які мають хронічні захворювання, відносяться до різних вікових груп та особливих категорій населення	Здійснення первинної консультації, розробка та впровадження програми оздоровлення, підбір відповідних засобів оздоровлення та адекватних параметрів навантаження для осіб із захворюваннями хребта (порушення постави, остеохондроз, грижі тощо)	Г1
		із захворюваннями серцево-судинної системи	Г2
		із захворюваннями ендокринної системи, розладами харчування і із	Г3

		порушеннями обміну речовин (діабет, ожиріння тощо)	
		із захворюваннями суглобів (артрит, артроз, ревматизм тощо)	Г4
		з особами які перенесли захворювання травматичного характеру, вивихи, розриви, розтягнення, переломи, у після операційних втручань, тощо	Г5
		із захворюванням кісток (остеопороз та інші)	Г6
		із захворюваннями дихальної системи	Г7
		для осіб похилого віку	Г8
		для вагітних жінок або жінок у післяпологовий період	Г9
		для дітей, підлітків	Г10
		для людей з інвалідністю	Г11
		із захворюваннями м'язової системи	Г12
		для жінок з урахуванням фаз овуляторно-менструального циклу	Г13
Д	Організація та проведення занять для різних категорій населення	Контроль за суб'єктивними ознаками неадекватності фізичних навантажень	Д1
		Навчання техніці виконання вправ, контроль, виправлення помилок	Д2
		Моніторинг інтенсивності навантажень під час проведення занять у межах попередньо визначених параметрів навантажень	Д3
		Забезпечення умов для безпечного включення клієнта у тренувальну діяльність та завершення тренування (профілактика травматизму, перетренованості тощо)	Д4
		Забезпечення безпечного виконання вправ клієнтами	Д5
		Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів силового, аеробного, функціонального, ментального тренування	Д6
		Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням технік мануальної терапії, міофасціального релізу, навчання клієнтів самомасажу тощо	Д7
		Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів фізичної рекреації	Д8
		Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів кінезіотерапії	Д9

		Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням засобів аквафітнесу	Д10
Е	Мотивація клієнтів до зміни поведінкових стратегій та створення здоров'я-формуального середовища	Мотивація клієнтів на зміну поведінкових стратегій у напрямі здоров'яформування	Е1
		Залучення потенційно можливих споживачів до діяльності спрямованої на збереження та зміцнення здоров'я	Е2
		Здійснення активної пропагандистської діяльності з популяризації ЗСЖ (ЗМІ, соціальні мережі)	Е3
		Організація та проведення різноманітних заходів, спрямованих на популяризацію ЗСЖ (проведення майстер-класів, лекцій та семінарів, тощо)	Е4
		Участь у різного роду заходах, спрямованих на популяризацію ЗСЖ (участь у якості відвідувача, участь у проведенні заходів тощо)	Е5
		Пошук можливих інвестицій, залучення інвесторів з метою фінансової підтримки проєктів, спрямованих на популяризацію здорового способу життя	Е6
Є	Здійснення маркетингової та управлінської діяльності	Робота із запереченнями клієнтів	Є1
		Проведення фітнес-консультантом презентації послуг, яку він надає	Є2
		Застосовування різноманітних практики тайм-менеджменту, які сприятимуть ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб	Є3
		Продаж фітнес-послуг	Є4
Ж	Безперервний професійний розвиток	Особистісний та професійний розвиток, безперервне професійне навчання	Ж1
		Вивчення та узагальнення даних сучасної літератури, результатів наукових досліджень, інформації з різних джерел, актуальних проблем що стосується професійної діяльності фітнес-консультанта	Ж2
		Відвідування майстер-класів, лекцій, семінарів, конференцій, конвенцій з метою підвищення професійної компетентності фахівців	Ж3
		Організація та здійснення наукових досліджень, визначення перспективи подальших наукових пошуків, впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність	Ж4
З	Взаємодія з фахівцями сфери фізичної культури і спорту,	Правильне використання медичної термінології та вміння пояснювати медичні терміни клієнтам доступною мовою	З1

	охорони здоров'я з метою забезпечення якості послуг, що надаються	Взаємодія з фахівцями у сфері охорони здоров'я, медицини (лікарями, фізіотерапевтами, дієтологами, масажистами, тощо) при розробці програм оздоровлення для клієнтів	32
		Інтерпретація результатів медичних заключень, аналізів, результатів досліджень	33
		Надання першої медичної долікарської допомоги особам під час виникнення у них невідкладних станів	34

5. Професійні компетентності

№	Компетентність	Знання	Уміння та навички	Відповідність трудовій дії *
Трудова функція А Розробка програми оздоровлення з урахуванням результатів первинної діагностики показників здоров'я клієнта				
1	Здатність розробляти програми оздоровлення клієнтів з урахуванням результатів первинної діагностики, які включатимуть підбір засобів та параметрів навантаження, рекомендації щодо раціонального харчування, профілактики виникнення захворювань та стресів, активного дозвілля, засобів відновлення після навантаження з використанням сучасних наукових теорій та технологій	Алгоритмів управління здоров'ям людини, характеристика та особливості використання засобів оздоровлення людини Сучасних здоров'язберігаючих технологій	Уміння розробляти комплексні програми оздоровлення для клієнтів, визначати мету, терміни реалізації, методи контролю за ефективністю програми, прогнозувати результати дослідження	A3
		Основ програмування занять різними видами рухової активності Індивідуальний підхід при розробці програми рухової активності Теоретико-методичні основи оздоровчого тренування та фізичної рекреації Основ розвитку рухових якостей Основ адаптації до фізичних навантажень Показань та протипоказань до виконання фізичних вправ	Навички розробки програми занять (рухової активності), підбору засобів та параметрів навантаження (частота, обсяг, інтенсивність, тривалість та характер відновлення тощо) з урахуванням індивідуальних особливостей клієнтів	A2

	оздоровчо-рекреаційної рухової активності, здорового способу життя.	Основ раціонального харчування Алгоритму розробки рекомендацій щодо здорового харчування з урахуванням фактичних даних щодо раціону харчування клієнта	Уміння розробляти рекомендації щодо здорового харчування з урахуванням фактичних даних щодо раціону харчування та цілей клієнта	A1
		Оздоровчо-рекреаційних технологій Алгоритму розробки програми занять та методів контролю для самостійної організації рухової активності клієнтів	Навички розробки програми для самостійної організації рухової активності клієнта	A4
		Оздоровчо-рекреаційних технологій Засобів та методів відновлення роботоздатності організму	Навички розробки рекомендацій для активного проведення дозвілля, відновлення після навантаження	A6
		Сучасних методів психоемоційного оздоровлення Психоемоційного стресу та його профілактики	Навички розробки рекомендацій щодо профілактики виникнення стресів	A7
2	Здатність до здійснення контролю за ефективністю програми оздоровлення	Контролю ефективності програм оздоровлення на основі динаміки показників здоров'я	Уміння добирати адекватні методи контролю за ефективністю оздоровчих заходів, здійснювати контроль за ефективністю розробленої програми, корекцію управлінських дій, оцінку ефективності на основі динаміки показників здоров'я. Уміння надавати клієнтам зворотний зв'язок щодо ефективності розробленої програми заходів	A5
Б Проведення первинних досліджень діагностики показників здоров'я, факторів ризику виникнення захворювань				
1	Здатність до проведення соціологічних досліджень та аналізу їх результатів, формулювання висновків	Соціологічних методів дослідження	Навички проведення соціологічних досліджень Уміння розробляти, використовувати та аналізувати анкети, опитувальники, протоколи обліку тощо	B2
2	Здатність добирати методи діагностики з урахування індивідуальних особливостей клієнтів	Сучасну класифікацію діагностичних підходів до оцінки стану здоров'я та особливості їх застосування з урахуванням індивідуальних особливостей клієнтів	Навички підбору коректних методів первинної діагностики з урахування індивідуальних особливостей клієнтів	B1

3	Здатність до планування, організації та проведення досліджень щодо діагностики показників здоров'я людини з використанням знань про будову тіла людини механізми життєдіяльності, фізіологічні та біомеханічні основи функціонування організму, основ теорії здоров'я, сучасних методів діагностики	Методику розробки програми первинних досліджень. Процедуру складання документів обліку, протоколів дослідження, анкет, опитувальників, карт реєстрації	Навички розробки документів обліку, протоколів дослідження, анкет, опитувальників, карт реєстрації тощо	Б12
		Знання про будову тіла людини механізми життєдіяльності, фізіологічні основи функціонування організму Сучасні методи дослідження антропометричних, функціональних показників, фізичної роботоздатності, підготовленості клієнтів. Методику проведення досліджень. Метрологічні вимоги до проведення вимірів	Навички проведення вимірів антропометричних, функціональних показників, тестування фізичної роботоздатності, підготовленості клієнтів Навички роботи зі спеціальним обладнанням. Уміння здійснювати розрахункові дослідження у відповідності до встановлених тестів	Б4
		Біомеханічні основи. Методику діагностики порушень постави Функціональні тести, методику їх проведення Біомеханічного аналізу рухових дій	Навички проведення діагностики порушень постави, функціональних тестів, біомеханічного аналізу рухових дій. Уміння здійснювати аналіз отриманих результатів, формулювати висновки.	Б7
		Основ теорії здоров'я. Сучасні методики діагностики факторів ризику виникнення захворювань	Уміння використовувати сучасні методики діагностики факторів ризику виникнення захворювань. Уміння аналізувати результати, отримані в ході дослідження, формулювати висновки	Б9
		Основ теорії здоров'я. Методів та особливостей проведення досліджень, щодо визначення способу життя, характеру професійної діяльності, особливостей дозвілля клієнтів	Уміння проводити дослідження, аналізувати та узагальнювати отриману інформацію, формулювати висновки. Уміти передбачати та оцінювати вплив екзогенних та ендогенних чинників на показники здоров'я	Б11
		Основ теорії здоров'я, здорового способу життя, дієтології	Уміння аналізувати особливості харчової поведінки клієнтів. Здійснювати розрахункові обчислення енергетичної, вартості раціону харчування, БЖВ тощо	Б6
		Методів дослідження рухової активності клієнтів	Навички визначення обсягу та рівня рухової активності, аналіз їх результатів	Б10

4	Здатність до аналізу та узагальнення результатів, отриманих у ході діагностики показників здоров'я, формулювання висновків, постановки завдань, розробки стратегії оздоровлення з урахуванням результатів отриманих у ході діагностики (визначення мети, спрямованості, критеріїв ефективності програми оздоровлення)	Вікових, статевих норм функціональних показників, норми рухової активності, функціональних тестів для різних категорій населення. Основ здорового способу життя, раціонального харчування, організації рухової активності. Факторів ризику виникнення захворювань та методи їх зниження	Уміння аналізувати та оцінювати результати діагностики показників здоров'я, співвідносити з нормативними величинами. Уміння формулювати висновки за результатами діагностики показників здоров'я	Б8 Б3
5	Здатність до донесення інформації у форматі, доступному для клієнта	Професійна термінологія Етика ділового спілкування Основи психології спілкування	Уміння надавати клієнтам зворотний зв'язок Уміння відтворювати загальноприйнятую термінологію та понятійний апарат у сфері оздоровчого фітнесу	Б5
В Встановлення комунікаційної взаємодії				
1	Здатність розуміти та враховувати у професійній діяльності психологічні аспекти комунікацій	Основ психології, соціальної психології Моделей спілкування Особливостей спілкування з особами з різними психотипами, особливостями сприйняття тощо. Особливостей спілкування з особами що мають різні захворювання, людьми з інвалідністю	Уміння визначати індивідуальні особливості психотипу клієнта, психологічні якості, тип сприйняття інформації тощо. Уміння обирати та застосовувати відповідні моделі спілкування з клієнтом, в тому числі з особами, що мають різні захворювання, людьми з інвалідністю. Уміння будувати комунікаційні взаємодії	В2
		Видів комунікацій та особливостей їх застосування. Видів комунікативних бар'єрів та методи і способи їх усунення	Уміння застосовувати різні види та форми комунікацій при роботі з клієнтами Уміння відтворювати загальноприйнятую термінологію та понятійний апарат у сфері оздоровчого фітнесу Навички застосування методів усунення комунікативних бар'єрів.	В4

		Психології міжособистісних комунікацій	Уміння будувати комунікаційні взаємодії, проявляти делікатність та тактовність у спілкуванні, комунікабельність, креативність Уміння слухати, проявляти емпатію	B1
2	Здатність реалізовувати комунікативні наміри професійної спрямованості в іншомовному середовищі	Іноземної мови професійної спрямованості	Навички спілкування іноземною мовою професійної спрямованості	B5
3	Здатність до використання сучасного прикладного програмного забезпечення та інформаційно-комунікаційних технологій, різних засобів та форм комунікації з клієнтом.	Інформаційно-комунікаційних технологій Особливостей комунікації з використанням різних засобів та форм	Уміння використовувати різні засоби та форми комунікації з клієнтом, інформаційні технології, онлайн-комунікації тощо Навички планування, організації та проведення консультацій клієнтів	B3
4	Здатність діяти на основі етичних міркувань	Етичних норм професійної діяльності фахівців у сфері оздоровчого фітнесу. Етичного кодексу ICHWC	Дотримання етики професійного спілкування	B6
Г Розробка та впровадження програми оздоровлення для осіб, що мають хронічні захворювання, різних вікових груп та особливих категорій населення				

1	Здатність проектування, розробки та впровадження програми оздоровлення, для осіб, що мають хронічні захворювання, різних вікових груп та особливих категорій населення з використанням науково доказових наукових теорій та практичних рекомендацій	<p>Вчення про етіологію та патологічну фізіологію. Ознак та симптомів прогресування захворювань, особливості протікання супутніх захворювань та ускладнень Основ програмування рухової активності для осіб, які мають захворювання (серцево-судинної , дихальної , ендокринної системи, розлади харчування і порушення обміну речовин (діабет, ожиріння тощо), хребта (порушення постави, остеохондроз, грижі тощо), суглобів (артрит, артроз, ревматизм тощо), кісток (остеопороз та інші), нервової системи, м'язової системи, осіб, які перенесли захворювання травматичного характеру (вивихи, розриви, розтягнення, переломи, після операційних втручань тощо) з розладами психічного здоров'я, порушеннями поведінки Механізмів відновлення здоров'я Особливостей організації рухової активності для осіб з відхиленнями у стані здоров'я Особливостей харчування осіб з відхиленнями у стані здоров'я</p>	<p>Уміння проводити первинну діагностику показників здоров'я для осіб, що мають відхилення у стані здоров'я та особливих категорій населення Навички проектування, розробки та впровадження програми занять, для осіб, що мають захворювання та особливих категорій населення підбір відповідних засобів оздоровлення та адекватних параметрів навантаження, періодів відновлення, з урахуванням індивідуальних особливостей клієнтів (нозології, віку тощо) Розробка рекомендацій щодо здорового харчування, індивідуальних особливостей клієнтів</p>	Г1-Г7, Г12
		Фізіологічних механізмів та особливості перебігу вагітності та народження, післяпологового періоду Теоретико-методичних основ програмування та організації занять для вагітних та жінок у післяпологовий період	Уміння планувати, розробляти та впроваджувати програми оздоровлення для жінок у період вагітності та післяпологовий період з урахуванням фізіологічних особливостей контингенту	Г9
		Морфо-функціональних особливості осіб похилого віку Теоретико-методичних основ програмування та організації занять для людей похилого віку	Уміння планувати, розробляти та впроваджувати програми оздоровлення для осіб похилого віку з урахування вікових особливостей контингенту	Г8
		Морфо-функціональних та психологічних особливостей дітей різного віку Теоретико-методичних основ програмування та організації занять для дітей	Уміння планувати, розробляти та впроваджувати програми оздоровлення для дітей та підлітків з урахування вікових особливостей контингенту	Г10

		Особливостей організації рухової активності у різні фази овуляторно-менструального циклу	Уміння планувати, розробляти та впроваджувати програми оздоровлення для жінок з урахуванням фаз овуляторно-менструального циклу	Г13
Д Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять для різних категорій населення				
1	Здатність застосовувати знання з теорії і методики оздоровчого тренування, адаптації до фізичних навантажень різної спрямованості під час організації та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з використанням сучасних фітнес та рекреаційних технологій	Теоретико-методичних основ оздоровчого тренування та фізичної рекреації Сучасних фізкультурно-оздоровчих та рекреаційних технологій Організації та проведення занять з використанням засобів силового, аеробного, функціонального, ментального тренування, технік мануальної терапії, міофасціального релізу, навчання клієнтів самомасажу, кінезіотерапії фізичної рекреації аквафітнесу Основ розвитку рухових якостей Основ адаптації до фізичних навантажень Показань та протипоказань до виконання фізичних вправ	Навички організації та проведення занять з використанням засобів силового, аеробного, функціонального, ментального тренування, технік мануальної терапії, міофасціального релізу, навчання клієнтів самомасажу, кінезіотерапії, фізичної рекреації, аквафітнесу, з урахуванням індивідуальних особливостей клієнтів Уміння скласти план-конспект тренувального заняття	Д6- Д10
2	Здатність забезпечувати безпеку при організації фізкультурно-оздоровчої діяльності з клієнтами	Методичних особливостей проведення різних частин заняття (види, принципи, засоби) Особливостей режиму відновлення та відпочинку після занять Протипоказань до участі у заняттях, або обмежень у виконанні окремих вправ Ознак пере тренуваності	Уміння забезпечувати безпечно включення клієнта у тренувальну діяльність та їх завершення, уміння дотримуватися принципів проведення розминки та заключної частини заняття Уміння підбирати відповідні засоби та способи проведення розминки, заключної частини залежно від спрямованості, мети заняття та індивідуальних особливостей клієнта	Д4
		Зон інтенсивності у тренуваннях аеробної та анаеробної спрямованості та методи їх контролю Методи управління інтенсивністю тренувальних навантажень	Уміння обирати параметри навантаження, які відповідають індивідуальним особливостям клієнта Уміння оптимізувати (корегувати) фізичне навантаження в процесі заняття	Д3

	<p>Принципів, видів і змісту контролю, самоконтролю за впливом навантаження на організм під час заняття</p> <p>Ознак та методів контролю неадекватності фізичних навантажень</p>	<p>Уміння здійснювати контроль за суб'єктивними признаками неадекватності фізичних навантажень</p> <p>Уміння корегувати вплив навантаження в процесі заняття</p>	Д1
	<p>Анатомії та біомеханіки людини</p> <p>Методичних особливостей виконання фізичних вправ, їх вплив на розвиток окремих груп м'язів</p> <p>Техніки виконання фізичних вправ</p> <p>Методів навчання фізичним вправам</p> <p>Методів контролю за технікою виконання вправ та її корекції</p> <p>Типових помилок при виконанні фізичних вправ та методи їх виправлення</p>	<p>Уміння використовувати методи навчання фізичним вправам, здійснювати контроль за технікою виконання, її корекцію, виправлення помилок</p> <p>Уміння застосовувати логічну послідовність у вивченні й виконанні вправ</p> <p>Уміння обирати та модифікувати техніку виконання фізичних вправ</p> <p>Здійснювати методичний супровід під час навчання та виконання клієнтом фізичних вправ (пояснювати і демонструвати вірно (технічно правильне) виконання фізичної вправи)</p>	Д2
	<p>Посадову інструкцію фітнес-консультанта</p> <p>Правил та норм з охорони праці</p> <p>Правил пожежної та електробезпеки</p> <p>Основ травматології та профілактики травматизму</p> <p>Назв спортивного обладнання, інвентарю,</p> <p>Правил експлуатації спортивного обладнання, інвентарю, технічні особливості їх цільове призначення, особливості використання</p>	<p>Уміння дотримуватись правил та норм з охорони праці, правила пожежної та електробезпеки при організації занять</p> <p>Навички проведення занять з дотриманням правил, експлуатації спортивного обладнання</p>	Д5
Е Мотивація клієнтів на зміну поведінкових стратегій та створення здоров'язбережувального середовища			
Здатність формувати мотиваційно-ціннісні орієнтації особистості	<p>Основ коучингу у сфері збереження та зміцнення здоров'я</p> <p>Теорії та методів мотивації</p> <p>Методів переконання, аргументації і встановлення контакту з аудиторією різного віку</p> <p>Основ психології спілкування</p>	<p>Уміння застосовувати інструменти впливу на поведінку особистості, методи мотивації</p> <p>Навички проведення оцінки здатності до змін</p>	Е1

	Здатність до інтегрування знань про принципи, шляхи та умови ведення здорового способу життя, залучення до здорового способу життя	Основ здорового способу життя Основ громадського здоров'я Інформаційно-комунікаційних технологій	Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для популяризації здорового способу життя серед населення Навички впливу на свідомість людини, як необхідної умови досягнення здоров'я Уміння використовувати різні види та форми рухової активності для підвищення рівня залучення осіб до ЗСЖ	E2, E3
	Здатність до ініціювання, розробки (самостійно або у складі груп) та організації заходів, реалізації заходів, проектів щодо популяризації ЗСЖ серед населення, створення здоров'язбережувального середовища	Основ здорового способу життя Фізкультурно-оздоровчих та здоров'язберігаючих технологій	Навички, розробки (самостійно або у складі груп) та організації заходів, реалізації заходів, проектів щодо популяризації ЗСЖ	E4, E5
Є Здійснення маркетингової та управлінської діяльності				
1	Здатність до використання у професійній діяльності інноваційних засад менеджменту та маркетингу у сфері фітнесу, оцінки конкурентоспроможності послуг, які він надає	Основ менеджменту та маркетингу у сфері фітнесу. Технологій продажу	Навички успішного продажу фітнес-послуг. Уміння проводити маркетингове дослідження ринку, визначати конкурентоспроможність послуг	Є4
		Технологій продажу	Комунікативні навички	Є2
2	Здатність до використання методів роботи із запереченнями	Методів роботи із запереченнями	Навички роботи з запереченнями Уміння аналізувати причини виникнення заперечень	Є1
3	Здатність планувати та управляти часом	Основ тайм-менеджменту	Навички самоорганізації, планування часу у відповідності до особистісних та професійних потреб	Є3
Ж Безперервний професійний розвиток				

1	Здатність до самоосвіти, самовдосконалення і саморефлексії для успішної професіоналізації	Компетентностей, які забезпечують успішну професійну діяльність фітнес-консультанта Можливостей для розвитку кар'єри фітнес-консультанта	Навички поглиблення знань Уміння реалізовувати можливості для професійного росту, шляхом навчання. Уміння аналізувати та застосовувати досвід колег Навички саморефлексії	Ж1, Ж3
2	Здатність до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел	Методи та принципи пошуку інформації Теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел	Знаходити, вивчати, узагальнювати дані сучасної літератури, результатів наукових досліджень, інформації з різних джерел, актуальних проблем, що стосуються професійної діяльності фітнес-консультанта Навички накопичення, систематизації та узагальнення даних з використанням сучасних інформаційних технологій	Ж2
	Здатність проводити наукові дослідження з проблем оздоровчого фітнесу та враховувати їх результати у практичній діяльності, перспективному плануванні	Сучасних напрямів та методів наукових досліджень Методів математичної статистики	Уміння та навички підбору напрямів та методів проведення наукових досліджень Навички аналізу, узагальнення, порівняння, оцінки результатів дослідження, застосування методів математичної статистики	Ж4
3 Взаємодія з фахівцями сфери фізичної культури та спорту та охорони здоров'я з метою забезпечення якості послуг, що надаються				
1	Здатність використовувати під час виконання професійних обов'язків основ медичних знань, медичної термінології	Основ медичних знань та патологічної фізіології	Навички інтерпретації, аналізу та узагальнення результатів медичних заключень	33
		Професійної термінології сфери фізичної культури та спорту та медицини	Правильне використання фахової та медичної термінології Володіння термінологією сфери фізичної культури і спорту та медицини, вміння пояснювати медичні терміни клієнтам доступною мовою	31,32

2	Здатність надавати домедичну допомогу особам під час виникнення у них невідкладних станів	Знання щодо невідкладних станів та особливостей протікання патологічних процесів Загальних принципів і правил надання першої долікарської допомоги клієнту при травмуванні, нещасному випадку чи раптовому критичному стані	Вміння надавати першу домедичну допомогу постраждалому залежно від характеру та виду травми, нещасного випадку або раптового критичного стану (зупинка кровотечі, накладання пов'язки на рану, непрямий масаж серця, штучне дихання, ін.)	34
---	---	--	---	----

6. Технічні дані щодо розроблення та затвердження професійного стандарту

6.1. Заборони у професійній діяльності фітнес-консультанта:

- ✓ призначати програми реабілітації;
- ✓ призначати будь-який лікарський засіб чи харчові добавки;
- ✓ призначати програми харчування;
- ✓ діагностувати будь-які психологічні розлади або стан психічного здоров'я;
- ✓ здійснювати психологічне консультування;
- ✓ діагностувати захворювання, інвалідність тощо.

**Звіт про громадське обговорення проєкту професійного стандарту
«Фітнес-консультант»**

1. Найменування органу, який проводив обговорення: робоча група з розробки професійних стандартів для фітнес-персоналу.

2. Зміст питання або назва проєкту акта, що виносилися на обговорення: на обговорення виносився проєкт професійного стандарту «Фітнес-консультант».

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні: Громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій. Проєкт опубліковано 19 вересня 2020 року на офіційному веб-сайті ЄФСУ (<https://www.uastandart.fitness/profesiinyi-standart-fitness-konsultant>).

Зауваження та пропозиції від громадськості приймалися до 20 жовтня 2019 року на електронну адресу: hello@uastandart.fitness.

Результати опрацювання: пропозиції (зауваження) отримано від 8 осіб, серед яких науково-педагогічні працівники, фітнес-експерти, роботодавці у сфері фітнесу.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли під час громадського обговорення: Пропозиції, що надійшли під час громадського обговорення стосувалися, термінології та редакційних правок до проєкту професійного стандарту в частині умінь і професійних компетенцій.

5. Інформація про рішення, прийняті за результатами обговорення: Пропозиції (зауваження), що надходили під час громадського обговорення опрацьовано та частково враховано (таблиця додається).

**Інформація щодо опрацювання пропозицій та зауважень
громадськості до проекту професійного стандарту «Фітнес-консультант»**

№	Редакція частини проекту акта, до якої висловлено зауваження (пропозиції)	Автор пропозицій (зауважень) та їх зміст	Спосіб врахування
1	Частина 5 Трудова функція 3 Професійна компетентність 1 «Здатність використовувати під час виконання професійних обов'язків основ медичних знань, медичної термінології»	У розділі «Уміння та навички» необхідно додати уміння пояснювати медичні терміни клієнтам доступною мовою	Враховано
2	Частина 5 Трудова функція Д Професійна компетентність 2	Стилістичні помилки у реченні «Уміння корегувати вплив навантаження залежно в процесі заняття»	Враховано
3	Частина 5 Трудова функція Б Професійна компетентність 5	Трудова функція Б Професійна компетентність 5 Знання, уміння та навички частково пересікаються з Трудова функція 3 Професійна компетентність 1	Враховано частково
4	Частина 5 Трудова функція А Професійна компетентність 1	У розділ уміння та навички варто було б додати навички складання програм	Зауваження не враховано Діяльність щодо розробки програм харчування лежить поза межами компетентностей фітнес-консультанта

		харчування в залежності від цілей та індивідуальних завдань людини	
5	Частина 5 Трудова функція Б Професійна компетентність 3	У розділ уміння та навички варто було б додати навички проведення досліджень компонентного складу тіла	Зауваження не враховано У стандарті зазначається узагальнююча назва «проведення вимірів антропометричних, функціональних показників, тестування фізичної працездатності, підготовленості клієнтів», яка передбачає уміння проводити дослідження компонентного складу тіла
6	Частина 5 Трудова функція Б Професійна компетентність 3	Речення «Навички роботи зі спеціальним обладнанням» потребує конкретизації, яким саме обладнанням	Враховано частково Частково розкрито у трудовій функції Д професійна компетентність 1

АКТ

впровадження результатів наукових досліджень
у навчальний процес кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

«15» травня 2020 р.

Ми, що підписалися нижче, представники Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича склали цей акт про те, що результати роботи, виконаної за темою НУФВСУ на 2016-2020 роки за темою кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації: «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення (номер держресстрації 0116U001630) впроваджено у навчальний процес підготовки фахівців першого рівня (бакалаврського) вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, зокрема в навчальний курс дисципліни «Теорії та технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності». Виконавець теми: Усенко Дар'я Володимирівна запропонувала такі рекомендації та пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
<p>Впровадження результатів дослідження у матеріали лекційних та практичних занять з дисципліни «Сучасні фітнес-технології». Форма впровадження – навчально-методична документація з дисципліни «Сучасні фітнес-технології».</p>	<p>Теоретично обґрунтовано основні положення професійного стандарту фітнес-консультанта, визначено алгоритм розробки (з урахуванням наявних методичних підходів, нормативних актів, практичного світового досвіду) та шляхи впровадження в умовах вітчизняного ринку праці фахівців. Визначено та систематизовано основні вимоги щодо знань, умінь та навичок фітнес-консультанта, його трудових функцій, дій, загальних та спеціальних компетентностей, необхідних для здійснення професійної діяльності. Результати дослідження можуть бути рекомендовані для застосування в процесі підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, а також у якості орієнтира при формування освітніх стандартів, програм та навчальних дисциплін, визначення системи оцінки.</p>	<p>Матеріали досліджень було використано при проведенні лекційних і практичних занять з дисципліни «Сучасні фітнес-технології». Впровадження результатів дослідження в освітній процес сприяло розширенню і поглибленню знань студентів з питань визначення ролі професії фітнес-консультанта у формуванні здоров'я населення, сутності та змісту професії фітнес-консультанта, їх трудових функцій, знань, умінь та навичок необхідних для здійснення професійної діяльності.</p>

Автор-розробник
Аспірант кафедри
здоров'я, фітнесу та рекреації

Д. В. Усенко

Представники Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича:

Перший проректор,
доктор історичних наук, професор

В. О. Балух

Завідувач кафедри теорії та методики
фізичного виховання і спорту, канд. псих. н., доцент

І. О. Наконечний

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукових досліджень у діяльність інформаційно-аналітичної платформи «FitnessConnectUA»

Ми, що підписалися нижче, склали цей акт про те, що результати роботи, виконаної відповідно до плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016-2020 роки за темою «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення (номер держреєстрації 0116U001630)» впроваджено у практику діяльності інформаційно-аналітичної платформи «FitnessConnectUA». Виконавець теми Усенко Дар'я Володимирівна запропонувала такі рекомендації та пропозиції:

Найменування пропозиції, форма впровадження, стисла характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
<p>Модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта. Проект професійного стандарту фітнес-консультанта.</p> <p>Вказана модель включає підготовчий, проектний, контрольно-корегуючий блоки, що передбачають виконання визначених технологічних операцій.</p> <p>Зазначений проект стандарту містить характеристику трудових функцій, дій, загальних та спеціальних компетентностей фітнес-консультанта.</p>	<p>Обґрунтована модель професійного стандарту фітнес-консультанта ґрунтується на сучасних науково-практичних підходах, вітчизняних нормативно-правових актах і передовому міжнародному досвіді. Ця модель передбачає вивчення фактичного стану та перспектив трудової діяльності, формування проекту професійного стандарту, його громадське обговорення та верифікацію, визначення шляхів впровадження у практику.</p> <p>Рекомендується для реалізації в системі оздоровчого фітнесу України.</p>	<p>Обґрунтовано і розроблено проект професійного стандарту фітнес-консультанта, де описано вимоги до професійних компетентностей, необхідних для виконання трудових дій та реалізації необхідних трудових функцій.</p> <p>Професійний стандарт дозволяє визначати зміст професійної діяльності фітнес-консультанта, чіткі критерії добору та оцінювання його роботи, сприяти ефективній підготовці та безперервному професійному зростанню відповідних фахівців.</p>

Автор впровадження

Проректор з науково-педагогічної роботи НУФВСУ,
доктор фіз.вих., професор

Керівник ІАП «FitnessConnectUA»

АКТ
впровадження результатів наукових досліджень
у навчальний процес кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації
Національного університету фізичного виховання і спорту України

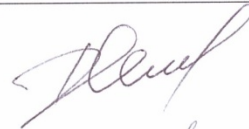
«29» грудня 2020 р.

Ми, що підписалися нижче, представники НУФВСУ, проректор з науково-педагогічної роботи О. В. Борисова, завідувач кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації О. В. Андреева склали цей акт про те, що результати роботи, виконаної за темою «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення (номер держреєстрації 0116U001630) впроваджено у освітній процес кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Національного університету фізичного виховання і спорту України, зокрема в навчальний курс дисципліни «Інноваційні технології у фітнесі». Виконавець теми: Усенко Дар'я Володимирівна запропонувала такі рекомендації та пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
<p>Впровадження результатів дослідження у матеріали лекційних та практичних занять з дисципліни «Інноваційні технології у фітнесі».</p> <p>Форма впровадження – навчально-методична документація з дисципліни «Інноваційні технології у фітнесі».</p>	<p>Теоретично обґрунтовано основні положення професійного стандарту фітнес-консультанта. Визначено та систематизовано основні вимоги щодо знань, умінь та навичок, його трудових функцій, дій, загальних та спеціальних компетентностей, необхідних для здійснення професійної діяльності. Визначено ступінь затребуваності професії серед роботодавців та споживачів послуг та фактори, які виступають лімітуючими на шляху успішної професіоналізації фахівців у умовах вітчизняного ринку.</p> <p>Результати дослідження можуть бути рекомендовані для застосування в процесі підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, а також у якості орієнтира при формуванні освітніх стандартів, програм та навчальних дисциплін, визначення системи оцінки.</p>	<p>Матеріали досліджень було використано при проведенні лекційних і практичних занять з дисципліни «Інноваційні технології у фітнесі».</p> <p>Впровадження результатів дослідження в освітній процес сприяло розширенню і поглибленню знань студентів щодо особливостей професійної діяльності фітнес-консультанта в умовах розвитку вітчизняного ринку а також світових тенденцій, досвіду і практики.</p>

Автор-розробник
 Аспірант
Представники НУФВСУ:
 Проректор
 з науково-педагогічної роботи,
 д.фіз.вих., професор

Завідувач кафедри здоров'я,
 фітнесу та рекреації,
 д.фіз.вих., професор

Д. В. Усенко

О. В. Борисова

О. В. Андреева

АКТ
впровадження результатів наукових досліджень
у практику діяльності мережі фітнес-клубів «Спорт Ленд»
 (ТОВ «Прайм Тайм Фітнес»)

«10» лютого 2021 р.

Ми, що підписалися нижче, склали цей акт про те, що результати роботи, виконаної відповідно до плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016-2020 роки за темою «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення (номер держреєстрації 0116U001630)» впроваджено у практику діяльності мережі фітнес-клубів «Спорт Ленд». Виконавець теми Усенко Дар'я Володимирівна запропонувала такі рекомендації та пропозиції:

<i>Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика</i>	<i>Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання</i>	<i>Ефект від впровадження</i>
Стандарт професійної діяльності для фітнес-консультанта. Форма впровадження – локальні нормативні акти організації (посадові інструкції, функціональні обов'язки, критерії відбору на посаду та атестації персоналу інші).	Обґрунтовано основні положення професійного стандарту фітнес-консультанта. Визначено та систематизовано основні вимоги щодо знань, умінь та навичок, його трудових функцій, дій, загальних та спеціальних компетентностей, необхідних для здійснення професійної діяльності. Визначено фактори, які виступають лімітуючими на шляху успішної професіоналізації фахівців у умовах фітнес-клубу. Результати дослідження можуть бути рекомендовані для застосування з метою підвищення ефективності професійної діяльності фітнес-консультанта в умовах фітнес-клубу, обґрунтованого відбору фахівців на відповідні посади, розробки локальних документів підприємств, що регламентують професійну діяльність фахівців, проведення перевірки відповідності компетентностей співробітників вимогам стандарту, впровадження системи диференційованої оплати праці у відповідності до трудових функцій, що виконуються, планування кадрового резерву.	Впровадження результатів дослідження спрямоване на підвищення ефективності надання послуг фітнес-консультантом в процесі їх професійної діяльності, що в свою чергу сприятиме залученню клієнтів, формуванню мотивації до зміцнення здоров'я та ведення здорового способу життя, дасть змогу виявити та задовольнити фізкультурно-оздоровчі потреби та інтереси споживачів фітнес-послуг.

Автор-розробник,
аспірант кафедри здоров'я,
фітнесу та рекреації НУФВСУ

Представник установи, де виконувалося впровадження
Директор мережі фітнес клубів «Спорт Ленд»
ТОВ «Прайм Тайм Фітнес»

Проректор з науково-педагогічної
роботи НУФВСУ

Д. В. Усенко

С. В. Бабітький

О. В. Борисова